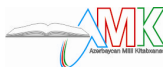

Azərbaycan Respublikası
Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi

Azərbaycan
Milli Kitabxanası

Musiqidə keçən ömür

*(Azərbaycan Respublikasının Əməkdar incəsənət
xadimi, sənətşünaslıq doktoru,
professor, musiqişünas İmrüz Əfəndiyevanın 75 illik
yubileyinə həsr olunur)*

Bakı - 2013

KBT II31(2A)Д

UOT 78.071.4

Tərtibçi:

Sevgiyə Əsədova

**Buraxılışa məsul və
ixtisas redaktoru:**

Kərim Təhirov

fəlsəfə doktoru, dosent,

Əməkdar mədəniyyət işçisi

Redaktor:

Mədinə Vəliyeva

Musiqidə keçən ömür (Azərbaycan Respublikasının Əməkdar incəsənət xadimi, sənətşünaslıq doktoru, professor, musiqişünas İmruz Əfəndiyevanın 75 illik yubileyinə həsr olunur) /tərt. ed. S.Əsədova; burax. məs. və ixt. red. K.Təhirov; red. M.Vəliyeva; M.F.Axundov adına Azərbaycan Milli Kitabxanası.- Bakı, 2013.- 216 s.

Milli Kitabxananın nəşr etdiyi bu kitab Əməkdar incəsənət xadimi, sənətşünaslıq doktoru, professor, musiqişünas alim İmruz Əfəndiyevanın 75 illik yubileyinə həsr edilmişdir. Kitabda İmruz Əfəndiyevanın həyat və fəaliyyətinin əsas tarixləri, görkəmli şəxsiyyətlərin onun haqqında fikirləri, əsərləri və haqqında çap olunmuş materialların biblioqrafik göstəricisi öz əksini tapmışdır.

Kitab mütəxəssislər və geniş oxucu kütləsi üçün nəzərdə tutulmuşdur.

ISBN 978-99-52-460-21-6

© M.F.Axundov adına Azərbaycan Milli Kitabxanası, 2013

TƏRTİBÇİDƏN

M.F.Axundov adına Milli Kitabxananın Diyarşünaslıq elmi bibliografiya şöbəsinin tərtib etdiyi “Musiqidə keçən ömür” kitabı Azərbaycan Respublikasının Əməkdar incəsənət xadimi, sənətsünaslıq doktoru, professor, musiqişünas İmruz Əfəndiyevanın anadan olmasının 75 illiyinə həsr edilmişdir.

Kitabda İmruz Əfəndiyevanın həyat və fəaliyyətinin əsas tarixləri, görkəmli şəxsiyyətlərin onun haqqında fikirləri və onun yaradıcılığı haqqında məqalələr öz əksini tapmışdır. Kitabda eyni zamanda görkəmli alimin əsərləri və haqqında çap olunmuş materialların bibliografik göstəricisi də tərtib edilmişdir. Göstəricidə professorun həyat və yaradıcılığının 1960-cı ildən 2012-ci ilədək olan dövrünü əhatə edən materiallar Azərbaycan və rus dillərində iki hissədə toplanmış, ədəbiyyat xronoloji qaydada qruplaşdırılaraq, daxilə əlifba sırası ilə verilmişdir. Bibliografik vəsaitdən istifadəni asanlaşdırmaq məqsədilə göstəricinin sonunda köməkçi aparat tərtib edilmişdir.

Kitabda İmruz Əfəndiyevanın Beynəlxalq, Ümumittifaq və Respublika elmi-nəzəri və praktiki Konfranslarda məruzə və çıxışları da verilmişdir.

Vəsait haqqında rəy və təkliflərini bildirən mütəxəssislərə və oxuculara əvvəlcədən minnətdarlığımızı bildirərək, təklif və iradlarını M.F.Axundov adına Milli Kitabxanaya göndərmələrini xahiş edirik.

Ünvan: AZ-1000, Bakı şəh., Xaqani küç. 29;
E-mail: contact@anl.az; **URL:** www.anl.az

Yüksəlişə gedən yol

Azərbaycan musiqişünaslığı son onilliklər ərzində yüksək zirvələrə qalxmış, böyük nailiyyətlər qazanmışdır. Bu gün Azərbaycan musiqişünaslarının səsi uzaq-uzaq ölkələrdən gəlir.

Azərbaycan musiqişünaslıq elmini ciddi və fədakarcasına inkişaf və təbliğ etdirən şəxsiyyətlərdən biri də Ü.Hacıbəyli adına Bakı Musiqi Akademiyasının professoru, sənətsünaslıq doktoru, Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqının üzvü, Azərbaycan Respublikasının Əməkdar incəsənət xadimi İmruz Əfəndiyevadır.

O, 16 dekabr 1935-ci ildə Bakı şəhərində ziyalı ailəsində anadan olmuşdur. Atasısı Məmməd Sadıx Əfəndiyev görkəmli dövlət xadimi, teatrşünas-alim, maarifçi və dramaturq olmuşdur. Anası Müsəlt xanım Quliyeva – uşaq həkimi idi.

1955-ci ildə İ.Əfəndiyeva Ü.Hacıbəyov adına Azərbaycan Dövlət Konservatoriyasına daxil olub.

O, 1960-cı ildə konservatoriyanın tarix-nəzəriyyə fakültəsini uğurla bitirib və həmin ildən Musiqi tarixi və Musiqi nəzəriyyəsi kafedralarında işləməyə başlayıb.

1965-ci ildə İ.Əfəndiyeva Azərbaycan Respublikası Elmlər Akademiyasının (indiki Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası) nəzdində olan Memarlıq və İncəsənət İnstitutunun aspiranturasını bitirib.

1982-ci ildə İ.Əfəndiyeva “Azərbaycan sovet mahnısı” mövzusunda sənətsünaslıq namizədi dissertasiyasını Tbilisi şəhərində uğurla müdafiə edir. Onun elmi rəhbəri Leninqrad Dövlət Konservatoriyasının professoru, sənətsünaslıq doktoru, dünya şöhrətli alim Arnold Naumoviç Soxor idi.

İ.Əfəndiyeva Moskvada çap olunan “Sovetskaya muzıka”, “Muzıkalnaya jızn”, “Oni pişut dlya detey”, “Muzıka v şkoled”, “Sovetskaya kultura” və digər jurnallarda, məcmuələrdə, qəzetlərdə fəal iştirak edir.

O, həmçinin başqa respublikalarda çap olunan məcmuələrdə, qəzetlərdə vaxtaşırı çıxış edir: “Muzıka respublik Zakav-

kazyə”, “Tradisii muzıkalnıx kultur narodov Blijneqo, Srednoqo Vostoka i sovremennost”, “Sovetskaya Moldaviya”, “Sovetskaya Kirkiziya”, “Veçerniy Kiyev”, “Turkmenskaya iskra”, “Sovet Gürcüstani” və başqaları. Həmin məcmuə və jurnallarda təqdim olunan məqalələr Azərbaycan musiqisinin müxtəlif problemlərinə və təbliğinə həsr olunur.

İstedadlı musiqişünas İmruz xanım Azərbaycanda çap olunan bir sıra jurnal və qəzet səhifələrində fəal çıxış edir: “Uçoniye zapiski” (Azərbaycan Dövlət Konservatoriyasının jurnalı), “Azərbaycan Respublikası Elmlər Akademiyasının Xəbərləri”, “Qobustan”, Literaturniy Azerbaycan”, “Ulduz”, “Azərbaycan”, “Elm və həyat”, “Azərbaycan qadını”, “Agitator”, “Sovetski Azerbaydjan”, “Musiqi dünyası”, “Pəncərə”, “Discovery”, “İrs”, “Ədəbiyyat və incəsənət”, “Bakinski raboçi” “Mədəniyyət”, “Vışka”, “Azərbaycan müəllimi” “İncəsənət”, “Baku”, “Bakı”, “Molodyoj Azerbaydjana”, “Azərbaycan gəncləri”, “Respublika”, “Xalq qəzeti”, “525-ci qəzet”, “Yeni Azərbaycan”, “Zerkalo”, “Kaspiy” və digərləri. Onun elmi məqalələrində Azərbaycan musiqisi tarixi və nəzəri aspektdə araşdırılır.

Digər tərəfdən İmruz xanımın bəstəkarlarımız haqqında da müxtəlif səpkili öçerkləri diqqəti cəlb edir, ayrı-ayrı ifaçılarımızın portretlərini səmimiyyətlə, yüksək professionallıqla yaradır.

İ.Əfəndiyeva elmi məqalələrlə Bakı Musiqi Akademiyasında, Azərbaycan Respublikası Elmlər Akademiyasında və Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqının xətti ilə çap olunan məcmuələrdə tez-tez çıxış edir: “Üzeyir Hacıbəyov və xalq musiqisi” (Bakı, 1991), “Musiqi pedaqogikası və ifaçılıq məsələləri”, “Azərbaycan milli musiqisinin tədqiqi problemləri”, “Bəstəkar və zaman”; “Fərhad Bədəlbəyli” (məqalələr, materiallar), “Azərbaycan musiqi pedaqogikası müasir mərhələdə: problemlər və axtarışlar”. Yuxarıda qeyd olunmuş məcmuələrdə İ.Əfəndiyeva redaksiya heyətinin tərkibinə daxil olmuşdur.

Son illər İ.Əfəndiyevanın Azərbaycanda xalq harmoniyasının tədqiqi problemlərinə aid maraqlı elmi məqalələri

müxtəlif məcmuələrdə çap olunmuşdur. Bu baxımdan İmruz xanımın ən sanballı məqalələrindən biri olan “Azərbaycan milli harmoniyasının bəzi bədii qanunları haqda” xüsusilə diqqəti cəlb edir. Həmin məqalə “Musiqi pedaqogikasının və ifaçılığın aktual problemləri” məcmuəsində çap olunmuşdur.

Maraqlıdır ki, İmruz xanımın xalq harmoniyasının tətbiqi məsələsi, həmçinin son illər çap olunmuş özünün tərtib etdiyi harmoniya və solfecio fənnindən proqramlarında öz əksini tapmışdır. O, dörd proqramın müəllifidir. Bəstəkarlar və nəzəriyyəçilər üçün “Harmoniya” fənni üzrə proqramını professor, sənətsünaslıq namizədi V.Əlixanova-Şərifova ilə birgə yazmışdır.

İ.Əfəndiyevanın xalq harmoniyası, Azərbaycan milli musiqisinin müxtəlif janrları əsasında bəstələnmiş 200 sekvensiyası çap olunmuşdur. Həmçinin, İmruz xanım milli musiqi əsasında imlalar bəstələmiş və metodik vəsait yazmışdır.

İ.Əfəndiyeva 1968-ci ildən Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqının üzvüdür. Bəstəkarlar İttifaqının və Bakı Musiqi Akademiyasının xətti ilə o, Moskva, Leninqrad, Kiyev, Tbilisi, Minsk, Tallin, Səmərqənd, Bakı və başqa şəhərlərdə keçirilən ümumittifaq plenumlarda, konfranslarda, beynəlxalq simpoziumlarda maraqlı məruzələrlə çıxış edir.

İmruz xanım ilk dəfə Azərbaycan musiqişünaslığında Azərbaycan bəstəkarlarının mahnı yaradıcılığına həsr edilmiş tədqiqat işi aparmış və bu sahədə bir neçə kitab və monoqrafiya yaratmışdır: “Novoe v azerbaydjanskoy pesne” (Baku: Azərneşr, 1974); “Azerbaydjanskaya sovetskaya pesnya” (Baku: Yazıçı, 1981); Telman Qadjiyev (kompozitor) (Baku: Işıq, 1983); “Qordost azerbaydjanskoqo naroda” (Baku: “Şərq-Qərb, 1996) “Vasif Adıqəzalov” monoqrafiyası (Baku: Şur, 1999); “Detskaya muzika v tvorçestve Sevdı İbraqimovoy” (Baku: Elm, 2002).

“Vasif Adıgözəlov” monoqrafiyasında İ.Əfəndiyeva dünya şöhrətli bəstəkarın geniş yaradıcılıq nümunələrini istər tarixi, istərsə də nəzəri aspektdə təhlil edir, yüksək professionalıqla

öz müddəalarını ümumiləşdirir və maraqlı nəticələrə gəlir. Müəllif bəstəkarın əlli ildə yazdığı bütün əsərlərini tədqiqat obyektinə çevirmişdir.

İ.Əfəndiyeva Musiqi nəzəriyyəsi kafedrasının aparıcı və ciddi müəllimlərindəndir. Əlli ildən artıqdır ki, o, səmərəli peşəqoju fəaliyyətini vicdanla davam etdirir. Müxtəlif konfransları, müsabiqələri təşkil edərək, tələbələri bu işə cəlb edir. Vaxtilə, onun təşəbbüsü ilə ilk dəfə Bakıda musiqişünaslıq üzrə “Ən yaxşı tələbə elmi işləri üçün” Ümumittifaq müsabiqələr keçirilmişdir. İ.Əfəndiyevanın qayğıkeşliyi nəticəsində konservatoriyanın tələbələri ümumittifaq müsabiqəsinin diplomlarına layiq görülmüşlər. İmruz xanım Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi (əvvəlki Azərbaycan SSR Ali və Orta İxtisas Təhsili Nazirliyinin) kollegiyasının 1986-cı il 14 may tarixli qərarı ilə Fəxri Fərmanla təltif edilmişdir.

İ.Əfəndiyeva bir neçə aspirant hazırlamışdır. O, Elmi Şurasının İxtisaslaşmış Müdafiə Şurasının üzvüdür. Bacarıqlı və istedadlı musiqişünas-alim həmçinin, BMA-nın daxilində olan 1 saylı elmi laboratoriyada aparıcı elmi işçi kimi fəaliyyət göstərir. O, xalq harmoniyasının tədqiqinə həsr olunmuş elmi iş yazır və müxtəlif seminarlarda, konfranslarda bu mövzu ilə uğurla çıxış edir.

1993-cü ildən İ.Əfəndiyeva müsabiqə yolu ilə professor vəzifəsində çalışır. Musiqi nəzəriyyəsi kafedrasında o, harmoniya, solfecio, XX əsrin musiqi nəzəriyyəsi fənlərindən ixtisas və ümumi kurslarına dərs deyir. Vaxtilə o, harmoniyanın tarixi, musiqi nəzəriyyə sistemləri, müasir harmoniya kimi fənlərdən dərs deyib. Magistraturada ixtisas və musiqi metodologiyası fənlərini tədris edir.

Xüsusilə qeyd etməliyik ki, 1968-ci ildən başlayaraq, İ.Əfəndiyeva milli televiziya və radioda maraqlı verilişlər aparır.

2005-ci ildə İ.Əfəndiyeva doktorluq dissertasiyasını uğurla müdafiə edir (“Vasif Adıgözəlovun yaradıcılığı milli ənənələr kontekstində”) və sənətsünaslıq doktoru alimlik dərəcəsinə layiq görülür.

Həmin il, yəni 2005-ci ildə Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi kollegiyasının qərarı ilə yüksəkixtisaslı musiqiçi kadrların hazırlanmasında uzun müddət səmərəli elmi-pedaqoji fəaliyyətinə görə və anadan olmasının 70 illiyi münasibətilə Fəxri Fərmanla (15 dekabr 2005-ci il) təltif edilir.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2008-ci il 17 sentyabr tarixli Sərəncamı ilə Əfəndiyeva İmruz Məmməd Sadıx qızına “Azərbaycan Respublikasının Əməkdar incəsənət xadimi” fəxri adı verilmişdir.

Professor İ.Əfəndiyeva Elmi Şuranın və Dissertasiya Şurasının üzvü kimi olduqca böyük iş aparır. O, uzun illərdir ki, Elmi Seminarın sədridir və həmişə prinsipial, lakin obyektiv mövqedən çıxış edir, dissertasiyaları diqqətlə oxuyaraq faydalı məsləhətlər verir.

İ.Əfəndiyeva bir musiqişünas-alim, ciddi pedaqoq kimi daim axtarışdadır, müntəzəm olaraq, nüfuzlu və dəyərli jurnallarda orijinal elmi-tədqiqat məqalələrini çap edir.

Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi Kollegiyasının 4 may 2012-ci il tarixli qərarı ilə yüksəkixtisaslı musiqiçi kadrların hazırlanması sahəsində uzun müddət səmərəli pedaqoji fəaliyyətinə görə və anadan olmasının 75 illiyi münasibətilə Fəxri Fərmanla təltif edilmişdir.

İmruz xanım Ü.Hacıbəyli adına Bakı Musiqi Akademiyasının Kafedra Müdiri və Dekan Vəzifələrinin Tutulması ilə bağlı müvafiq Komissiyaın sədridir.

İ.Əfəndiyeva gözəl alim, bacarıqlı müəllim, səmimi və təvazökar insan kimi Ü.Hacıbəyli adına Bakı Musiqi Akademiyasının professor-müəllim və tələbə heyətinin hörmət və rəğbətini qazanmışdır.

Fərhad Bədəlbəyli

*Ü.Hacıbəyli ad. BMA-nın rektoru, SSRİ Xalq artisti,
Dövlət Mükafatı və Beynəlxalq müsabiqələr laureatı,
Azərbaycan Respublikasının Xalq artisti,
“Şöhrət” ordenli professor*

**İmruz Əfəndiyevanın həyat və
fəaliyyətinin əsas tarixləri**

- 1935** - İmruz Məmməd Sadıx qızı Əfəndiyeva dekabrın 16-da Bakıda anadan olmuşdur.
- 1951** - Bakıda 189 saylı orta rus məktəbini bitirmişdir.
- 1951-1955** - A.Zeynallı adına Bakı Musiqi Texnikumunu fərqlənmə diplomu ilə bitirmişdir.
- 1955** - Ü.Hacıbəyov adına Azərbaycan Dövlət Konservatoriyasına daxil olmuşdur.
- 1960** - Ü.Hacıbəyov adına Azərbaycan Dövlət Konservatoriyasının tarix-nəzəriyyə fakültəsini bitirmişdir;
- Ü.Hacıbəyov adına Azərbaycan Dövlət Konservatoriyasında müəllim işləməyə başlamışdır.
- 1962** - Azərbaycan EA-nın Memarlıq və İncəsənət İnstitutunun aspiranturasına daxil olmuşdur.
- 1965** - Memarlıq və İncəsənət İnstitutunun aspiranturasını bitirmişdir.
- 1966** - M.Maqomayev adına Azərbaycan Dövlət Filarmoniyasında quruluşçu rejissor vəzifəsində işləmişdir.
- 1968** - Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqının üzvüdür.

- 1971** - Ü.Hacıbəyov adına Azərbaycan Dövlət Konservatoriyasında baş müəllim işləmişdir.
- 1974** - İlk kitabı “Новое в Азербайджанской песне” “Azərnəşr”də çapdan çıxmışdır.
- 1982** - “Azərbaycan sovet mahnısı” mövzusunda sənətsünaslıq namizədi alimlik dərəcəsi almaq üçün Tbilisidə dissertasiya müdafiə etmişdir.
- 1983** - Bakı Musiqi Akademiyasında Tələbə Elmi Cəmiyyətinin sədri və elmi rəhbəri vəzifəsində işləyir.
- 1985** - Bakı Musiqi Akademiyasının Musiqi nəzəriyyəsi kafedrasında müsabiqə yolu ilə dosent vəzifəsinə keçirilmişdir.
- 1986** - Azərbaycan Respublikasının Ali və Orta İxtisas Təhsili Nazirliyi kollegiyasının 14 may tarixli qərarı ilə tələbələr arasında elmi tədqiqat işlərinin təşkilində qazandığı müvəffəqiyyətlərinə görə Fəxri Fərmanla təltif edilmişdir.
- 1988** - SSRİ Ali Təhsil Nazirliyinin qərarı ilə dosent diplomu almışdır.
- 1993** - Bakı Musiqi Akademiyasının Musiqi nəzəriyyəsi kafedrasının professorudur.
- 2005** - Azərbaycan Respublikasının Ali və Orta İxtisas Təhsili Nazirliyi kollegiyası-

nın 15 dekabr tarixli qərarı ilə yüksəkixtisaslı musiqiçi kadrların hazırlanmasında uzun müddət səmərəli elmi-pedaqoji fəaliyyətinə görə və anadan olmasının 70 illiyi münasibətilə Fəxri Fərmanla təltif edilmişdir.

- 2006** - Sənətsünaslıq elmləri doktoru elmi adı almışdır.
- 2008** - Azərbaycan Respublikasının Əməkdar incəsənət xadimi fəxri adına layiq görülmüşdür.
- 2009** - Bakı Musiqi Akademiyasının Musiqi nəzəriyyəsi kafedrasının professoru elmi adı verilmişdir.
- 2012** - Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi Kollegiyasının 4 may 2012-ci il tarixli qərarı ilə yüksəkixtisaslı musiqiçi kadrların hazırlanması sahəsində uzun müddət səmərəli pedaqoji fəaliyyətinə görə və anadan olmasının 75 illiyi münasibətilə Fəxri Fərmanla təltif edilmişdir.

**Elm, mədəniyyət və incəsənət xadimləri
İmruz Əfəndiyeva haqqında**

**Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqının İmruz Əfəndiyevaya
(anadan olmasının 75 illik yubileyi münasibətilə)
ünvanlanmış teleqramı**

Əziz və hörmətli İmruz xanım!

Azərbaycan bəstəkarları və musiqişünasları adından Sizi – respublikanın tanınmış musiqişünas-alimini, Əməkdar incəsənət xadimini, sənətşünaslıq doktorunu, Ü.Hacıbəyli adına Bakı Musiqi Akademiyasının professorunu, təcrübəli pedaqoqu və zəhmətkeş insanı 75 illik yubileyiniz münasibətilə səmimi qəlbdən təbrik edirik.

Sizin Azərbaycan bəstəkarlarının yaradıcılığına həsr olunmuş monoqrafiyalarınız, elmi-nəzəri və publisistik məqalələriniz milli musiqişünaslıq elminin dəyərli səhifələrini təşkil edir.

Sizə bu xoş gündə möhkəm cansağlığı, uzun ömür, elmi və pedaqoji fəaliyyətinizdə yeni-yeni nailiyyətlər arzulayırıq.

**Firəngiz Əlizadə, Aqşin Əlizadə, Ramiz Zöhrabov,
Eldar Mansurov, Lalə Hüseynova
16 dekabr, 2010-cu il**

Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqının Teleqramı

Əziz və hörmətli İmruz xanım!

Azərbaycan bəstəkarları və musiqişünasları adından Sizi Respublikanın tanınmış musiqişünas alimini, sənətşünaslıq doktorunu, Bakı Musiqi Akademiyasının professorunu şanlı yubileyiniz münasibətilə səmimi qəlbdən təbrik edirik. Sizin Milli Musiqişünaslıq Elminin inkişafına xidmət edən elmi-pedaqoji fəaliyyətiniz çox önəmlidir.

Sizə bu əlamətdar gündə xoş əhval-ruhiyyə, möhkəm cansağlığı, uzun ömür, elmi-pedaqoji fəaliyyətinizdə müvəffəqiyyətlər arzu edirik.

Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqı:

Vasif Adıgözəlov, Ramiz Zöhrabov, Lalə Hüseynova.

16 dekabr, 2005

Azərbaycan Respublikasının Əməkdar incəsənət xadimi, sənətsünaslıq doktoru, Ü.Hacıbəyli adına Bakı Musiqi Akademiyasının professoru İmruz Məmməd Sadıx qızı Əfəndiyeva respublikamızın aparıcı musiqişünaslarından biridir.

O, 1960-cı ildə Ü.Hacıbəyov adına Azərbaycan Dövlət Konservatoriyasının tarixi nəzəriyyə fakültəsini bitirdikdən sonra Azərbaycan Elmlər Akademiyasının Memarlıq və İncəsənət İnstitutunun aspiranturasına daxil olmuşdur.

1982-ci ildə İmruz Əfəndiyeva görkəmli alim, sənətsünaslıq doktoru, professor Arnold Naumoviç Soxorun rəhbərliyi ilə “Azərbaycan sovet mahnısı” mövzusunda namizədlik dissertasiyasını, 2005-ci ildə isə görkəmli bəstəkar Vasif Adıgözəlovun yaradıcılığına həsr olunmuş doktorluq dissertasiyasını müdafiə etmişdir.

Azərbaycan musiqisini tarixi və nəzəri aspektdə araşdıran İmruz Əfəndiyevanın musiqişünaslıq fəaliyyəti geniş və əhatəlidir. O, “Azərbaycan mahnılarında yenilik”, “Telman Hacıyev”, “Azərbaycan sovet mahnısı”, Rəşid Behbudovun 80 illiyinə həsr edilmiş “Qordost azerbaydjanskoqo naroda”, “Vasif Adıgözəlov”, “Detskaya muzika v tvorçestve Sevdı İbraqimovoy” monoqrafiyalarının müəllifidir. Musiqişünas habelə, bəstəkarlarımız haqqında müxtəlif səpkili очерklər, elmi-publisistik məqalələr yazmış, ayrı-ayrı sənətkarlarımızın, ifaçılarımızın yaradıcılıq portretini yaratmışdır. Onun elmi-nəzəri və publisistik məqalələri respublikamızda, eləcə də Moskva, Sankt-Peterburq, Tbilisi və başqa şəhərlərdə dərc edilən jurnallarda, məcmuələrdə, qəzetlərdə çap olunur.

İmruz Əfəndiyeva vaxtaşırı respublikamızda, keçmiş SSRİ məkanında, eləcə də xarici ölkələrdə keçirilən simpozium, konfrans və müşavirələrdə Azərbaycan musiqisinin problemlərinə həsr olunmuş məqalələrlə çıxış edir.

İ.Əfəndiyevanın pedaqoji fəaliyyəti də önəmlidir. O, 50 ildən artıqdır ki, Bakı Musiqi Akademiyasında çalışır. Hazırda İmruz xanım Musiqi nəzəriyyəsi kafedrasının aparıcı professorlarındanandır. O, 1983-cü ildən etibarən Bakı Musiqi Akademiyasında fəaliyyət göstərən Tələbə Elmi Cəmiyyətinin sədri və elmi rəhbəridir. Onun təşəbbüsü ilə ilk dəfə Bakıda musiqişünaslıq üzrə “Ən yaxşı tələbə elmi işləri” Ümumittifaq müsabiqəsi keçirilmişdir.

İmruz Əfəndiyeva 1968-ci ildən Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqının üzvüdür. Hal-hazırda o, təşkilatın ən fəal üzvlərindən biridir. Bir musiqişünas kimi ittifaqın tədbirlərini mətbuatda, habelə televiziya və radio efirində işıqlandırmış, təşkilati və gündəlik işlərdə söylərini əsirgəməmişdir. O, Estetik tərbiyə bölməsinin rəhbəridir. Bu bölmənin səyi ilə Bəstəkarlar İttifaqında uşaq və gənclərin estetik tərbiyəsinə həsr olunmuş elmi-praktik konfranslar, konsertlər keçirilmişdir.

Firəngiz Əlizadə

*Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqının sədri,
Azərbaycan Respublikasının
Xalq artisti, professor*

Ü.Hacıbəyli adına Bakı Musiqi Akademiyasının professoru, sənətsünaslıq doktoru, Azərbaycan Respublikasının Əməkdar incəsənət xadimi İ.Əfəndiyeva bizim dəyərli sənət ocağımızın aparıcı mütəxəssislərindən biridir. Bütün mənalı ömrünü pedaqogikaya və elmə həsr edib. Yaxşı yadımdadır tələbəlik illərində olduqca fəal idi və respublikanın komsomol təşkilatı tərəfindən fərqlənmə diplomları ilə, pul mükafatı ilə təltif olunmuşdur. Əla qiymətlərlə konservatoriyanı bitirdikdən sonra

İ.Əfəndiyevanı Musiqi nəzəriyyəsi kafedrasında müəllim və laborant kimi işləməyə saxlamışlar. Əslində o, üç kafedranın laborantı vəzifəsində olduqca ciddi çalışırdı: Musiqi nəzəriyyəsi, Musiqi tarixi və Kompozisiya. Qiyabi şöbəsində bütün nəzəri fənləri aparırdı (harmoniya, solfecio, musiqi əsərlərin təhlili). Sonra o, aspiranturaya girdi, dissertasiya üzərində işləməyə başladı. Və mətbuatda maraqlı, dəyərli məqalələrlə çıxış etməyə başladı. Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqının üzvü seçildi və o vaxtaşırı olaraq ezamiyyətlərə-plenumlara, Beynəlxalq simpoziumlara, konfranslara və digər mötəbər tədbirlərə məruzə çıxış etməyə göndərilirdi. Bununla belə musiqi nəzəriyyəsi və musiqi tarixi kafedralarında müəllimlik fəaliyyəti davam edir və 1968-ci ildən bu günə qədər diplom, buraxılış işlərinə və magistr dissertasiyalarına uğurla rəhbərlik edir. Eləcə də, aspirantların da elmi işlərinə diqqətlə, ciddi yanaşaraq yüksək professionalıqla rəhbərlik edir və onların müvəffəqiyyətlərinə nail olur.

Onun ilk sanballı elmi işi - “Azərbaycan sovet mahnısı”-respublikamızda mahnı janrına həsr olunmuş ilk elmi-tədqiqatdır. Bu işin üzərində də uzun illər İmruz xanım tədqiqat aparıb. Bu elmi iş aspiranturada oxuyan zaman namizədlik dissertasiyasının mövzusu kimi təsdiq olunur və 1982-ci ildə İ.Əfəndiyeva müvəffəqiyyətlə müdafiə edir.

Müntəzəm olaraq öz üzərində çalışır və yeni əsərlər üzərində işləyərkən, yeni kitabları çap olunur. Xüsusi qeyd etmək istərdim ki, İmruz xanım 1983-cü ildən Tələbə Elmi Cəmiyyətin sədri və elmi rəhbəridir və bu sahədə olduqca faydalı, dəyərli işlər görür, müxtəlif elmi konfranslar, müsabiqələr (respublika və beynəlxalq) təşkil edir.

İ.Əfəndiyevanın son illərdə əldə etdiyi uğurlar ilk növbədə onun müvəffəqiyyətlə müdafiə etdiyi doktorluq dissertasiyası ilə əlaqədardır. Ən əvvəla onun “Vasif Adıgözəlov” adlı yüksək professional səviyyədə yazılmış monoqrafiyası çap olundu və həmin bəstəkarın yaradıcılığına həsr olunmuş dissertasiya üzərində işləyərkən, sonralar İ.Əfəndiyeva çox

yüksək səviyyədə müdafiə etdi. Pedaqogika sahəsində dərslük, metodik tövsiyələr, proqramlar yaratdı.

Düşünürük ki, gənc nəsilə peşəkar tərbiyəsi ilə ideya tərbiyəsi ayrılmaz surətdə bağlı olmalıdır. Bunlar vahid bir prosesdir. Musiqiçilərimizin, tədqiqatçılarımızın yaradıcılıq inkişafına diqqət yetirərkən İ.Əfəndiyeva eyni zamanda onların ictimai həyatla əlaqəsini möhkəmlətməyə, onların ictimai fəallığını inkişaf etdirməyə çalışır. Bununla əlaqədar disputlar, müxtəlif məşvəratlər keçirir və burada tələbələr yeni bir əsəri müzakirə edərkən, öz münasibətlərini bildirirlər. Xüsusi olaraq Ü.Hacıbəylinin ev-muzeyinə tez-tez gedirlər və burada fəal iştirak edirlər, qəzetlərə məqalə yazırlar.

Təbii ki, İmruz xanımın gördüyü iş, necə dəyərlər, göz qabağındadır. Eləcə də doğma evi olan Bakı Musiqi Akademiyasında olduqca məsuliyyətli iş aparır: Elmi Şurayı üzvü, Müdafiə Şurasının üzvü, Elmi Seminarın sədri və s. Həmçinin, İmruz Əfəndiyeva BMA-nın Kafedra müdiri və dekan vəzifələrini tutulması ilə bağlı müvafiq Komissiyasının sədridir.

Açığını deyim ki, Bakı Musiqi Akademiyası onun əsl doğma evidir və o ürəklə, vicdanla çalışır. Arzu edirəm həmişə belə fəal və səmimi olsun

Oqtay Abasquliyev

*Ü.Hacıbəyli adına Bakı Musiqi Akademiyasının prorektoru,
2№-li Xüsusi fortepiano kafedrasının müdiri, professor,
Azərbaycan Respublikasının Əməkdar incəsənət xadimi*

İ.Əfəndiyeva – gözəl və qayğıkeş insan, həmişə işinə məsuliyyətlə yanaşan, daima axtarışda olan musiqişünas-alim və pedaqoqdur. Son illər biz birlikdə müxtəlif yaradıcılıq layihələri üzərində işləmişik və həmişə yaradıcılıq ünsiyyətində olmuşuq. İmruz xanım Üzeyir Hacıbəyli adına Bakı Musiqi Akademiyasının nəzdində fəaliyyət göstərən №02.151 Dissertasiya Şurasının “Elmi seminar”ın sədridir. O, bütün elmi işləri diq-

qətlə oxuyur, prinsipial mövqeyini göstərir, elmi işlərə obyektiv yanaşır. Və ən əsası o, gözəl məsləhətlər, tövsiyələr təklif edir.

İ.Əfəndiyeva mahnı yaradıcılığını tədqiq edən ilk alimlərdən biridir. Onun “Азербайджанская советская песня” adlı monoqrafiyası Azərbaycanda bu sahədə ilk dəfə işlənən tədqiqat işidir. Mübaliğəsiz demək olar ki, Azərbaycan bəstəkarlarının mahnıları (70-ci illərin sonuna qədər) professional səviyyədə təhlil edilir. Bu mövzu əsasında İmruz xanım uğurla və yüksək səviyyədə dissertasiyasını müdafiə etmişdir.

İ.Əfəndiyevanın elmi yaradıcılığında böyük istedad ilə tükənməz zəhmət vəhdət təşkil edir. Uzun illər işlədiyi tədqiqat mövzusu böyük bəstəkarımız Vasif Adıgözəlovun şəxsiyyəti ilə bağlıdır. O, bu bəstəkar haqqında sanballı elmi iş yazdı və bu iş onun doktorluq dissertasiyasının mövzusunun əsasını təşkil etdi. İmruz xanım “Vasif Adıgözəlov” monoqrafiyasında bir çox dəyərli tarixi-nəzəri problemləri irəli sürür, onların bir qisminin müasir Azərbaycan musiqisində həllini tapır. Düşünürəm ki, bu ən vacib amillərdən biridir.

İ.Əfəndiyeva həmişə axtarışda olan alimdir. Onun elmi məqalələri daim Azərbaycanda və başqa ölkələrdə çap olunan jurnallarda öz əksini tapır. O, tələbələrinin xüsusi məhəbbətini, hörmətini qazanaraq Tələbə Elmi Cəmiyyətinin işini olduqca maraqlı və səmərəli aparır.

Gülnaz Abdullazadə

*Ü.Hacıbəyli adına BMA-nın prorektoru, Əməkdar
incəsənət xadimi, fəlsəfə elmləri doktoru, professor*

Bir insan ömrünə nəzər

Bakı Musiqi Akademiyası... Bu gözəl sənət ocağında bir çox insanların bir-birlərinə münasibətləri, sanki doğma bacıların bir-birinə olan məhəbbətini, qarşılıqlı hörmətini xatırladır. İlk addımlarım və ilk uğurlarım: əvvəlcə abituriyent, sonra tələbə və nəhayət müəllim.

İlk dəfə İmruz xanımla Ü.Hacıbəyov adına Azərbaycan Dövlət Konservatoriyasına daxil olarkən tanış oldum. Qəbul komissiyasının sədri C.Hacıyev və adlı-sanlı professorların arasında cavan müəllimə - İmruz xanım mehribanlığı, səmimiyyəti, qayğıkeşliyi ilə abituriyentlərin nəzərini cəlb etdi. Onun isti münasibəti nəticəsində bu ciddi imtahanları uğurla verdik.

İmruz xanım birinci kursda rus xalq musiqi yaradıcılığı fənnindən bizə dərs verirdi. Bu fənn iki mərhələdən – leksiyaların yazılması və praktiki kursdan ibarət idi. Dərstdə ən ifadəli rus xalq mahnılarını təhlil edir və onları əzbər öyrənirdik. Onun tələbkərligi nəticəsində imtahanlardan uğurla çıxdıq. illər keçdikcə münasibətlərimiz daha da möhkəmlənir. Onun 70 illik yubileyi münasibətilə jurnala məqalə yazarkən yaradıcılığının əsas mərhələlərini və uzun illər işləyən kolleqalarımızın söhbətlərini, ürək sözlərini oxuculara çatdırdım. O, 1960-cı ildən başlayaraq Bakı Musiqi Akademiyasının Musiqi nəzəriyyəsi kafedrasında müxtəlif nəzəri fənləri müvəffəqiyyətlə aparır: harmoniya, solfecio, XX əsrin musiqi nəzəriyyəsi. Eyni zamanda bakalavratura və magistraturada təhsil alan tələbələrin diplom işlərinə rəhbərlik edir. O, gənc aspirantların dissertasiyalarına elmi rəhbərlik edərək, musiqişünas-alimlər hazırlayır. Onun 40 diplomçusu əla qiymətlə Bakı Musiqi Akademiyasını bitirib və müxtəlif musiqi ocaqlarında çalışırlar. Bacarıqlı, işgüzar qadın İmruz Əfəndiyeva 20 ildən artıqdır ki, Bakı Musiqi Akademiyasında Tələbə Elmi Cəmiyyətinin sədridir. İlk dəfə onun təşəbbüsü ilə Bakıda musiqişünaslıq üzrə “Ən yaxşı tələbə elmi işlərinə görə” ümumittifaq müsabiqəsi

keçirilmişdir. Qeyd etmək lazımdır ki, o, Azərbaycan SSR Ali və Orta İxtisas Təhsili Nazirliyi kollegiyasının 14 may 1986-cı il tarixli qərarı ilə Fəxri Fərmanla təltif olunmuşdur.

İ.Əfəndiyeva 1968-ci ildən Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqının üzvüdür. O, həmin təşkilatın xətti ilə Moskva, Leningrad (indiki Sankt-Peterburq), Kiyev, Minsk, Tallin, Səmərqənd və b. şəhərlərdə keçirilən Ümumittifaq plenumlarda, konfranslarda, beynəlxalq simpoziumlarda maraqlı məruzələrlə çıxış etmişdir.

Professor R.Zöhrabov İmruz xanıma həsr etdiyi yazıda onun elmi-pedaqoji fəaliyyətini ətraflı səciyyələndirmişdir. Yubiley münasibətilə Bəstəkarlar İttifaqının birinci katibi İmruz xanıma göndərdiyi təbrik məktubunda onun yaradıcılığı və Bəstəkarlar İttifaqında apardığı işlər xarakterizə olunmuşdur. O, olduqca fəal və enerjili xanımdır. İmruz xanım vaxtaşırı Bakı, Moskva və digər respublikaların dövrü mətbuatında aktual yazıları ilə çıxış edir, beş kitabın müəllifidir.

İ.Əfəndiyeva doktorluq dissertasiyasında bacarıqla elmi yeniliyi, V.Adıgözəlovun yaradıcılığının aktuallığını, novatorluğunu, praktiki əhəmiyyətini və digər problemləri zövqlə araşdırıb. İlk dəfə olaraq İmruz xanım “Musiqi dünyası” jurnalında harmoniya haqqında maraqlı məqalələr yazmış və bu haqda elmi, elmi-nəzəri praktik konfranslarda uğurla çıxışlar etmişdir.

Bir faktı da qeyd edim ki, İmruz xanımın arxivində V.Mustafazadəyə aid çoxlu materiallar və not yazıları mövcuddur. O, dərs zamanı caz harmoniyasının qanunlarını, caz musiqisinin tarixini və caz üslubunda yazılan əsərləri çox maraqla təhlil edir.

Bakı Musiqi Akademiyasının kiçik zalında bu sənət ocağının rəhbərliyinin, kafedra müdirlərinin və Musiqi nəzəriyyəsi, Musiqi tarixi və Azərbaycan xalq musiqisinin tarixi və nəzəriyyəsi kafedrasının əməkdaşlarının iştirakı ilə İmruz xanımın 70 illik yubileyi olduqca səmimi və yüksək səviyyədə keçdi. Bakı Musiqi Akademiyasının rektoru Təhsil Nazirliyinin 15 dekabr 2005-ci il tarixli Fəxri Fərmanını İmruz xanıma

təqdim etmiş və özünün çıxışında İmruz xanımın fəaliyyətini yüksək qiymətləndirmişdir. Fərmanda deyilir: “Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi Kollegiyasının 15 dekabr 2005-ci il tarixli T-96 sayılı qərarı ilə Bakı Musiqi Akademiyasının Musiqi nəzəriyyəsi kafedrasının professoru İmruz Məmməd Sadıx qızı Əfəndiyeva yüksəkixtisaslı musiqiçi kadrların hazırlanmasında uzun müddət səmərəli elmi-pedaqoji fəaliyyətinə görə və anadan olmasının 70 illiyi münasibəti ilə Fəxri Fərmanla təltif edilir. Nazir – Misir Mərdanov.” Digər çıxışçılar – prorektorlar O.Abasquliyev, G.Abdullazadə, Y.Axundova, professorlar – R.Zöhrabov, T.Bakıxanov, S.Seyidova, T.Seyidov, T.Məmmədov, Ş.Mahmudova, M.Əhmədova, N.Quliyeva, L.Dadaşova, Ş.Bağirova və bir çoxları İmruz xanım haqqında ürək sözlərini bildirdilər.

Yubiley mərasimində Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqının birinci katibi Vasif Adıgözəlovun təbrik məktubu oxundu.

Ülviyyə İmanova

*Ü.Hacıbəyli adına BMA-nın
Musiqi tarixi kafedrasının müdiri,
sənətşünaslıq namizədi, professor,
Azərbaycan Respublikasının Əməkdar müəllimi*

Musiqiyə sonsuz sevgi ilə

İmruz Əfəndiyeva.... Bu ad, bu imza çoxdan bəri həm mü-təxəssislərə, həm də geniş musiqi ictimaiyyətinə bəllidir. Musiqişünas-alim, pedaqoq, sənət haqqında maraqlı bədii-publisistik, tənqidi materialların müəllifi. Heç də hamıya musiqişünas peşəsinin çeşidli təzahürlərini öz yaradıcılığında ehtiva etmək müyəssər olmur. Kimsə öz iş otağına qapanıb ciddi elmi araşdırmalarla məşğul olur, kimsə əsas vaxtını əziyyətli, amma nəcib, xeyirxah bir işə – gənc kadrların yetişdirilməsinə sərf edir, kimsə maarifçiliyə, musiqinin təbliğinə üstünlük verir. İmruz xanım barədə düşünərkən, mən onun fəaliyyətinin müxtəlif qollarını, şaxələrini bir-birindən ayırd etməyə çətinlik çəkirəm, çünki onların hamısı çox üzvi şəkildə bir-birini tamamlayır, zənginləşdirir, qanadlandırır. Əlbəttə, desəm ki, İmruz xanım bir çoxları üçün ilk əvvəl tələbkar, fədakar, diqqətçil bir müəllimdir – yəqin, yanılmaram. Neçə ildir ki, doğma tədris ocağında – Musiqi Akademiyasında (akademiyanı onun ikinci evi adlandırırdım, çünki İmruz xanım qəlbən bu məkana olduqca bağlıdır) dərs deyir və zəngin biliklərini öz çoxsaylı tələbələrinə ötürməyə çalışır. O, şübhəsiz, BMA-nın “Musiqi nəzəriyyəsi” kafedrasının kreativ, son dərəcə əzmkar, mütəhərrik müəllimlərindən biridir. Yadımdadır, ötən əsrin 80-ci illərində konservatoriyada oxuyarkən birinci kursda hamıdan çox məhz İmruz xanımla görüşürdük, çünki o, birdən-birə bizlərə 3(!) fərqli fəndən dərs deyirdi: solfecio, harmoniyanın tarixi, xalq yaradıcılığı. Yəni əsl peşəkar kimi o, müxtəlif tədris kurslarını mənimsəyib, tələbələrə kifayət qədər yüksək səviyyədə çatdırmaq iqtidarında idi. İmruz xanım dərslərə yaradıcı münasibət sərgiləyər, hər dəfə fərqli tapşırıqlar yerinə yetirməyi təklif edər, bizi, tələbələrini, konservatoriyanın qonağı olan tanınmış mü-təxəssislərlə görüşdürməyə - özümüzü sınaq deyə - lazım bilərdi. Məsələn, dərs vəsaitlərini öyrənə-öyrənə püxtələşdiyimiz məşhur nəzəriyyəçi B.Alekseyevin İmruz xanımın təkidi ilə məşğul olduğumuz 221

saylı auditoriyaya - yeri gəlmişkən, bu xudmani, sahibəsinin səyləri nəticəsində həmişə səliqə-sahmanlı məkan, el içində elə “İmruz xanımın sinfi” kimi tanınır, - baş çəkməsi, harmoniya fənninin həqiqi metri ilə bahəm solfecio dərsliyindən nümunələrin oxunması, müəyyən çalışmaların icra olunması yaddaşında silinməz iz buraxıb. Və ya bir də görürsən İmruz xanım qəfildən “əcaib” tapşırıq verirdi: hər hansı bir məşhur mahnını yaddaşda bərpa edib nota köçürmək, el havasına harmoniyalar qoşmaq. Xatırlayıram ki, məşğələlərdən birində biz “Aman ovçu”nun harmonik tərtibatı üzərində həvəslə çalışmışdıq. Sonradan müəllimimiz bütün nümunələri bir-bir çalıb, təhlil etmiş, əyri-əskiyimizi üzə çıxarmış, Azərbaycan musiqisinin melodik, lad xüsusiyyətlərinə xələl gətirməyərək işləməyi tövsiyə etmişdi. İmruz xanımın Tələbə Elmi Cəmiyyətinin rəhbəri kimi səmərəli işi, bu qurumun fəaliyyətini canlandırmaq cəhdləri, təşkil etdiyi saysız-hesabsız mövzuca rəngarəng konfranslar, neçə-neçə gənci elmi yaradıcılığa cəlb etməsi və s. kimi əhəmiyyətli addımlar, xeyirxah əməllər də mütləq xatırlanmalıdır.

Bir alimlək İ.Əfəndiyeva elm aləmində gözəçarpan hadisə adlandırıla bilən bir neçə tədqiqatların, dərs vəsaitlərinin, onlarla məqalələrin müəllifidir. Məsələn, “Azərbaycan sovet mahnısı” monoqrafiyasında İ.Əfəndiyeva bu janrın təşəkkülü və inkişafı tarixini izləyə bilmiş, al-əlvan mahnı ümmanında dürüst təsnifat aparmış, bulanıq sulara itib-batmayaraq əsl inciləri üzə çıxarmış, başlıca təmayülləri ayırd edə bilmişdir. İndinin özündə mahnı ilə bağlı bu və ya digər məlumata ehtiyac yaranarsa, ən etibarlı vəsait kimi məhz bu həcmcə o qədər də böyük olmayan, amma kifayət qədər informativ mənbəyə üz tuturam. Öz əsas tədqiqatında musiqişünas Vasif Adıgözəlovun – XX əsr Azərbaycan musiqisində önəmli yer tutan bu sənətkarın dolğun portretini yaratmağı, onun musiqiyə bəxş etdiyi töhfələri araşdırmağı bacarmışdı. İ.Əfəndiyevanın geniş kontekstdə yerinə yetirdiyi təhlil inandırıcıdır, dəqiqdir, bəzi fraqmentlərdə hətta estetik zərifliyi ilə fərqlənir. Ümu-

miyyətlə, düşünürəm ki, alimin sanballı monoqrfiyasından sonra V. Adıgözəlov barədə təzə, tərəvətli söz söyləmək o qədər də asan vəzifə olmayacaq.

O ki qaldı İmruz xanımın publisist və jurnalist kimi fəaliyyətinə - bu barədə lap çox, ağızdolusu danışib-yazmaq olardı. Maraq, habelə məlumat almaq xatirinə mən internetdə İmruz Əfəndiyeva ilə əlaqədar sorğu verdim və açığını deyim, “Google” axtarış sisteminin təqdim etdiyi nəticələrdən heyrətə gəldim: çeşidli qəzet və jurnallar üçün onlarla irili-xırdalı məqalə, valehedici mövzu rəngarəngliyi (muğamdan caza kimi, simfonik musiqidən mahnıya kimi), musiqişünasın müxtəlif tədbirlərdə - konfranslarda, prezentasiyalarda, yubiley gecələrində iştirakını işıqlandıran materiallar. Ölkəmizdə son zamanlar intişar tapmış iri festivalların müfəssəl icmalı, yeni nəşrlərə resenziyalar, müasirlərimizin yaradıcılığı, sənət korifeyləri haqqında xatirə xarakterli materiallar – bütün bunlar İmruz xanımın maraq dairəsinin, dünyagörüşünün genişliyinə dəlalət edir.

Bir sıra məqalələr İ. Əfəndiyevanın müəllimlərinə, yaşca özündən böyük olan həmkarlarına minnətdarlıq, sayğı hissi ilə qələmə alınaraq, məxsusi lirik intonasiyası ilə məftun edir. Mən İmruz xanımın İkinci Dünya müharibəsinin od-alovu içində gənc ikən həlak olmuş atası - ictimai xadim, istedadlı teatrşünas, vaxtilə sənət aləminin tanınmış simalarından biri olmuş Məmməd Sadıx Əfəndiyevin xatirəsini yaşatmaq naminə etdiklərini - apardığı araşdırmaları, yazdığı məqalələri xüsusən qeyd edərdim. Bu məqamda övlad borcunu yerinə yetirmiş İmruz xanıma xitabən demək istərdim: Halal olsun Sizə! Və bir də: M.S. Əfəndiyev irsi ilə tanış olarkən mən İmruz xanımın sənətə sonsuz sevgisinin haradan qaynaqlandığını anladım...

Nədənsə, İ. Əfəndiyeva haqqında düşünərkən məşhur rus simfonistinin bir fikri yadıma düşür: əsl peşəkar odur ki, daim işləsin, daim yeni əsərlər sorağında olsun. Yaratmaların miqdarca çoxluğu istedadla dəlalət edən amillərdəndir. İmruz xanımın illər uzununu yazdığı işlərin siyahısı ilə, onun bir an belə

səngiməyən yaradıcılıq fəaliyyəti ilə ötəri tanışlıq belə, bu insanı sözün həqiqi mənasında peşəkar adlandırmaq imkanı verir. Önəmlidir ki, alim həmişə araşdırdığı mövzuların çərçivəsini genişləndirir, yeni ədəbiyyatla işləməyə çalışır, sanki daim oxuyub-öyrənməyə can atır. Bir də işlər bolluğu içində İmruz xanım vaxt tapıb həmkarlarının, gənclərin elmi yaradıcılığını müntəzəm izləyir, yaxşı məqaləyə, uğurlu çıxışa qiymət verməyi, səmimi qəlbdən sevinməyi bacarır. Nə deyim, bizim bir qədər mürəkkəb cəmiyyətimizdə çox da geniş intişar tapmayan bir keyfiyyətdir. Bu və ya digər yazını bəyənsələr də, bu barədə danışmamağı, susmağı – sanki xəbərsizdirlər - üstün tutanlar az deyil. Burada qeyd etməyə bilmərəm ki, şəxsən özümə İmruz xanım dəfələrlə zəng çalıb, hər hansı çıxışımla, məqaləmlə əlaqədar xoş sözlər söyləyib, məni bir növ ruhlandırıb.

İmruz Əfəndiyevanın nailiyyətləri onun daşdığı fəxri və elmi adlarda təsbit olunub. Bu zirvəyə musiqişünas nadir bacarıq, inadkarlıq, ağır gündəlik zəhmət, sənətə sonsuz məhəbbət, peşəsinə sədaqət, hətta deyərdim, nəvaziş dolu münasibət sayəsində ucalıb. Həmişə olduğu kimi, bu gün də İmruz xanım sanki öz adı ilə tam rəbitədə (gözəl səslənməsi ilə fərqlənən “İmruz” adı fars dilindən “bu gün” kimi tərcümə olunur) - qaynar musiqi həyatımızın, yeniləşən tədrisimizin episentridədir. Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqının tədbirlərində fəal iştirak edir, çeşidli konfranslarda çıxışlar edir, məqalələr yazır, həvəslə televiziya verilişlərinə qatılır, mühazirələr oxuyur - özünəxas tərzdə - səriştə, coşqu və şövqlə. İmruz xanım, qoy həmişə belə olsun! Yazıb-yaratmaq eşqiniz heç zaman tükənməsin!

Zümrüd Dadaşzadə

Azərbaycan Respublikasının Əməkdar incəsənət xadimi,

Ü.Hacıbəyli adına BMA-nın professoru,

sənətşünaslıq namizədi

Tanınmış musiqişünas, vicdanlı pedaqoq

Bu gün Azərbaycan musiqişünaslıq elmini fədakarcasına inkişaf etdirən şəxsiyyətlərdən biri də Bakı Musiqi Akademiyasının professoru İmrüz Əfəndiyevadır.

Onun yaradıcılıq fəaliyyəti 60-cı illərin əvvəllərindən başlamışdır. Ü.Hacıbəyov adına Azərbaycan Dövlət Konservatoriyasını bitirdikdən sonra o, aspiranturaya daxil olmuşdur. Onun elmi rəhbəri, görkəmli alim, istedadlı tədqiqatçı professor A.N.Soxor idi. Məhz onun rəhbərliyi ilə İ.Əfəndiyeva Azərbaycan mahnısı mövzusunda namizədlik dissertasiyasını uğurla müdafiə edərək sənətsünaslıq namizədi alimlik dərəcəsi almışdır. Həmin vaxtdan da İ.Əfəndiyeva bu təhsil ocağında “Musiqi nəzəriyyəsi” kafedrasında müəllimlik fəaliyyətinə başlamışdır.

İ.Əfəndiyeva hələ tələbəlik illərində bir neçə məqalə dərc etdirmiş, tələbə elmi konfranslarında böyük həvəslə və uğurla çıxışlar etmişdir. Elə ilk addımlarından İ.Əfəndiyevanın qəzet və jurnallarda çap olunan yazıları maraqla qarşılanır. Onun elmi məqalələrində Azərbaycan musiqisi tarixi nəzəri aspektdə araşdırılır. Digər tərəfdən, İ.Əfəndiyeva mətbuatda bəstəkarlarımız haqqında müxtəlif səpkili очерklər çap etdirir, ayrı-ayrı ifaçılarımızın portretini yaradır.

O, 1968-ci ildən Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqının üzvüdür. Bəstəkarlar İttifaqının xətti ilə Moskva, Leninqrad (indiki Sankt-Peterburq), Kiyev, Tbilisi, Minsk, Tallin, Səmərqənd və başqa şəhərlərdə keçirilən plenumlarda, konfranslarda, simpoziumlarda maraqlı məruzələrlə çıxış etmişdir.

Bəstəkarlar İttifaqının VI qurultayında mahnı janrına həsr olunmuş məruzədə İ.Əfəndiyeva bir sıra tənqidi fikirlər irəli sürmüş, bu janrın inkişafı yollarını göstərmişdir.

İ.Əfəndiyeva Moskvada çap olunan “Sovetskaya muzıka”, “Muzıkalnaya jizn”, “Muzıka v şkole”, “Oni pişut dlya detey”, “Sovetskaya kultura” və başqa mötəbər jurnallarda, məcmuə-

lərdə, qəzetlərdə sanballı məqalələrlə çıxış edir. Bu məqalələr Azərbaycan musiqisinin müxtəlif problemlərinə və təbliğinə həsr olunur.

İ.Əfəndiyeva 70-ci illərdən başlayaraq milli televiziya-mızda yüksək professional səviyyədə verilişlər aparır. Bu verilişlərdə bəstəkarlarımızın yaradıcılığını, onların yazdığı əsərləri aydın və səliqəli üslubda səciyyələndirir.

İmruz xanım “Musiqi nəzəriyyəsi” kafedrasının aparıcı və ciddi müəllimlərindəndir. Qırx ildir ki, o, səmərəli pedaqoji fəaliyyətini vicdanla davam etdirir. 1983-cü ildən başlayaraq Tələbə Elmi Cəmiyyətinin sədri kimi fəaliyyət göstərir. Onun təşəbbüsü ilə ilk dəfə Bakıda musiqişünaslıq üzrə “Ən yaxşı tələbə elmi işləri üçün” ümumittifaq müsabiqələri keçirilmişdir.

Məhz İ.Əfəndiyevanın qayğıkeşliyi, ciddiliyi nəticəsində bizim bir çox tələbələr ümumittifaq müsabiqəsinin diplomlarına layiq görülmüşlər.

Son illər İ.Əfəndiyeva görkəmli bəstəkarımız, Xalq artisti, Dövlət mükafatı laureatı Vasif Adıgözəlovun yaradıcılığı üzərində ciddi işləyərək irihəcmli monoqrafiya yazıb çap etdirmişdir. Bu monoqrafiyada müəllif V.Adıgözəlovun geniş yaradıcılıq nümunələrini istər tarixi, istərsə də nəzəri aspektdə təhlil edir, öz müddəalarını ümumiləşdirir və maraqlı nəticələrə gəlir. Müəllif bəstəkarın əlli ildə yazdığı bütün əsərlərini tədqiqat obyektinə çevirmişdir.

Professor İmruz xanım Əfəndiyeva elmi, pedaqoji fəaliyyətini gənclik ehtirası ilə davam etdirir, yeni-yeni kitablar, monoqrafiyalar üzərində əzmlə çalışır. Biz bu xoş gündə İmruz xanımı yubileyi münasibətilə səmimi qəlbdən təbrik edir, ona möhkəm cansağlığı, elmi yaradıcılığında uğurlar diləyirik.

Xalq qəzeti.- 16 dekabr.- 2000-ci il

Ramiz Zöhrabov

Azərbaycan Respublikasının

Xalq artisti, Bəstəkarlar İttifaqının katibi,

sənətsünaslıq doktoru, professor

İmruz “bu gün” deməkdir və ya bu günün istedadlı bir musiqişünası

Musiqişünas İmruz Əfəndiyevanı mən hələ tələbəlik illərindən tanıyıram. O, Asəf Zeynallı adına musiqi texnikumunu bitirib konservatoriyanın “Musiqi nəzəriyyəsi” fakültəsinə daxil olmuşdu. Mən isə digər rəfiqəm ilə konservatoriyanın həmin fakültəsinə yalnız Bülbül adına orta ixtisas məktəbini bitirəndən sonra qəbul olunmuşdum, aramızda iki ildən artıq yaş fərqi var idi. Ona görə biz o vaxtlar İmruz xanımla böyük yoldaş kimi davranırdıq. Amma bu çox çəkmədi. Bir gün İmruz bizə qonaq gəlmişdi. Atam soruşdu ki, rəfiqənin adı nədir? Dedim İmruzdur. Dedi, maraqlı addır, rəfiqən bilir ki, adının mənası nədir? Dedim yəqin bilir də. İmruz farsca “bu gün” deməkdir, - deyə atam qeyd etdi. - Kim bu adı ona qoyub? – Dedim yəqin ki, atası qoyub.

İmruzun atası Məmməd Sadıx Əfəndiyev görkəmli teatrşünas idi, təəssüflər olsun ki, gənc ikən bu istedadlı insan Böyük Vətən müharibəsində, Kerç cəbhəsində həlak olmuşdu. Onun teatrımızın inkişafında rolu böyük idi. O, Bakı İşçi Teatrının yaradıcısı və direktoru olmuşdu. Əfəndiyev neçə-neçə maraqlı məqalənin müəllifidir. Azərbaycan dramaturgiyasının problemləri və onun inkişafı mövzusunda namizədlik dissertasiyasını müdafiə etmişdi. 1937-ci ildə Məmməd Sadıx Əfəndiyev A.S.Puşkinin ölümünün 100 illiyi münasibətilə Bakı Soveti və Həmkarlar İttifaqı qurumları ilə bərabər keçirilən yığıncaqda “Bizim Puşkin” mövzusunda uğurla məruzə etmişdi. O, “Koroğlu” operasının premyerasından sonra tamaşa haqqında müsbət rəylə mətbuatda çıxış edən ilk müəlliflərdən olmuşdu. Məmməd Sadıx Əfəndiyev sənət və teatr mücahidi idi. Onun haqqında bir çox sənət və elm adamı fikirlər və xatirələr söyləmişdir. Bunlardan Qılman İlkin, Mehdi Məmmədov, Abbas Zamanov, Şəmsi Bədəlbəyli və b.

İmruzun anası Müsalət xanım müəllimə idi. Çox güləruz, xoşsifət, xanım-xatın qadın idi. Sonralar Müsalət xanım Azər-

baycan Dövlət Tibb İnstitutunu bitirib ömrünün çox hissəsini həkim kimi uşaqların sağlamlığına sərf edib. Həyat yoldaşının ölümündən sonra böyük çətinliklərlə iki övladını böyüdüb, onlara savad vermişdir. Mən İmruz xanımın valideynləri haqqında ona görə bu qədər müfəssəl yazıram ki, atalar doğru deyiblər ki: “Ot, kökü üstə bitər”.

İmruz xanım Əfəndiyeva bu gün ən fəal musiqişünaslarımızdandır. O, sənətsünaslıq doktoru, professor, Əməkdar incəsənət xadimidir, həm də gözəl pedaqoqdur. Bakı Musiqi Akademiyasının Musiqi nəzəriyyəsi kafedrasının professorudur, kafedrada harmoniya, solfecio, XX əsrin musiqi nəzəriyyəsi fənnlərini uğurla tədris edir. Qeyd etmək istərdim ki, hələ tələbəlik illərində İmruz harmoniya fənnini gözəl bilirdi. Müəllimin verdiyi məsələləri çox tez həll edərdi və fortepianoda cəld, alleqro tempində çalardı. İmruz xanım Bakı Musiqi Akademiyasının Tələbə Elmi Cəmiyyətinin sədridir. O, həm də Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqının üzvü, Musiqi-estetik tərbiyə problemlər komissiyasının rəhbəridir.

İmruz xanım hələ tələbə ikən çalışqanlığı ilə seçilirdi. Müəllimlərin dediklərinə çox diqqət edər, dərsi tez qavrayar və dəftərə yazardı. Yadımdadır, konservatoriyanın müəllimi D.X.Danilov kənar mövzularda danışmağı çox sevərdi, adətən belə söhbətlərə başlayarkən deyərdi: - Bu qeyd üçün deyil. Buna baxmayaraq İmruz xanım yenə də yazardı. O zaman D.X.Danilov narazı dillənərdi: “Əfəndiyeva, mən axı dedim ki, bu qeyd üçün deyil”.

Aspiranturaya da biz İmruzla bir ildə daxil olmuşuq. İmtahanları bizdən Qara Qarayev, Cəfər Cəfərov, Qubad Qasımov kimi məşhur mütəxəssislər götürürdü. Qəbul olunandan sonra hər ikimizin müəllimi görkəmli Moskva musiqişünası İ.Rıjkin oldu. Mən İ.Rıjkinin rəhbərliyiylə dissertasiyamı bitirib müdafiə etdim. İmruz isə mövzusuna görə rəhbərini dəyişməli oldu. Onun sonrakı rəhbəri görkəmli Leningrad (indiki Sankt-Peterburq) musiqi xadimi A.N.Soxor idi. “Azərbaycan Sovet

mahnısı” mövzusunda namizədlik dissertasiyasını onun rəhbərliyi altında yazdı və Tbilisi şəhərində müdafiə etdi (1982).

Doktorluq dissertasiyasını isə çox illər keçəndən, yəni yalnız 23 ildən sonra, 2005-ci ildə “Vasif Adıgözəlovun yaradıcılığı milli ənənələr kontekstində” mövzusunda uğurla müdafiə etdi. Mən onun müdafiəsində çıxış edərkən demişdim ki, İmruz xanım musiqidə və elmdə nəyə nail olmuşdursa öz böyük zəhməti nəticəsində nail olmuşdur. O, gecə-gündüz işləyərək bu səviyyəyə gəlib çatmışdır.

İndi İmruz xanım Əfəndiyeva Azərbaycan musiqişünaslığının qabaqcıl, səriştəli, peşəkar, özünə qarşı tələbkar və təvazökar musiqişünaslarımızdan biridir. Onun “Azərbaycan mahnısında yenilik”, “Azərbaycan sovet mahnıları” kitabları, “Vasif Adıgözəlov” adlı sanballı monoqrafiyası, “Sevda İbrahimoğlu” yaradıcılığında uşaqlar üçün musiqi”, “Telman Hacıyev” kitabları xüsusi maraq doğurur. İmruz xanım həm də müxtəlif mövzulara həsr olunmuş saysız-hesabsız məqalənin müəllifidir.

İmruz Əfəndiyeva musiqişünaslığımızın bugünün peşəkar nəzəriyyəçi alimi, adı ilə əməli üst-üstə düşən mütəxəssisdir.

Mən onu yubileyi münasibətilə təbrik edir, cansağlığı arzulayıram ki, qalan istəklərinə nail olsun, meylini saldıq, sevgisini bəxş etdiyi qardaşı uşaqlarına yenə də kömək edə bilsin, onların uğurları ilə sevensin.

Ən başlıcası da, yeni-yeni kitablar və məqalələrlə oxucuları sevindirsin, o cümlədən “Qobustan” toplusunun oxucularına da, axı o bu jurnalın həmişə fəal müəlliflərindən biri olmuşdur!...

Zemfira Səfərova

*Əməkdar elm xadimi, Əməkdar incəsənət xadimi,
sənətşünaslıq doktoru, AMEA-nın müxbir üzvü, professor*

Скромное обаяние талантливого ученого и педагога

Строгая простота, ясность подачи материала и безупречное чувство ответственности – черты, определяющие исследовательский стиль профессора Бакинской Музыкальной Академии им. У.Гаджибейли ИМРУЗ ЭФЕНДИЕВОЙ. Как опытный и взыскательный ученый-музыковед она не терпит никакой нечёткости и неопределенности; не случайно все её работы отличает глубина аналитического подхода и кропотливый исследовательский труд.

Сегодня музыка азербайджанских композиторов звучит далеко за пределами нашей республики. И в этом заслуга не только наших исполнителей – Лауреатов Республиканских и Международных конкурсов. Думается, что определенная роль в этом деле принадлежит и музыковедам-ученым Азербайджана, труды которых известны далеко за пределами нашей республики, ибо именно они являются активными пропагандистами музыкальной культуры своего народа.

Одним их таких музыковедов, символизирующих современное состояние музыковедения Азербайджана и продолжающих традиции Н.Чумакова, Э.Абасовой, Л.Карагичевой, Э.Эльдаровой и др., является Заслуженный деятель искусств Азербайджана, доктор искусствоведения, профессор Имруз ханум Эфендиева. Вот уже на протяжении более 50 лет она целеустремленно и преданно служит развитию нашей музыковедческой науки и музыкальной культуры в целом. Её творческая деятельность многогранна и плодотворна.

И.Эфендиева автор 6 книг, среди которых особо отметим монографии «Азербайджанская советская песня», «Тельман Гаджиев», «Васиф Адигезалов», «Музыка для

детей в творчестве Севды Ибрагимовой» и др. Ей также принадлежит целый ряд методических рекомендаций, учебных программ и большое количество статей, которые опубликованы как в научных изданиях, так и в периодической печати.

Первым шагом в становлении Имруз ханум как учебного-музыковеда стало успешное окончание аспирантуры Института Архитектуры и Искусств Академии Наук Азербайджана в 1965 году. В 1982 году она защитила кандидатскую диссертацию на тему «Азербайджанская советская песня» в г.Тифлисе. Её научным руководителем был профессор Ленинградской (нынешний Санкт-Петербург) консерватории им. Н.Римского-Корсакова А.Н.Сохор.

В монографии И.Эфендиевой «Азербайджанская советская песня», изданной перед защитой диссертации, даётся последовательное исследование песенного творчества азербайджанских композиторов со времени их зарождения и до 80-х годов XX столетия. Раскрываются ведущие тенденции его развития в разные периоды в связи с изменениями, произошедшими в общественно-политической и культурной жизни Азербайджана. Имруз ханум впервые исследует формирование различных жанров песенного творчества, характерных черт его интонационного языка и композиционной структуры в соотношении с азербайджанским фольклором и современной песней в целом. Важным представляется, что в книге впервые рассматриваются индивидуальные особенности песенных стилей некоторых ведущих композиторов Азербайджана.

Здесь было бы уместным привести высказывание авторитетного ученого, Председателя Комиссии музыкознания и музыкальной критики Союза композиторов СССР, доктор искусствоведения В.И.Зака, который писал: «Книга «Азербайджанская советская песня» И.Эфендиевой является первой монографией, охватывающей более чем полувековой путь развития азербайджанской советской

песни. Впервые в работе систематизированы тематика, жанры, особенности музыкального языка и стиля песенного творчества азербайджанских композиторов. Среди актуальных проблем, освещенных в монографии – проблема традиций и новаторства, сопряжение творчества композиторов с фольклором. Также впервые прослеживается взаимосвязь мелодии и поэтического текста, даётся эстетическая оценка лучших песен...».

Приведем ещё одно высказывание: «Мне довелось наблюдать творческий рост музыковеда через контакты с Московской Консерваторией: в 1974 г. И.Эфендиева окончила факультет Повышения Квалификации, написав работу «Пособие по гармонии для студентов дирижерско-хорового факультета», а в 1984 г. прошла стажировку на кафедре «Теория музыки» Московской Консерватории. И.Эфендиева – автор многих исследований, статей в периодической печати, устных выступлений на Международных, Всесоюзных и региональных конференциях, посвященных разным аспектам изучения музыки Азербайджана. Она достойный представитель музыковедческой науки своей страны», - писала профессор Московской Государственной Консерватории им. П.И.Чайковского, доктор искусствоведения Е.Б.Долинская.

Подобных отзывов, написанных в середине восьмидесятых годов видными учёными, музыковедами Москвы, Ленинграда, Киева и других республик бывшего СССР, было множество. Добавим лишь то, что они были написаны в связи с присуждением Имруз ханум в те годы научного звания доцента.

Интерес и любовь к песенному жанру, Имруз ханум сохранила на долгие годы. Не случайно, она обращается к творчеству самобытного композитора Тельмана Гаджиева, песни которого по сей день украшают репертуар видных певцов Азербайджана. Юношеская непосредственность и светлый лиризм, глубинные связи с жемчужинами нацио-

нальной музыки снискали песням композитора любовь народа.

В середине восьмидесятых годов И.Эфендиева вела телевизионную передачу «Азербайджанская песня на современном этапе». Широко популярная «Песня о Баку» Васи́фа Адигезалова была своеобразным эпиграфом к этой передаче. Зрителям надолго запомнились передачи, посвященные песенному творчеству Узеира Гаджибейли, Сеида Рустамова, Тофика Кулиева и др. Эмоционально и образно рассказывая о песне, И.Эфендиева убедительно раскрывала стилевую модель песенного творчества каждого из этих композиторов, стремилась раскрыть с научной точки зрения направленность музыкального тематизма на национальные традиции.

Свою трудовую деятельность в Консерватории И.Эфендиева начала в 1960 году. С 1993 года И.Эфендиева является профессором кафедры «Теория музыки» БМА им. Уз.Гаджибейли. Она один из самых авторитетных преподавателей Бакинской Музыкальной Академии и ведет такие важные и сложные предметы как «Гармония», «Современная музыка», «Теория музыки XX века», «Сольфеджио» и др. Имруз ханум была руководителем дипломных работ более 40 бакалавров и магистров. В данный момент выпускники класса И.Эфендиевой плодотворно трудятся в БМА, в музыкальном колледже, в музыкальных школах, на радио и телевидении и др. Кроме того, под руководством И.Эфендиевой были защищены 3 кандидатские диссертации. И надо сказать, что Имруз ханум не из тех педагогов-музыковедов, чьё образное мышление ограничивается лишь «ведущим значением побочной партии» и «терцовыми сопоставлениями». Она учит своих студентов творчески мыслить и ориентирует их на передовые достижения мировой музыковедческой науки. Не случайно, ещё с 1983 года Имруз ханум является Председателем Студенческого научного общества. По линии этого общества студенты

консерватории не раз удостоивались различных наград на республиканских и всесоюзных конкурсах. В 1986 году за успешную работу в этой области она была удостоена Почетной грамоты Министерства образования Азербайджанской Республики. А в 2005 г. решением Коллегии Министерства Образования Азербайджанской Республики за подготовку высоко-профессиональных кадров и плодотворную научно-педагогическую деятельность и в связи 70-летием она была награждена Почётной Грамотой.

С 1968 года Имруз ханум Эфендиева является членом Союза композиторов Азербайджана. Она один из самых активных членов СК и находится в авангарде всех проводимых творческих мероприятий, как в республике, так и за рубежом, например - в Москве, Ленинграде, Киеве, Тбилиси, Минске, Таллине, Самарканде и др.

Статьи И.Эфендиевой, посвященные важнейшим событиям в музыкальной жизни страны, проблемам развития истории и теории азербайджанской музыки, её исполнительской культуры, постоянно публикуются на страницах республиканской прессы. В частности в газетах «Бакинский рабочий», «Ədəbiyyat və incəsənət», «Mədəniyyət», «Вышка», «Баку», «Молодежь Азербайджана», «Республика» и др. Кроме того, её исследования печатаются в весомых научных изданиях, таких как «Ученые записки» Азгосконсерватории им. У.З.Гаджибекова, «AMEA-nın Xəbərləri», «Qobustan», «Литературный Азербайджан», «Elm və həyat», «Улдуз», «Azərbaycan», «Musiqi dünyası», «Bəstəkar və zaman» и др. Статьи Имруз ханум печатаются и на страницах авторитетных международных изданий, в частности в журналах «Советская музыка», «Музыкальная жизнь», «Музыка в школе», «Они пишут для детей», «Музыкальная культура», издаваемых в Москве; во многих газетах стран СНГ, а также в сборниках «Музыка республик Закавказья» и «Традиции музыкальных культур народов Ближнего, Среднего Востока и современность».

Кстати, в последнем сборнике опубликованы две публикации Имруз ханум - «Из истории записей и публикаций азербайджанских мугамов» и Библиография по «Традиционной азербайджанской музыке» (книги, статьи и нотный материал). Эту систематизированную «Библиографию» впервые в республике сделала Имруз ханум по поручению Секретариата Союза композиторов СССР перед Вторым Международным музыковедческим симпозиумом в г.Самарканде (7-12 октября 1983 г.), где она успешно выступила с темой, посвященной записям и публикациям азербайджанских мугамов. Эта тема на долгие годы стала приоритетной темой в исследованиях ученого-музыковеда. Спустя много лет И.Эфендиева выступает с темой «Мугам и композиторское творчество» на Международном научном Симпозиуме «Мир мугама», проведенном в марте 2009 года в Азербайджане.

В 2005 г. И.Эфендиева успешно защитила докторскую диссертацию по теме «Творчество Васи́фа Адигезалова в контексте национальных традиций». Как отмечает автор в автореферате, «многогранное творчество Васи́фа Адигезалова апеллирует к самым разным слушателям, покоряя их внутренней гармонией и взаимообусловленностью нравственно-этических образов, красотой национального мелоса, прочной ориентацией на мугамный тематизм и ашыгский склад». В диссертации впервые прослеживается эволюция творческого стиля композитора, анализируются музыкально-стилистические особенности произведений самых различных жанров, созданных выдающимся композитором на протяжении его яркого и динамичного творческого пути.

На сегодняшний день музыковед И.М.Эфендиева продолжает трудиться и работать над рядом новых исследований, посвященных своим соратникам по искусству и теоретическим проблемам музыкознания. Сочетая эту работу с активной преподавательской деятельностью, с

работой председателя студенческого научного общества, научного Семинара по защите диссертаций, руководителя диссертационных работ и мн. др., она, как и прежде, остается милой скромной женщиной, олицетворением азербайджанской женщины-ученого.

В заключении особо отмечу, что находясь на пороге своего славного юбилея Имруз ханум Эфендиева как и прежде увлечена новой работой, новыми идеями и новыми исканиями. И они её радуют, ибо она с радостью отдает все свои силы и умение во имя развития и процветания отечественного музыкально искусства. Дай Бог Вам крепкого здоровья, дорогая Имруз ханум! Вам много дано, не теряйте времени ни минуты!

Лейла Мамедова (Фараджева)

*кандидат искусствоведения,
профессор Бакинской Музыкальной Академии им.
Уз.Гаджибейли*

* * *

Yubiley münasibətilə Ü.Hacıbəyli adına Bakı Musiqi Akademiyasının Musiqi nəzəriyyəsi kafedrasının müdiri, professor, Azərbaycan Respublikasının Əməkdar müəllimi, Səadət xanım Seyidova kafedranın adından İmruz xanım Əfəndiyevaya təbrik məktubu ünvanlamışdır: “Hörmətli İmruz xanım! Sizin elmi və müəllimlik fəaliyyətiniz təqdirəlayiqdir. Yetirmələriniz - yeni musiqiçi və musiqişünas nəslə Azərbaycanın bir sıra yerlərində fəaliyyət göstərir. Tədris etdiyiniz fənlərlə yanaşı tələbələrə həyat dərsi də öyrədirsiniz, onları xoşməramlı, açıqqəlblə insan olmağa sövq edirsiniz.

Sizin bir sıra jurnal, qəzet səhifələrində (həm respublikada, həm də respublikadan kənar) nəşr edilən həm kütləvi, həm də elmi məqalələriniz Azərbaycan musiqişünaslığı üçün

müəyyən maraq kəsb edir. Siz 5 monoqrafiyanın müəllifisiniz. Dövrümüzün tanınmış bəstəkarı Vasif Adıgözalova həsr etdiyiniz doktorluq dissertasiyanızı və monoqrafiyanızı xüsusilə qeyd etmək istərdik. Çünki fəaliyyət göstərən bəstəkar haqqında yazmaq, onun yaradıcılığını yüksək səviyyədə tədqiq edib, nəticə çıxarmaq olduqca çətin, böyük professionallıq və etika tələb edən bir problemdir ki, siz ciddi monoqrafiyanın öhdəsindən bacarıqla gəldiniz. Bakı Musiqi Akademiyasındakı həmkarlarınız və tələbələriniz sizi professionallığınıza, yazmaq, çıxış etmək qabiliyyətinizə, insanlarla ünsiyyətdə olmaq bacarığınıza görə sevirilər, sizi insansevər, mülayim, lazım gəldikdə sözünün üstündə durmağı bacaran bir şəxsiyyət kimi tanıyırlar. Bu xüsusiyyətlərinizə görə siz Musiqi nəzəriyyəsi kafedrası əməkdaşlarının böyük hörmətini qazanmışınız. Sizin həmkarlarınız - Musiqi nəzəriyyəsi kafedrasının layiqli üzvünü 70 illik yubileyiniz münasibəti ilə təbrik edir, Sizə fəaliyyətinizdə yeni uğurlu tədqiqatlar, uzun ömür, səadətli xoş günlər arzulayırlar. Sizi həmişə gümrah, cavan, mülayim xasiyyətli olaraq qalmağınızı Allahdan diləyirik”.

16 dekabr, 2005

Səadət Seyidova

*Ü.Hacıbəyli adına Bakı Musiqi Akademiyasının
kafedra müdiri, professor, Əməkdar müəllim*

Azərbaycan musiqişünaslığın ləyaqətli, nüfuzlu, hörmətli nümayəndələrindən biri olan professor İmruz xanım Əfəndiyeva haqqında mənim üçün dəyərli söz demək olduqca xoşdur.

İ.Əfəndiyevanın yaradıcılıq axtarışlarının başlıca istiqamətini müəyyənləşdirən amillər - Azərbaycan klassik bəstəkarlarımızın əsərlərinin araşdırılması, milli musiqi mədəniyyətimizin mühüm hadisələrinin işıqlandırılması və təbliği, musiqi nəzəriyyəsi problemlərindən - xalq harmoniyasının bəstəkarlıq yaradıcılığında istifadəsi və digər maraqlı problemlərdir.

Yaradıcılığının birinci mərhələsində İmruz xanım Azərbaycan bəstəkarlarının mahnı yaradıcılığına “Azərbaycan sovet mahnıları”na həsr olunmuş monoqrafiyasını yazır. Ü.Hacıbəyli-dən başlayaraq ta cavan bəstəkarların yaradıcılığına qədər o mahnı janırlarını professionallıqla, böyük həvəslə təhlil edir və maraqlı nəticələr əldə edir.

O, vokal musiqisinin təbiətini duyaraq, zövqlə mahnıları sistemləşdirir. Həmin mahnıların seçim məsələsi çətin və vacib məsələlərdən biridir. Musiqişünas-alim Azərbaycan bəstəkarlarının çoxsəsli mahnı yaradıcılığını ehtiyatla qruplaşdırır, onların təsnifatını olduqca düzgün verir. O, mahnı timsalında milli musiqi dilinin Avropa harmoniyası ilə uzlaşdırılması yollarını arayıb axtarır. İmruz xanım əmindir ki, hər bir mahnının öz xüsusiyyətləri və gözəlliyi var. Sadəcə olaraq həmin gözəlliyi, xalq musiqimizlə bağlılığı, yeniliyi həmin mahnılarda açarkən, İ.Əfəndiyeva dəyərli nəticələrə gəlir. Maraqlıdır ki, bu işdə müəllif həmçinin vokal məktəbinin görkəmli nümayəndələri haqqında da söhbət açır, onların Azərbaycan mahnılarının yayılmasında misilsiz xidmətlərini də qeyd edir.

İ.Əfəndiyevanın dəyərli tədqiqat işi Vasif Adıgözəlova həsr olunmuş monoqrafiyasıdır. Onun əsasında İmruz xanım doktorluq disseratsiyasını uğurla müdafiə etmişdir.

İ.Əfəndiyeva “Musiqi nəzəriyyəsi” kafedrasının aparıcı professorlarından biridir.

O, Bakı Musiqi Akademiyasında böyük ictimai iş aparır. Tələbə Elmi Cəmiyyətin sədridir və bu sahədə onun gözəl uğurları var. Xüsusi qeyd etmək istərdim ki, İ.Əfəndiyeva Bakı Musiqi Akademiyasının kafedra müdiri və dekan vəzifəsini tutulması ilə bağlı müvafiq komissiyanın sədridir. Bu sahədə o, obyektivliyini, xeyirxahlığını və lazım olanda prinsipiallığını da göstərir. Onun elmi fəaliyyətini yüksək qiymətləndirirəm. Bir təcrübəli və ciddi müəllim kimi İ.Əfəndiyeva onlarla musiqişünas hazırlayıb və onlar müvəfəqiyyətlə müxtəlif sənət ocaqlarında çalışırlar.

Mən İmruz xanıma bütün sahələrdə həmişə uğurlar arzulayıram.

Yeganə Axundova

*Ü.Hacıbəyli adına BMA-nın prorektoru,
Azərbaycan Respublikasının Xalq artisti, professor*

Sənətsünaslıq doktoru, professor İmruz Əfəndiyeva Azərbaycan musiqi elminin tanınmış, təcrübəli nümayəndələrindən biridir. O, öz tədqiqat və musiqi maarifçiliyi fəaliyyətində dahi bəstəkar, böyük alim Ü.Hacıbəyovun vəsiyyətlərinə sadıq qalaraq yaradıcılığında musiqimizin xalqın həyatı, onun çox-əsrlik estetik ənənələri ilə əlaqələrinə geniş yer verir, sənətkarlıq məsələlərini, novatorluq axtarışlarını diqqət mərkəzində saxlayır.

Dünya şöhrətli Azərbaycan bəstəkarı Firəngiz xanım Əlizadə haqqında bu yaxınlarda oxuduğum “Onun hər bir əsərində doğma torpağın sədası eşidilir” adlı məqalə, musiqisindən həmişə xoş təəssüratlar aldığım Sevdə xanım İbrahimovanın uşaqlar üçün yazdığı əsərlərinə dair monoqrafiyası, Vəlif Adıgözəlov, Rəşid Behbudov, Vəqif Mustafazadə haqqında olan kitab və məqalələri yorulmaz araşdırıcı İmruz xanımın yaradıcılığının ən parlaq səhifələridir.

Hazırda İmruz xanım öz alim və sənətkar ömrünün yeni çiçəklənmə dövrünü yaşayır. Onun son illərdə ölkəmizdə və onun xaricində dərc etdirdiyi məqalə və resenziyaları, beynəlxalq elmi simpoziumlarda söylədiyi yeni problemlərin qoyuluşu ilə seçilən məruzə və çıxışları, Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqı və Ü.Hacıbəyli adına Bakı Musiqi Akademiyasının xətti ilə gördüyü işlər deyilənlərə sübutdur.

Mən İmruz xanıma uzun ömür, möhkəm cansağlığı, yeni-yeni elmi-pedaqoji uğurlar və böyük səadət arzulayıram.

2010-cu il

Bəkir Nəbiyev
akademik

Görkəmli musiqişünas alim

Azərbaycan musiqi mədəniyyətinin gözəl və zəngin ənənələrinin öyrənilməsi, qorunub saxlanılması və gələcək nəsillərə ötürülməsində bizim bir çox görkəmli bəstəkarlarımızın, həmçinin, tanınmış musiqişünaslarımızın mühüm xidmətləri vardır. Musiqi mədəniyyətimizi uzun illər boyu tədqiq edən və bu yolda neçə-neçə davamçılarını yetişdirən ən fəal musiqi alimlərimizdən biri də İmruz xanım Əfəndiyevadır.

İmruz xanımın fəaliyyətində müxtəlif aspektlər və müxtəlif tədqiqat sahələri birləşmişdir. İlk öncə İmruz Əfəndiyevanın nəzəri məsələlərə, bizim məşhur bəstəkarlarımızın yaradıcılığı ilə bağlı nəzəri problemlərə böyük maraq bəsləməsini qeyd etməliyik. Əlavə edək ki, İmruz xanım bir tədqiqatçı kimi həm musiqi nəzəriyyəsinə daim tədqiqi maraq göstərir, həm də bir sıra nəzəri fənlərin uzun illər boyu və hal-hazıradək tədrisi ilə də məşğul olur.

İmruz xanım Əfəndiyeva öz tədqiqatlarında məşhur bəstəkarlarımızın mahnı, instrumental və simfonik yaradıcılığına geniş yer ayırmışdır. “Azərbaycan sovet mahnısı” kimi ilk monoqrafiyalardan biri, eləcə də Q.Qarayevin, C.Hacıyevin, F.Əmirovun, T.Quliyevin və digər bəstəkarlarımızın əsərləri ilə bağlı maraqlı nəzəri məqalələr, məruzələr məhz bu musiqişünasın qələminə məxsusdur. Xüsusilə qeyd etmək istərdim ki, bizim görkəmli bəstəkarımız – Vasif Adıgözəlovun yaradıcılığını dərin və əsaslı surətdə tədqiq edən ilk alim də məhz İmruz xanım Əfəndiyevadır. Onun “Vasif Adıgözəlov” adlı monoqrafiyası alimin uzun illər ərzində apardığı ciddi əməyin bəhrəsidir. Şübhəsiz ki, İmruz xanımın çekdiyi zəhmət və onun çoxsahəli fəaliyyəti sadaladığımız nəşrlər və əsərlərlə məhdudlaşmır. İmruz Əfəndiyeva harmoniya, solfecio və bu kimi digər önəmli fənlərin tədrisinə də neçə-neçə dərsliklər, dərs vəsaitləri və metodik tövsiyələr həsr etmişdir.

Mən İmruz xanımın məhsuldar, müxtəlif ideya və axtarışlarla zəngin fəaliyyətini yüksək qiymətləndirir və ona yeni-yeni yaradıcılıq uğurları diləyirəm!

Vasim Məmmədliyəv
akademik

İmruz xanıma mən hələ 1970-80-ci illərdən tanıyıram. Mən onda “Ədəbiyyat və incəsənət” qəzetində işləyirdim. Qəzetimiz ədəbiyyatımızın, mədəniyyətimizin və incəsənətimizin müxtəlif sahələrini əhatə edirdi. Yəni biz çalışırdıq ki, ictimai həyatın bütün sahələrinə aid materiallar verək. Onu da deyim ki, həmin illərdə qəzetimizin tirajı çox idi. Çoxlu oxucu məktubları alırdıq. İmruz xanım da bu illərdə redaksiyaya gəlib-gedən fəal müəlliflərdən idi. Onun musiqi mədəniyyətimizə, ayrı-ayrı sənətkarların yaradıcılığına, əlamətdar tədbirlərə həsr etdiyi məqalələrini qəzetimizin səhifələrində dərc edirdik.

İmruz xanım nəinki Azərbaycanın müasirləri olan bəstəkarların həyatından, yaradıcılığından yazır, həm də tədqiqat xarakterli araşdırmalar aparırdı.

Yadımdadır, böyük müğənnimiz Rəşid Behbudovun yubileyi günlərində onun çap etdirdiyi məqalələri Üzeyir musiqi ictimaiyyəti tərəfindən çox yaxşı qarşılanmışdı. Redaksiyanın musiqi şöbəsində aparılan müzakirələr zamanı onun Üzeyir Hacıbəyli, Qara Qarayev, Fikrət Əmirov, Vasif Adıgözelov və digərləri haqqında çox maraqlı mülahizələri, təhlil üslubu həmişə yüksək qiymətləndirilirdi.

Biz onu musiqi mədəniyyətimizi, Azərbaycan bəstəkarlarının yaradıcılığını gözəl bilən tədqiqatçı alim kimi müzakirələrə dəvət edirdik. İmruz xanım özünə xas olan mədəniyyəti, nəcibliyi, biliyi və müasir dünyagörüşüylə həmişə seçilirdi.

İndinin özündə də musiqi sənətinə aid söhbətlər olanda mən İmruz xanıma və bizim sıx yaradıcılıq əlaqələrimizi məmnuniyyətlə xatırlayıram.

Nəriman Həsənzadə
Azərbaycan Respublikasının Xalq şairi, professor

İ.Əfəndiyeva görkəmli Azərbaycan bəstəkarı Vasif Adıgözəlovun yaradıcılığı üzərində geniş tədqiqat işi aparıb və çox önəmlidir ki, uzun illərin gərgin əməyi sanballı tədqiqatın tamamlanması ilə nəticələnib. Dissertasiyanın fəsillərində V.Adıgözəlov yaradıcılığının yüksək novatorluğu, musiqi dilinin bütün komponentlərini təhlil etməklə açılır.

Müəllif bəstəkarın yaradıcılığında böyük yer tutan kantata və oratoriyalara xüsusi diqqət ayırmaqla, onun bu janrlara gətirdiyi yenilikləri hərtərəfli və dərinlən açmağa nail olmuşdur.

Eyni zamanda muğam sənətinin ən gizli qatlarına yiyələnən V.Adıgözəlovun fortepiano janrına gətirdiyi yeni nəfəsi, simfonik musiqisinə yeni texniki vasitələri, habelə mahnı janrına gətirdiyi yenilikləri qeyd edərək bəstəkarın melodiyaşının gözəl olmasını, harmonik dilinin zənginliyində görür. İ.Əfəndiyevanın “Vasif Adıgözəlovun yaradıcılığı milli ənənələr kontekstində” dissertasiyası yüksək elmi səviyyədə təqdim edilib.

2005-ci il

Kamal Talıbzadə
akademik

Hörmətli İmrüz xanım!

Siz Azərbaycan milli musiqişünaslıq elminin inkişafında mühüm xidmətləri olan aparıcı musiqişünaslarımızdan birisiniz. Sizin Azərbaycan musiqisini tarixi və nəzəri aspektdə işıqlandıran elmi fəaliyyətiniz çox diqqətəlayiqdir. Sizin “Azərbaycan mahnılarında yenilik”, “Telman Hacıyev”, “Azərbaycan sovet mahnısı”, “Vasif Adıgözəlov”, “Sevda İbrahimovanın yaradıcılığında uşaqlar üçün musiqi” monoqrafiyalarınız, bəstəkarlarımızın yaradıcılığını əks etdirən, müxtəlif səpkili oçerkləriniz, elmi-publisistik məqalələriniz musiqi ictimaiyyəti tərəfindən xüsusi maraqla qarşılanır. Sizin elmi-nəzəri və publisistik məqalələriniz nəinki respublikamızda, habelə Moskva, Sankt-Peterburq, Tbilisi, Kiyev, Kişinyov və başqa şəhərlərin dövrü mətbuatında, müxtəlif elmi məcmuələrdə çap edilir.

Siz mütəmadi olaraq respublikamızda, eləcə də keçmiş SSRİ məkanında, xarici ölkələrdə keçirilən sinpozium, konfrans və müşavirələrdə Azərbaycan musiqisinin problemlərinə həsr olunmuş maraqlı məruzələrlə çıxış edirsiniz.

Sizin ictimai musiqi xadimi kimi fəaliyyətiniz çox önəmlidir. Siz uzun illərdir ki, Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqının üzvü, Estetik tərbiyə bölməsinin rəhbəri kimi bu təşkilatın tədbirlərində fəal iştirak edirsiniz. Bu xoş gündə Azərbaycan bəstəkarları və musiqişünasları Sizi ürəkdən salamlayır və möhkəm can sağlığı, uzun ömür, pedaqoji fəaliyyətinizdə yeni-yeni uğurlar diləyirlər.

16 dekabr, 2005-ci il

Vasif Adıgözəlov

*Azərbaycan Respublikasının Xalq artisti,
Dövlət Mükafatı laureatı, professor*

İmruz Əfəndiyeva deyəndə gözüümüzün qarşısında ilk öncə tanış olduğum və sinfində solfecio və harmoniya fənlərindən bir müəllim kimi dərs aldığım, bugünkü günə qədər isə görkəmli musiqişünas-alim, professor və mehriban insan canlanır.

İmruz xanımın Ü.Hacıbəyli adına Bakı Musiqi Akademiyasında əldə etdiyi uğurlarının, ümumilikdə bütün fəaliyyətinin Azərbaycan ali musiqi təhsilinin və incəsənətinin inkişafında böyük rol oynadığının şahidiyəm. Və bu günlərin yetişdirdiyi tələbələrinin təşkil etdiyi elmi-praktiki və nəzəri konfransların əhəmiyyətini, səmərəsini yüksək qiymətləndirirəm. Qadın, xanım olaraq bu qədər işləri görüb, həyata keçirmək üçün düşünürəm ki, insanda istedadla bərabər zəhmətkeşlik və elmə, sənətə məhəbbət olmalıdır.

İ.Əfəndiyevanın, mənim bir ifaçı olaraq Azərbaycanda, eyni zamanda xarici ölkələrdə əldə etdiyim uğurlara böyük sevgi-məhəbbətlə həsr etdiyi elmi məqalələri və rəyləri müəllifin geniş yaradıcılıq imkanlarına malik olduğunun göstəricisidir.

Eyni zamanda İmruz Əfəndiyevanı Azərbaycan dirijorluq sənəti tarixində ilk dəfə olaraq üç Beynəlxalq müsabiqədə “Qran-Pri”yə və birinci mükafata layiq görülmüş Əyyub Quliyevin yaradıcılığına səmimi diqqət göstərən və uğurlarına sevinən bir alim kimi tanıyıram.

Bu yaxınlarda yubileyini qeyd etdiyimiz hörmətli həmkarımız, professor İmruz xanım Əfəndiyevaya əlbəttə ki, ilk növbədə möhkəm cansağlığı, mənalı ömür və Azərbaycan elminin və tədrisinin inkişafında görəcək işlərində yeni-yeni uğurlar arzulayıram.

Ramiz Quliyev

Azərbaycan Respublikasının Xalq artisti, professor

Azərbaycan Respublikasının Əməkdar incəsənət xadimi, professor İmruz Əfəndiyeva Azərbaycan musiqişünaslığında öz sözünü deyən, lazımlı və dəyərli işləri ilə seçilən musiqişünasdır. İmruz xanım öz sənətinə böyük məhəbbət və ciddiliklə yanaşan alimdir. Hələ gənc yaşlarından o, seçdiyi mövzular üzərində böyük iş aparmış, lazımlı və aktual məsələləri araşdırmışdır.

İmruz Əfəndiyevanın həm namizədlik, həm də doktorluq dissertasiyaları, onun böyük əməyinin, öz işinə böyük tələbkarlığının uğurlu bəhrələridir.

Azərbaycan professional musiqi sənətinin inkişafında unudulmaz bəstəkarımız Vasif Adıgözəlov musiqisinin böyük əhəmiyyəti var və bu böyük sənətkarın yaradıcılığına İmruz xanım Əfəndiyevanın müraciət etməsi məni çox sevindirdi. Bu iş də İmruz xanımın öz sənətinə olan tələbkarlığını bir daha təsdiqlədi. İmruz xanımın bir çox elmi işləri Moskvanın, Sankt-Peterburqun, Kiyevin, Tbilisinin və digər şəhərlərin dəyərli məcmuələrində, qəzetlərində çap olunub. Həmçinin, onun elmi məqalələri tez-tez respublikanın jurnal və qəzetlərində də nəşr olunur.

İmruz xanımın Ü.Hacıbəyli adına Bakı Musiqi Akademiyasında tələbələrimizin elmi-praktik konfranslarının hazırlanmasında və keçirilməsində böyük rolu var. O, həmçinin akademiyaımızın rektorluğu ilə birgə professor-müəllim heyətini də daim konfranslara cəlb edir. Konfransların keçirilməsi onun böyük əməyinin və zəhmətinin nəticəsidir. Çox nəcabətli işdir.

Mən deyərdim ki, İmruz xanımın seçdiyi sənətə bağlılığı onun həyatının əsasını təşkil edir. Bu məhəbbət onu yaşadır, onu yeni əsərlər yaratmağa sövq edir.

Sevda İbrahimova

*Azərbaycan Respublikasının Xalq artisti,
Ü.Hacıbəyli adına BMA-nın kafedra müdiri, professor*

Musiqi ictimaiyyəti İmruz Əfəndiyevanı bacarıqlı, həmişə axtarılda olan musiqişünas kimi tanıyır. O, yüksək səviyyəli, peşəkar musiqişünas-alim kimi bəstəkarların yaradıcılığında, musiqi əsərlərində görünməyən xüsusiyyətləri zövqlə və məharətlə açır, üzə çıxarır.

Hələ yaradıcılıq fəaliyyətinin əvvəllərində İ.Əfəndiyeva musiqi ictimaiyyətimizə (ələlxüsus tələbələrə) lazım olan, olduqca dəyərli “Azərbaycan sovet mahnısı” (1981) kitabını yazır. Bir ildən sonra, həmin mövzuda o, uğurla namizədlik dissertasiyasını müdafiə edir və sənətşünaslıq namizədi eimi adına layiq görülür.

Bu elmi iş İmruz xanıma böyük uğur gətirir. Gələcəkdə yaradıcılıq fəaliyyətində və ümumiyyətlə, musiqi ictimaiyyətinə onun bir musiqişünas-maarifçi kimi nüfuzunu yüksəldir. Həmçinin, onun bir alim kimi və maarifçi kimi də püxtələşməsində müstəsna rol oynayır. Sonrakı illərdə İ.Əfəndiyeva həm Azərbaycanda, eləcə də Moskvada, Leninqradda, Daşkənddə, Kiyevdə və s. şəhərlərin mətbu orqanlarında musiqiçi və publisist kimi mütəmadi olaraq maraqlı mövzularla çıxış edir.

Onu da qeyd edək ki, İ.Əfəndiyeva Ü.Hacıbəyli adına Bakı Musiqi Akademiyası tələbələrinin yetişdirilməsində, inkişafında və yüksəlişində dəyərli iş aparır. O, 1983-cü ildən BMA-nın Tələbə Elmi Cəmiyyətinin sədri və elmi rəhbəridir.

Lakin İmruz xanıma daha böyük uğur gətirən onun V.Adıgözəlov haqqında yazdığı monumental monoqrafiyasıdır. Bu monoqrafiya İ.Əfəndiyevanı nüfuzlu bir musiqişünas-alim kimi daha da yüksəltdi və təsdiq etdi.

İ.Əfəndiyeva daim axtarışda və fəaliyyətdədir. O, yeni elmi araşdırmalar üzərində çalışır və respublikamızın musiqi mədəniyyətinin inkişaf və təbliğində mühüm rol oynayır.

Musa Mirzəyev

Azərbaycan Respublikasının Xalq artisti,

Ü.Hacıbəyli adına Bakı Musiqi Akademiyasının professoru

Doğru deyiblər ki, insan tarixin hansı mərhələsində yaşayırsa yaşasın, özü də bir tarix olur və mən nə qədər çətin anlar olsa da, keçən günlərimdən razıyam.

Çünki keçmişin şirin anları indi də məndə rahatlıq hissləri oyadır və bu duyğuları yaşadan, onları itirməyə, sönməyə qoymayan müəllimlərimin əziz xatirəsidir. Bu müəllimlərdən biri də, konservatoriyada oxuduğum zaman mənə dərs verən, musiqi elminə maraq oyadan hörmətli İmruz Əfəndiyevadır. Bu gün o, Azərbaycan musiqişünaslıq elmində fədakarcasına çalışan alimlərimizdən biridir.

İmruz Əfəndiyeva 1935-ci il dekabrın 16-da Bakıda anadan olub. Əslə Şəkidən olan atası Məmməd Sadıx Əfəndiyev ictimai xadim, teatrşünas alim, maarifçi və dramaturq olub, Moskva və Bakı Konservatoriyasında çalışıb, dahi Üzeyir bəylə dostluq və yaradıcılıq ünsiyyətində olan şəxsiyyətlərdən olub. Təsədüfi deyil ki, 1937-ci ildə Ü.Hacıbəylinin “Koroğlu” operasının premyerasından sonra bu əsər barədə ilk resenziyalardan birini M.S.Əfəndiyev yazmışdır. Onun 1942-ci ildə Böyük Vətən müharibəsində həlak olması balaca İmruzun və

qardaşı Fədlunun yaddaşında ömürlük acı iz qoyub. Lakin təbiət onlara nikbinlik, iradə, vüqar bəxş edib, atalarının davamçısı olaraq İmruz musiqiyə, qardaşı isə rəssamlığa meyl salıb.

İmruz Əfəndiyevanın anası, uşaq həkimi Müsələt Quliyeva qızını Fatma Səmədovanın rəhbərlik etdiyi 2 nömrəli musiqi məktəbinə yazdırır. Sonra musiqi nəzəriyyəsinə maraq İmruzu Asəf Zeynallı adına Bakı Musiqi Texnikumunun nəzəriyyə şöbəsinə, oradan da Azərbaycan Dövlət Konservatoriyasının (indiki Bakı Musiqi Akademiyası) tarix-nəzəriyyə fakültəsinə gətirir.

İmruz Əfəndiyeva 300-dən artıq elmi populyar oçerklərin, məqalələrin və resenziyaların müəllifidir. O, Ü.Hacıbəyli, Ə.Bədəlbəyli, Q.Qarayev, S.Rüstəmov, T.Quliyev, T.Bakıxanov, F.Əlizadə kimi bəstəkarlar haqqında maraqlı məqalələr yazıb. Bir neçə dərs vəsaiti və metodik işlərin, harmoniya və solfecio fənlərinə həsr edilmiş proqramların müəllifidir. Dəfələrlə beynəlxalq konfranslarda maraqlı məruzələrlə çıxış edib.

Onun musiqi maarifçilik işini də xüsusi qeyd etmək lazımdır. Filarmoniyada, məktəb və klublarda, mədəniyyət saraylarında musiqi sənəti, bəstəkarlarımızın həyat və yaradıcılığı, fərqli musiqi əsərləri haqqında tez-tez mühazirələr söyləyir və hər dəfə də dinləyici kütlənin rəğbətini qazanır. Uzun illər Azərbaycan televiziyasında “Müasir mərhələdə Azərbaycan mahnısı” adlı verilişin müəllifi olub.

Arzu edirəm ki, 75 yaşını arxada qoymuş hörmətli alimin elmi axtarışları bundan sonra da dinamik olsun. İmruz xanıma cansağlığı, həyatda xoşbəxtlik arzulayıram.

Zemfira Qafarova

*Ü.Hacıbəyli adına Bakı Musiqi Akademiyasının professoru,
sənətsünaslıq namizədi,
Əməkdar incəsənət xadimi*

Musiqi ictimaiyyəti İmruz Əfəndiyevanı bacarıqlı, hər şeyi dərindən öyrənməyə çalışan, elm sahəsində həmişə axtarışda

olan musiqişünas kimi tanıyırlar. O, musiqi əsərlərində sanki gözə görünməyən xüsusiyyətləri zövqlə və məharətlə açaraq üzə çıxardır.

Hələ yaradıcılıq fəaliyyətinin başlanğıcında İ.Əfəndiyeva musiqi ictimaiyyətimizə (ələlxüsus tələbələrimizə) lazım olan “Azərbaycan sovet mahnısı” (1981) adlı olduqca dəyərli kitab yazır. Bir ildən sonra, həmin mövzu üzrə o, uğurla dissertasiya müdafiə edərək sənətsünaslıq namizədi elmi adına layiq görülür.

Bu iş İmruz xanıma uğur gətirir, o, nüfuz və hörmət qazanır. Gələcək yaradıcılıq fəaliyyətində və ümumiyyətlə, musiqi ictimaiyyətində onun bir musiqiçi-maarifçi kimi hörməti, nüfuzu artır. Həmçinin, onun bir alim, bir publisist kimi püxtələşməsində görkəmli və tanınmış alim sənətsünaslıq doktoru, professor A.N.Soxor müəyyən rol oynamışdır.

Sonrakı illərdə İ.Əfəndiyeva Azərbaycanda (eləcə də Moskvada, Leninqradda, Daşkənddə, Kiyevdə, Tbilisidə və s. şəhərlərdə) müxtəlif qəzet və jurnallarda musiqiçi-publisist kimi müxtəlif bəstəkarlara, musiqişünaslara, ifaçılara həsr olunmuş mövzularla çıxış edir. Səksəninci illərdən o, Bakı Musiqi Akademiyasının nəzdində gənc nəslin inkişafına, yüksəlişinə və yetkinləşməsinə xidmət edən dəyərli işlər aparır.

Lakin, İmruz xanıma daha böyük uğur gətirən elmi əsər onun Vasif Adıgözəlov haqqında yazdığı monumental monoqrafiyasıdır. Bu monoqrafiya İ.Əfəndiyevanın bir musiqişünas-alim kimi nüfuzunu daha da artırdı.

İmruz xanım daim axtarışda və fəaliyyətdədir. O, yeni əsərlər üzərində çalışır və respublikada çap olunan jurnallarda maraqlı mövzularla çıxışlar edir.

İmruz xanım Üzeyir Hacıbəyli adına Bakı Musiqi Akademiyasında böyük ictimai işlər aparır. Mütəmadi olaraq konfranslarda çıxış edir və cavan nəslə – tələbələrə bu işə cəlb edir. Musiqi Akademiyasında keçirilən bütün tədbirlərdə, konsertlərdə, yubiley gecələrində iştirak edərək çıxışlar edir. Sonralar müxtəlif qəzet və jurnallarda məqalələr dərc etdirməklə bu tədbirlərə öz münasibətini bildirir.

Mən İmruz xanımı ciddi, prinsipial, işgüzar, obyektiv və xeyirxah bir insan kimi tanıyıram. Onun dəyərli çıxışlarını elmi şuralarda məmnuniyyətlə dinləyirəm.

Biz ona yeni yaradıcılıq nailiyyətləri və möhkəm can sağlığı arzulayırq.

Xuraman Qasimova

Ü.Hacıbəyli adına BMA-nın

Vokal kafedrasının müdiri,

Xalq artisti, Beynəlxalq müsabiqələr və

Dövlət Mükafatı laureatı, professor

Bu gün musiqimizi nəinki Azərbaycanda, həmçinin digər ölkələrdə təmsil edən musiqişünaslardan biri də professor İmruz Əfəndiyevadır.

Musiqişünaslığımızın bütün problemlərinə aid olan dəyərli, sanballı məqalələrlə 1960-cı ildən başlayaraq, ta bu günə qədər nüfuzlu jurnallarda daima çıxış edir. Onun məqalələri Moskvada, Sankt-Peterburqda, Kiyevdə, Kişinyovda, Daşkənddə, Tbilisidə və digər şəhərlərdə, ən əsası isə Azərbaycanda çap olunmuşdur.

Onun tədqiqat işlərində Azərbaycan bəstəkarları haqqında monoqrafiyalar xüsusi yer tutur. Bəstəkarlarımızdan Telman Hacıyevə, Sevdə İbrahimovaya, Vasif Adıgözəlova həsr olunmuş kitabları xüsusi qeyd etmək istərdim. Dahi bəstəkarımız V.Adıgözəlova həsr olunmuş monoqrafiya Azərbaycanda çap edilən ən sanballı tədqiqat işlərindəndir. Bəstəkarın əsərlərində müşahidə olunan musiqi dili və üslubunun novator keyfiyyətləri yüksək peşəkarlıqla açılır. Muğam sənətinin ən dərin, gizli qatlarına yiyələnən professor, musiqi çalarlarını incəliklə aşkara çıxarmışdır.

İ.Əfəndiyeva radio və televiziyamızda Azərbaycan musiqisini layiqincə, professionallıqla təbliğ edir. Özünə qarşı olduqca tələbkər insandır, gözəl və istedadlı kadrlar yetişdirir. Bu kadrlar müxtəlif təhsil ocaqlarında çalışırlar.

* * *

İ.Əfəndiyevanın təqdim etdiyi doktorluq dissertasiyası Azərbaycanın tanınmış və görkəmli bəstəkarı, Azərbaycan Respublikasının Xalq artisti, professor Vasif Adıgözəlovun yaradıcılığına həsr olunmuşdur.

Dissertasiya mövzusu çox geniş, əhatəli, olduqca aktual və maraqlıdır. Tədqiqatın hər fəslində maraqlı qruplaşma aparılır. Oratoriya və kantata janrlarını təhlil edərkən, müəllif maraqlı paralellər tapır, orijinal və lazımlı sitatlar gətirir ki, bunlar da müəllifin erudisiyasını, biliyini, elmi potensialını göstərir. Tədqiqat işində hər bir nəzəri nəticədə görkəmli alimlərin fikirləri, onların bu problemə olan münasibəti ilə tamamlanır. Hər bir fəsil üçün müəllif maraqlı, diqqəti cəlb edən metodoloji prinsip tapır və onu yüksək elmi səviyyədə həll edir.

İmruz xanımın V.Adıgözəlov yaradıcılığına həsr olunmuş məqalələri bir sıra sanballı və mötəbər jurnallarda çap olunub. Bu məqalələr elmi-nəzəri və bədii-estetik baxımdan olduqca orijinal və yüksək səviyyəlidir.

Müəllif Vasif Adıgözəlov haqqında ilk fundamental, yüksək səviyyəli professional iş yazmışdır. İ.M.Əfəndiyeva olduqca məsuliyyətlə və məharətlə V.Adıgözəlovun hər bir sahədə yeniliyini milli ənənələr kontekstində araşdırır. Bunun olduqca çətin və məsuliyyətli iş olmasına baxmayaraq, musiqişünas-alim onun öhdəsindən yüksək professionalıqla gəlmişdir.

“Vasif Adıgözəlovun yaradıcılığı milli ənənələr kontekstində” mövzusunda yazdığı dissertasiyasında müəllif müxtəlif nəzəri problemləri irəli sürür və onları dəyərli elmi platforma əsasında araşdırır. İmruz xanım özünə qarşı çox tələbkar alimdir və mən əminəm ki, o gələcəkdə Vasif Adıgözəlovun yeni əsərləri üzərində tədqiqat işlərini davam etdirəcəkdir.

Əfəndiyeva İmruz Məmməd Sadıx qızının “Vasif Adıgözəlovun yaradıcılığı milli ənənələr kontekstində” mövzusunda 17.00.02-musiqi sənəti ixtisası üzrə təqdim edilmiş dissertasiyası yüksək səviyyədə tərtib edilmişdir və Ali Attestasiya Ko-

missiyasının tələblərinə cavab verir, müəllif isə sənətsünaslıq doktoru alimlik dərəcəsinə layiqdir.

(Dissertasiya işinə yazılmış rəy.- 2005-ci il)

Azər Rzayev

Azərbaycan Respublikasının Xalq artisti,

Ü.Hacıbəyli adına BMA-nın professoru, kafedra müdiri

Azərbaycan Respublikasının Əməkdar incəsənət xadimi, sənətsünaslıq doktoru, Bakı Musiqi Akademiyası Musiqi nəzəriyyəsi kafedrasının professoru Əfəndiyeva İmrüz Məmməd Sadıx qızı 1960-cı ildən Ü.Hacıbəyov adına Azərbaycan Dövlət Konservatoriyasında (indiki Bakı Musiqi Akademiyasında) çalışır. 1982-ci ildə o, 17.00.02-musiqi sənəti ixtisası üzrə “Azərbaycan sovet mahnısı” mövzusunda namizədlik dissertasiyasını Tbilisi şəhərində müdafiə edərək, sənətsünaslıq namizədi alimlik dərəcəsinə layiq görülmüş, 15 mart 1988-ci ildə isə Moskvada dosent diplomunu almışdır.

1993-cü ildə o, müsabiqə yolu ilə Musiqi nəzəriyyəsi kafedrasında professor vəzifəsinə keçmişdir. 1968-ci ildən Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqının üzvü, 1983-cü ildən BMA-nın Tələbə Elmi Cəmiyyətinin sədridir. Bəstəkarlar İttifaqının xətti ilə o, Moskva, Leningrad, Kiyev, Minsk, Tallin, Tbilisi, Bakı, Səmərqənd və b. şəhərlərdə keçirilən Ümumittifaq plenumlarda, konfranslarda, Beynəlxalq simpoziumlarda maraqlı məruzələrlə çıxış etmişdir.

İ.Əfəndiyeva 5 monoqrafiyanın və 300-dən artıq elmi məqalənin müəllifidir.

30 iyun 2005-ci ildə o, “Vasif Adıgözəlovun yaradıcılığı milli ənənələr kontekstində” mövzusunda doktorluq dissertasiyasını uğurla müdafiə etmişdir. Müəllif bəstəkarın əlli ilə yazdığı bütün əsərlərini tədqiqat obyektinə çevirmişdir. O, 16 iyun 2006-cı ildə sənətsünaslıq doktoru elmi adına layiq görülmüşdür.

İ.Əfəndiyeva həmcinin, BMA-nın daxilində olan 1 saylı elmi laboratoriyada baş elmi işçi kimi fəaliyyət göstərir.

Professor Musiqi nəzəriyyəsi kafedrasının aparıcı müəllimlərindəndir. Əlli ildir ki, o, səmərəli pedaqoji fəaliyyətini davam etdirir. Yeni işlərindən onun “Harmoniya fənnindən dərslər”: praktiki çalışmalarını qeyd etməliyik.

İ.Əfəndiyeva həmcinin, Bakı Musiqi Akademiyasının Orta İxtisas Musiqi Məktəb-studiyasının yuxarı siniflərində harmoniya və solfecio fənlərindən dərs verir. O, bir sıra dəyərli dərs vəsaitlərinin, metodik işlərin, proqramların müəllifidir. Yuxarı siniflər üçün İ.Əfəndiyeva harmoniya və solfecio fənlərindən proqram və metodiki tövsiyələr hazırlamış və çap etdirmişdir.

İ.Əfəndiyeva hazırda Bakı Musiqi Akademiyasındakı elmi-nəzəri seminarın sədri, Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi Elmi-Metodiki Şurasının İncəsənət və musiqişünaslıq bölməsinin üzvüdür.

İmruz Əfəndiyeva bilikli və bacarıqlı müəllim, yüksək səviyyəli mütəxəssis, səmimi və təvəzökar insan kimi Bakı Musiqi Akademiyasının professor-müəllim və tələbə heyətinin dərin hörmət və rəğbətini qazanmışdır.

Tərlan Seyidov

*Azərbaycan Respublikasının Əməkdar incəsənət xadimi,
Ü.Hacıbəyli adına BMA-nın professoru, sənətsünaslıq doktoru,
Ü.Hacıbəyli adına Bakı Musiqi Akademiyasının Orta İxtisas
Musiqi Məktəb-studiyasının direktoru*

1990-cı illərdə musiqidə, ədəbiyyatda (və ümumiyyətlə, incəsənətdə) milli müstəqillik, iqtisadi-sosial həqiqət və tərəqqiyə doğru cəmiyyətin axtarışları milli-mənəvi sərvətlərin yeni elmi prinsiplərlə qiymətləndirilməsini ortaya qoydu. Bu baxımdan professor İmruz Əfəndiyevanın da bir neçə məqaləsində xüsusi olaraq V.Adıgözəlovun oratoriyalarına, kantatalarına həsr olunmuş elmi məqalələrində bu problemlər müəyyən dərəcədə qoyulur və həll olunur. Burada ilk növbədə “Odlar

yurdu”, “Qarabağ şikəstəsi”, “Qəm karvanı” əsərlərini vurğulamaq istərdim. Xalqımızın-millətimizin ruhu olan Novruz bayramımızın gözəl təcəssümünü biz V.Adıgözəlovun “Novruz” adlı kantatasında görürük və bununla bağlı İmruz xanımın maraqlı araşdırmaları diqqəti cəlb edir. Təbiətlə insanın sarsılmaz vəhdətinə dair qədim təsəvvürləri təcəssüm etdirən Novruz bayramı xalqımızın yaddaşına əbədi həkk olunmuşdur, onun genetik kodunu bu gün də müəyyənləşdirir. Belə bir fikir mövcuddur ki, xalqın tərcümeyi-halını yazanlar, musiqi əsərlərində əks etdirənlər, sonda özləri də xalqın tərcümeyi-halına dönürlər.

Ümumiyyətlə, bizim qeydlərimiz İ.Əfəndiyevanın Vasif Adıgözəlov monoqrafiyasında öz əksini tapmışdır. Vasif Adıgözəlovun musiqili komediyalarını elmi araşdıraraq, alim belə bir nəticəyə gəlir: həmin əsərlər respublikamızda bu janrın inkişafına müəyyən təsir göstərmişdir.

Vasif Adıgözəlov bu əsərlərdə dahi Ü.Hacıbəylinin və Q.Qarayevin ənənələrini saxlamaqla bərabər, həm də muğam və aşiq intonasiyalarından, mahnılıq və rəqslilikdən böyük məharətlə istifadə etmişdir ki, bu da həmin əsərlərin milli koloritinin, müasir yazı texnikasının, harmonik dilinin, simfonik inkişafının vəhdətdə olması ilə milli və ümumbəşəri səviyyəyə qalxmasına səbəb olmuşdur.

Bəstəkarın proqramlı simfonik əsərləri, həmçinin I, II, III simfoniyları, müxtəlif alətlər üçün yazılmış konsertləri araşdırılır. V.Adıgözəlov milli və Avropa ənənələrinin sintezini əsas kredo götürərək, gözəl nümunələr yaratmışdır. Bəstəkarın həm də mahir pianoçu olması da bu səpkidə yüksək səviyyəli əsərlərin yaranması üçün zəmin olmuşdur. Məhz bu sahədəki yaradıcılıq nümunələri doktorant tərəfindən professional musiqişünas kimi araşdırılmışdır.

“24 prelyüd”, “Uşaqlar üçün pyeslər (I dəftər)”, violonçel üçün solo-sonata, orqan üçün muğam-sonata, mahnı və romansların gözəl təhlili öz əksini tapmışdır.

Bəstəkarın mahnı-romans janrında yazılmış əsərlərini araşdırarkən doktorant belə bir nəticəyə gəlir ki, dahi Ü.Hacıbəyli-dən, T.Quliyevdən bəhrələnən V.Adıgözəlov bu istiqamətdə də yalnız özünəməxsus bir stil yaratmışdır. Burada da bədii keyfiyyətlər, birlik təşkil edir.

Artıq neçə ildir ki, “Vasif Adıgözəlov” monoqrafiyası dərslük kimi istifadə olunur, hamımızın masaüstü kitabıdır.

Oqtay Rəcəbov

Azərbaycan Respublikasının Əməkdar müəllimi, Rusiya Federasiyasının Pedaqoji Elmlər Akademiyasının həqiqi üzvü, akademik, pedaqoji elmlər doktoru, professor

Azərbaycan Respublikasının Əməkdar incəsənət xadimi, sənətşünaslıq doktoru, Musiqi nəzəriyyəsi kafedrasının professoru İmruz xanım Əfəndiyeva Ü.Hacıbəyli adına Bakı Musiqi Akademiyasının aparıcı müəllimlərindən biridir. Əlli ildir ki, o, səmərəli pedaqoji fəaliyyətini vicdanla davam etdirir.

İmruz xanım Əfəndiyeva hələ 1982-ci ildə “Azərbaycan Sovet mahnısı” mövzusunda namizədlik dissertasiyasını Tiflis şəhərində müdafiə edərək sənətşünaslıq namizədi alimlik dərəcəsinə layiq görülmüşdür. Onun elmi rəhbəri Leninqrad (indiki Sankt-Peterburq) Dövlət Konservatoriyasının professoru, sənətşünaslıq doktoru, görkəmli alim A.N.Soxor olmuşdur. 2005-ci ildə İ.Əfəndiyeva “Vasif Adıgözəlovun yaradıcılığı milli ənənələr kontekstində” adlı doktorluq dissertasiyasını uğurla müdafiə etmişdir.

İmruz Əfəndiyeva uzun illərdir ki, mütəmadi olaraq respublikamızda, Moskva, Leninqrad, Kiyev, Tiflis, Minsk, Tallin, Səmərqənd və s. şəhərlərdə keçirilən plenumlarda, elmi konfranslarda, Beynəlxalq simpoziumlarda maraqlı məruzələrlə çıxış edir. Eyni zamanda, onun məqalələri həm respublikamızın, həm də müxtəlif ölkələrin mətbuat səhifələrində, elmi jurnallarında çap olunur. Onu da qeyd edək ki, İ.Əfəndiyeva milli televiziya və radioda bir sıra verilişlər aparmış, “Müasir

mərhələdə Azərbaycan mahnısı” adlı silsilə verilişin müəllifi olmuşdur.

İmruz xanım Əfəndiyeva 5 monoqrafiyanın, o cümlədən bir sıra dəyərli dərs vəsaitlərinin, metodiki işlərin və fənn proqramlarının müəllifidir. O, savadlı, təcrübəli və bacarıqlı müəllim, səmimi və təvazövkər insandır.

Əziz İmruz xanım! Mən Sizi əlamətdar yubileyiniz münasibətilə ürəkdən təbrik edirəm. Sizə möhkəm cansağlığı, gələcək işlərinizin ərəsəyə gəlməsində müvəffəqiyyət və uğurlar, ən əsas isə musiqi elminə mübtəlalıq ruhunu itirməməyi arzu edirəm.

Tariyel Məmmədov

*Azərbaycan Respublikasının Əməkdar incəsənət xadimi,
sənətsünaslıq doktoru, professor*

Bu günlərdə musiqi ictimaiyyətimiz Üzeyir Hacıbəyli adına Bakı Musiqi Akademiyasının professoru, sənətsünaslıq doktoru İmruz Məmməd Sadıx qızı Əfəndiyevanın yubileyini qeyd edir. Respublikamızın Əməkdar incəsənət xadimi İmruz xanım Əfəndiyevanı geniş musiqi ictimaiyyətinə təqdim etməyə ehtiyac yoxdur. O, mədəniyyətimizin, musiqimizin ön sıralarında duran, Azərbaycan musiqi fikrinin inkişafında xidmətləri ilə sayılıb seçilən alimlərimizdənədir.

İmruz xanımın bəstəkarlarımız haqqında müxtəlif səpkili oçerkləri xüsusilə diqqəti cəlb edir, tədqiqatçının ayrı-ayrı bəstəkar portretlərini səmimiyyətlə yaratması hər zaman maraq doğurur. Bu mənada İ.Əfəndiyevanın müxtəlif illərdə Azərbaycan bəstəkarlarının yaradıcılığına həsr edilmiş tədqiqat işləri diqqətəlayiqdir. Bütün bunlar İmruz xanımı həm xalq musiqimizin, xalq incilərinin, həm də bəstəkar yaradıcılığının dərin bilicisi kimi səciyyələndirir. İmruz Əfəndiyevanın sırf musiqi nəzəriyyəsi, onun aktual problemləri ilə bağlı olan tədqiqat işləri də diqqətəlayiqdir. Bu mənada alimin klassik və xalq harmoniyasının tədqiqi problemlərinə həsr olunmuş harmoniya və

solfecio fənninə dair tədris proqramları, Azərbaycan milli musiqisinin müxtəlif janrları əsasında bəstələnmiş 200 sekvensiyanı, bəstəkarlar və nəzəriyyəçilər üçün harmoniya fənnindən proqram (həmmüəllif V.Əlixanova-Şərifova), habelə elmi məqalələri, o cümlədən, “Azərbaycan milli harmoniyasının bəzi bədii qanunauyğunluqları” (Bakı, 2002) diqqəti daha çox cəlb edir.

İ.Əfəndiyeva musiqişünaslıq üzrə klassik elmi əsərlərlə yanaşı, maarifçi xarakterli çoxsaylı məqalələrin də müəllifidir. Bu səpkili yazılarında müəllif müasir musiqi elmində vacib olan yeni problemləri ortaya qoyur, cavan musiqi ifaçılarının fəaliyyətini işıqlandırır, bugünkü musiqi proseslərinə, böyük həssaslıq və qayğıkeşliklə, musiqi-mədəni həyatın inkişafına fəal şəkildə qoşulur.

Bir pedaqoq kimi İmruz Əfəndiyevanın işi təqdirəlayiqdir. Uzun illərdən bəri onun pedaqoji fəaliyyəti ilə onlarca gənc musiqiçi kadr yetişmişdir. İ.Əfəndiyeva hazırda Bakı Musiqi Akademiyasının bakalavr və magistr pillələrində təhsil alan tələbələrin diplom rəhbəri, habelə aspirantların dissertasiya işlərinə müvəffəqiyyətlə başçılıq edən səriştəli elmi rəhbərdir. İmruz xanımın yetişdirdiyi musiqişünaslar Azərbaycanın aparıcı musiqi təhsili ocaqlarında, müxtəlif şəhər və rayonlarında müəllimlik edir, həmçinin digər respublikalarda və ölkələrdə çalışırlar. İ.Əfəndiyeva respublikanın musiqi ictimaiyyətinin həyatında fəal iştirak edir. O, həmçinin humanitar biliklərin digər sahələrində eyni dərəcədə məhsuldar fəaliyyətə malikdir. İmruz xanım uzun illər çalışdığı Üzeyir Hacıbəyli adına Bakı Musiqi Akademiyasında geniş ictimai fəaliyyətlə məşğuldur. O, tələbə-gənclərlə mütəmadi iş aparır, onları müxtəlif səpkili konfrans və müsabiqələrə cəlb edir, təşkilati məsələlərdə özü şəxsən yaxından iştirak edir.

İmruz xanım özündə üç vacib cəhət: istedadlı tədqiqatçı-publisist, müəllimlik və ictimai fəaliyyəti birləşdirən və bu fəaliyyət istiqamətlərini bir-biri ilə sıx surətdə bağlayan

musiqiçidir. Ən əsası isə İmruz Əfəndiyeva səmimi və təvəzökar bir insandır.

Musiqi ictimaiyyətimiz onu Azərbaycan musiqişünaslıq elmi sahəsində ciddi nailiyyətlər əldə etmiş bir tədqiqatçı-alim kimi tanıyır. Onun ali və orta ixtisas musiqi məktəbləri üçün tədris proqramları, metodiki işləri, monoqrafiya və kitabları Azərbaycan musiqi elminin nailiyyətləri kimi qiymətləndirilir. Ömrünün, yaradıcılığının müdrik bir dövrünü yaşayan İmruz Əfəndiyeva əvvəlki kimi yenə də ilhamla yazıb-yaradır.

Tanınmış və istedadlı musiqi xadimi İmruz Əfəndiyevanı anadan olmasının 75 və yaradıcılıq fəaliyyətinin 50 illiyi münasibətilə səmimi qəlbdən təbrik edir, ona möhkəm cansağlığı, yorulmaq bilməyən ilhamlı yaradıcılıq arzulayırıq.

Kəmalə Ələsgərli

*Ü.Hacıbəyli adına BMA-nın dosenti,
sənətşünaslıq namizədi, musiqişünas*

İmruz xanım Əfəndiyeva günümüzün ən istedadlı və səmərəli fəaliyyətilə seçilən musiqişünaslarımızdandır. Çoxsaylı məqalələri və kitabları musiqimizin araşdırılmasında və təbliğində onun ciddi rolundan xəbər verir.

İ.Əfəndiyeva “Qobustan” sənət toplusunun çox fəal müəlliflərindən biri kimi musiqimizin ayrı-ayrı məsələləri, yaradıcı simaları ilə bağlı fikir və mülahizələrini vaxtaşırı oxucularımızla bölüşür. İstərdik o, “Qobustan”la əməkdaşlığını davam etdirsən, dəyərli yazılarında yaşlı və orta nəslin nümayəndələrilə yanaşı, cavan musiqiçilərimizin yaradıcılığına diqqətini əsirgəməsin.

Ələkbər Salahzadə

*Azərbaycan Respublikasının Əməkdar incəsənət xadimi,
“Qobustan” jurnalının baş redaktoru*

İmruz Əfəndiyeva – 75

Azərbaycan musiqişünaslığının tanınmış nümayəndələrindən biri – sənətsünaslıq doktoru, respublikanın Əməkdar incəsənət xadimi, professor İmruz xanım Əfəndiyevadır.

İmruz xanım görkəmli ziyalı ailəsində doğulub və atasının Azərbaycan mədəniyyətinə qazandırdığı nailiyyətlər yolunu öz işləri ilə davam etdirir. Konservatoriyanı bitirdiyi vaxtdan o, musiqi nəzəriyyəsi kafedrasında müəllim, dosent, professor vəzifəsində çalışaraq müəllim-tələbə kollektivində özünə layiq ad qazanmışdır. İmruz xanımın simasında müəllimlik elmi fəaliyyətlə birləşir. Respublika mətbuatında onun bir çox məqalə, oçerk, monoqrafiya və dərs vəsaitləri çap olunur. Müəllifin ilk böyük əsəri “Azerbaydjanskaya sovetskaya pesnya” kitabıdır. Mahnı janrının tarixi baxımdan professionallıqla, dərinlən təhlilini verən müəllif, hər bəstəkarın fərdi üslubunu müəyyənləşdirir.

1999-cu ildə İmruz xanımın yazdığı dəyərli əsər “Vasif Adıgözəlov” monoqrafiyasıdır. Tədqiqatçı istedadlı bəstəkarın simfoniyalarını, səhnə üçün, xor və orkestr üçün yazılan əsərlərini təhlil edir, onun müasir Azərbaycan musiqi mədəniyyətində tutduğu uğurlu mövqeyini təsdiq edir. “Vasif Adıgözəlov” monoqrafiyası qeyri-adi quruluşu və analizin dərinliyi ilə oxucuların diqqətini cəlb edir.

İmruz xanım Bakı Musiqi Akademiyasının, Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqının bütün işlərində, tədbirlərində ən aktiv fəaliyyət göstərənlərdən biridir.

O, uzun illərdir ki, Tələbə Elmi Cəmiyyətinin elmi rəhbəri olaraq, müxtəlif mövzulu konfransların təşkilatçısı, eyni zamanda çıxış edən bir çox tələbələrin elmi rəhbəridir. Onun ixtisas sinfini bitirən məzunlar respublikanın müxtəlif sahələrində çalışır və elmi dərəcələr qazanırlar.

İmruz xanım Əfəndiyeva səmimi, diqqətli, xeyirxah insandır və həmişə həmkarlarına hörmətlə yanaşır. Həmkarları, tələbələri İmruz xanımın professional, insani keyfiyyətlərini lazımi dərəcədə dəyərləndirirlər.

Biz İmruz xanımın 75 illik yubileyini təbrik edərək, ona cansağlığı, yaradıcılığını uğurla davam etdirməsini arzulayırıq.

Aida Tağızadə

Əməkdar incəsənət xadimi, professor

İmruz Əfəndiyeva həmişə axtarışda olan alimdir. O, öz maraqlı, dəyərli kitabları, monoqrafiyaları, publisistik səpkidə yazılmış məqalələri ilə musiqi elmimizi zənginləşdirmişdir. Onun elmi məqalələri nəinki Azərbaycanda, həmçinin keçmiş SSRİ-nin bir çox şəhərlərində, o cümlədən Moskva, Sankt-Peterburq, Kiyev, Tbilisi, Səmərqənd və digər şəhərlərdə çap olunmuşdur.

İ.Əfəndiyeva Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqının fəal üzvlərindən biridir. Azərbaycan bəstəkarlarının əsərlərini həmişə yüksək səviyyədə təbliğ edir. O, daim bütün konsertlərə gəlir və yeni əsər haqqında resenziya yazaraq öz münasibətini bildirir. Bu çox çətin, məsuliyyətli, lakin şərəfli işdir.

Bəstəkarlar İttifaqında İmruz xanım “Musiqi-estetik tərbiyə problemləri” adlı seksiyanın sədridir. Eləcə də İ.Əfəndiyeva akademiyaımızda gənclərin yetişdirilməsində böyük rol oynayır.

1 mart 2006-cı il

Aqşin Əlizadə

Azərbaycan Respublikasının Xalq artisti, Dövlət Mükafatı laureatı, Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqının katibi, Ü.Hacıbəyli adına BMA-nın professoru

Əməkdar incəsənət xadimi, professor İmruz Əfəndiyeva – Azərbaycan musiqişünaslarının ikinci nəslinin parlaq nümayəndələrindən biridir. Heç də təsadüfi deyil ki, ölkəmizin musiqi həyatında hər hansı əlamətdar tədbir olduqda, çox keçmədən mətbuatda, müxtəlif qəzet və jurnallarda hörmətli musiqişünasın bununla bağlı ətraflı, yüksək peşəkarlıqla yazılmış məqalisini oxuyuruq. Ötən illər ərzində İmruz xanım 300-ə yaxın

belə məqalə və resenziyanın müəllifi olmuşdur. Aparıcısı olduğum “Musiqi xəzinəsi” verilişində də İmruz xanım tez-tez iştirak edir və bu da təsadüfi deyil – mahnı kimi populyar janrın Azərbaycanda ilk tədqiqatçısı məhz İmruz Əfəndiyeva olmuşdur.

Lakin, onun bu səmərəli fəaliyyətinə baxmaqaraq, mənim üçün o, ilk növbədə müəlliməm kimi dəyərlidir. İmruz xanımı 1982-ci ildən tanıyıram – mən Ü.Hacıbəyov adına Azərbaycan Dövlət Konservatoriyasının “Tarix-nəzəriyyə” fakültəsinə həmin il daxil oldum və 1-ci kursdan İ.Əfəndiyeva biz nəzəriyyəçilərə solfecio fənnindən dərs verirdi. Sonrakı illərdə bu fənni harmoniya tarixi və rus xalq musiqi yaradıcılığı əzəv etdi.

İmruz xanım hər nə qədər mehriban, səmimi insan olsa da, tələbələrə, dərs prosesinə qarşı bir o qədər ciddi, tələbkar pedaqoqdur. Bunu öz təcrübəmə arxalanaraq deyə bilərəm. Atam Emin Sabitoğlunun o zaman artıq tanınmış bəstəkar, Əməkdar incəsənət xadimi olmasına baxmayaraq, İ.Əfəndiyeva məni öz qrup yoldaşlarımdan seçmir, tələbkar və prinsipial müəllim kimi yanaşır, və bununla da mənim bir mütəxəssis kimi mükəmməl təhsil almağıma yardım edirdi. Həmin illərdə təhsil sisteminə, dərs prosesinə həm tələbələrin, həm də müəllimlərin yanaşması tam fərqli idi...

Ümumiyyətlə, İ.Əfəndiyeva gənc nəsillə çox yaxşı dil tapmağı bacarır. Təsadüfi deyil ki, o uzun illərdir ki, BMA-da tələbələrin elmi cəmiyyətinə rəhbərlik edir. O musiqişünas-tələbələrin müxtəlif konfrans və tədbirlərdə iştirakını təşkil edərkən bunu formal etmir, can yandırır, tədbirin daha yaxşı keçməsi üçün əlindən gələni edir.

Mən əziz müəlliməm İmruz xanıma möhkəm cansağlığı, hələ uzun illər bu son dərəcə səmərəli fəalliyətini davam etdirməyi, musiqi ictimaiyyətini öz yeni məqalə və çıxışları ilə sevindirməyi arzulayıram.

Enerjinis heç vaxt tükənməsin, əziz İmruz xanım!

Ceyran Mahmudova

*Ü.Hacıbəyli adına BMA-nın professoru,
sənətsünaslıq üzrə elmlər doktoru*

Professor İ.Əfəndiyevanı çoxdan tanıyıram. Onun pedaqoji fəaliyyəti, elmi yaradıcılığı diqqət mərkəzindədir. O, bizim tələbələrimizi vaxtaşırı olaraq elmi konfranslara dəvət edir, onlarda elmə həvəs oyadaraq düzgün istiqamətləndirir. Bildiyimiz kimi, 1985-ci illərdə Ü.Hacıbəyov adına Azərbaycan Dövlət Konservatoriyasında (indiki Ü.Hacıbəyli adına Bakı Musiqi Akademiyasında) bir çox maraqlı tədbirlər, o cümlədən Ü.Hacıbəylinin anadan olmasının 100 illiyi münasibətilə ümumittifaq elmi konfrans, daha sonra “Ən yaxşı tələbə elmi işinə görə” ümumittifaq müsabiqəsi keçirilmiş və bütün bu tədbirlərdə bizim tələbələr də fəal iştirak etmişdilər. Həmin tədbirlərdə tezislərin redaktəsi, proqramın çap edilməsi, tələbələrin elmi işlərinin oxunması kimi məsuliyyətli işlərin öhdəsindən İmruz xanım böyük bacarıqla gəlmişdir.

Yuxarıda qeyd etdiyim bütün bu işləri İ.Əfəndiyeva ən yüksək səviyyədə təşkil edirdi. Onun səyi nəticəsində Azərbaycan tələbələri yüksək nailiyyətlər qazanır, diplomlara layiq görülürdülər. Bizim İmruz xanımla əməkdaşlığımız bugünə qədər davam edir.

İmruz Əfəndiyevanın doktorluq dissertasiyası bizim universitetdə müzakirə olundu. Onun dissertasiyası böyük Azərbaycan bəstəkarı Vasif Adıgözəlova həsr olunub. Yaxşı yadımdadır, müzakirə zamanı kafedramızın professor-müəllim heyəti onun dissertasiyasını yüksək qiymətləndirdilər. Xüsusi olaraq, qeyd etdilər ki, bu vaxta kimi Azərbaycanda bəstəkar haqqında bu səviyyədə professionallıqla elmi-tədqiqat işi yazılmayıb. İlk dəfə bəstəkarın əsərlərinin musiqi tematizmini, harmoniyasını, zəngin fakturasını, qeyri-adi polifoniyasını, musiqinin dinamikasını, orkestrin novatorluğunu və s. səciyyəvi xüsusiyyətlərini tam məsuliyyətlə araşdıraraq gözəl nəticələrə gəlmişdir.

Nəzərə çatdırım ki, İmruz xanımın Vasif Adıgözəlova həsr olunmuş monoqrafiyası musiqişünasların masaüstü kitabıdır. Burada, nəinki bəstəkar haqqında, həmçinin, milli musiqidə müasir harmoniyanın inkişafı problemləri, daha sonra mahnı və

romans, kantata və oratoriya janrlarının Azərbaycanda inkişaf yolları araşdırılır.

İ.Əfəndiyeva bir neçə monoqrafiyanın, elmi-tədqiqat işinin və məqalələrin müəllifidir. Onun elmi məqalələri respublikamızın və digər ölkələrin ən mötəbər jurnal və qəzetlərində vaxtaşırı çap olunur. Onun ilk məqaləsi 1960-cı ildə çap olunmuşdur. Müəllif həmin ildən bugünə kimi çap etdirdiyi məqalələri toplu halında nəşr etdirsəydi, çox faydalı olardı.

Bizim aspirantlar, gənc tədqiqatçılar həmişə İ.Əfəndiyevanın məqalələrindən faydalanır, öz dissertasiyalarında həmin elmi işlərə əsaslanırlar.

İmruz xanım həmişə axtarışdadır, o, həmişə yazır, yaradır. Uzunömürlü olsun onun yaradıcılıq fəaliyyəti, bizi həmişə yeni elmi işləri ilə sevindirsin.

Minarə Dadaşova

*pedaqoji elmlər doktoru,
Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin
professoru, kafedra müdiri*

Müasir Azərbaycan musiqişünaslıq elmindən söz açdıqda öz fəaliyyəti, yaradıcılığı, şəxsiyyəti ilə diqqətimizi ilkin olaraq cəlb edənlərin sırasında İmruz xanım Əfəndiyevanı görürük.

Bir musiqişünas kimi İmruz xanımın yaradıcılığı, tədqiqat obyektı, maraq dairəsi olduqca geniş və rəngarəngdir. Azərbaycanın musiqi həyatında baş verənlərin hamısına İmruz xanım bir alim kimi canlı maraq göstərir, onları öz təhlil-tənqid süzgəcindən keçirir. İstər Azərbaycan musiqisinin uzaq tarixi olsun, istər dahi Üzeyir Hacıbəylinin yaratdıqlarının yeni prizmadan öyrənilməsi olsun və ya müasir bəstəkarlarımızın mahnı janrındakı axtarışlarını, uğurlarını izləyib, təhlil edib, nəticə kimi elmi ümumiləşdirmələri sərgiləmək olsun – bütün bunların hamısının arxasında ciddi alim tələbkarlığı, səriştəsi və bacarığı durur. Bir insan kimi sadəliyi, həlim və mehribanlı-

ğı ilə seçilən İmruz xanım professional sənətində, elmi baxışlarında son dərəcə prinsipial, qətiyyətli və dəyanətlidir.

İmruz Əfəndiyevanı fərqləndirən və dəyərləndirən cəhətlərdən biri və ən önəmlisi onun olduqca zəhmətkeş və məhsuldar bir alim olmasıdır. Məhz bu zəhmətin, fədakarlığın bəhrəsidir ki, İmruz Əfəndiyeva bu gün onlarla kitabın, monoqrafiyanın, dərsliyin, yüzlərlə məqalənin, resenziyanın və s. yaradıcısıdır. Onun bir müəllim-professor kimi ərsəyə gətirdiyi tələbələrin, aspirantların, gənc alimlərin sayını dəqiq demək yəqin ki, asan olmaz.

Sevinirik ki, İmruz xanım bu gün də gənclik enerjisi ilə çalışır, yazır-yaradır, tələbələrinə qol-qanad verir, musiqişünaslıq elminin çətin və şərəfli vəzifələrini onlar üçün həyat amalı kimi qavranmasını şərtləndirir.

Əgər İmruz xanım Əfəndiyevanın keçdiyi həyat və yaradıcılıq yolunu ikicə söz ilə ifadə etsəydik, yəqin ki, bu ömrə “mənalı” və “dəyərli” kəlmələri daha çox yaraşardı.

“Mənalı” və “dəyərli” ömrün karvanı hələ uzun-uzun yollar keçəcək. Hamı kimi mən də bu yolun yolçusuna - öz müəllimimə cansağlığı, uğur və səadət arzulayıram.

Sərdar Fərəcov

*bəstəkar, Əməkdar incəsənət xadimi,
Ü.Hacıbəylinin ev-muzeyinin direktoru*

İmruz Əfəndiyeva musiqi elminin həqiqətən qayğısına qalan, onun taleyi barədə düşünən alimdir. İxtisaslaşmış Müdafiə Şurasında müzakirə olunan hər bir dissertasiyaya, hər bir problemə özünün vətəndaş-alim kimi xeyirxah, obyektiv münasibətini bildirir.

İ.Əfəndiyeva ömrünün mənasının əsas meyarlarından biri də musiqişünas kadrların hazırlanmasındadır. Rəhbəri olduğu aspirant və dissertantların maraqlı, müvəffəqiyyətli müdafiələri İ.Əfəndiyevanı ciddi, məsuliyyətli, tələbkar elmi rəhbər kimi xarakterizə edir.

İmruz xanımın elmi yaradıcılığında ilk növbədə gözə çarpan, böyük istedad və tükənməz zəhmətin vəhdətidir. O, həmişə bir ziyalı, bir vətəndaş kimi zamanın nəbzini tutmağa çalışır və bu xüsusiyyət ilk növbədə öz əksini “Vasif Adıgözəlov” monoqrafiyasında tapıb.

O, həmçinin tanınan, seçilən tənqidçi, geniş təfəkkürlü alim və pedaqoqdur. Son illər o, “Musiqi dünyası”, “Qobustan”, “İrs”, “Pəncərə”, “Mədəniyyət” və “Literaturnıy Azərbaycan” jurnallarında istedadlı publisist kimi çıxış edir.

İ.Əfəndiyeva milli musiqi mədəniyyətini Vətənindən kənarda da fəal təbliğ edir. O, dəfələrlə keçmiş Sovet məkanının müxtəlif şəhərlərində keçirilən Beynəlxalq simpoziumlarda, plenumlarda uğurla çıxış etmişdir.

Tofiq Bakıxanov

Azərbaycan Respublikasının Xalq artisti,

Ü.Hacıbəyli adına BMA-nın professoru

Bəzən insan taleyini təbiətə bənzədirlər. Bəli, bu həqiqətdir. İnsanın da həyatında kədərli və ya işıqlı günlər, anlar olur. Hər kəsin sınaq günündə onun həyat yoluna, taleyinə işıq saçan, nur gətirən xeyirxahlar tapılır. Belə anları bir şəxsiyyət kimi İmruz Əfəndiyeva da yaşamışdır.

O, Ü.Hacıbəylinin səmimi və isti sənət ocağında qısa müddət ərzində işgüzarlığına və biliyinə görə aparıcı şəxslərdən birinə çevrildi. Deyirlər ki, o insan xoşbəxtdir ki, işlədiyi sahədə hər şeydən əvvəl yüksək ixtisas biliyi, mənəvi zənginliyi, ətrafındakılara qarşı diqqətli olması, sadəliyi və səmimiyyəti ilə tanınır, hörmət və nüfuz sahibi olur. Belələri, o cümlədən mənim sevimli müəllimim İmruz xanım həyatda şərəfli, mənalı ömür yaşayırlar.

Maraqlı ömür yolu keçmiş, uzun illər boyu musiqi aləminə bağlanmış İmruz xanım Əfəndiyeva respublikamızın aparıcı mütəxəssislərindən biri kimi öz işinə məsuliyyətlə, tələbkarlıqla yanaşan musiqişünaslarımızdandır. Aspiranturanı bitir-

dikdən sonra musiqi elmimizin tarixi və nəzəriyyəsinə həsr olunmuş müxtəlif məqalələri işıq üzü görmüşdür. 1982-ci ildə Leninqrad Dövlət Konservatoriyasının (indiki Sankt-Peterburq) professoru, sənətsünaslıq doktoru, dünya şöhrətli alim A.N.Soxorun rəhbərliyi ilə “Azərbaycan sovet mahnısı” mövzusunda namizədlik dissertasiyasını Tbilisi şəhərində müdafiə etmiş, sənətsünaslıq namizədi alimlik dərəcəsinə layiq görülmüşdür. İmruz Əfəndiyeva bir neçə kitabın, monoqrafiyanın müəllifidir. Bunlardan “Azərbaycan mahnısında yenilik”, “Azərbaycan sovet mahnısı”, “Telman Hacıyev”, “Vasif Adıgözəlov”, “Sevda İbrahimovanın yaradıcılığında uşaqlar üçün musiqi” kimi dəyərli tədqiqat əsərləri xüsusi qeyd edilməlidir.

O, 1960-cı ildən Bakı Musiqi Akademiyasının “Musiqi nəzəriyyəsi” kafedrasının əməkdaşı, 1968-ci ildən Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqının üzvüdür. Görkəmli musiqişünas harmoniya, solfecio, XX əsrin musiqi nəzəriyyəsi fənlərini tədris edir. Onun rəhbərliyi ilə 40-dan artıq diplomçu Ü.Hacıbəyli adına BMA-nı əla və yaxşı qiymətlərlə bitirmiş, bu sənət ocağında, musiqi texnikumlarında, Azərbaycan Televiziya və Radiosunun müxtəlif redaksiyalarında çalışırlar.

O, 1983-cü ildən Bakı Musiqi Akademiyasının Tələbə Elmi Cəmiyyətinin sədri və elmi rəhbəridir. 1968-ci ildən 1987-ci ilədək İ.Əfəndiyeva Azərbaycan Televiziyasında silsilə verilişlərdə aparıcılıq etmiş, o cümlədən “Müasir mərhələdə Azərbaycan mahnısı” adlı silsilə verilişlərin müəllifi olmuşdur.

İmruz xanımın ən böyük elmi əsəri görkəmli bəstəkarımız Vasif Adıgözəlovun yaradıcılığına həsr olunmuşdur ki, bu da təsadüfi sayılmamalıdır. Bəllidir ki, Vasif müəllimin əsərləri Azərbaycan milli musiqisinin dəyərli nümunələri sırasındadır və ölkəmizdən kənarda da dəfələrlə səsləndirilmişdir. Cəsarətlə demək olar ki, son illər Vasif Adıgözəlov milli musiqimizin inkişafında ciddi rol oynayıb və sevindiricidir ki, musiqişünas alimlərimiz, dirijorlarımız bəstəkarın yaradıcılığına tez-tez müraciət edirlər.

1999-cu ildə İmruz xanımın “Vasif Adıgözəlov” monoqrafiyası çapdan çıxmış, 2005-ci ilin iyun ayında isə “Vasif Adıgözəlovun yaradıcılığı milli ənənələr kontekstində” adlı doktorluq dissertasiyasının müdafiəsi uğurla keçmişdir. Bu tədqiqat əsərində o, V.Adıgözəlovun musiqi dilinin yeniliyini, gözəlliyini, onun ilk dəfə olaraq Ü.Hacıbəylinin və Q.Qarayevin ənənələrinin uzlaşdırılması ilə əsaslandırırmışdır.

Müəllif görkəmli bəstəkarımızın bütün yaradıcılığına nüfuz edərək hər bir əsərinin özünəməxsus musiqi dilinin incəliyini, yeniliyini məharətlə, elmi səviyyədə açıqlamışdır. İmruz xanım Vasif Adıgözəlovun musiqi dilinin novatorluğunu professionallıqla, son dərəcə inandırıcı göstərə bilmiş və xüsusilə onun yaradıcılığına xas olan orijinal və tərəvətli musiqi əsərlərinin harmoniyasını, fakturasını, polifoniyasını və ritmikasını təhlil edərək maraqlı nəticələrə gəlmişdir. Ən başlıcası odur ki, müəllif bu amilləri Azərbaycan xalq musiqisinin ənənələri ilə sıx bağlamışdır. Bəstəkarın hər bir əsərində alim milli xüsusiyyətləri araşdırmış, xüsusilə də Vasif Adıgözəlovun bəzi əsərlərində aşiq musiqisinin dərin qatlarını da tədqiq etmişdir.

Bütövlükdə bu elmi əsər olduqca ciddi, fundamental, yüksək səviyyəli tədqiqatdır. Bəstəkarın hər hansı bir əsərini təhlil edərkən İmruz xanım maraqlı paralellər tapır, çox tutarlı sitatlar gətirir ki, bunlar da müəllifin erudisiyasını, biliyini göstərir. Müəllif hər bir nəzəri nəticəni eyni zamanda görkəmli alimlərin fikirləri, onların bu problemlə bağlı fikirləri ilə tamamlayır və bu da öz növbəsində, bu qənaətləri daha da gücləndirir.

Bakı Musiqi Akademiyasında rektorluğun və Musiqi nəzəriyyəsi, Musiqi tarixi, Azərbaycan xalq musiqisinin tarixi və nəzəriyyəsi kafedralarının təşəbbüsü ilə istedadlı musiqişünasın 70 illiyi yüksək səviyyədə keçirildi. Akademiyanın rektoru, professor Fərhad Bədəlbəyli mərasimi açdı, Təhsil nazirinin imzaladığı Fəxri Fərmanı yubilyara təqdim etdi: “İmruz Əfəndiyeva yüksəkixtisaslı musiqiçi kadrının hazırlanmasında uzun müddət səmərəli elmi-pedaqoji fəaliyyətinə görə və anadan olmasının 70 illiyi münasibətilə Fəxri Fərmanla təltif

olunur”. Professor F.Bədəlbəyli təbrik sözlərini İmruz xanıma həsr etdiyi səmimi bir şeirlə bitirdi. Sonra Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqının təbriki oxundu.

Musiqi nəzəriyyəsi kafedrasının müdiri, professor Səadət Seyidovanın ürək sözləri də yadda qalan oldu: “Sizin elmi və müəllimlik fəaliyyətiniz təqdirəlayiqdir. Yetirmələriniz – yeni musiqiçi və musiqişünas nəslə Azərbaycanın bir sıra yerlərində fəaliyyət göstərir. Tədris etdiyiniz fənlərlə yanaşı tələbələrə həyat dərsi də öyrədirsiniz, onları xoşməramlı, açıqqəlblə insan olmağa sövq edirsiniz. Bakı Musiqi Akademiyasındakı həmkarlarınız və tələbələriniz sizi professionallığınıza, yazmaq, çıxış etmək qabiliyyətinizə, insanlarla ünsiyyətdə olmaq bacarığınıza görə sevirlər. Sizi insansevər, mülayim, lazım gəldikdə sözünün üstündə durmağı bacaran bir şəxsiyyət kimi tanıyırlar. Bu xüsusiyyətlərinizə görə siz Musiqi nəzəriyyəsi kafedrası əməkdaşlarının böyük hörmətini qazanmışsınız”. Elə yuxarıda ümumi sayını qeyd edib adlarını çəkmədiyim elmi əsərləri və adını çəkdiyim “Azərbaycan sovet mahnısı” adlı ilk monoqrafiyası ilə İ.Əfəndiyevanın bir musiqişünas alim kimi Azərbaycan musiqi elminə gətirdiyi yeniliklər gözlə də açıq-aydın görünür.

Mən bu yüksək təbriklərə qoşularaq sevimli müəlliməmə cansağlığı, yeni-yeni yaradıcılıq uğurları arzulayıram.

Mehrriban Əhmədova

*Azərbaycan Respublikasının Əməkdar incəsənət xadimi,
sənətsünaslıq namizədi, dosent*

Əməkdar incəsənət xadimi, professor İmruz xanım Əfəndiyeva haqqında yazmaq istəyəndə, fikrim məni uzaq keçmiş - məktəb illərinə apardı. Harmoniya dərindən hazırlaşmaq üçün mən İmruz xanımgilə, keçmiş Kommunist küçəsində (indi İstiqlal küç. 41) yerləşən evlərinə gedirdim. Hal-hazırda həmin binada görkəmli dövlət və ictimai xadim, yazıçı və teatrşünas Əfəndiyev Məmməd Sadıxın memorial barelyefi ucalır. İlk dərindən ciddi, öz işinə və tələbəsinə tələbkər bir müəllimlə

qarşılaşmalı oldum. Bu tələbkarlıqla yanaşı, eyni zamanda tələbəylə dost, yaxın bir insan kimi rəftarının şahidi oldum. illər ötdü, tale elə gətirdi ki, mən İmruz xanımın eyni kafedrada işləməyə başladım və artıq həmkarım İmruz xanımın işinə qarşı heç dəyişmədiyinin, əksinə onun dərslərini necə maraqla dinləyən, onu sevən tələbələri gördüm.

Bu gün cəsarətlə deyə bilərik ki, Azərbaycanda elə bir bəstəkar tapılmaz ki, onun haqqında İmruz xanım məqalə, resenziya və yaxud oçerk, esse yazmasın. Musiqişünas-alimlər haqqında da onun məqalələri diqqət mərkəzindədir. Onun “Azərbaycan sovet mahnısı” monoqrafiyası bəstəkar və musiqişünasların masaüstü kitabıdır. Bəstəkarlarımızdan Telman Hacıyevə, Vəlif Adıgözəlova, Səvdə İbrahimovaya, dahi müğənnimiz Rəşid Behbudova həsr olunan kitablar musiqi tarixində xüsusi yer tutur.

İmruz xanım çox zəhmətkeş bir insandır. Onu tanıdığım vaxtdan bugünə qədər sakit, çalışqan, öz işini təmkinlə görən, tədqiqatlar aparan, musiqi elminə töhfə verməyə çalışan bir xanım kimi tanıyıram. Görkəmli musiqişünas-alim Arnold Naumoviç Soxorun tələbəsi olan İmruz xanım onun rəhbərliyi altında namizədlik dissertasiyasını yazır. Sonra isə Vəlif Adıgözəlova həsr olunmuş, uzun illərin tədqiqatının yekunu kimi doktorluq işini yüksək səviyyədə müdafiə etmişdir.

İstər-istəməz bütün bu illəri yada salarkən anladım ki, İmruz xanım yubiley ərəfəsindədir. Alim-pedaqoq İmruz Əfəndiyeva bu yaşında da yorulmadan çalışaraq tələbələr yetişdirir, elmi məqalələr yazır, ictimai işlərdə fəal çalışır. Mən də ona bir tələbəsi və həmkarı kimi bütün gördüyü işlərdə uğurlar arzulayıram.

Həcər Babayeva

*Azərbaycan Respublikasının Əməkdar incəsənət xadimi,
Ü.Hacıbəyli adına BMA-nın professoru*

Mən tələbə ikən İmruz xanım Əfəndiyeva artıq konservatoriyada dərs deyirdi. O zaman İmruz xanımı yalnız bir

müəllim kimi tanıyırdım. Lakin sonralar İmruz xanım Əfəndiyevanın müəllimlik fəaliyyəti ilə yanaşı Tələbə Elmi Cəmiyyətinə, dissertantların seminarlarına rəhbərlik etməsinin də şahidi oldum və hesab edirəm ki, bütün sadalanan işlər çox təqdirəlayiqdir. Çünki o, bütün bu işləri həvəslə, yorulmadan, fəal və məsuliyyətli şəkildə yerinə yetirir. Mən bunları vaxtilə onun tələbəsi, daha sonra isə bir dissertant kimi müdafiəm ərəfəsində bilavasitə izləmişəm.

Onu da qeyd etməliyəm ki, hazırda həmkarı olduğum İmruz xanım dəfələrlə mənə etibar edərək, özünün bir sıra elmi işlərinə rəy yazmağı, yaxud da onları redaktə etməyi xahiş edib. Mənim özüm də bütün bu məsuliyyət tələb edən işləri sonsuz maraqla icra etmişəm. Çünki vaxtilə mənə dərs demiş bir xanımın elmi işinə rəy vermək fərəh və şərəf gətirən işdir.

İmruz xanım bir insan kimi də çox etibarlı, həmkarlarına dəyər verməyi bacaran, dünyasını dəyişən yoldaşlarımızın xatirəsini daim əziz tutan həssas və çox diqqətli insandır. Bu xanım hər birimizin hörmətini saxlamaqla son ucdə özünə qarşı da rəğbət qazanıb. Belə ki, o, hər zaman öhdəsinə götürdüyü işi vaxtında, səylə yerinə yetirməyi özünə borc bilir. İmruz xanım müxtəlif fənləri tədris edərkən kafedra əməkdaşları tərəfindən tərtib edilən yeni proqram, metodik tövsiyə və dərs vəsaitlərindən tam şəkildə istifadə edir. Şəxsən mənim solfecio fənni üzrə tərtib etdiyim metodiki tövsiyələrimi yaradıcı şəkildə ildən-ilə tələbələrə tam çatdırmağa çalışır.

İmruz xanım Bəstəkarlar İttifaqının konfranslarında da çox fəaldır. O, mətbuat səhifələrində mütəmadi olaraq çıxışlar edir. Bir sözlə, layiqli insan və səriştəli mütəxəssisdir.

Elnarə Dadaşova

*Ü.Hacıbəyli adına BMA-nın professoru, Əməkdar
incəsənət xadimi, sənətsünaslıq üzrə fəlsəfə doktoru*

Sənətsünaslıq doktoru, professor İmruz xanım Əfəndiyeva respublikamızın ən tanınmış alim və pedaqoqlarından biridir.

Azərbaycan teatrşünaslığının banilərindən biri, görkəmli ictimai xadim, milli dramaturgiyamız haqqında bir sıra qiymətli əsərlərin müəllifi Məmməd Sadıx Əfəndiyevin qızı olan İmruz xanım, təəccüblü deyil ki, ömrünü məhz musiqi elminə və musiqi tədrisinə həsr etmişdir.

Bir bəstəkar üçün ən önəmli məqamlardan biri – təcrübəli ixtisasçılar tərəfindən onun sənətinə olan diqqətdir. Bu baxımdan, İmruz xanım hər yeni yaranan musiqi əsərinə dərhal “reaksiya verir”, özünün fikir və mülahizələrini əsirgəmir. Zəngin bilik və təcrübəyə malik musiqişünas, elmi məcmuələrdə, dövrü mətbuat səhifələrində, konfrans və simpoziumlarda mütəmadi olaraq çıxış edir. Bu çıxışların aktuallıq və elmi dəyəridən başqa özəlliyini də qeyd etməmək olmaz – İmruz xanım fenomenal yaddaşa malik şəxsiyyətdir. İşgüzarlığı, enerjisi və təmkinliyi ilə bizi daima heyrətə gətirən, gənclik ruhunu itirməyən, səmimi, mehriban və xeyirxah insan olan İmruz xanıma cansağlığı, Azərbaycan musiqi elminin inkişafı yolunda gərgin fəaliyyət və yeni-yeni yaradıcılıq uğurları arzulayıram.

Dadaş Dadaşov

Azərbaycan Respublikasının Xalq artisti, professor

Bu gün musiqişünas-alimlərimiz içərisində öz məhsuldar əməyi, zəhməti, musiqi mədəniyyətimizin problemlərini tədqiq edən əsərləri ilə tanınan qadın musiqişünaslarımızdan biri də Ü.Hacıbəyli adına Bakı Musiqi Akademiyasının professoru İmruz xanım Əfəndiyevadır. Onun “Vasif Adıgözəlov” fundamental monoqrafiyası bir daha müəllifin böyük zəhmət və xeyirxah əməllərindən xəbər verir. İmruz xanım özünəməxsus bir tədqiqat metoduna müraciət edir, daha doğrusu bəstəkarın əsərlərini, yaradıcılıq yolunun bir növü - uzaqdan daha çox bəstəkarla canlı ünsiyyət, sorğu-sual, mübadilə və s. olan yolu ilə həll etməyə çalışır. Həqiqətən də elə bu səbəblərə görə əsər daha canlı, tədqiqat obyektı olan konkret əsərlər isə daha real şəkildə gözdən keçirilə bilər.

Musiqişünaslığın müxtəlif sahələrinə (musiqi tarixi, musiqi nəzəriyyəsi, harmoniya, polifoniya, ayrı-ayrı musiqi alətlərinin texniki-estetik xüsusiyyətləri, orkestrləşdirmə, ifaçılıq sənəti və s.) yaxından bələd olan İmruz xanım dahi bəstəkar Vasif Adıgözəlovun əsərlərinin təhlilində haqlı olaraq bütün professional bilik və bacarığını ortaya qoyur.

Babək Qurbanov

fəlsəfə elmləri doktoru, professor

İmruz xanımı yaxından tanıyan gündən bir daha əmin oldum ki, onun şəxsiyyəti ilə musiqi yaradıcılığı arasında tamlıq, bütövlük var. O, səmimi, təmizqəlbli insandır. Və heç də təsadüfi deyil ki, İmruz xanıma uşaq musiqisi haqqında məqalə yazmağı tövsiyə edirdilər.

Şəxsən çox şad oldum ki, İmruz xanım mənim müəllifi olduğum uşaq əsərlərim haqqında yazdığı dəyərli məqalələrini (nəinki mənim, həmçinin digər bəstəkarlar haqqında da) Moskvada bir neçə jurnal və məcmuədə çap etdirib (“Sovetskaya muzıka”, “Muzikalnaya jizn” “Oni pişut dlya detey” “Muzıka v şkoled” və s.). O, Azərbaycan uşaq poeziyasını dərinlən öyrənəndən sonra, O.Zülfüqarovun uşaqlar üçün yazdığı operanı, kantatı, mahnıları çox gözəl təhlil etdi. Moskvanın məşhur musiqişünas-alimi T.İ.Karişeva bu məqaləni yüksək qiymətləndirərək, İmruz xanıma digər bəstəkarlar haqqında yazmağı təklif edir. O, həmişə aydın, ədəbi dildə yazır. Musiqini təhlil edərkən maraqlı müqayisələr, metaforalar tapır və olduqca canlı, təbii dil üslubu yaradır.

Ümumiyyətlə, İ.Əfəndiyeva Azərbaycan bəstəkarlarının uşaq musiqi əsərləri haqqında müxtəlif məcmuə və qəzetlərdə dəyərli məqalələrlə nəinki Azərbaycanda, digər ölkələrdə də (Moskva, Tallin, Tbilisi şəhərlərində) çıxış edib. Onun təşəbbüsü ilə uşaqlara həsr edilmiş elmi-nəzəri konfranslar keçirilib.

Oqtay Zülfüqarov

Azərbaycan Respublikasının Xalq artisti

İmruz xanım Əfəndiyeva Azərbaycan professional musiqisinin tədqiqində böyük rol oynayan simalardandır. Onun çoxsaylı elmi işləri, monoqrafiyaları, mütəmadi çap olunan məqalələri həm peşəkar musiqiçilərin, həm adi oxucuların daim diqqətini çəkir. Buna səbəb isə İmruz xanımın qələminin sərrastlığı, dilinin səlistliyidir.

Bakı Musiqi Akademiyasına ömrünün böyük bir hissəsini həsr edən İmruz xanım gənc musiqiçilərin yetişməsində də aparıcılıq missiyasını parlaq davam etdirir. Hər zaman onun gülərüzünü, rəvan səsinə eşidərkən orda mütləq dərin biliklərə malik professorun tələbələrə verdiyi məsləhətlərin səsləndiyinə əmin olmaq olar.

İmruz xanımı ürəkdən, səmimi təbrik edir, hələ uzun illər bundan sonra bizləri öz bilikləri ilə bəhrələndirməsini, ünsiyyəti ilə sevindirməsini arzulayıram.

Zəhra Quliyeva

*Azərbaycan Respublikasının Xalq artisti,
professor, skripkaçı*

Bu gün cəsarətlə deyə bilərik ki, Azərbaycanda musiqişünaslıq məktəbi də öz fəaliyyəti ilə, yeni axtarışları ilə diqqəti cəlb edir.

Müasir Azərbaycan musiqişünaslıq məktəbini cəsarətlə və fədakarcasına inkişaf etdirən şəxsiyyətlərdən biri də musiqişünas, Bakı Musiqi Akademiyasının professoru İmruz Əfəndiyevadır.

İstedadlı musiqişünasın elə ilk addımlarından müxtəlif qəzet və jurnallarda elmi-publisistik məqalələri çap olunur. Bir tərəfdən, İ.Əfəndiyevanın elmi məqalələrində, Azərbaycan musiqisi tarixi və nəzəri aspektdə araşdırılır, digər tərəfdən isə o, qəzet və jurnallarda bəstəkarlarımız haqqında müxtəlif səp-kili oçerklər çap etdirir, ayrı-ayrı sənətkarlarımızın, ifaçılarımızın yaradıcılıq portretini yaradır. İ.Əfəndiyeva respublikamızın aparıcı musiqişünas-alimidir.

Bir alim kimi İ.Əfəndiyevanın musiqişünaslıq fəaliyyəti olduqca önəmlidir. O, bir neçə monoqrafiyanın müəllifidir. Biz onların arasında “Azərbaycan mahnılarında yenilik”, “Telman Hacıyev”, “Azərbaycan sovet mahnısı”, “Vasif Adıgözəlov” monoqrafiyalarını xüsusi qeyd edə bilərik.

İmruz xanımın “Vasif Adıgözəlov” kitabı dünya şöhrəti qazanmış musiqiçi, ictimai xadim, gözəl sənətkar Vasif müəllim haqqında ən sanballı elmi-nəzəri tədqiqatdır. “Vasif Adıgözəlov” monoqrafiyası Azərbaycan musiqişünaslığı üçün çox dəyərli əsərdir. Müəllif V.Adıgözəlovun yaradıcılığını müfəssəl şəkildə həm tarixi, həm də nəzəri baxımdan araşdıraraq, maraqlı nəticələrə gəlir. V.Adıgözəlovun elə bir əsəri yoxdur ki, bu monoqrafiyada öz təcəssümünü tapmasın.

Monoqrafiyada qüdrətli bəstəkarın yaratdığı gözəl əsərlər təhlil edilərkən, musiqişünas-alim, xüsusilə melodika, harmoniya, polifoniya, faktura, orkestr dili, xor musiqisi sahəsindəki tapıntılarından hərtərəfli söhbət açır.

V.Adıgözəlovun fortepiano üçün yazdığı əsərlərdə işlənən faktura – sanki simfonik orkestrin səslənmə xüsusiyyətlərini özündə cəmləşdirmişdir. Bəstəkarın fortepiano musiqisinə gətirdiyi yenilik, fakturanın masştablığına, qeyri-adiliyinə və simfonikləşdirilməsinə səbəb olmuşdur. Bu yeniliklərin hamısı kitabda öz əksini tapmışdır.

Nəzərə çatdıraq ki, hələ Azərbaycanda heç bir bəstəkar haqqında bu həcmdə monoqrafiya yazılmamışdır.

İmruz xanım Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqının xətti ilə müxtəlif şəhərlərdə keçirilən plenumlarda, konfranslarda, simpoziumlarda məruzə ilə çıxış edir. Moskva, Leninqrad, Kiyev, Minsk, Tallin, Rıqa, Tbilisi və başqa şəhərlərdə, xüsusilə, Səmərqənddə keçirilən Beynəlxalq Simpoziumda (1983-cü ildə) “Azərbaycan muğamlarının nota yazılması və nəşri tarixindən” mövzusunda məruzə ilə çıxış etmişdir.

İ.Əfəndiyevanın Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqının Beşinci Qurultayında mahnı janrına həsr olunmuş məruzəsini də qeyd etmək istərdim (sentyabr 1979). Bu məruzədə müəllif

mahnı janrı haqqında tənqidi fikirlərini bildirmiş, janrın inkişaf yollarını göstərmişdir.

İmruz xanım 1970-ci illərdən başlayaraq milli televiziyaımızda yüksək professionalıqla verilişlər aparır. Bu verilişlərdə bəstəkarlarımızın yaradıcılığını, onların yazdıqları əsərləri aydın və səlis dildə səciyyələndirir.

İ.Əfəndiyeva vicdanlı, öz işinə həmişə cavabdeh, yüksək insani keyfiyyətlərə malik bir alim-pedaqoq kimi tanınmışdır. Onun həm Bakı Musiqi Akademiyasında, həm Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqında kollektivin hər bir üzvü arasında hörməti böyükdür. Bu mənada İmruz xanım xoşbəxt musiqişünas-alimdir.

Professor İmruz Əfəndiyeva elmi, pedaqoji fəaliyyətini gənclik hərarəti ilə davam etdirir, yeni-yeni əsərlər üzərində əzmlə çalışır. Biz İmruz xanımı yubileyi münasibətilə səmimi qəlbdən təbrik edir, ona möhkəm can sağlığı, elmi yaradıcılığında uğurlar diləyirik.

Validə Əlixanova-Şərifova

sənətşünaslıq namizədi, professor

Musiqi dünyası.- 2001.- №1-2.

(ixtisarla təqdim olunur)

Ü.Hacıbəyli adına BMA-nın Musiqi nəzəriyyəsi kafedrasının professoru, sənətşünaslıq doktoru Əfəndiyeva İmruz Məmməd Sadıx qızı 1960-cı ildən həmin sənət ocağında çalışır, yüksək professional səviyyəli kadrlar hazırlayır.

İ.Əfəndiyeva Bakı Musiqi Akademiyasında yüksək elmi səviyyədə musiqişünaslara, bəstəkarlara və xor-dirijorlara harmoniya, solfecio, ixtisas fənlərindən dərs deyir (bakalavr şöbəsində). O, magistraturada XX əsrin musiqi nəzəriyyəsi (indi bu fənn “XX əsrin musiqi metodologiyası” adlanır) fənnindən olduqca maraqlı mühazirələr oxuyur, magistr dissertasiyalarına rəhbərlik edir. Onu da qeyd etməliyik ki, İ.Əfəndiyeva bütün bu fənlərə aid dəyərli proqramlar tərtib

edib. Həmin proqramların əsas xüsusiyyətlərini peşəkarlıq təşkil edir. İ.Əfəndiyeva ehtiyatla, bacarıqla və zövqlə musiqi ədəbiyyatından ifadəli nümunələr seçir və xüsusilə onun Azərbaycan musiqisi əsasında bəstələdiyi “Sekvensiyalar” toplusu dərs vəsaiti kimi harmoniya fənnində geniş istifadə edilir.

O, kafedranın aparıcı professorlarındanır və onun bir çox tələbəsi Üzeyir Hacıbəyli adına Bakı Musiqi Akademiyasında, Azərbaycan Milli Konservatoriyasında, musiqi kollecində və digər sənət ocaqlarında məhz İmruz Əfəndiyevanın tərtib etdiyi proqramlar üzrə işləyirlər, onun pedaqoji prinsiplərini, ənənələrini davam etdirirlər.

İ.Əfəndiyeva 1993-cü ildən Musiqi nəzəriyyəsi kafedrasının professoru vəzifəsini icra edir. Onun pedaqoji fəaliyyəti dövründə onlarla bakalavr və magistr dərəcəsini bitirən tələbə İ.Əfəndiyevanın rəhbərliyi altında professional səviyyəli diplom işləri, magistr dissertasiyaları yazmış və uğurla müdafiə etmişdir. İ.Əfəndiyevanın tələbələri, aspirantları BMA-da keçirilən bütün elmi-nəzəri konfranslarda maraqlı və dəyərli çıxışlar edirlər.

İ.Əfəndiyeva 2005-ci il iyunun 30-da “Vasif Adıgözəlovun yaradıcılığı milli ənənələr kontekstində” mövzusunda doktorluq dissertasiyasını müvəffəqiyyətlə və yüksək səviyyədə müdafiə etmişdir. Dissertasiyada İ.Əfəndiyeva V.Adıgözəlovun musiqi dilinin novatorluğunu olduqca inamla, məharətlə və professionalıqla açmışdır. Bu dissertasiyada müəllif ümumiyyətlə, Azərbaycan musiqisinin nəzəri və tarixi problemlərini professional səviyyədə tədqiq etmişdir. Azərbaycan xalq harmoniyasının xüsusiyyətlərini ilk dəfə müxtəlif məqalələrində açıqlayan İ.Əfəndiyeva, məhz V.Adıgözəlova həsr etdiyi doktorluq dissertasiyasında da problemi olduqca gözəl və səviyyəli şəkildə təhlil etmişdir.

Onun çap olunmuş “Vasif Adıgözəlov” monoqrafiyasında (Bakı, 1999) müasir musiqimizlə əlaqədar müxtəlif problemlər araşdırılır və yüksək səviyyədə tədqiq edilir.

İ.Əfəndiyeva 5 monoqrafiyanın, 300-dən artıq elmi məqalənin müəllifidir və bunların hər birində Azərbaycan musiqisinin nəzəri və yaxud tarixi problemləri qoyularaq, araşdırılır. Doktorluq dissertasiyasını uğurla müdafiə edəndən sonra, o, onlarla elmi məqalə çap etdirib (“Musiqi dünyası”, “Qobustan”, “Литературный Азербайджан” və s. jurnallarda). İ.Əfəndiyeva harmoniya fənnindən olduqca maraqlı, yüksək səviyyədə dərslik yaradıb. Onun faktiki olaraq 50 illik pedaqoji fəaliyyətinin tapıntıları bu dərslikdə öz əksini tapmışdır.

Xüsusi olaraq, İmruz xanımın iki məqaləsi “Традиции музыкальных культур народов Ближнего, Среднего Востока и современность” adlı kitabda çap olunmuşdur: “Из истории записей и публикаций азербайджанских мугамов”. İkinci material isə: “Традиционная азербайджанская музыка” adlanır. Burada İ.Əfəndiyeva ilk dəfə olaraq 1983-cü ilə qədər Azərbaycanda çap olunan Azərbaycan xalq musiqisinə, muğamlara, aşiq musiqisinə aid olan notların (məcmuələrin), bütün elmi əsərlərin, kitabların, monoqrafiyaların, məqalələrin siyahısını biblioqrafik şəkildə çap etdirmişdir.

Onu da xatırladaq ki, yuxarıda qeyd etdiyimiz mövzularla İmruz xanım Səmərqənddə keçirilən İkinci Beynəlxalq Musiqişünaslıq Simpoziumunda məruzə etmişdir.

İmruz xanım xüsusi olaraq radio və televiziya verilişlərində Azərbaycan musiqisini təbliğ edir. İ.Əfəndiyevanın elmi məqalələri nəinki Azərbaycanda, həmçinin Moskvada (“Советская музыка”, “Музыкальная жизнь”, “Музыка в школе”, “Советская культура”, “Правда” və s.) Leninqrad, Kiyev, Tbilisi, Səmərqənd və digər şəhərlərin nüfuzlu jurnallarında çap olunur.

Düşünürəm ki, sənətsünaslıq doktoru və bu yaxında Azərbaycan Respublikasının Əməkdar incəsənət xadimi adını alan İmruz Məmməd Sadıx qızı Əfəndiyeva çoxdan professor adına layiqdir. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Ali Attestasiya Komissiyasının nəzərinə çatdırmaq istərdim ki, Musiqi nəzəriyyəsi kafedrası üzrə professor elmi adını almaq

üçün İmruz Əfəndiyevanın bütün sənədləri tam qaydasındadır, ciddi və məsuliyyətlə hazırlanıb.

2008-ci il

R.A.Məmmədova

AMEA-nın müxbir üzvü,

sənətsünaslıq doktoru, professor

İ.M.Əfəndiyeva doktorluq dissertasiyasında V.Adıgözəlovun çoxşaxəli yaradıcılığını məharətlə və zövqlə, milli ənənələr kontekstində təhlil edir.

Vasif Adıgözəlov Azərbaycanın görkəmli və müasir bəstəkarlarından biridir. Onun çoxşaxəli yaradıcılığı musiqinin bütün janrlarını əhatə edir. Və təbiidir ki, bəstəkarın yaradıcılığına musiqişünaslarımız müraciət edir və nəticədə yüksək səviyyəli kitablar, dissertasiyalar yadırlar.

V.Adıgözəlovun toxunduğu hər bir əsər istər - qlobal konsepsiyalı İkinci və Üçüncü simfoniyları, istərsə insan qəlbinin ovqatını ifadə edən Şuşa haqqında zərif bir mahnısı və yaxud da xalqımızın daxili aləmini, onun yüksək vətənpərvərliyini, qəhrəmanlığını təcəssüm etdirən monumental oratoriyaları olan “Odlar yurdu”, “Qarabağ şikəstəsi” və yaxud “Çanaqqala” – bu nümunələrin hər birində bəstəkar böyük sənətkar kimi çıxış edir. Bu xüsusiyyətlər İ.M.Əfəndiyevanın dissertasiyasının “Simfonik musiqi” adlandırdığı fəslində elmi-professional səviyyədə öz təcəssümünü tapır.

Bildiyimiz kimi, V.Adıgözəlov görkəmli ustadımız Zülfüqar Adıgözəlovun oğludur və məhz buna görə o, ənənələrimizin faydasını, varisliyin səmərəsini öz musiqisində, öz daxili aləmində təcəssüm etdirir və xalq musiqisinin bütün incilərini öz yaradıcılıq süzgəcindən keçirərək, gözəl əsərlər yaradır. O, XX əsrin musiqi dilini çox gözəl hiss edir. Bu keyfiyyətlər İ.M.Əfəndiyevanın dissertasiyasında bacarıqla və elmi-professional səviyyədə açılır.

Xüsusi qeyd etmək istəyirəm ki, İ.M.Əfəndiyeva V.Adıgözəlovun fortepiano üçün yazdığı əsərlərini məharətlə, inamla və ciddi araşdırmışdır. V.Adıgözəlov – gözəl pianoçudur və fortepiano musiqisi sahəsində təkrarsız, incə- zövqlü əsərlər – konsertlər, prelyüdlər, uşaq pyesləri və s. yaratmışdır. Bu əsərlərdə bəstəkar milli ənənələri zəngin fortepiano texnikası ilə birləşdirir.

Bəstəkar opera sahəsinə tərəvətli bir nəfəs gətirərək xalqımızın böyük şairəsi Xurşudbanu Natəvanın çoxşaxəli obrazını və xüsusən onun Vətənin azadlığı uğrunda mübarizəsini, sevincini və kədərini “Natəvan” operasında əks etdirmişdir. V.Adıgözəlov bu operada Ü.Hacıbəyovun yüksək ənənələrinə əsaslanmışdır.

İmruz Əfəndiyeva “Natəvan” operası haqqında “Qobustan” jurnalında maraqlı məqalə ilə çıxış etmişdir və V.Adıgözəlovun Vokal yaradıcılığının üslub xüsusiyyətlərini araşdırmışdır.

Hesab edirəm ki, Əfəndiyeva İmruz Məmməd Sadıx qızının “Vasif Adıgözəlovun yaradıcılığı milli ənənələr kontekstində” mövzusunda dissertasiyası Ali Attestasiya Komitəsinin tələblərinə tam cavab verir və müəllif 17.00.02-musiqi sənəti ixtisası üzrə sənətsünaslıq doktoru alimlik dərəcəsinə layiqdir.

5 mart 2005

Elmira Abasova

*Azərbaycan Respublikasının Əməkdar
incəsənət xadimi, professor*

Bəşəriyyətin çoxəsrlik mədəniyyətində musiqi mühüm yer tutur. Musiqi tarixinin, bəstəkarların yaradıcılığının musiqinəzəri probleminin təhlili, müxtəlif məktəb və cərəyanların səciyyəvi xüsusiyyətlərinin müəyyənləşdirilməsi müasir musiqişünaslıq elminin aktual problemlərindəndir.

Dünya musiqi mədəniyyətində özünəməxsus yer tutan Azərbaycan musiqi sənətinin tədqiqi və təbliği bütövlükdə

xalqın mənəviyyatının “Vətən tarixi”nin, çoxcəhətli çağdaş dünyamızın öyrənilməsi deməkdir və mühüm əhəmiyyətə malikdir.

Professor İ.M.Əfəndiyevanın “Vasif Adıgözəlovun yaradıcılığı milli-ənənələr kontekstində” mövzusunda müdafiyyə təqdim etdiyi doktorluq dissertasiyası bu baxımdan olduqca aktualdır.

Azərbaycanın görkəmli bəstəkarı, Respublikanın Xalq artisti V.Adıgözəlovun yaradıcılığına həsr olunmuş məqalələr, oçerklər, müxtəlif illərdə bəstəkarın ifa olunmuş əsərlərinə yazılan rəylər, dövrü mətbuatda onun yaradıcılığının müəyyən səhifələrini işıqlandıran yazılar mövcud olsa da, müdafiyyə təqdim olunan dissertasiya Azərbaycan musiqişünaslığında bu mövzuda ilk elmi-tədqiqat əsəridir.

Milli ənənə Azərbaycan bəstəkarlıq məktəbinin təşəkkülü və təkamülündə qüdrətli təkanverici qüvvə olmuş və önəmlidir ki, bəstəkarın yaradıcılığı dissertasiyada məhz bu kontekstdə araşdırılır.

Giriş, dörd fəsil, nəticə, istifadə olunmuş ədəbiyyat siyahısından, not nümunələrindən ibarət olan dissertasiyanın ayrı-ayrı paraqraflarında qoyulan məsələlər elmi yeniliyi, nəzəri-təcrübi əhəmiyyəti ilə diqqəti cəlb edir.

Vasif Adıgözəlov elə sənətkarlardandır ki, onun yaradıcılığında milli kök, milli xüsusiyyət çox parlaq, əyani şəkildə özünü büruzə verir. Azərbaycanın bir sıra bəstəkarları kimi V.Adıgözəlovun yaradıcılığına dünya klassiklərinin, o cümlədən Ü.Hacıbəyov sənətinin böyük təsiri olmuşdur. Bununla belə müəllif haqlı olaraq qeyd edir ki, hər hansı bir vacib ənənə, hər hansı bir təsir V.Adıgözəlov yaradıcılığında öz fərdi həllini tapır.

Dissertasiyada bəstəkarın bir sıra müxtəlif janrlı əsərlərinin təhlili zəminində onların musiqi-estetik xüsusiyyətləri, milli ahəngliyi ilə seçilən, milli ənənəyə sadıqlıq və novatorluğu ilə fərqlənən bəstəkar üslubunun səciyyəvi xüsusiyyətləri aşkar edilir.

Dissertasiyada öz ifadəsini tapmış musiqi-stilistik təhlilin əsaslandırılması səviyyəsində danışarkən qeyd etməliyik ki, tədqiqat düzgün metodoloji əsasa malikdir. Zəngin elmi- pedaqoji təcrübəyə malik professor İ.Əfəndiyevanın tədqiqatında musiqişünaslıq elminin görkəmli nümayəndələrinin elmi fikirlərinə istinad edilmişdir.

Avtoreferat və müəllifin çap olunan işləri əsərin əsas məzmununu və nəticələrini əhatə edir.

5 may 2005-ci il

Sevda Qurbanəliyeva

*Gəncə Dövlət Universitetinin kafedra müdiri,
sənətşünaslıq doktoru, professor*

Bu gün Azərbaycan musiqişünaslıq elmini fədakarcasına inkişaf etdirən alimlərdən biri də BMA-nın Musiqi nəzəriyyəsi kafedrasının professoru, sənətşünaslıq namizədi İmruz Məmməd Sadıx qızı Əfəndiyevadır.

Onun yaradıcılıq portreti zəngin, maraqlı və aşağıdakı vacib amillərdən ibarətdir:

- Pedaqoji fəaliyyəti. İ.Əfəndiyeva 1960-cı ildən başlayaraq musiqi nəzəriyyəsi kafedrasında çalışır. İxtisas fənlərini ciddi və məsuliyyətlə aparır. Harmoniya, solfecio fənləri üzrə proqramlar və metodik tövsiyələr yazıb. O, onlarla magistr və aspirant hazırlayıb.

İ.Əfəndiyeva 1983-cü ildən başlayaraq Tələbə Elmi Cəmiyyətinin sədri və elmi rəhbəri işləyir. Onun təşəbbüsü ilə ilk dəfə Bakıda musiqişünaslıq üzrə “Ən yaxşı tələbə elmi işləri üçün” Ümumittifaq Müsabiqəsi keçirilmişdir. İ.Əfəndiyevanın qayğıkeşliyi nəticəsində Konservatoriyanın tələbələri Ümumittifaq diplomuna layiq görülmüşlər.

- İ.Əfəndiyevanın musiqişünas-alim kimi fəaliyyəti, xüsusilə diqqətəlayiqdir. O, artıq bir neçə monoqrafiyanın müəllifidir. “Azərbaycan mahnılarında yenilik”, “Bəstəkar Telman Hacıyev”, “Azərbaycan sovet mahnısı”, “Vasif Adıgözəlov”

kitablarını musiqişünas-tələbələrımız dərslik kimi istifadə edirlər.

İ.Əfəndiyevanın “Vasif Adıgözəlov” monoqrafiyası dünya şöhrəti qazanmış Vasif müəllim haqqında ən sanballı elmi-nəzəri tədqiqatdır. Hələ Azərbaycanda bu həcmdə heç bir bəstəkar haqqında monoqrafiya yazılmamışdır.

- İ.Əfəndiyevanın elmi-nəzəri və publisistik fəaliyyəti olduqca genişdir. Onun məqalələri Moskvada, Sankt-Peterburqda, Kiyevdə, Tbilisidə və digər şəhərlərdə çıxan jurnallarda, məcmuələrdə, qəzetlərdə çap olunmuşdur: “Sovetskaya muzıka”, “Muzıkalnaya jizn”, “Oni pişut dlya detey”, “Muzıka respublik Zaqafqaziya”, “Muzıka v şkolə”, “Sovetskaya kultura”, “Sovetskaya Moldaviya” və s.

- İ.Əfəndiyevanın musiqi ictimai xadim kimi rolu qeyd olunmalıdır. O, Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqının 1990-cı ildən tə 2007-ci ilin may ayına qədər “Musiqi-estetik tərbiyə problemləri” bölməsinin rəhbəri olmuşdur. İ.Əfəndiyeva vıccanlı, yüksək insani keyfiyyətlərə malik bir alim-musiqişünasdır. Onun həm BMA-da, həm də Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqında nüfuzu böyükdür.

- İ.Əfəndiyeva Azərbaycan musiqisini fəal təbliğ edən şəxsiyyətlərdəndir. O, müxtəlif şəhərlərdə keçirilən qurultaylarda, plenumlarda, konfranslarda, Beynəlxalq simpoziumlarda məruzə ilə çıxışlar etmişdir.

- İ.Əfəndiyeva radio və televiziya da Azərbaycan musiqisini ləyaqətlə təbliğ edir.

N.Z.Qaralova

*Ü.Hacıbəyli adına BMA-nın Azərbaycan xalq musiqisinin
tarixi və nəzəriyyəsi kafedrasının müəllimi,
İmruz xanımın keçmiş tələbəsi*

* * *

Имруз ханум Эфендиева с первых дней своей творческой деятельности активно включилась в исполнительскую жизнь музыкальной культуры Азербайджана. В середине 60-х и далее в прошедшие десятилетия мы часто читали её глубоко интересные, эмоциональные и всегда проникнутые особой душевной теплотой статьи, очерки, эссе о замечательных исполнителях, композиторах не только нашей республики, но и представителей других стран. В её статьях об исполнителях, перед взором возникает своеобразная панорама музыкальной жизни республики. Имруз ханум старается охватить как-бы всё «жизненные поле», связанное с той или иной личностью. Акцентируя внимание на значимых фактах, музыковед-исследователь создает эмоционально живой и яркий облик исполнителя. Нам особенно близки по духу её монографии «Азербайджанская советская песня» и «Васиф Адигезалов». В первой она очень подробно анализирует песни, а также смешанные жанры (песни-романсы), воедино связывая их развитие с динамикой исполнительской культуры в Азербайджане, а во второй, посвященной нашему выдающемуся композитору Васифу Адигезалову, мы восхищаемся профессиональным подходом к анализу романсового творчества композитора. В раскрытии поэтического образа вокальных произведений наблюдается непредсказуемость, непреднамеренность.

Музыковед-учёный в каждом романсе раскрывает нравственно-этический идеал, к которому стремится композитор, а скорее, думается, он в завуалированной форме находится в музыкальной драматургии. Композитор идет по нехоженой тропе и достигает самой высокой вершины. Думается, что Имруз ханум оригинально и нестандартно анализирует духовно близкие и родные нам песни Васифа Адигезалова.

В последние годы И.Эфендиева наиболее активно участвует в журналах “Musiqi dünyası”, “Qobustan”, «Литературный Азербайджан» и республиканских газетах.

Мы желаем Имруз ханым новых творческих высот, больших успехов в педагогической научной деятельности. Поздравляем с юбилеем и желаем крепкого-крепкого здоровья.

Фидан Касимова

*Народная артистка СССР, профессор БМА им.
Уз.Гаджибейли, Лауреат Международных конкурсов*

И.о. доцента кафедры теории музыки, кандидат искусствоведения Эфендиева Имруз Мамед Садых кызы окончила историко-теоретической факультет Азгосконсерватории им.Уз.Гаджибекова в 1960 г. и в том же году была оставлена на работе в должности преподавателя и ст.лаборанта трёх кафедр истории, теории музыки и композиции. В 1962 г. поступила в аспирантуру при АН Азерб. ССР, которую окончила в 1965 г. С начала своей педагогической деятельности и по настоящее время ведет на высоком профессиональном уровне специальные курсы у студентов историко-теоретического, композиторского, дирижерско-хорового факультетов (на русском и азерб. языках), а с 1960 г. по 1973 г. на заочном и вечернем отделениях Эфендиева И.М. вела специальные курсы гармонии и анализа муз.форм.

И.Эфендиева успешно руководит дипломными работами студентов-музыковедов. Её подготовлено 15 дипломников, работающих в различных областях музыкального искусства республики. По линии научно-студенческого общества ее студенты награждены дипломами Республиканских и Межреспубликанских конкурсов, конференций.

В 1974 г. И.Эфендиева окончила факультет повышения квалификации в Московской Государственной Консерватории им. П.И.Чайковского. В 1979 г. она прошла стажировку на кафедре теории музыки Тбилисской Государственной Консерватории им. В.Сараджишвили, а в 1984г. – в Московской Государственной Консерватории им. П.И.Чайковского.

И.Эфендиева в 1982 г. успешно защитила диссертацию на соискание ученой степени кандидата искусствоведения по теме: «Азербайджанская советская песня» (рук. профессор, доктор искусствоведения А.Н.Сохор).

С 1983 г. И.Эфендиева – ответственный секретарь Художественного Совета Азгосконсерватории им. Уз.Гаджибекова по научно-исследовательской работе студентов. За большие успехи, достигнутые в данной области, она награждена Почетной Грамотой Минвуза Азерб.ССР. В 1986 г. она утверждена Ответственным секретарем Всесоюзного конкурса на лучшую научно-студенческую работу по «Музыковедению».

И.Эфендиева является зав. методической секцией при кафедре теории музыки. С 1968г. И.Эфендиева член Союза композиторов Азербайджана и член Общества по распространению научных и политических знаний. Член КПСС с 1980 г. И.Эфендиева ведет активную общественную и творческую работу. По проблемам развития азербайджанской музыки И.Эфендиева выступила с докладами, сообщениями на Пленумах, съездах Союза композиторов, симпозиумах, пленарных заседаниях в Тбилиси (1970, 1982), Киеве (1974), Баку (1979), Самарканде (1983), Дилижане (1986), Таллине (1987).

Много статей И.Эфендиевой вошло в разные тома Азербайджанской Советской Энциклопедии. Её статьи, посвященные различным проблемам развития азербайджанской музыки, опубликованы в сборниках «Они пишут для детей», «Музыка республик Закавказья», в журналах

«Советская музыка», «Литературный Азербайджан» и других, в газетах «Правда», «Советская культура», «Советская Молдавия», «Советская Киргизия», «Туркменская искра», «Бакинский рабочий», «Коммунист» и т.д.

До защиты диссертации у И.Эфендиевой изданы книги: «Новое в Азербайджанской песне» (1974), «Азербайджанская Советская песня» (1981). После защиты диссертации опубликована книга «Тельман Гаджиев» (1983), статьи в журналах «Советская музыка», «Музыка в школе», «Azərbaycan qadını», в бюллетене «Советский Азербайджан» и др.

И.Эфендиева систематически выступает по телевидению и радио, пропагандируя творчество азербайджанских композиторов. И.Эфендиева – серьезный, способный педагог и музыковед, неустанно работающий над собой, стремящийся к исследованию новых тем. Она пользуется уважением и доверием коллектива.

Ректорат, партийная и профсоюзная организации Азгосконсерватории им. У.З.Гаджибекова считают заслуженным выдвижением кандидата искусствоведения И.М.Эфендиеву на звание доцента и ходатайствует перед ВАК СССР об утверждении её в этом звании.

17 декабря, 1986

Эльмира Абасова

*Ректор Азгосконсерватории им. У.З.Гаджибекова,
профессор, Заслуженный деятель искусств Азерб.ССР*

Эфендиева Имруз Мамед Садых кызы – талантливый и активный музыковед, занимающийся широким кругом проблем и вопросов. Её отличает разносторонность интересов, устремленность ко многим сферам музыкального искусства. Подобный широкий подход определил многое в её творческом облике: в её научных статьях - обращение к

вопросам истории и теории музыки, некоторым вопросам фольклористики, проблемам современной педагогики.

Среди изданных книг И.Эфендиевой хочу отметить «Новое в азербайджанской песне», «Азербайджанская советская песня», изданных до защиты диссертации на соискание ученой степени кандидата искусствоведения.

«Азербайджанская советская песня» является первой монографией, охватывающей более чем полувековой путь развития азербайджанской советской песни. Впервые в работе систематизированы тематика, жанры, особенности музыкального языка и стиля песенного творчества азербайджанских композиторов. Среди актуальных проблем, освещенных в монографии – это проблемы традиций и новаторства, вопросы современности музыкального языка, связи творчества композиторов с народным творчеством и другие.

В книге впервые прослеживается взаимосвязь мелодии и поэтического текста, дается эстетическая оценка лучших песен азербайджанских композиторов. «Проблема: песня и время» - одна из главных в книге. И, естественно, что классификация и разбор песен по жанрам, их внутреннее исследование и идейно-художественный уровень, а также другие проблемы – в сфере исследования И.Эфендиевой.

В 1982 году И.Эфендиева успешно защитила диссертацию на соискание ученой степени кандидата искусствоведения. После защиты диссертации издана её новая книга «Тельман Гаджиев», посвященная творчеству талантливого азербайджанского композитора. Кроме того, изданы статьи, посвященные различным вопросам развития азербайджанской музыки, искусства в престижных московских журналах и научных сборниках. А в Азербайджане во всех журналах, газетах, научных изданиях опубликованы её статьи.

По линии Союза композиторов Азербайджана И.Эфендиева ведет интенсивную творческую деятельность, пропа-

гандируя творчество азербайджанских композиторов не только в прессе, но и по радио и телевидению. Часто выступает с сообщениями, докладами на пленумах, съездах Союза композиторов Азербайджана в Баку и других городах.

Хочу отметить её выступление на Международном симпозиуме в г.Самарканде (1983). В октябре 1986г. она выступала с докладом «Проблемы развития современной хоровой музыки в Азербайджане» и далее на пленарном заседании Всесоюзной комиссии хоровой и кантатно-ораториальной музыки в г.Дилижане. А в феврале 1987 года прочла доклад о детской музыке Азербайджана на пленарном заседании Всесоюзной комиссии по музыкально-эстетическому воспитанию детей и юношества в г. Таллине.

И.Эфендиева в своих научных трудах уделяет большое внимание вопросам развития детской музыки. Интерес представляют её работы о композиторах, пишущих для детей: о творчестве О.Зульфугарова, С.Ибрагимовой и др. В журнале «Музыка в школе» (№4 за 1986) опубликована статья «Уроки О.Раджабова», раскрывающая также общие проблемы музыкально-эстетического воспитания детей и юношества.

И.Эфендиева неустанно ищущий музыковед и педагог, стремящийся к новым научным исследованиям.

Считаю, что кандидат искусствоведения, и.о. доцента Эфендиева Имруз Мамед Садых кызы заслуживает присуждения ей звания доцента.

15 декабря 1986 г

Тофик Кулиев

*Секретарь Правления Союза композиторов
Азербайджана, Лауреат Государственной премии
Азербайджанской ССР, Народный артист республики*

* * *

Среди одаренных людей бывают такие, которые живут, охватывая взором весь мир, страстно желая объять широкие просторы родного края, горя жарким пламенем и желая участвовать во всем. Так жили великие гуманисты прошлого, так живет и творит один из видных композиторов Азербайджана, истинный сын своего народа Васиф Зюльфугар оглу Адигезалов.

Нет, пожалуй, в нашей самобытной музыкальной жизни области, на развитие которой В.Адигезалов не оказал бы влияния – непосредственного или косвенного. Многогранный творческий труд композитора настолько велик по охвату жанровой галереи созданных им произведений, что порой диву даешься, как один человек мог сотворить такое количество сочинений. Напомню лишь некоторые из них – три симфонии, четыре фортепианных концерта, концерты для скрипки, виолончели с оркестром, опера «Мертвецы», оперетты «Синяя птица моей бабушки», «Чертовое колесо», оратории «Одлар юрду», «Карабах шикестеси», кантата «Новрузум», «Чанаккале» и многие, многие другие, прочно вписавшиеся в летопись истории музыкальной культуры Азербайджана.

В творческой биографии композитора песенный жанр занимает особое место. К песне В.Адигезалов обращается во все периоды своего творчества, создавая в этой сфере изумительные музыкально-поэтические оазисы: «Гаран-фил», «Песня о Баку», «Наз-наз», «Семь чинар», «Колыбельная» и т.д. Песни Васифа это огромный световой экран, отражающий тысячи солнечных лучей национального музыкального наречия окружающего мира. В них повествуются красоты родной земли, любовь и дружба, труд и высокие нравственные качества человека. Они получили самое широкое признание и любовь в народе, благодаря удивительному по красоте – звучанию, проник-

нугому нежностью и благородным лиризмом, богатством фактурных приемов. Все отмеченное, включая новаторские поиски в сфере гармонии, неразрывно связано с национальными традициями в широком ее понимании. Самое ценное в музыке В.Адигезалова – его пламенная любовь к жемчужинам народной музыки – мугамам, ашыгским напевам, песенно-танцевальным фольклорным образцам. Они проходят строгую шлифовку в творчестве композитора. Каждая их отточенная грань возвращается народу в обогащенном виде, в художественно-красочном одеянии. Талант, мастерство, творческая фантазия, высокий профессионализм, художественный вкус олицетворяют сочинения композитора.

Все мною перечисленное получило свое развернутое изложение в монографическом исследовании азербайджанского музыковеда Имруз Мамед Садых кызы Эфендиевой.

Масштабный труд И.Эфендиевой представляет собой глубокое и высоко профессиональное научное исследование, поэтапно освещающее творческий путь народного артиста, лауреата Государственной премии Азербайджана, профессора Васифа Адигезалова в совокупности с исконно национальными традициями и глубинным анализом всех компонентов музыкального языка художника.

Структура работы привлекает оригинальностью изложения. Автор книги стремится отойти от стереотипов и потому в исследование «вплетает» диалог – беседу с композитором – непосредственную и неординарную, где ясно формулируется эстетическое кредо композитора, его мировоззрение, современное мироощущение.

Книга предваряется большим вступительным материалом («Введение»), где общедоступным и популярным языком излагается творческий путь композитора. Это дает возможность широкому кругу читателей вначале сконцентрировать внимание на общем русле развития творческого пути композитора, ознакомиться с его основными, этап-

ными сочинениями, а потом перейти к конкретному изучению сочинений В.Адигезалова.

Все разделы книги написаны на основе огромного, тщательно собранного автором фактического материала. Здесь и архивные документы, и публикации, высказывания видных деятелей культуры и искусства Азербайджана и других сопредельных государств. Это вносит не только живость и естественность изложения, но и создаёт верную художественно-эстетическую оценку творчества замечательного композитора. Опора на внимательно выверенные факты придаёт достоверность и убедительность положениям и выводам. В разделах же, посвящённых собственно творчеству, исследователь подтверждает свою широкую эрудированность в области музыкальной теории. Думаю, наблюдение И.Эфендиевой над творчеством В.Адигезалова может быть полезным и для теоретического осмысления некоторых явлений азербайджанской профессиональной музыки, так как оно раскрывается на широком фоне «всеохватного» развития художественных явлений и достижений музыкальной культуры XX века. Эта особенность анализа делает многогранное наследие композитора более выпуклым и рельефным.

Написанная ясным, поэтическим и одновременно современным литературным языком, монография Эфендиевой И.М. займёт достойное место среди лучших музыковедческих трудов, обладающих высоким научным потенциалом.

16 декабря 1998 года

Тофик Кулиев

*Председатель Союза Композиторов Азербайджана,
Народный артист Азербайджана, лауреат
Государственной премии, профессор*

Имруз Эфендиева – Заслуженный деятель искусств Азербайджана, доктор искусствоведения, профессор, яв-

ляется одним из ведущих представителей Азербайджанской музыкальной науки, чья научная и творческая деятельность определяет важные вехи в музыкальной жизни нашей страны. Признанный и авторитетный знаток музыкального искусства Азербайджана, Имруз ханум много лет успешно и плодотворно проработала «в русле изучения» азербайджанского композиторского творчества.

Профессор Имруз Эфендиева является автором целого ряда книг, монографий, статей, научно-методических работ, обращенных к рассмотрению творчества таких видных азербайджанских композиторов, как Васиф Адигезалов, Севда Ибрагимова, Франгиз Ализаде, Акшин Ализаде, Дж.Джангиров, Т.Кулиев, Т.Гаджиев и др.

В 1982 году И. Эфендиева успешно защитила кандидатскую диссертацию, в основе которой лежала очень интересная и актуальная тема. А в 1999 году вышел в свет фундаментальный труд профессора, работа всей ее жизни, монография «Васиф Адигезалов». По этой же теме в 2005 году Эфендиева И. защитила докторскую диссертацию.

Имруз ханум – опытный педагог, профессор кафедры «Теория музыки», не один десяток лет ведущая такие важные дисциплины, как гармония, сольфеджио. Она прочно зарекомендовала себя и как научный руководитель аспирантов и диссертантов, вырастивший несколько поколений молодых музыкантов-ученых.

Имруз ханум многие годы возглавляет работу научно-студенческого общества, выступая активным организатором разнообразных студенческих конференций, конкурсов, мероприятий.

В ее юбилейный год хочется пожелать ей крепкого здоровья, долгих лет жизни и творить во имя развития азербайджанской музыкальной культуры и искусства.

Гюльзар Махмудова

*доктор искусствоведения, профессор,
декан историко-теоретического факультета
БМА им. Уз.Гаджибейли*

Как известно, исследование творчества отдельных видных композиторов представляет собой важную и актуальную задачу музыкального творчества (искусствоведения). Художественно-эстетическая оценка творчества видных деятелей имеет не только частное, но и общее, всеохватывающее значение.

Музыкальное творчество – объект не только искусствоведения, но и философии, в частности, эстетики. Это объясняется не только тем, что музыка, как часть искусства, форма общественного сознания непосредственно связана с философией, что великие композиторы были в то же время и видными философами, художниками-мыслителями. Таковы в мировой музыке Бах, Бетховен, Шопен, Вагнер, в России – Чайковский, Мусоргский, у нас Уз.Гаджибеков, К.Караев и др. Недаром сам Бетховен считал музыку откровением, которое в раскрытии глубин жизни не уступает философии.

Музыка была непосредственно связана с такими философскими течениями, как: конфуцианство, пифагоризм, а на Востоке с суфийским течением «мовлави» (Моллаи Руми и последователи).

Творчество Уз.Гаджибекова было непосредственно связано с философией любви Физули, философией мугамов. Можно было бы привести и другие примеры.

Васиф Адигезалов безусловно принадлежит к плеяде видных композиторов Азербайджана и исследование его творчества представляет интерес не только с точки зрения музыкального искусства (искусствоведения), но и с точки зрения философско-эстетических исследований. И в этом смысле автор прав, утверждая, что «написанные им в разные периоды творчества произведения определяют диалектику его мировосприятия, диалектику «протиборства» сложных музыкально-психологических образов». (стр.4)

Считаю вполне обоснованной, научно-аргументированной и убедительной структуру работы. Автор после-

довательно раскрывает произведения В.Адигезалова для музыкального театра (оперу «Мертвецы» и музыкальные комедии), затем вокально-сценические произведения композитора («Одлар юрду», «Карабах шикестеси», «Новрузум», «Чанаккала», «Qəm kağvanı» и др.).

Далее автор, дает подробный анализ симфонической музыки В.Адигезалова. Рассмотрены три симфонии композитора, а также концерты для различных музыкальных инструментов. А в 4-й, заключительной главе освещена камерная и песенно-романсовая музыка композитора.

Автору удалось в целом дать всесторонний анализ творчества В.Адигезалова в контексте национальных традиций. Национальный мелос и подлинно оригинальное воплощение орнаментально-кантабильного распева в музыкальных сочинениях видного композитора нашли свое великолепное освещение. Думаю, что можно считать нормальной, достаточной и публикации автора. Хочу особо отметить довольно объемную монографию (323 страниц).

Количество публикаций (их 24) также достаточно. В качестве предложения: было бы интереснее сделать, сравнительный анализ творчества В.Адигезалова и других композиторов в контексте национальных традиций, а также в нужных местах обратиться к композиторам других стран СНГ.

В целом прихожу к однозначному выводу: диссертация И.М.Эфендиевой «Творчество Васи́фа Адигезалова в контексте национальных традиций» представляет собой серьезное научное исследование и отвечает высоким требованиям докторских диссертаций по специальности – музыкальное искусство (17.00.02), а автор заслуживает искомой ученой степени.

7 апреля 2005 г.
Фуад Гасымзаде
академик

Монография И.Эфендиевой «Васиф Адыгезалов» - обширный научно-теоретический труд, знакомящий самый широкий круг читателей с этим прекрасным композитором. Васиф Адыгезалов – народный артист Республики, Лауреат Государственной премии, профессор – является одним из всемирно признанных композиторов Азербайджана.

Его творчество, его яркая композиторская индивидуальность заслуживает пристального и глубокого исследования.

Профессор БМА им. Уз.Гаджибейли, член Союза композиторов Азербайджана – Имруз ханум является автором многих значительных научно-исследовательских работ по проблемам истории и теории азербайджанской музыки. Ее новая работа – безусловно, самое большое достижение ее музыковедческой деятельности.

В Предисловии к книге, написанном Тофиком Кулиевым, прекрасное обобщение всех слагаемых успеха этой монографии. Работа Имруз ханум заслуживает самой высокой оценки, она отвечает всем требованиям докторской диссертации.

Февраль 2005 г.

Алиева Нигяр Тамерлан гызы

Профессор Бакинской Музыкальной Академии им.

Уз.Гаджибейли, кандидат искусствоведения

Музыковед И.Эфендиева широко известна советской музыкальной общественности, в частности и казахстанской, по многим исследованиям творчества ведущих композиторов Азербайджана. В её работах ярко проявляется талант профессионального музыковеда-аналитика, с большой глубиной раскрывающей черты стиля в разных по своему языку, содержанию и формам произведениях.

Работы И.Эфендиевой, опубликованные и после защиты в 1982 году диссертации, свидетельствуют о динамичности и плодотворности её научных изысканий и не только в области персоналий, но и по многим другим аспектам музыкальной науки Азербайджана. Она проявляется и как активный организатор и участник важных научных симпозиумов по координальным научным вопросам современности, как рецензент, как музыкальный публицист.

Учитывая изложенное полагаю, что кандидат искусствоведения, и.о.доцента Эфендиева Имруз Мамед Садых кызы заслуживает присвоения ей ученого звания **д о ц е н т а** по кафедре теории музыки.

22 декабря 1986 г.

Б.Г.Ерзакович

*Член-корреспондент АН Казахской ССР, доктор
искусствоведения, профессор*

В лице Имруз Эфендиевой мы имеем разностороннего специалиста высокой квалификации: опытного педагога кафедры теории музыки, исследователя, работающего над проблемами развития азербайджанской музыки и музыкально-общественного деятеля, члена Союза композиторов СССР.

Мне довелось наблюдать творческий рост музыковеда через её контакты с Московской консерваторией: в 1974 году она окончила Факультет Повышения Квалификации, написав работу «Пособие по гармонии для студентов дирижерско-хорового факультета», в 1984 году прошла стажировку по кафедре теории музыки Московской консерватории. И.Эфендиева – автор многих исследований, статей в периодической печати, устных выступлений на Международных, Всесоюзных и региональных конференциях, посвященных разным аспектам изучения музыки Азербайджана. Особую научную ценность, на наш взгляд,

представляют её труды по истории становления, развития, стилистическим тенденциям массовой песни в Азербайджане. Работа И.Эфендиевой «Азербайджанская советская песня» стала первой монографией, охватившей более, чем полувековой путь развития азербайджанской советской песни. В исследовании музыковеда особо ценен комплексный подход к изучению жанра, в контексте общестилевых процессов развития театра, кино, оперы и других видов искусства в республике.

Авторитет И.Эфендиевой как педагога, её увлеченность самим процессом передачи опыта и большого запаса знаний молодым музыкантам сделал органичным её пребывание на посту Ответственного секретаря Азгосконсерватории по НИРСу.

Считаю, что и.о. доцента кафедры теории музыки Эфендиева Имруз Мамед Садых кызы заслуживает присвоения ей ученого звания доцента.

21.12.1986 г.

Е.Б.Долинская

*Доктор искусствоведения, профессор Московской
Государственной Консерватории им.П.И.Чайковского*

Члена Союза композиторов СССР Имруз Эфендиеву музыкальная общественность хорошо знает как инициативного музыковеда, регулярно выступающего на страницах научной и периодической печати. В списке научных трудов И.Эфендиевой, изданных в различных журналах и бюллетенях – статьи о выдающихся композиторах-классиках азербайджанской музыки – Уз.Гаджибекове, К.Караве, М.Магомаеве, С.Рустамове, Дж.Джангирове и др.

И.Эфендиевой созданы творческие портреты и о новом поколении азербайджанских композиторов.

Среди опубликованных книг И.Эфендиевой хочу отметить «Новое в азербайджанской песне» (Баку, Азернешр,

1974), «Азербайджанская советская песня» (Баку, Ишыг, 1981). «Азербайджанская советская песня» И.Эфендиевой является первой монографией, охватывающей более чем полувековой путь развития азербайджанской советской песни.

Впервые в работе систематизированы тематика, жанры, особенности музыкального языка и стиля песенного творчества азербайджанских композиторов. Среди актуальных проблем, освещенных в монографии, - это проблема традиции и новаторства, сопряжение творчества композиторов с фольклором. Впервые прослеживается взаимосвязь мелодии и поэтического текста, дается эстетическая оценка лучших песен азербайджанских композиторов.

В 1982 г. И.Эфендиева защитила кандидатскую диссертацию «Азербайджанская советская песня». Её научный руководитель - выдающийся ученый А.Н.Сохор. Как хорошо, что и в Азербайджане продолжают традиции Арнольда Наумовича, чтят его заветы. После блестящей защиты кандидатской диссертации (об успешной защите И.Эфендиевой мне сообщил её первый оппонент доктор филологических наук, лауреат премии имени Г.Ф.Генделя, профессор В.А.Гвахария), издана новая книга И.Эфендиевой «Тельман Гаджиев» (1983), посвященная творчеству талантливого азербайджанского композитора.

Кроме того изданы статьи в журналах «Советская музыка» (№2, №3 за 1986г.), «Кобыстан» (№2, 1985), «Азербайджан гадыны» (№4 за 1984), (№3 за 1986) и т.д. Статьи И.Эфендиевой опубликованы на страницах газет «Советская культура», «Правда», «Советская Киргизия», «Советская Молдавия», «Туркменская искра», в республиканской прессе и т.д.

В октябре 1986 г. И.Эфендиева выступила с докладом «Проблемы развития современной хоровой музыки в Азербайджане» на пленарном заседании Всесоюзной комиссии хоровой и кантатно-ораториальной музыки в г.Дилижане.

Интересный доклад И.Эфендиевой обобщил оригинальный путь движения и общие тенденции развития этого жанра в республике. В анализе некоторых произведений прозвучали и критические мысли.

В Москве, в журнале «Музыка в школе» вышла статья И.Эфендиевой «Уроки Октая Раджабова» (№4, 1986). В статье раскрываются новаторские черты педагогических принципов О.Раджабова в союзе с общими проблемами музыкально-эстетического воспитания в Азербайджане.

И.Эфендиева – ищущий, растущий музыковед и педагог, неустанно работающий над собой, стремящийся к новому научным исследованиям. Регулярно выступает с сообщениями на пленумах, конференциях, семинарах, И.Эфендиева зарекомендовала себя как энергичный пропагандист творчества азербайджанских композиторов. Научную и публицистическую деятельность музыковед сочетает с плодотворной педагогической работой. Считаю, что кандидат искусствоведения Эфендиева Имруз заслуживает присуждения ей звания доцента. Благодарю Вас за Ваши книги, вносящие несомненный вклад в музыкознание и расширяющие наши представления о советской азербайджанской музыке.

22 декабря 1986 г.

В.Зак

Председатель Комиссии Музыкознания и музыкальной критики Союза композиторов СССР, доктор искусствоведения

Эфендиева Имруз Мамед Садых кызы зарекомендовала себя как музыковед и критик, постоянно связанный с актуальными проблемами многонационального советского творчества. В центре её интересов – азербайджанская авторская песня, различные этапы развития, различные жанры: патриотические, лирические, детские, массовая

песня в годы Великой Отечественной войны и в послевоенные годы нашли отражение во многих публикациях, предшествующих защите кандидатской диссертации, выполненной под руководством известного ученого, ленинградского музыковеда А.Н.Сохора, Основные результаты исследования были опубликованы в монографии «Азербайджанская советская песня» (Баку, Язычы, 1981, 6,65 авт.л.). Насколько нам известно, эта книга является весомым вкладом в изучение азербайджанского композиторского творчества в области песни, многие положения и выводы которой находят аналоги и помогают изучению других братских песенных культур.

После защиты кандидатской диссертации в 1982 году Эфендиева Имруз Мамед Садых кызы продолжает активную научную и критико-публицистическую деятельность. Об этом свидетельствуют 18 публикаций, среди которых книга о Тельмане Гаджиеве (1983), портреты советских композиторов в бюллетене «Советский Азербайджан» (статьи «Ступени мастерства» о творчестве А.Ализаде, «Аккорды вечной жизни» - к 100-летию Уз.Гаджибекова и др.) И.М.Эфендиева постоянно сотрудничает и выступает на страницах журналов «Кобыстан», «Азербайджан гадыны», с издательством ВААП (респ.отд.), постоянно корреспондирует в «Советскую музыку» (о конференции, посвященной 40-летию Декады музыки республик Закавказья - 1985, №8, о конференции, посвященной 100-летию Уз.Гаджибекова – 1986, №3, об «Азербайджанских теснифах» Р.Зохрабова – 1986, №2).

О широком круге интересов И.М.Эфендиевой свидетельствуют её научные доклады на Самаркандском симпозиуме, на Всесоюзном фестивале хоровой музыки в Дилижане, другие доклады и выступления на пленумах Союза композиторов, научно-теоретических конференциях в вузе.

Последние по времени публикации связаны с изучением фольклора, профессиональной музыки устной традиции. Немалую ценность в свете актуальных проблем музыкального образования представляет статья И.М.Эфендиевой, опубликованная в журнале «Музыка в школе» (М., 1986, №4).

Около 40 статей на азербайджанском языке напечатаны в еженедельнике «Адабият ве инджасанат» (Баку). И.М.Эфендиева проявляет также немалый интерес к музыкальной культуре других республик, о чем свидетельствует рецензия на концерт Марии Биешу в газ. «Советская Молдавия» (1985г.) и др.

Все вышеизложенное с учетом постоянной педагогической, учебно-методической и общественной работой в Азербайджанской консерватории дает основание к присуждению Эфендиевой Имруз Мамед Садых кызы ученого звания доцента.

21 декабря 1986 г.

Л.Г.Данько

*Доктор искусствоведения, профессор Ленинградской
ордена Ленина государственной консерватории им.*

*Н.А.Римского-Корсакова,
член Союза композиторов СССР*

Музыковед Эфендиева Имруз Мамед Садых кызы ведет большую и плодотворную работу. И.Эфендиева проявила себя не только чутким и вдумчивым воспитателем молодых азербайджанских музыкантов, но и активно действующим научным деятелем, систематически работающим над повышением своего профессионального уровня, являясь автором ряда научных исследований как на азербайджанском, так и на русском языках, значительная часть которых издана.

Следует отметить также деятельность И.Эфендиевой в Студенческом Научном Обществе, которому она уделяет

много времени и внимания, не только в качестве организатора, соответствующим образом направляющего деятельность общества в целом, но и как посредственного руководителя научных трудов студентов-музыковедов.

И.Эфендиева является высококвалифицированным специалистом, пользуется заслуженным уважением и авторитетом среди своих коллег и молодежи Азербайджанской консерватории. Её хорошо знают и на кафедре теории музыки Тбилисской консерватории им. В.Сараджишвили, с которой И.Эфендиева в течение ряда лет поддерживает тесную творческую связь. В 1979 г. И.Эфендиева прошла стажировку на указанной кафедре, проявив исключительную добросовестность в занятиях и большой интерес к работе кафедры.

В 1982 году на заседании специализированного совета Тбилисского государственного театрального института им. Ш.Руставели И.Эфендиева защитила диссертацию на соискание ученой степени кандидата искусствоведения.

И.Эфендиева систематически участвует в научных конференциях, пленумах, симпозиумах, в числе которых следует отметить её участие в проведении в Тбилиси «Недели музыки для детей и юношества Закавказских республик (где она прочла доклад на тему: «Азербайджанская детская песня»», фестивалей камерной музыки молодых композиторов Москвы, Ленинграда, Закавказских и Прибалтийских республик и т.д.

Считаю, что и.о.доцента кафедры теории музыки Азербайджанской гос.консерватории им.Уз.Гаджибекова, кандидат искусствоведения Эфендиева Имруз Мамед Садых кызы заслуживает присвоения ей учёного звания доцента.

20.12.1986 г.

Туманишвили К.Д.

*Заслуженный деятель искусств Грузинской ССР,
профессор, заведующая кафедрой теории музыки
Тбилисской гос.консерватории им. В.Сараджишвили*

Имруз Мамед Садых кызы Эфендиева – известный азербайджанский музыковед, активно работающий над проблемами современного музыкального искусства, которые интересуют специалистов других республик. Это – вопросы взаимосвязи народного и профессионального творчества, национального и интернационального, эволюции музыкальных жанров и стиля, методики изучения конкретных явлений фольклора и т.д.

Успешно защищенная в 1982 году кандидатская диссертация И.М.Эфендиевой – методологически правильное, глубокое исследование, посвященное становлению и развитию азербайджанской советской песни. Наблюдения музыковеда, сделанные на основе детального анализа творчества композиторов Азербайджана, помогают постижению характера процессуальности, художественного синтеза, интонационных сдвигов в песенном жанре – феномене многонациональной музыкальной культуры. Научные положения И.М.Эфендиевой используют, в частности, УК-раинские музыковеды (В.Кузык, Т.Булат) в своих работах о советской песне.

После защиты диссертации И.М.Эфендиевой была опубликована монография «Тельман Гаджиев» (Баку, 1983). В своей книге автор нарисовала яркий творческий портрет одного из талантливых композиторов Азербайджана, чьи произведения известны далеко за пределами республики. На должном профессиональном уровне И.М.Эфендиева раскрыла характерные черты стиля Гаджиева, подчеркнула органическую связь его музыкального языка с песенно-танцевальными жанрами азербайджанского фольклора.

И.М.Эфендиева постоянно интересуется процессами творчества и научной деятельности в других республиках, откликается на новые книги, популяризует достижения советского музыкознания. Об этом свидетельствует, например, ее рецензия «Встреча с талантом» о книге «Мария

Биешу» известного молдавского музыковеда Е.Вдовиной – напечатанная в г. «Советская Молдавия» 28 сентября 1985 г.

В кругу научных интересов И.М.Эфендиевой проблемы профессионального исполнительства и вопросы фольклора и фольклористики. Она выступила с научными докладами на Международном Самаркандском симпозиуме, на Всесоюзном фестивале хоровой музыки в Дилижане и т.д.

В аспекте актуальных проблем музыкального образования и всестороннего, творческого развития личности написаны И.М.Эфендиевой статьи, опубликованные в журнале «Музыка в школе».

Как член Союза композиторов СССР кандидат искусствоведения И.М.Эфендиева принимает участие в разработке музыковедческой проблематики. Она выступает с докладами и сообщениями на пленумах, научно-методических конференциях, активно пропагандирует творчество современных композиторов.

Особо хочется отметить, что научные разработки И.М.Эфендиевой, о которых шла речь (а я не коснулась публикацией на азербайджанском языке), являются частью большой и систематической научно-пропагандистской и исследовательской работы, проводимой в Азербайджанской консерватории.

4.11.1986 г.

Булат Тамара Павловна

*доктор искусствоведения, старший научный сотрудник
отдела музыковедения Института искусствоведения,
фольклора и этнографии имени М.Ф.Рыльского АН УССР,
член Союза композиторов СССР*

Эфендиева Имруз Мамед Садых кызы – видный азербайджанский советский музыковед и педагог. Её труды ценны не только в Азербайджане, но и за его пределами. Круг научных интересов И.Эфендиевой обращает на себя внимание своей широтой, - в многочисленных публика-

циях поднимаются актуальные вопросы теории и истории музыки, современной фольклористики. В различных журналах и бюллетенях читатель знакомится с глубокими статьями И.Эфендиевой о классиках национальной музыки, а также о видных советских азербайджанских композиторах – Уз.Гаджибекове, М.Магомаеве, К.Караеве, С.Рустамове, Дж.Джангирове, с интересными творческими портретами молодых азербайджанских авторов, таких как О.Зульфугаров, А.Ализаде и др.

Среди книг И.Эфендиевой хочется отметить «Новое в азербайджанской песне» и, в особенности «Азербайджанская советская песня», которая является первой монографией, исследующей более чем полувековой путь развития песенного жанра в Азербайджане. В этой работе впервые проанализирован азербайджанский песенный стиль, систематизированы жанры, тематика, особенности песенного музыкального языка азербайджанских композиторов. Среди проблем, затрагиваемых в монографии – традиции и новаторство, современность музыкального языка, связь творчества композиторов с фольклором, взаимодействие мелодии и поэтического текста. В книге дается убедительная оценка песенного творчества азербайджанских авторов.

После защиты кандидатской диссертации на тему «Азербайджанская советская песня» (1982 год), И.Эфендиева опубликовала новую книгу «Тельман Гаджиев», посвященную творчеству одного из видных современных азербайджанских композиторов. В 1984-86г.г. появился ряд ярких статей И.Эфендиевой, опубликованных в журналах «Советская музыка», «Музыкальная жизнь», «Музыка в школе», «Кобыстан» и др. Многие статьи и рецензии И.Эфендиевой опубликованы в центральных газетах, в прессе Азербайджана и других республик, в числе этих газет и орган ЦК КПМ газета «Советская Молдавия».

Являясь членом Союза композиторов СССР, И.Эфендиева часто выступает с сообщениями и научными докладами о состоянии азербайджанской музыки на пленумах и съездах, не только в Баку, но и во многих республиках.

Для творческого стиля И.Эфендиевой характерно сочетание исследовательской основательности, научной добросовестности с активным неравнодушием, с ярко выраженным личностным началом, что, безусловно, являет хороший пример для молодых музыковедческих кадров Азербайджана.

Учитывая большой вклад кандидата искусствоведения Эфендиевой Имруз Мамед Садых кызы в исследование, развитие и пропаганду азербайджанской музыкальной культуры, можно всячески поддерживать ходатайство о присуждении ей звания доцента.

22.12.1986 г.

Е.В.Вдовина

*кандидат искусствоведения
(г. Кишинев)*

Рассматриваемый автореферат повествует о серьезном музыковедческом труде, посвященном чрезвычайно важному вопросу – критическому и пристальному рассмотрению огромного слоя музыкальной культуры Азербайджана, жанра массовой песни, начавшему свое становление и развитие в годы советской власти буквально от нуля. Автор проделала огромную работу по обобщению композиторского опыта за 60 с лишним лет, исследовала песню по многим параметрам: сумела раскрыть ее интонационные и композиционные корни, систематизировать по тематической направленности и жанровой принадлежности. Автор показала себя научно зрелым аналитиком как в области образно – содержательной, так и в сфере интонационно-технологической, проникнувшись вместе с тем и национальным подходом к явлениям.

Подкупает верный подход автора к проблеме становления современного музыкального песенного языка, в котором глубоко и органично связаны интонация и слово, народные традиции и достижения музыкального искусства за пределами республики.

Бесспорна актуальность, научная новизна и большая практическая ценность работы.

Очень важно, что автор особое внимание уделяет (выделив для этого целую главу диссертации) песенному творчеству Уз. Гаджибекова, великому мастеру и родоначальнику азербайджанского профессионального музыкального искусства.

Не вызывает возражений периодизация советского периода в развитии азербайджанской музыкальной культуры и систематизация песен по образно – тематическим признакам.

Но вместе с тем хотелось бы, чтобы внимательнее были прослежены пути развития внутри отдельных песенных жанров (марша, вальса, лирической любовной песни и др.) с точки зрения отбора и смены выразительных интонационных средств, хотя эта задача довольно сложна, и, возможно, в полном объеме в планы диссертанта не входила.

В анализе песенных явлений постоянно присутствует объективный подход и определенная критическая их оценка, которая могла бы быть более смелой, откровенной, конкретной.

Автореферат диссертации и перечень публикаций по ней вполне убеждает, что авторские идеи и наблюдения за развитием песенного творчества Азербайджана нашли достаточный общественный отклик с тем, чтобы завершиться защитой ее содержания

Считаем, что автор диссертации «Азербайджанская советская песня» Эфендиева Имруз Мамед Садых кызы заслуживает присуждения ей ученой степени кандидата искусствоведения.

Отзыв на автореферат диссертации «Азербайджанская советская песня»

7.12.1982

Виноградов Глеб Серафимович

*профессор Киевской Государственной Консерватории,
доктор искусствоведения*

Удивительный жанр музыкального искусства – песня. Ведь именно она – скромная, лаконичная, мобильная – служит как бы «эмоциональной хроникой нашей эпохи», благодаря ей человек, по – существу, приобщается к искусству. Вполне понятно, что этому жанру уделяется особое внимание: о песне спорят, дискутируют, пишут проблемные и критические статьи, посвящают научные диссертации...

Поэтому выбор темы И.Эфендиевой не вызывает никаких сомнений. Ее диссертация привлекает в первую очередь актуальностью поставленных задач. Автор последовательно и научно убедительно прослеживает путь исторического развития азербайджанской советской песни, определяет ведущие тенденции песенного творчества в тесной взаимосвязи с социально – общественной жизнью Советского Азербайджана, анализирует формирование различных жанров, характерных черт музыкально-стилистического языка в соотношении с азербайджанским фольклором с одной стороны и с современной советской массовой песней – с другой.

Все свои изыскания и их результаты автор диссертации излагает во введении, четырех главах и заключении, в которых шаг за шагом прослеживается путь и характер развития азербайджанской песни во всех аспектах и с достаточной полнотой.

Обобщенные данные о тематике, о музыкальном языке песенного творчества азербайджанских композиторов,

разбросанные на страницах работ других исследователей, нашли свое отражение и подверглись самому глубокому и серьезному анализу в труде диссертантки. Здесь же в полной мере и убедительно раскрыты разнообразные источники формирования азербайджанской песни: от ашугской музыки, мугамов, народных песен – через музыкальные комедии Уз.Гаджибекова – до русских революционных песен.

Большая наблюдательность проявлена в характеристике основных жанров песенного искусства Республики, их ладово-интонационной стороны, гармонического языка, ритмической и композиционной структуры.

Наряду с анализом всего песенного творчества Советского Азербайджана того или иного периода, автор обоснованно и справедливо оценивает творчество отдельных композиторов, в частности, таких корифеев азербайджанской песни, как Уз.Гаджибеков, М.Магомаев и др.

Диссертация И.Эфендиевой безусловно имеет научную ценность и является существенным вкладом в советское музыкознание. Она полностью отвечает всем требованиям, которые предъявляются к кандидатской диссертации и автор ее заслуживает искомой степени кандидата искусствоведения.

Отзыв на автореферат диссертации «Азербайджанская советская песня»

6.12.1982

Сайдашева Земфира Нур-Мухаммедовна
*профессор Казанской Государственной
Консерватории, доктор искусствоведения*

**İmruz Əfəndiyevanın Beynəlxalq,
Ümumittifaq və Respublika elmi-nəzəri və
praktiki Konfranslarda məruzə və çıxışları**

- В Тбилиси, на пленуме «Неделя музыки для детей и юношества Закавказских республик» выступила с докладом «Азербайджанская детская песня». Тбилиси
февраль
1970 г.

- На проводимой республиканской конференции по музыкальному воспитанию детей в культуручреждениях профсоюзов, выступила с докладом «Некоторые вопросы музыкально-эстетического воспитания школьников» Баку, май
1971

- Выступление (в дискуссиях) на Втором Пленуме Правления Союза композиторов СССР, посвященного советской песне в г. Киеве. На встрече азербайджанской делегации с рабочими завода, прочла вступительное слово, рассказав о творчестве композиторов – участников пленума. Вместе с заслуженным журналистом Т.Караевым были приглашены на Государственное Радио, где рассказывали о значении Пленума советской песни, о перспективах развития этого жанра. Киев
4-8
февраль
1975 г.

- На проводимой научно-теоретической конференции преподавателей и студентов посвященной 30-летию Победы Советского Союза в Великой Отечествен- Баку
29 апреля
1975 г.

ной войне, выступила с докладом «Мас-
совая песня военных лет».

- Tbilisidə keçirilən “Zaqafqaziya musiqi Baharı”nın iştirakçısı olmuş, əsərlərin müzakirəsində iştirak etmiş, Azərbaycan və Tbilisi radioları üçün O.Zülfüqarov, V.Adıgözəlov və İ.Məmmədovun əsərləri haqqında intervyyu vermişdir. Tbilisi
22-30
may 1975
- A.V.Lunaçarski adına Belarus Dövlət Konservatoriyasında keçirilən Ali məktəblərarası (konservatoriyalar) tələbələrin XXIII elmi-nəzəri konfransında Ü.Hacıbəyov adına Azərbaycan Dövlət Konservatoriyasının tələbələri ilə iştirak etmiş və konfransın sonuncu günündə məruzələrin müzakirəsində konservatoriyanın nailiyyətləri haqqında ətraflı çıxış etmişdir. Minsk
7-10
dekabr
1976
- Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqında “Dövrümüzə layiq mahnılar yaradaq” plenumunda “Azərbaycan mahnısı dünən və bu gün” mövzusunda çıxış edib. Plenumun materialları (çixışlar) “Ədəbiyyat və incəsənət” qəzetində (9 yanvar 1981 ildə) çap olunub. Bakı
30 dekabr
1980
- M.F.Axundov adına Azərbaycan Respublika Dövlət Kitabxanasında Mədəniyyət Universitetinin “Musiqi” fakültəsinin növbəti məşğələsində “Müasir Azərbaycan mahnıları” mövzusunda mühazirə oxumuşdur. Həmin gün bəstəkar Emin Sabitoğlu ilə görüş olmuşdur. Bakı
18 noyabr
1981

- Plenuma hazırlıq məqsədilə Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqında “Cavan bəstəkarların kamera-instrumental əsərlərindən ibarət” konsertdə giriş sözü ilə çıxış etmişdir (Konsertdə C.Abbasovun, C.Əmirovun, F.Hüseynovun, C.Quliyevin, R.Həsənovanın, E.Məmmədovun əsərləri səslənmişdir).

20
sentyabr
1982

- Tbilisidə keçirilən Zaqafqaziyanın, Moskvanın, Leninqradın və Pribaltikanın gənc bəstəkarlarının Musiqi Festifalında Azərbaycan bəstəkarlarının kamera-instrumental əsərləri haqqında məruzə etmişdir. Azərbaycan nümayəndə heyətinin rəhbəri – Bəstəkarlar İttifaqı İdarə heyətinin katibi Aqşin Əlizadə idi.

26
sentyabr-
20oktyabr
1982

- На Всесоюзной научной конференции проведенной в Азербайджанской Государственной Консерватории им. Уз.Гаджибекова, посвященной 65-летию со дня рождения Героя Социалистического Труда, Народного артиста СССР, лауреата Ленинской и Государственной премий СССР, академика Кара Караева выступила с докладом «Новаторство Кара Караева в сфере современной гармонии».

7
февраля
1983

- Участник Второго Международного музыковедческого симпозиума в г. Самарканде («Традиции музыкальных культур народов Ближнего и Среднего Востока»

7-12
октября

- и современность»)), где выступила с докладом «Из истории записей и публикаций азербайджанских мугамов». 1983
- На проведённой научной конференции профессорско-преподавательского состава кафедр истории теории музыки и кафедры истории и теории азербайджанской народной музыки Азербайджанской Государственной Консерватории им. Уз.Гаджибекова по материалам научно-исследовательских работ за 1983 год, выступила с докладом «Диатоника в музыке Кара Караева». Конференция была посвящена 100-летию со дня рождения основоположника советской музыкальной науки Б.В.Асафьева. 15 мая 1984
 - Ali məktəb tələbələrinin XII Respublika Elmi konfransında (Sovet xalqının Böyük Vətən müharibəsindəki qələbəsinin 40 illiyinə həsr edilir) Ü.Hacıbəyov adına Azərbaycan Dövlət Konservatoriyasında “Musiqişünaslıq” seksiyasının sədr müavini təyin olunmuşdur. oktyabr 1984
 - Leningradın Bəstəkarlar Evinə keçirilən professor, sənətsünaslıq doktoru A.N.Soxorun xatirəsinə həsr olunmuş “Görkəmli pedaqoq və alim – Arnold Naumoviç Soxor” (anadan olmasının 60 illik yubileyi münasibətilə) elmi konfransında “Dahi alim və unudulmaz pedaqoq” adlı məruzə ilə çıxış etmişdir. 23 noyabr 1984

- Ü.Hacıbəyov adına Azərbaycan Dövlət Konservatoriyasında keçirilən “Üzeyir Hacıbəyov Azərbaycan professional müasir musiqisinin banisidir” mövzusunda tələbələrin Ümumittifaq elmi konfransında 1 gün – 18 mayda “Musiqi nəzəriyyəsi və müasir folklorşünaslığın aktual problemləri” adlı sekiyaya sədr təyin olunmuşdur. Həmçinin, konfransın “Programını” tərtib etmişdir. 16-19 may 1985
- Azərbaycan SSR Ali məktəb tələbələrinin XIII Respublika Elmi konfransında sədr müavini təyin olunmuşdur. oktyabr 1985
- Moskvada keçirilən Sovet Musiqi Festivalında “Moskovskaya osen”in iştirakçısı olmuş, festivalın “Dəyirmi masa” adlanan müzakirələrində 29 noyabr (mövzu: “Sovetskaya pesnya”) və 30 noyabr tarixində (mövzu: “Xorovaya muzıka”) çıxış etmişdir. 23-30 noyabr 1986
- SSRİ Bəstəkarlar İttifaqının xətti ilə Tallin şəhərində keçirilən Ümumittifaq “Uşaq musiqisinə” həsr olunmuş plenumda “Oqtay Rəcəbovun uşaqlar üçün bəstələdiyi əsərlər (Yeddi muğam əsasında fortepiano üçün yazılmış pyeslər)” adlı məruzə ilə çıxış etmişdir. Tallin yanvar, 1987
- N.A.Rimski-Korsakov adına Lenin ordenli Leningrad Dövlət Konservatoriyasında (SSRİ mədəniyyət Nazirliyinin təşəbbüsü ilə) SSRİ-də olan bütün Konservatoriyala-

rın iştirakı ilə “Tənqidi fikrin RSFSR-də, müttəfiq respublikalarda vəziyyəti, öyrənilməsi və inkişaf perspektivlərinə dair” mövzusunda keçirilən elmi-metodik konfransında “Müasir mərhələdə Azərbaycanda tənqidi fikrin vəziyyəti və inkişafı” adlı məruzə ilə çıxış etmişdir.

6-8 aprel
1987

- На Четвёртой Межреспубликанской Конференции «Состояние и проблемы развития музыкальных культур стран Ближнего и Среднего Востока» проведенной в Азербайджанской Государственной Консерватории имени Узеира Гаджибекова, 30 октября была сопредседателем заседания. Автор и составитель Программы И.Эфендиева.

28-30
октября
1987

- В Москве на «Объединенном Пленуме Правлений Союза композиторов СССР и Всесоюзного Музыкального общества: художественное воспитание и музыкальное образование в системе духовного развития подрастающего поколения» выступила с докладом на Пленарном заседании с темой «Проблема музыкального воспитания в детских музыкальных и общеобразовательных школах».

29
февраля-
4 марта
1988

- Kirovabadda (indiki Gəncə) S.Ağamalıoğlu adına Azərbaycan Kənd Təsərrüfatı İnstitutunda keçirilən Tələbə Elmi Cəmiyyəti sədrlərinin və Ali məktəblərin Elmi Şuralarının Tələbələrin Elmi İşləri üzrə məsul

- katiblərinin keçirilən seminarında “Müasir dövrümüzdə tələbə elmi cəmiyyətinə yeni baxışlarla” adlı məruzə ilə 20 oktyabr tarixində çıxış etmişdir. Həmçinin, Kirovabad-da (indiki Gəncədə - 18-19 oktyabr) Respublika üzrə Tələbələrin Elmi konfransında Ü.Hacıbəyov adına Azərbaycan Dövlət Konservatoriyasının tələbələri uğurla çıxış etdilər.
- 18-22
oktyabr
1988
- На проводимой Межреспубликанской научной конференции молодых музыковедов «Музыкальная культура на современном этапе» в г.Рига была выбрана сопредседателем секции «Музыковедения».
- 20-22
апреля
1989
- Ü.Hacıbəyov adına Azərbaycan Dövlət Konservatoriyasında keçirilən V Ümumittifaq Tələbə konfransında “Yaxın və Orta Şərq ölkələri Musiqi mədəniyyətlərinin inkişaf problemləri” mövzusunda konfransın sonuncu günündə (oktyabrın 31-də) sədr təyin olunmuşdur.
- 31
oktyabr
1990
- На проводимой в Азербайджанской Государственной Консерватории имени Уз.Гаджибекова Всесоюзной конференции. «Проблемы развития музыкальной культуры стран Ближнего и Среднего Востока» выступила с докладом «Актуальные проблемы восточного музыковедения».
- 29-31
октября
1990
- На проводимой в Азербайджанской Го-

- сударственной Консерватории им. Уз.Гаджибекова Всесоюзной конференции (посвящается 70-летию образования Аз.Гос. Консерватории): «Опыт исторического развития музыкальной культуры в Советском Азербайджане», выступила с докладом «Некоторые вопросы научно-исследовательской работы студентов».
- 20-21 декабря 1990
- Ü.Hacıbəyov adına Azərbaycan Dövlət Konservatoriyasında “Nizaminin poetik, fəlsəfi və musiqi dünyası” mövzusunda keçirilən Ümumrespublika elmi-praktik konfransında “Ramiz Mustafayevin “Nizami” oratoriyası” (sözləri Rəfiq Zəka Xəndanındır) adlı məruzə ilə çıxış etmişdir.
- 3-4 may 1991
- На проводимой Всесоюзной научно-практической конференции «Вопросы музыкальной педагогики и исполнительства», посвящённая 10-летию создания Средней Музыкальной Школы-Студии при Азербайджанской Государственной Консерватории имени Уз.Гаджибекова, выступила с докладом «Некоторые вопросы преподавания сольфеджио в старших классах (к вопросу записей музыкального диктанта на основе народно-национальных образцов)».
- 23-25 апреля 1991
- На проведенной в Союзе композиторов Азербайджана Межреспубликанской научно-теоретической конференции «Низами и музыкальная культура Вос-

- тока. История и современность». Выступила с докладом «Лирика Низами в вокальном творчестве азербайджанских композиторов». 31 мая 1991
- Ü.Hacıbəyov adına Azərbaycan Dövlət Konservatoriyasında Azərbaycan Respublikasının Xalq artistləri – Fikrət Əmirovun 70 illiyinə və Niyazinin 80 illiyinə həsr olunmuş elmi-nəzəri konfransında “Fikrət Əmirovun vokal əsərlərinin milli intonasıya tematizminin xüsusiyyətləri” adlı məruzə ilə çıxış etmişdir. 13 sentyabr 1995
- На проводимой в Бакинской Музыкальной Академии им. Уз.Гаджибекова Первой Общереспубликанской научно-методической конференции «Роль и значение курса общего фортепиано в формировании музыкантов-профессионалов разных специальностей» выступила с докладом «Значение фортепиано в прохождении предметов», «Истории гармонии» и «Анализа музыкальных произведений». 31 октября 1994
- Ü.Hacıbəyov adına BMA-da (Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqı ilə birgə) dahi Azərbaycan bəstəkarı Ü.Hacıbəyovun anadan olmasının 110 illiyinə həsr olunmuş Respublika elmi-nəzəri konfransında “Üzeyir Hacıbəyov və Vəlif Adıgözəlovun yaradıcılığında “Qarabağ şikəstəsi” mövzusunda məruzə etmişdir. Həmçinin, konfransda (14 sentyabrda) “Azərbaycan musiqisinin 27 fevral

- nəzəri problemləri” adlı seksiyada sədr olmuşdur. 1997
- Ü.Hacıbəyov adına Bakı Musiqi Akademiyasında Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqı ilə birgə görkəmli bəstəkar, respublikanın Xalq artisti, Dövlət Mükafatı laureatı, professor Vasif Adıgözəlovün anadan olmasının 60 illiyi ilə əlaqədar yaradıcılıq görüşündə məruzə etmişdir. 31 oktyabr 1995
 - Gənc alimlərin və aspirantların Respublika konfransında “Musiqişünaslıq” bölməsinin sədri təyin edilmişdir. Dekabr, 1996
 - На проводимой в БМА им. Уз.Гаджибекова научной конференции (при участии Посольства Российской Федерации в Азербайджане), посвященной 90-летию со дня рождения великого композитора современности Дмитрия Шостаковича, выступила с докладом «Диатоника в творчестве Дмитрия Шостаковича». 27 февраля 1997
 - Ü.Hacıbəyov ad. BMA-nın Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqı ilə birgə keçirdiyi görkəmli bəstəkar, dirijor, musiqi xadimi, tənqidçi Əfrasiyab Bədəlbəylinin anadan olmasının 90 illiyinə həsr olunmuş elmi konfransında “Azərbaycan bəstəkarlarının simfonik yaradıcılığında musiqi tematizminin bəzi xüsusiyyətləri” adlı məruzə ilə çıxış etmişdir. 15 aprel 1997
 - Ü.Hacıbəyov adına BMA-da görkəmli bəs-

- təkar, professor, musiqi xadimi Azərbaycan Respublikasının Xalq artisti Səid Rüstəmovun anadan olmasının 90 illiyinə həsr olunmuş elmi konfransında “Azərbaycanda Səid Rüstəmovun musiqi tədrisi sahəsində xidmətləri (S.Rüstəmovun N.A.Rimski-Korsakovun “Harmoniyanın praktik dərsliyi”nin tərcüməsi haqqında)” adlı məruzə ilə çıxış etmişdir.
- 23-24
may 1997
- BMA-nın keçirdiyi dahi Azərbaycan müğənnisi, SSRİ Xalq artisti, Dövlət Mükafatı laureatı, alim-folklorşünas, professor Bülbülün anadan olmasının 100 illiyinə həsr olunmuş elmi-nəzəri konfransında “Məmməd Sadıx Əfəndiyevin Bülbül haqqında xatirələri” adlı məruzə ilə çıxış etmişdir.

1997
noyabr

 - В БМА состоялась научно-теоретическая конференция, посвященная 100-летию со дня рождения видного ученого-теоретика, педагога Николая Семеновича Чумакова, где И.Эфендиева выступила с докладом.

30
сентября
1997

 - Ü.Hacıbəyli adına BMA-da dahi Azərbaycan bəstəkarı Fikrət Əmirovun anadan olmasının 75 illiyinə həsr olunmuş elmi-nəzəri konfransda “Fikrət Əmirovun və Vəlif Adıgözəlovun yaradıcılığında konsert janrının traktovkası” adlı məruzə ilə çıxış etmişdir.

8 dekabr
1997

 - Ü.Hacıbəyli adına BMA-nın keçirdiyi görkəmli Azərbaycan bəstəkarı, Dövlət mükafatı laureatı, Azərbaycan Respublikasının

- Xalq artisti, Bəstəkarlar İttifaqının sədri, professor Tofiq Quliyevin anadan olmasının 80 illiyinə həsr olunmuş elmi-nəzəri konfransda “Tofiq Quliyevin - mahnı janrında novatorluğu” adlı məruzə ilə çıxış etmişdir. noyabr, 1998
- Ü.Hacıbəyli adına BMA-da “XX əsrin böyük bəstəkarı, SSRİ Xalq artisti, Sosialist Əməyi qəhrəmanı, SSRİ Dövlət mükafatları laureatı, akademik Qara Qarayevin 80 illiyinə həsr olunmuş Respublika elmi-nəzəri konfransda “Qara Qarayevin harmonik dilində diatonika və xromatika üsullarının qovuşma nöqtələri” adlı məruzə ilə çıxış etmişdir (üç gün davam edən konfransda bir gün sədr olmuşdur). 30 mart – 1 aprel 1999
 - Ü.Hacıbəyli adına BMA-da Azərbaycan Respublikasının Əməkdar incəsənət xadimi, sənətşünaslıq doktoru, professor Ramiz Zöhrabovun 60 illiyinə həsr olunmuş elmi-nəzəri konfransda “Ramiz Zöhrabovun bəstəkar yaradıcılığı haqqında mülahizələr” adlı məruzə ilə çıxış etmişdir. 19 may 1999
 - Ü.Hacıbəyli adına BMA-da “Uşaq və musiqi”: Uşaqların estetik tərbiyəsinə həsr olunmuş I elmi-nəzəri konfransda “Vasif Adıgözəlovun yaradıcılığında uşaq mövzusu” adlı məruzə ilə çıxış etmişdir. 14 iyun 2001
 - Ü.Hacıbəyli adına BMA-da “Azərbaycan milli musiqisinin tədqiqi problemləri” elmi konfransda “Milli harmoniyanın harmoni- mart,

- ya fənnində tətbiqi” adlı məruzə ilə çıxış etmişdir. 2000
- BMA-da “Müasir tar ifaçılığı sənəti” mövzusunda keçirilən elmi-praktik konfransda “Tələbə elmi cəmiyyətinin müasir ifaçılıq problemlərinin həllində rolu” adlı məruzə ilə çıxış etmişdir. 29 noyabr 2000
 - Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqında Azərbaycan Yazıçılar Birliyi ilə keçirilən müş-tərək müşavirədə “Mahnı diqqət mərkəzin-dədir” adlı məruzə ilə çıxış etmişdir. yanvar, 2000
 - Aspirantların və gənc tədqiqatçıların VII Respublika elmi konfransında “Musiqişü-naslıq” bölməsi üzrə sədr müavini olmuşdur. 14 iyun 2001
 - Ü.Hacıbəyov adına BMA-da görkəmli sənətkar Şövkət Ələkbərovanın 80 illik yubileyinə həsr olunmuş konfransda “Şöv-kət Ələkbərova Azərbaycan bəstəkarlarının mahnılarının fəal təbliğatçısı kimi” məru-zəsi ilə çıxış etmişdir. 7 yanvar, 2002
 - BMA-da görkəmli Azərbaycan ədibi və maarifçisi Abdulla Şaiqin 120 illik yubile-yinə həsr olunmuş elmi-nəzəri konfransda “Abdulla Şaiqin sözlərinə yazılmış uşaq mahnılarında xalq harmoniyalarının cizgi-ləri” adlı məruzə ilə çıxış etmişdir. aprel, 2002
 - Aspirantların və gənc tədqiqatçıların VIII Respublika elmi konfransında “Musiqişü- 30 aprel,

- naslıq” bölməsi üzrə sədr müavini olmuşdur. 2002
- “Tələbə Elmi Cəmiyyətinin 2001-2002-ci illər üzrə yekun elmi-nəzəri konfransında” həmsədr olmuşdur. 10 may, 2002
- BMA-da (Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqı ilə birgə) görkəmli Azərbaycan bəstəkarı Rauf Hacıyevin 80 illiyinə həsr olunmuş konfransda “Rauf Hacıyevin mahnı yaradıcılığında novatorluq” adlı məruzə ilə çıxış etmişdir. 11 may, 2002
- BMA-da görkəmli Azərbaycan müğənnisi, SSRİ Xalq artisti Müslüm Maqomayevin 60 illik yubileyinə həsr olunmuş elmi-nəzəri konfransda “Bəstəkar Müslüm Maqomayev irsinin musiqi əsərlərinin davamçısı – müğənni Müslüm Maqomayev” adlı məruzə ilə çıxış etmişdir. 5 sentyabr, 2002
- Azərbaycan Musiqi Mədəniyyəti Dövlət Muzeyində görkəmli Azərbaycan dirijoru və bəstəkarı Niyazinin 90 illik yubileyinə həsr olunmuş elmi konfransında “Niyazinin vokal yaradıcılığı” adlı məruzə ilə çıxış etmişdir. oktyabr, 2002
- Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqında “Müstəqillik dövründə Azərbaycan musiqisi; axtarışlar, nailiyyətlər, problemlər” mövzusunda konfrans keçirilmişdir. Həmin konfransda “Müasir mərhələdə Azərbaycan mahnısı” məruzəsi dinlənilmişdir. 28 noyabr, 2002

- BMA-da dahi Azərbaycan bəstəkarı Fikrət Əmirovun 80 illiyinə həsr olunmuş elmi-nəzəri konfransda “Fikrət Əmirovun və Vasif Adıgözəlovun yaradıcılığında lirik mahnı janrının milli kontekstdə traktovkası” adlı məruzə ilə çıxış etmişdir. 15 aprel 2003
- BMA-da görkəmli Azərbaycan musiqişünas-alimləri professor M.S.İsmayılov – 90, professor B.X.Hüseynlinin – 80 və Elmi Tədqiqat Musiqi Kabinetinin 70 illiyinə həsr olunmuş elmi konfransda “Məmməd-saleh İsmayılov və Fatma Zeynalovanın “Musiqi nəzəriyyəsi” dərsliyi haqqında” adlı məruzə ilə çıxış etmişdir. 23 may, 2003
- BMA-da görkəmli Azərbaycan bəstəkarı, Xalq artisti, Dövlət mükafatı laureatı, professor Emin Sabitoğlunun 65 illik yubileyinə həsr olunmuş elmi-nəzəri konfransda “Emin Sabitoğlu mahnılarının musiqi dilinin bəzi xüsusiyyətləri haqqında” mövzusunda məruzə ilə çıxış etmişdir. 9 dekabr, 2003
- Bakı Slavyan Universitetində Dünya azərbaycanlılarının həmrəylik gününə həsr olunmuş “Müasir tərcüməşünaslıq və mədəniyyətşünaslığın aktual problemləri” adlı tələbə elmi-praktik konfransındakı diskussiyada çıxış etmişdir. Tələbələri – Leyla Əliyeva və Gülmira Cəfərovanın uğurlu çıxışları xüsusi qeyd olunmuş və onların tezisləri çap edilmişdir. dekabr, 2003
- BMA-da (Azərbaycan Musiqi Mədəniyyəti

- Dövlət Muzeyi ilə birgə) dahi Azərbaycan bəstəkarı, akademik, Dövlət və Lenin mükafatları laureatı Qara Qarayevə həsr olunmuş elmi konfransda “Vasif Adıgözəlovün simfonik yaradıcılığında Qara Qarayevin ənənələri” adlı məruzə ilə çıxış etmişdir. 20 fevral, 2004
- Bakı Slavyan Universitetində keçirilən “Müqayisəli ədəbiyyat” Birinci Beynəlxalq elmi konfransında Vasif Adıgözəlovün kantata və oratoriya yaradıcılığında folklorun istifadə edilməsi (“Novruzum” kantatası təfsirində) adlı məruzə ilə çıxış etmişdir. 29-31 oktyabr 2004
 - BMA-da keçirilən dahi Üzeyir Hacıbəyovün anadan olmasının 120 illiyinə həsr olunmuş tələbələrin elmi-nəzəri konfransında (mövzu: “Musiqişünaslığın və ifaçılığın aktual problemləri”) sədr müavini olmuşdur. Konfransda “Giriş sözü” ilə çıxış edərkən musiqişünaslıq elminin bəzi problemlərini açmış və tələbələri həmin məsələlərə diqqətli olmağı tövsiyə etmişdir. 29 aprel, 2005
 - Ü.Hacıbəyov adına BMA-da görkəmli musiqişünas-alim, pedaqoq, professor, sənətsünaslıq namizədi Nərminə Əliyevaya həsr edilmiş elmi-nəzəri konfrans və xatirə gecəsində “Nərminə Əliyevanın tədqiqatlarında yenilik” mövzusunda məruzə etmişdir. 17 may, 2005
 - BMA-da ümummilli lider Heydər Əliyevin xatirəsinə həsr edilmiş “Heydər Əliyev və Azərbaycan musiqi mədəniyyəti” elmi-nə-

- zəri konfransında məruzə etmişdir. Mövzu: 24 may,
“Heydər Əliyev: “Bəstəkarın yüksək vəzi- 2005
fəsi və amalı”.
- В рамках Международного фестиваля, посвященного 100-летию Дм.Шостаковича, состоялась конференция «Д.Д.Шостакович и современность», где выступила с докладом «Традиции Д.Шостаковича и творческие искания азербайджанских композиторов». 21
февраля,
2006
 - Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqının təşəbbüsü ilə Azərbaycan Musiqi Mədəniyyəti Dövlət Muzeyində dahi bəstəkar, Xalq artisti, Dövlət mükafatı laureatı, professor Tofiq Quliyevə (anadan olmasının 90 illiyi münasibətilə) həsr olunmuş elmi konfransda “Tofiq Quliyevin mahnı yaradıcılığının müasirliyi və novatorluğu” adlı məruzə ilə çıxış etmişdir. noyabr,
2007
 - Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqında Uşaq musiqisinə həsr olunmuş konfransda “Müasir dövrümüzdə uşaq musiqisinin təbliği və inkişaf yolları” mövzusunda çıxış etmişdir. (См.: газета «Зеркало» от 16 января 2008г. Статья Р.Аббасовой «Союз композиторов Азербайджана готов помочь молодежи», стр.8). yanvar,
2008
 - Bakıda keçirilən “Muğam aləmi” Beynəlxalq elmi simpoziumda “Muğam və bəstəkarlıq yaradıcılığı” mövzusunda məruzə etmişdir. 18-20
mart,
2009

- “Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqı – 75” yubileyi ilə əlaqədar radioda çıxışı dinlənilmişdir. İttifaqda keçirilən əsərlərin müzakirəsində iştirak edərək çıxış etmişdir, mətbuatda bu haqda materiallar dərc olunmuşdur. noyabr, 2009
- Üzeyir Hacıbəylinin ev-muzeyində bəstəkarın anadan olmasının 125 və “Ər və arvad” operettasının 100 illik yubileyinə həsr olunmuş elmi-praktik konfransda “Üzeyir Hacıbəyli – musiqişünas-alimlərin tədqiqatlarında” mövzusunda məruzə etmişdir. 14 may, 2010
- Ü.Hacıbəyli adına BMA-nın və Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqının təşəbbüsü ilə “Caz Mərkəzi”ndə İbrahim Quliyevin Əfrasiyab Bədəlbəyli haqqında “Maestro” və “Maestro belə yazırdı” kitablarının təqdimat mərasimində “İ.Quliyevin bəstəkar, dirijor, musiqi-ictimai xadim Ə.Bədəlbəyliyə həzr olunmuş tədqiqatları” mövzusunda çıxış etmişdir. 24 may, 2010
- Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqında görkəmli bəstəkar Telman Hacıyevə həsr olunmuş xatirə gecəsində “Telman Hacıyevin yaradıcılıq yolu: ənənə və novatorluq” mövzusunda məruzə etmişdir. 15 oktyabr, 2010
- Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqında böyük bəstəkarımız, respublikanın Xalq artisti, professor, “Şöhrət” ordenli bəstəkar Tofiq Bakıxanovun anadan olmasının 80 illiyinə

- həsr olunmuş elmi-praktik konfransda “Tofiq Bakıxanovun mahnı və romans yaradıcılığı” mövzusunda çıxış etmişdir. dekabr, 2010
- “Hümayun” instrumental muğamının (Arif Əsədullayevin not yazısı əsasında) eyniadlı İran muğamı ilə müqayisəsi. – II Beynəlxalq Muğam Festivalının Simpoziumu ərəfəsində “Şərqi muğam-məqam sistemləri müqayisəli təhlildə” mövzusunda İkinci elmi-nəzəri konfransda məruzə ilə çıxış etmişdir. 7 fevral, 2011
 - Ü.Hacıbəylinin anadan olmasının 125 illiyinə, BMA-nın 90 illik yubileyinə həsr olunmuş Respublika elmi-praktik konfransda “Üzeyir Hacıbəyli yaradıcılığında sonata formasının istifadəsi” mövzusunda plenar iclasda məruzə etmişdir. Həmçinin 1 iyun -da sədr müavini, 2 iyunda isə “Gənc alimlər” seksiyasında sədr təyin olunmuşdur. 31 may-2 iyun 2011
 - Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqında görkəmli bəstəkar, Azərbaycan Respublikasının Xalq artisti, SSRİ Dövlət Mükafatı laureatı, professor Cahangir Cahangirovun anadan olmasının 90 illiyinə həsr olunmuş elmi konfransda “Cahangir Cahangirovun yaradıcılığında novatorluq” mövzusunda çıxış etmişdir. 11 oktyabr, 2011
 - Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqında keçirilən elmi konfransda “Azər Dadaşovun uşaq mahnıları” mövzusunda məruzə

- etmişdir. Azərbaycan Respublikasının
Əməkdar incəsənət xadimi, professor Azər
Dadaşovun yaradıcılığına həsr olunmuş
musiqi festivalı (20-26 dekabr 2011-ci il) 20
dekabr,
2011
- Ü.Hacıbəyli adına BMA-da “Heydər
Əliyev: Müstəqilliyimiz və musiqi mədə-
niyyətimiz” mövzusunda keçirilən Respub-
lika elmi-praktik konfransında “Bəstəkar
Oqtay Rəcəbovun “Heydər” oratoriyası
(Azərbaycan xalqının ümummilli lideri,
ulu öndər Heydər Əliyevin əziz xatirəsinə
ithaf olunur)” adlı məruzə ilə çıxış
etmişdir. 10 may
2012
- Ü.Hacıbəyli adına BMA-da “Böyük
bəstəkar, musiqi xadimi, dirijor Niyazinin
100 illiyinə” həsr olunmuş elmi-nəzəri
konfransında “Böyük bəstəkarımız və
dirijor Niyazinin yaradıcılığı elmi tədqiqat
işlərində” mövzusunda məruzə etmişdir. 30
noyabr,
2012
- Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqında keçiri-
lən “Azərbaycanda uşaq musiqisi: prob-
lemlər və perspektivlər” adlı elmi-praktik
konfransda “Gənc nəslin musiqi-estetik
təربiyəsinə dair bəzi məsələlər” mövzusun-
da məruzə etmişdir. 11
dekabr,
2012

Bibliografiya

İMRUZ ƏFƏNDİYEVANIN ƏSƏRLƏRİ

Kitablar

1990

1. Harmoniya. “Özfəaliyyət xalq çalğı alətləri orkestrinin rəhbəri” və “Musiqili teatr aktyoru” ixtisasları üçün proqram və metodik göstərici [Mətn] /tərt. ed.: Azərbaycan Dövlət İncəsənət Universitetinin professoru N.Kərimova və Ü.Hacıbəyov adına Azərbaycan Dövlət Konservatoriyasının dosenti, sənətşünaslıq namizədi İ.Əfəndiyeva.- Bakı, 1990.- 34 s.

1996

2. Harmoniya fənnindən xor-dirijorluq ixtisası üzrə proqram [Mətn] /tərt. ed. İ.Əfəndiyeva, V.Əlixanova-Şərifova.- Bakı, 1996.- 10 s.

2000

3. Harmoniya fənnindən musiqişünaslıq və bəstəkarlıq ixtisası üzrə bakalavr dərəcəsi alanlar üçün proqram [Mətn] /tərt. ed. İ.Əfəndiyeva, V.Əlixanova-Şərifova.- Bakı, 2000.- 38 s.

2001

4. Solfecio fənnindən musiqişünaslıq və bəstəkarlıq ixtisası üzrə bakalavr dərəcəsi alanlar üçün proqram [Mətn] /tərt. ed. İ.Əfəndiyeva.- Bakı, 2001.- 22 s.

2002

5. Solfecio. Orta ixtisas musiqi məktəbləri üçün proqram [Mətn]: (IX-XI) siniflər /tərt. ed. İ.Əfəndiyeva.- Bakı, 2002.- 30 s.

2003

6. Harmoniya. Orta ixtisas musiqi məktəbləri üçün proqram [Mətn]: (IX-XI siniflər) /tərt. ed. İ.Əfəndiyeva.- Bakı, 2003.- 25 s.

2005

7. Sekvensiyalar (milli musiqi əsasında) [Mətn]: metodik tövsiyələr (mətn və musiqi materialı) /tərt. ed. İ.Əfəndiyeva.- Bakı, 2005.- 51 s.

2011

8. Solfecio fənnindən musiqişünaslıq və bəstəkarlıq ixtisası üzrə proqram [Mətn]: (bakalavr dərəcəsi alanlar üçün) /tərt. ed. İ.Əfəndiyeva.- Bakı, 2011.-11 s.

Dövri mətbuatda və məcmuələrdə dərc edilmiş məqalələri

1964

9. Kütləvi əmək nəğmələri [Mətn] /İ.Əfəndiyeva //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1964.- 5 dekabr.- S.3.

10. M.Y.Lermontov və musiqi [Mətn] /İ.Əfəndiyeva //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1964.- 30 oktyabr.- S.3.

11. T.N.Xrennikovun müəllif konserti [Mətn] /İ.Əfəndiyeva //Ədəbiyyat və incəsənət.-1964.- 30 may.- S.4.

1965

12. Aleksandr Qlazunov [Mətn]: [bəstəkarın anadan olmasının 100 illiyi münasibətilə] /İ.Əfəndiyeva //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1965.- 7 avqust.- S.3.

13. Azərbaycan xalqının böyük oğlu [Mətn]: Üzeyir Hacıbəyov – 80 /İ.Əfəndiyeva //Sovet Gürcüstanı.- 1965.- 18 dekabr.

14. Əfsanəvi məhəbbət [Mətn]: [A.Məlikovun “Məhəbbət əfsanəsi” baletinin SSRİ Dövlət Akademik Böyük Teatrın səhnəsində premyerası] /İ.Əfəndiyeva //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1965.- 1 may.- S.3.

15. Qaraca qız [Mətn]: [S.S.Axundovun əsərinə Əsrəf Abbasovun yazdığı balet haqqında] /İ.Əfəndiyeva //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1965.- 25 sentyabr. - S.3.

16. Qəhrəman xalqa həsr olunmuş tamaşa [Mətn]: [R.Hacıyevin Azərbaycan Musiqili Komediya Teatrında tamaşaya qoyulmuş “Mənim məhəbbətim Kuba” operettası haqqında] /İ.Əfəndiyeva //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1965.- 3 iyul.- S.3.

17. Yeni axtarışlar, yeni yollar [Mətn]: [Qara Qarayevin müəllif konserti haqqında] /İ.Əfəndiyeva //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1965.-12 iyun.-S.8.

1967

18. Dörd nəğmə [Mətn]: [Tofiq Bakıxanovun “Gözəlliklər məskəni” vokal silsiləsi haqqında] /İ.Əfəndiyeva //Azərbaycan gəncləri.- 1967.- 24 fevral.

19. İlham və ustalıq [Mətn]: [D.Şostakoviçin VIII Simfoniyası və Fortepiano ilə orkestr üçün “Konsert”in Azərbaycanda səslənməsi haqqında] /İ.Əfəndiyeva //Bakı.- 1967.-17 mart.

20. Qadın bəstəkarlarımızın oktyabra təhfishləri [Mətn] /İ.Əfəndiyeva //Bakı.- 1967.-7 mart.

21. Tükənməz ilham mənbəyi [Mətn]: [Azərbaycanın Xalq artisti, Dövlət Mükafatları laureatı, professor Cövdət Hacıyevin IV Simfoniyası haqqında] /İ.Əfəndiyeva //Bakı.- 1967.-28 iyun.

22. Uğurlu addımlar [Mətn]: [müğənni Rumiyyə Kərimova haqqında] /İ.Əfəndiyeva //Bakı.-1967.- 14 avqust.

23. Ustalığa aparan yol [Mətn]: [musiqiçilərin və ifaçıların Tbilisi şəhərində keçirilən İkinci Zaqafqaziya müsabiqəsində Birinci mükafatın sahibi olan Rumiyyə Kərimova haqqında] /İ.Əfəndiyeva //Azərbaycan gəncləri.- 1967.- 2 iyun.

1968

24. Axtarış yollarında [Mətn]: [bəstəkar Oqtay Zülfüqarovun yaradıcılığı haqqında] /İ.Əfəndiyeva //Ulduz.- 1968.- № 3.- S.34-37.

25. Azərbaycan ritmik muğamları [Mətn]: [Əhməd Bakıxanovun “Azərbaycan ritmik muğamları” haqqında] /İ.Əfəndiyeva //Bakı.- 1968.- 12 dekabr.

26. Böyük Vətən müharibəsi illərində kütləvi mahnılar [Mətn] /İ.Əfəndiyeva //Azərb.SSR Elmlər Akademiyasının Xəbərləri.- 1968. - № 3.- S.72-81.

27. Əmək və qəhrəmanlıq mahnıları [Mətn] /İ.Əfəndiyeva //Bakı.- 1968.- 16 iyul.

28. Qəhrəmanlıq mahnıları [Mətn] /İ.Əfəndiyeva //Elm və həyat.- 1968 .- №1.- S.24-25.

29. Məqsədüuyğunluq və axtarış [Mətn]: [M.Maqomayev adına Azərbaycan Dövlət Filarmoniyasında Musa Mirzəyevin, Fəridə Quliyevanın, Nəriman Məmmədovun əsərlərinin səslənməsi haqqında] /İ.Əfəndiyeva //Bakı.- 1968.- 2 noyabr.

1969

30. “Azərbaycan incəsənəti” 1968, №12. Azərbaycan SSR EA nəşriyyatı [Mətn]: [eyniadlı məcmuənin musiqiyə həsr olunmuş nömrəsi haqqında] /İ.Əfəndiyeva //Qobustan.- 1969.- №1.- S.65.

31. Musiqidə qəzəl janrı [Mətn] /İ.Əfəndiyeva //Elm və həyat. -1969.- №3.-S. 24-25.

32. O musiqini sevirdi [Mətn]: [V.İ.Leninin anadan olmasının 100 illiyi qarşısında] /İ.Əfəndiyeva //Bakı.- 1969.- 9 iyul.

1970

33. Azərbaycan lirik romansı və poeziyamız [Mətn]: [məqalədə ilk dəfə olaraq geniş miqyasda romans janrının inkişaf yolları, Üzeyir Hacıbəylidən başlayaraq 70-ci illərə qədər vokal nümunələri, onların novatorluğu, musiqi dilinin

yeniliyi, melodiyanın poetik mətn ilə bağlılığı barədə məlumat verilmişdir] /İ.Əfəndiyeva //Azərbaycan.-1970.- №7.- S.197-201.

34. Gənc ifaçıların konserti [Mətn]: [Üzeyir Hacıbəyov adına Azərbaycan Dövlət Konservatoriyasında tanınmış pədaqoq, pianoçu, Respublikanın Əməkdar artisti Zöhrab Adıgözəlzadənin tələbələrinin ifasında görkəmli bəstəkarların əsərləri səsləndi] /İ.Əfəndiyeva //Bakı.- 1970.- 9 aprel.

35. Yeni mahnılar gecəsi [Mətn] /İ.Əfəndiyeva //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1970.- 25 iyun. -S.3.

36. Yüksək ustalığ və sənətkarlıq [Mətn]: [SSRİ Xalq artisti, Lenin mükafatı laureatı, görkəmli pianoçu Emil Qilelsin M.Maqomayev adına Azərbaycan Dövlət Filarmoniyasında konserti] /İ.Əfəndiyeva //Bakı.- 1970.- 13 mart.

1971

37. Asya Sultanovanın müəllif konserti [Mətn] /İ.Əfəndiyeva //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1971.- 10 iyul. -S.3.

1972

38. Bəstəkarın yaradıcılıq gecəsi [Mətn]: [bəstəkar Tofiq Bakıxanov haqqında] /İ.Əfəndiyeva //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1972.- 21 oktyabr.- S.3.

1973

39. Bizim opera studiyamız [Mətn] /İ.Əfəndiyeva //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1973.- 3 noyabr.- S.3.

1974

40. Azərbaycan uşaq mahnısı [Mətn] /İ.Əfəndiyeva //Qobustan.- 1974.- №1.- S.88-90.

41. Qara Qarayevin romans və mahnı yaradıcılığı [Mətn] /İ.Əfəndiyeva //Qobustan.- 1974.- №3.- S.39-41.

42. Müəllif gecəsi [Mətn]: [bəstəkar Tofiq Bakıxanovun yaradıcılığı haqqında] /İ.Əfəndiyeva //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1974.- 14 dekabr.- S.12.

1975

43. Mahnılarımız və müasirlik [Mətn]: [SSRİ Bəstəkarlar İttifaqı İdarə Heyətinin Kiyevdə keçirilən “Sovet mahnısı”na həsr olunmuş II plenumu haqqında] /İ.Əfəndiyeva //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1975.- 8 mart.- S.3.

44. O illərin mahnıları [Mətn]: [müharibə illərində Azərbaycan bəstəkarlarının yaratdıqları mahnılar haqqında] /İ.Əfəndiyeva //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1975.- 1 may.- S.4.

45. Üzeyir Hacıbəyovun mahnı və romans yaradıcılığı [Mətn]: Ü.Hacıbəyov – 90 /İ.Əfəndiyeva //Azərbaycan.- 1975.- №11.- S.124-127.

46. Yaşayan mahnılar [Mətn]: Üzeyir Hacıbəyov - 90 [Ü.Hacıbəyovun mahnı yaradıcılığı haqqında] /İ.Əfəndiyeva //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1975.- 5 dekabr.- S.11.

1978

47. Səfərbərlik və aktualıq [Mətn]: [Qara Qarayevin yaradıcılığında mahnı janrı] /İ.Əfəndiyeva //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1978.- 12 avqust.- S.4.

1980

48. Nəğmələr [Mətn]: [məqalə Xalq artisti, professor Cahangir Cahangirovun yeni mahnılarına həsr olunmuşdur] /İ.Əfəndiyeva //Kommunist.- 1980.- 28 dekabr.

49. Uşaq musiqisinin müasirliyi [Mətn] /İ.Əfəndiyeva //Ədəbiyyat və incəsənət.-1980.- 15 avqust.- S.5.

1981

50. Dövrümüzə layiq mahnılar yaradaq [Mətn] /İ.Əfəndiyeva //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1981.- 9 yanvar.-S.2.

51. Gözəl mahnılar müəllifi [Mətn]: [bəstəkar Telman Hacıyev haqqında] /İ.Əfəndiyeva //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1981.- 11 dekabr.- S.5.

52. Müasir mərhələdə Azərbaycan mahnıları [Mətn] /İ.Əfəndiyeva //Qobustan.- 1981.- №3.- S.46-49.

1982

53. Daim axtarışda [Mətn]: [bəstəkar Sevdə İbrahimovanın yeni mahnıları haqqında] /İ.Əfəndiyeva //Kommunist.- 1982.- 12 may.

54. Qaçırılmış qız [Mətn]: [bəstəkar Ramiz Mirişlinin eyniadlı operettasının Ş.Qurbanov adına Musiqili Komediya Teatrında tamaşaya qoyulması haqqında] /İ.Əfəndiyeva //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1982.- 9 aprel.- S.5.

55. Orqan musiqisi [Mətn]: [orqançalan Rəna İsmayılovanın Üzeyir Hacıbəyov adına Azərbaycan Dövlət Konservatoriyasında konserti haqqında] /İ.Əfəndiyeva //Kommunist.- 1982.- 7 aprel.

1983

56. İlham [Mətn]: [M.F.Axundov adına Opera və Balet Teatrının solisti Qafar Əliyev haqqında] /İ.Əfəndiyeva //Qobustan.- 1983.- №1.- S.24-25.

57. Musiqi mədəniyyətimizin inkişafı [Mətn]: [Tbilisi şəhərində keçirilən Zaqafqaziya respublikaları gənc bəstəkarlarının kamera musiqisi festivalı haqqında] /İ.Əfəndiyeva //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1983.- 1 yanvar.- S.5.

1984

58. Bəstəkarla məhəbbətlə [Mətn]: [Svetlana Mirzəyevanın rus dilində çapdan çıxmış “Fikrət Əmirov” adlı kitabı haqqında] /İ.Əfəndiyeva //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1984.- 3 avqust.- S.3.

59. Müğənni bacılar [Mətn]: [dünya şöhrətli müğənnilərimiz Fidan və Xuraman Qasımovalar haqqında] /İ.Əfəndiyeva //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1984.- 23 mart.-S.3.

60. Nəfis tərtibatla [Mətn]: [Ramiz Zöhrabovun Moskva-da nəşr olunmuş “Azərbaycan təsnifləri” kitabı haqqında rəy] /İ.Əfəndiyeva //Bakı.- 1984.- 14 fevral.

61. Rus musiqisinin Puşkini [Mətn]: [dahi rus bəstəkarı Mixail İvanoviç Qlinkanın anadan olmasının 180 illiyinə həsr olunur] /İ.Əfəndiyeva //Kommunist.- 1984.- 1 iyun.

62. Yüksəliş yollarında [Mətn]: [görkəmli bəstəkar Aqşin Əlizadə haqqında] /İ.Əfəndiyeva //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1984.- 10 fevral.- S.5.

1985

63. Dillər əzbəri olan mahnılar [Mətn]: Üzeyir Hacıbəyov – 100 /İ.Əfəndiyeva //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1985.- 4 oktyabr.- S.8.

64. Görkəmli bəstəkar [Mətn]: [Müslüm Maqomayevin anadan olmasının 100 illiyi münasibətilə] /İ.Əfəndiyeva //Azərbaycan qadını.- 1985.- №2.- S.4-6.

65. İlk təəssürat [Mətn]: [bəstəkar Vasif Adıgözəlovun “Fortepiano və orkestr üçün 3 nömrəli konsert”i haqqında] /İ.Əfəndiyeva //Ədəbiyyat və incəsənət.-1985.- 23 avqust.-S.3.

66. Maraqlı məcmuə [Mətn]: [bəstəkar, Azərbaycan Respublikasının Əməkdar incəsənət xadimi Eldar Mansurovun “Azərbaycan dərəmədləri və rəngləri” məcmuəsi haqqında] /İ.Əfəndiyeva //Kommunist.- 1985.- 11 sentyabr.

67. “Nənəmin nağılları” [Mətn]: [bəstəkar Sevdə İbrahimovanın Səmərqənd Opera və Balet Teatrının səhnəsində tamaşaya qoyulmuş “Nənəmin nağılları” operası haqqında] /İ.Əfəndiyeva //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1985.- 19 aprel.- S.5.

68. Səmərqənddə muğam səslənirdi [Mətn] /İ.Əfəndiyeva //Azərbaycan qadını.- 1985.- №2.- S.6-7.

69. Sovet musiqi festivalı [Mətn]: [bəstəkar Arif Məlikovla müsahibə] /İ.Əfəndiyeva //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1985.- 7 noyabr.- S.3.

70. Şəfiqə Axundovanın yaradıcılıq portreti [Mətn] /İ.Əfəndiyeva //Qobustan.- 1985.- №2.- S.31-33.

71. Tələbələrin ifasında [Mətn]: [Üzeyir Hacıbəyov adına Azərbaycan Dövlət Konservatoriyasında tələbələrin ifasında Üzeyir Hacıbəyovun, Qara Qarayevin, Fikrət Əmirovun, Tofiq Bakıxanovun, Elmira Nəzirovanın əsərləri səsləndi] /İ.Əfəndiyeva //Bakı.- 1985.- 16 dekabr.

72. Tələbələrin müvəffəqiyyəti [Mətn]: [dahi bəstəkarımız Üzeyir Hacıbəylinin anadan olmasının 100 illiyi münasibətilə Bakıda keçirilən Ümumittifaq konfrans haqqında] /İ.Əfəndiyeva //Bakı.- 1985.- 10 iyul.

1986

73. Həmişə axtarışda [Mətn]: [dünya şöhrətli pianoçu, Beynəlxalq Müsabiqələr laureatı Fərhad Bədəlbəyli haqqında] /İ.Əfəndiyeva //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1986.- 4 aprel.- S.4.

74. Yeni uşaq operası [Mətn]: [bəstəkar Sevda İbrahimovanın “Nənəmin nağılları” operası haqqında] /İ.Əfəndiyeva //Azərbaycan qadını.- 1986.- №3.- S.18-19.

1987

75. “Biri vardı, biri yoxdu” [Mətn]: [bəstəkar Sevda İbrahimovanın eyniadlı operası haqqında] /İ.Əfəndiyeva //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1987.- 5 iyun.- S.8.

76. Dahi bəstəkar haqqında yeni əsər [Mətn]: [Əməkdar incəsənət xadimi, professor, tanınmış musiqişünas-alim Elmira Abasovanın “Üzeyir Hacıbəyov. Həyat və yaradıcılıq yolu” monoqrafiyasına həsr edilir] /İ.Əfəndiyeva //Azərbaycan müəllimi.- 1987.- 20 noyabr.

77. Dəyərli tədqiqat [Mətn]: [S.Qasimovanın rus dilində çapdan çıxmış “Sovet Azərbaycanı bəstəkarlarının opera yaradıcılığı haqqında” adlı kitabı haqqında] /İ.Əfəndiyeva //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1987.- 20 mart.- S.5.

1988

78. Dahi bəstəkar [Mətn]: Qara Qarayev – 70 /İ.Əfəndiyeva //Azərbaycan müəllimi.- 1988.- 12 fevral.

79. Mahnı ömrü [Mətn]: [Tofiq Quliyevin anadan olmasının 70 illiyi haqqında] /İ.Əfəndiyeva //Ulduz.- 1988.- №10.- S.81-83.

80. Maraqlı tədqiqat [Mətn]: [tanınmış musiqişünas Nüşabə Əfəndiyevanın “Qara Qarayevin Şekspirin əsərlərinə

yazdığı musiqi” kitabı haqqında] /İ.Əfəndiyeva //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1988.- 22 aprel.- S.8.

81. Müasir mahnımız [Mətn]: [Tofiq Quliyevin və İmruz Əfəndiyevanın mahnı janrının inkişaf problemləri haqqında söhbəti] /İ.Əfəndiyeva //Qobustan. -1988.- №3.- S.55-58.

1989

82. Tanınmış tədqiqatçı [Mətn]: Musiqişünas Solmaz Qasımova – 60 /İ.Əfəndiyeva //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1989.- 10 noyabr.- S.7.

1990

83. Məqalələr məcmuəsi [Mətn]: [tanınmış musiqişünas, professor, sənətsünaslıq doktoru Tərlan Seyidovun “Azərbaycan fortepiano mədəniyyətinin görkəmli xadimləri” adlı kitabı haqqında] /İ.Əfəndiyeva //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1990.- 12 oktyabr.-S.5.

84. Məqsədyönlülük [Mətn]: Səadət Abdullayeva - 50 [tanınmış tədqiqatçı, professor, sənətsünaslıq doktoru Səadət Abdullayeva haqqında] /İ.Əfəndiyeva //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1990.- 7 dekabr.- S.7.

85. Yenilik axtarışları [Mətn]: [filarmoniyada keçirilmiş Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqının növbəti plenumu və keçirilən simfonik konsert haqqında] /İ.Əfəndiyeva //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1990.- 20 iyul.- S.5.

1991

86. Qəbriniz nurla dolsun [Mətn]: [“Dan Ulduzu” instrumental ansabının bədii rəhbəri Gülarə Əliyeva haqqında] /İ.Əfəndiyeva //Ədəbiyyat və incəsənət.-1991.- 9 avqust. -S.7.

87. Milli musiqinin bədii siqləti [Mətn]: [Xalq artisti, Dövlət Mükafatı laureatı Vasif Adıgözəlovun oratoriyaları haqqında] /İ.Əfəndiyeva //Kommunist.- 1991.- 19 iyun.

88. R.Mustafayevin “Nizami” oratoriyası [Mətn]: [sözləri Rəfiq Zəka Xəndanındır] /İ.Əfəndiyeva //Nizaminin

poetik, fəlsəfi və musiqi dünyası: Ümumrespublika elmi konfransının materialları (Bakı, 3-4 may 1991-ci il).- Bakı, 1991.- S.94-97.

1992

89. Harmoniya yerini tapanda [Mətn]: [professor Nazim Bağirovun “Harmoniya dərslisi” haqqında] /İ.Əfəndiyeva //Mədəniyyət.- 1992.- 11 iyun.

90. Mahir sənətkar [Mətn]: Tofiq Quliyev – 75 /İ.Əfəndiyeva //Ədəbiyyat qəzeti.- 1992.- 20 noyabr.- S.7.

91. Mahnı janrının tədqiqinə dair bəzi məsələlər [Mətn] /İ.Əfəndiyeva //Azərbaycan milli musiqisinin tədqiqi problemləri.- Bakı, 1992.- S.185-188.

1993

92. Muğam və müasirlik [Mətn]: [bu məqalədə müəlliflər muğam sənətinin aktuallığından, xalq arasında geniş yayılmasından, müxtəlif problemlərdən, bu sənəti yaşadan gözəl ustadlarımızdan və s. məsələlərdən söhbət açırlar] /İ.Əfəndiyeva, N.Əliyeva //Mədəniyyət.- 1993.- 13 fevral.

1994

93. Azərbaycan bəstəkarlarının yaradıcılığında vətənpərvərlik problemi [Mətn] /İ.Əfəndiyeva //Gənclərin vətənpərvərlik tərbiyəsinin aktual problemlərinə həsr olunmuş Respublika elmi-praktik konfransının tezisləri (25-26 aprel 1994-cü il).- Bakı, 1994.- S.23-27.

94. M.S.İsmayilov və F.Zeynalovanın birgə yazdıqları “İbtidai musiqi nəzəriyyəsi” kitabı haqqında [Mətn] /İ.Əfəndiyeva //Azərbaycan musiqisi: Tarix və müasir dövr.- Bakı, 1994.- S.133-137.

1995

95. Vasif Adıgözəlovun musiqisinin üslub xüsusiyyətləri [Mətn] /İ.Əfəndiyeva //Ekologiya. Fəlsəfə. Mədəniyyət.- Bakı, 1995.- Buraxılış 7.- S.89-90.

1996

96. 1945-1954-cü illərdə Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqının fəaliyyəti haqqında [Mətn] /İ.Əfəndiyeva //Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqı /tərt.: V.Adıgözəlov, R.Zöhrabov, E.Babayev.- Bakı, 1996.- S.16-28.

97. Sənətkar və müasirlik [Mətn]: Vasif Adıgözəlov – 60 /İ.Əfəndiyeva //Qobustan.- 1996.-№1-2.- S.88 -96.

1997

98. Cövdət Hacıyevin vokal əsərlərinin musiqi tematizminin bəzi xüsusiyyətləri [Mətn] /İ.Əfəndiyeva //“Bəstəkar və zaman”: Azərbaycan bəstəkarlarının yubileylərinə həsr olunmuş Respublika elmi konfransının materialları.- Bakı, 1997.- S.16-24.

99. Fikrət Əmirovun vokal əsərlərinin musiqi tematizminin xüsusiyyətləri [Mətn] /İ.Əfəndiyeva //“Bəstəkar və zaman”: Azərbaycan bəstəkarlarının yubileylərinə həsr olunmuş Respublika elmi konfransının materialları.- Bakı, 1997.- S.16.

100.Həmişə axtarışda [Mətn] /İ.Əfəndiyeva //Fərhad Bədəlbəyli: Məqalələr, materiallar.- Bakı, 1997.- S.75-77.

101.Məmməd Sadıx Əfəndiyevin Bülbül haqqında xatirələri [Mətn] /İ.Əfəndiyeva //Dahi Azərbaycan müğənnisi, SSRİ Xalq artisti, Dövlət Mükafatı laureatı, alim-folklorşünas, professor Bülbülün anadan olmasının 100 illiyinə həsr olunmuş elmi-nəzəri konfransın materialları.- Bakı, 1997.- S.23-26.

102.Ü.Hacıbəyovun və V.Adıgözəlovun yaradıcılığında “Qarabağ şikəstəsi” [Mətn] /İ.Əfəndiyeva //“Bəstəkar və zaman”: Azərbaycan bəstəkarlarının yubileylərinə həsr olunmuş Respublika elmi konfransının materialları.- Bakı, 1997.- S.8-9.

1998

103.Əsrin dahi bəstəkarı [Mətn]: Qara Qarayev – 80 /İ.Əfəndiyeva //İncəsənət.- 1998.- 5 mart.- S.4.

104.Yorulmaz müəllim [Mətn]: [sənətsünaslıq namizədi, professor Xanlar Məlikov haqqında] /İ.Əfəndiyeva, S.Seyidova //Xalq qəzeti.- 1998.- 16 iyul.

1999

105.Musiqi düşüncəli filosof [Mətn]: Babək Qurbanov - 60 /İ.Əfəndiyeva //Musiqi dünyası.- 1999.- №1.- S.114-115.

2000

106.Xatirələrdə yaşayan sənətkar [Mətn]: [Əziz Şərifin, Məmməd Bürcəliyevin, Hüseyn Şərifin, Həsən Ağayevin, Qulam Məmmədlinin görkəmli teatrşünas Məmməd Sadıx Əfəndiyev haqqında xatirələri] /xatirələri toplayan İ.Əfəndiyeva //Qobustan.- 2000.- №4.- S.73-76.

2001

107.Bakı Musiqi Akademiyasının Tələbə Elmi Cəmiyyətinin işi haqqında [Mətn] /İ.Əfəndiyeva //Müasir tar ifaçılıq sənəti elmi-praktik konfransın materialları (29 noyabr 2000-ci il).- Bakı, 2001.- S.12-14.

108.Fikrət Əmirovun və Vasif Adıgözəlovun yaradıcılığında konsert janrının traktovkası [Mətn] /İ.Əfəndiyeva //Azərbaycan milli musiqisinin tədqiqi problemləri: Elmi məqalələr toplusu.- Bakı, 2001.- Buraxılış 5.- S.206-208.

2002

109.Azərbaycan musiqi mədəniyyəti haqqında yeni əsərlər [Mətn]: [fəlsəfə elmləri doktoru, professor Babək Qurbanovun “Azərbaycan incəsənəti: təriflər, təhriflər” kitabı haqqında] /İ.Əfəndiyeva //Musiqi dünyası.- 2002.- №3-4.- S.211-212.

110.Mənalı yaradıcılıq yolu [Mətn]: [professor, musiqi nəzəriyyəsi kafedrasının müdiri, Azərbaycan Respublikasının Əməkdar müəllimi Səadət Seyidova haqqında] /İ.Əfəndiyeva //Mədəniyyət.- 2002.-26 oktyabr.

2003

111.60 yaşınız mübarək, Tərən müəllim [Mətn]: [Bakı Musiqi Akademiyasının professoru, Bakı Musiqi Akademiyasının Orta İxtisas musiqi məktəb-studiyasının direktoru Tərən Seyidov haqqında] /İ.Əfəndiyeva //Mədəniyyət.- 2003.-24 may.

112.Azərbaycanda Səid Rüstəmovun musiqi tədrisi sahəsində xidmətləri [Mətn]: [S.Rüstəmovun N.A.Rimski-Korsakovun “Harmoniyanın praktik dərsləri” adlı tərcüməsi haqqında] /İ.Əfəndiyeva //Azərbaycan bəstəkarlarının yubileylərinə həsr edilmiş konfrans materialları və elmi məqalələr toplusu.- Bakı, 2003.- S.51-53.

113.Əsrin dahi bəstəkarı [Mətn]: [dahi Azərbaycan bəstəkarı Qara Qarayevin Azərbaycan musiqi mədəniyyətinə gətirdiyi yenilik haqqında] /İ.Əfəndiyeva //Bəstəkar və zaman: Azərbaycan bəstəkarlarının yubileylərinə həsr edilmiş konfrans materialları və elmi məqalələr toplusu.-Bakı, 2003.- S.166-169.

114.İdman və musiqi - gözəllik harmoniyasıdır [Mətn] /İ.Əfəndiyeva //Musiqi dünyası.- 2003.- №3-4.- S.189-190.

115.İstedad və sənətkarlıq [Mətn]: [professor Leyla Abasquliyeva haqqında] /İ.Əfəndiyeva //Mədəniyyət.- 2003.- 22 noyabr.

116.Qara Qarayevin yaradıcılığında millilik və müasirliyin vəhdəti [Mətn] /İ.Əfəndiyeva //Qara Qarayev: öçerklər /tərt. ed.: Ş.Mahmudova, G.Mahmudova.- Bakı, 2003.- S.89-194.

117.Müasir mərhələdə Azərbaycan mahnısı [Mətn] /İ.Əfəndiyeva //Musiqi dünyası.- 2003.- №1-2.- S.23-24.

2004

118.Daim axtarış yollarında [Mətn]: [professor, sənətşünaslıq namizədi Validə Əlixanova-Şərifova haqqında] /İ.Əfəndiyeva //Musiqi dünyası.- 2004.- №3-4.- S.102-105.

119.Musiqi fənlərinin tədrisində Vasif Adıgözəlovun harmoniyasının rolu və əhəmiyyəti [Mətn] /İ.Əfəndiyeva

//Musiqi fənlərinin tədrisində fortepiano alətinin rolu: Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin elmi konfransının materialları.- Bakı, 2004.- S.6- 9.

120.“Natəvan” operası [Mətn]: [bəstəkar Vasif Adıgözəlovun Xurşudbanu Natəvanın anadan olmasının 170 illiyinə həsr olunmuş yeni operası haqqında] /İ.Əfəndiyeva //Qobustan.- 2004.- №3.- S.58-61.

121.Tanınmış musiqişünas, yorulmaz pedaqoq, istedadlı tədqiqatçı [Mətn]: [Bakı Musiqi Akademiyasının professoru Ülviyyə İsmayıl qızı İmanova haqqında] /İ.Əfəndiyeva //Musiqi dünyası.- 2004.- №3-4.- S.110-112.

122.Üzeyir Hacıbəyovun və Vasif Adıgözəlovun yaradıcılığında milli harmoniyanın istifadə edilməsinə dair [Mətn] /İ.Əfəndiyeva //Musiqi dünyası.- 2004.- №3-4.- S.87-92.

123.Vasif Adıgözəlov oratoriyalarının milli mənbələri [Mətn] /İ.Əfəndiyeva //Azərbaycan milli musiqisinin tədqiqi məsələləri: Elmi məqalələr toplusu.- Bakı, 2004.- Buraxılış 5.- S.146-150.

124.Vasif Adıgözəlov yaradıcılığının üslub xüsusiyyətləri [Mətn] /İ.Əfəndiyeva //Musiqi dünyası.- 2004.- №1-2.- S.33-40.

125.Vasif Adıgözəlovun kantata və oratoriya yaradıcılığında folklorun istifadə edilməsi [Mətn]: (“Novruzum” kantatası təfsirində) [Mətn] /İ.Əfəndiyeva //Müqayisəli ədəbiyyat. I Beynəlxalq elmi konfrans (29-31 oktyabr, 2004-cü il). Bakı Slavyan Universiteti.- Bakı, 2004.- S.164 -166.

126.Vasif Adıgözəlovun simfonik yaradıcılığı (milli ənənəvi kontekstdə) [Mətn] /İ.Əfəndiyeva //Mədəni-maarif.- 2004.- №8.- S.4-6.

127.Vasif Adıgözəlovun yaradıcılığında milliliyin müasir musiqi dili ilə bağlılığı [Mətn] /İ.Əfəndiyeva //Musiqi fənlərinin tədrisində fortepiano alətlərinin rolu: Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin elmi konfransının materialları.- Bakı, 2004.- S.26-29.

128.Zirvələri fəth edən sənətkar [Mətn]: [Azərbaycan Respublikasının Əməkdar incəsənət xadimi, Xalq artisti, tanınmış dirijor, professor Yalçın Adıgözəlov haqqında] /İ.Əfəndiyeva //Mədəniyyət.- 2004.- 10 aprel.

2005

129.Vasif Adıgözəlovun romans və mahnı yaradıcılığı [Mətn] /İ.Əfəndiyeva //Qobustan.- 2005.- №2.- S.14-16.

130.Vasif Adıgözəlovun vokal yaradıcılığının musiqi dilinin bəzi xüsusiyyətləri [Mətn] /İ.Əfəndiyeva //Musiqi dünyası.- 2005.- №3-4.- S.154-158.

2006

131.Musiqişünaslıqda yeni söz [Mətn]: [sənətsünaslıq doktoru, professor Gülzar Mahmudovanın rus dilində çapdan çıxmış “Azərbaycan musiqisində ostinatlığın genezisi və təkamülü” kitabı haqqında] /İ.Əfəndiyeva //Musiqi dünyası.- 2006.- №3-4.- S.218-220.

132.Vasif Adıgözəlovun simfonik yaradıcılığının musiqi dramaturgiyasının bəzi xüsusiyyətləri [Mətn] /İ.Əfəndiyeva //Musiqi dünyası.- 2006.- №1-2.- S.49-52.

133.Zirvələrə aparan yol [Mətn]: [Azərbaycan Respublikasının Əməkdar incəsənət xadimi, professor Oqtay Abasquliyev haqqında] /İ.Əfəndiyeva //Mədəniyyət.- 2006.-1 iyul.

2007

134.Bir insan ömrünə nəzər [Mətn]: [Azərbaycan Respublikasının Əməkdar müəllimi, professor Gövhər Hüseynova haqqında] /İ.Əfəndiyeva //Mədəniyyət.- 2007.- 8 iyun.- S.5.

135.Həmişə axtarışda olan alim və bəstəkar [Mətn]: [fəlsəfə elmləri doktoru, professor Gülnaz Abdullazadənin anadan olmasının 60 illiyi münasibətilə] /İ.Əfəndiyeva //Qobustan.- 2007.- №3.- S.65-67.

136.Görkəmli musiqişünas alim, gözəl insan [Mətn]: [Azərbaycan Milli EA-nın müxbir üzvü, sənətsünaslıq doktoru,

Əməkdar incəsənət xadimi, Əməkdar elm xadimi Zemfira Səfərova haqqında] /İ.Əfəndiyeva //Qobustan.- 2007.- №2.- S.21-25.

137.Gözəl insan, tanınmış alim [Mətn]: [fəlsəfə elmləri doktoru, professor Gülnaz Abdullazadə haqqında] /İ.Əfəndiyeva //Azərbaycan müəllimi.- 2007.- 9 fevral.- S.8.

138.Gözəl və təkrarolunmaz mahnıların müəllifi [Mətn]: Səid Rüstəmov – 100 /İ.Əfəndiyeva //Musiqi dünyası.- 2007.- №1-2.- S.39-41.

139.Mehriban insan, istedadlı bəstəkar [Mətn]: [tanınmış bəstəkar və musiqişünas, Azərbaycan Respublikasının Əməkdar İncəsənət xadimi Mehriban Əhmədova haqqında] /İ.Əfəndiyeva //Qobustan.- 2007.- №1.- S.52-56.

140.Zirvələrə doğru [Mətn]: Firəngiz Əlizadə - 60: [Azərbaycan Respublikasının Xalq artisti, professor Firəngiz Əlizadə haqqında] /İ.Əfəndiyeva //Qobustan.- 2007.- №4.- S.47-50.

141.Zirvənin yüksəkliyi və paklığı [Mətn]: [SSRİ və Azərbaycan Respublikasının Xalq artisti, görkəmli musiqiçi və ictimai xadim, Beynəlxalq müsabiqələr laureatı, gözəl pedaqoq, professor Fərhad Bədəlbəylinin 60 illiyi və yaradıcılığı haqqında] /İ.Əfəndiyeva //Xalq qəzeti.- 2007.- 26 dekabr.- S.6.

2008

142.Bir insan ömrünə nəzər [Mətn]: [Azərbaycan Respublikasının Əməkdar müəllimi, professor Gövhər Hüseynova haqqında] /İ.Əfəndiyeva //Mədəniyyət dünyası.- bur.XIV.- Bakı, 2008.- S.213-218.

143.Həmişə zirvədə [Mətn]: Qara Qarayev – 90 /İ.Əfəndiyeva //Qobustan.- 2008.- №1.- S.13-17.

144.İstedadlı tarzən [Mətn]: [Xalq artisti, professor, görkəmli ifaçı Ramiz Quliyev haqqında] /İ.Əfəndiyeva //Qobustan.- 2008.- №3.- S.63-65.

145.Qara Qarayev haqqında xatirələrim [Mətn] /İ.Əfəndiyeva //Musiqi dünyası.- 2008.- №1-2.- S.36-41.

146.Üzeyir Hacıbəyovun Azərbaycan bəstəkarlarının yaradıcılığında ənənələri [Mətn]: [milli harmoniya əsasında] /İ.Əfəndiyeva //Bəstəkar və zaman.- Üzeyir Hacıbəyovun “Leyli və Məcnun” operasının 100 illiyinə həsr olunur.- Bakı, 2008.- Burax. 3.- S.27-42.

147.Yüksəkliyə doğru [Mətn]: Dahi bəstəkarımız Qara Qarayevin 90 illik yubileyinə həsr olunmuş tədbirlər davam edir /İ.Əfəndiyeva //Mədəniyyət.- 2008.- 5 iyul- S.5.

2009

148.Dahi alim və pedaqoq [Mətn]: Arnold Soxor - 85 /İ.Əfəndiyeva //Musiqi dünyası.- 2009.- №1-2.- S.23-26.

149.Görkəmli musiqiçilərin xatirəsinə həsr olunmuş konsert [Mətn]: [Vasif və Rauf Adıgözəlov qardaşlarının xatirəsinə həsr olunmuş konsert haqqında] /İ.Əfəndiyeva //Musiqi dünyası.- 2009.- №1-2.- S.176-177.

150.Görkəmli musiqişünas və gözəl pedaqoq [Mətn]: [Azərbaycan Respublikasının Əməkdar incəsənət xadimi, professor Aida Tağızadə haqqında] /İ.Əfəndiyeva //A.Tağızadə. XX əsr Azərbaycan musiqisi.- Bakı, 2011.- S.362-366; Mədəniyyət dünyası.- 2009.- Buraxılış XVIII.- S.140-143.

151.İstedadlı musiqişünas-alim [Mətn]: [Bakı Musiqi Akademiyasının professoru, sənətsünaslıq doktoru Şəhla Mahmudova haqqında] /İ.Əfəndiyeva //Qobustan.- 2009.- №2.- S.35-38.

152.Sevdiyim bəstəkar və gözəl insan haqqında düşüncələrim [Mətn]: [Azərbaycan Respublikasının Xalq artisti, professor, kafedra müdiri Sevda İbrahimovanın anadan olmasının 70 illiyi münasibətilə] /İ.Əfəndiyeva //Qobustan.- 2009.- №3.- S.32-35.

153.Tanınmış dirijor və bəstəkar [Mətn]: [Xalq artisti, professor Yaşar İmanovun 75 illiyi münasibətilə] /İ.Əfəndiyeva //Qobustan.- 2009.- №1.- S.23-25.

154.Tanınmış musiqişünas-alim və gözəl insan [Mətn]: Babək Qurbanov - 70 /İ.Əfəndiyeva //Musiqi dünyası.- 2009.- №3-4.- S.112-113.

155.70 yaşın ucalığında [Mətn]: [Azərbaycan Respublikasının Əməkdar incəsənət xadimi, tanınmış pianoçu, ictimai xadim, professor Oqtay Abasquliyev haqqında] /İ.Əfəndiyeva //Qobustan.- 2009.- №4.- S.76-78.

2010

156.Axtarıqların bəhrəsi [Mətn]: Dadaş Dadaşov – 75: [tanınmış bəstəkar, Azərbaycan Respublikasının Xalq artisti, professor D.Dadaşov haqqında] /İ.Əfəndiyeva //Qobustan.- 2010.- №3.- S.33-36.

157.Azərbaycanda ifaçılıq məktəbinin yeni uğurları [Mətn]: [Bakı Musiqi Akademiyasının ifaçılıq kafedrasında aparılan yaradıcı işlər haqqında] /İ.Əfəndiyeva //Ulduz.- 2010.- №2.- S.20-21.

158.“Biri vardı, biri yoxdu” [Mətn]: [bəstəkar S.İbrahimoğlu'nun operası haqqında] /İ.Əfəndiyeva //Üzeyir Hacıbəyli adına Bakı Musiqi Akademiyasının orta ixtisas musiqi məktəb-studiyası: Tarixdən səhifələr.- Bakı, 2010.- S.47-48.

159.Elmira Abasovanın tədqiqatlarında nəzəri problemlərin araşdırılması [Mətn]: [görməli alim-tədqiqatçı, “Üzeyirşünas”, gözəl pedaqoq E.Abasovanın yaradıcılığı haqqında] /İ.Əfəndiyeva //Musiqi dünyası.- 2010.- №1-2.- S.29 - 30.

160.Sevimli bəstəkarımız, gözəl həmkarımız - Sevda İbrahimova [Mətn] /İ.Əfəndiyeva //Musiqi dünyası.- 2010.- №1-2.- S.96-98.

161.Tələbələrin dahi bəstəkarımız Üzeyir Hacıbəyliyə həsr olunmuş konfransı [Mətn]: [professorlar Oqtay Abasquliyevin və Nərimin Quliyevanın Beynəlxalq müsabiqələr laureatları olan tələbələri haqqında] /İ.Əfəndiyeva //Musiqi dünyası.- 2010.- №1-2.- S.192-193.

162.Üzeyir Hacıbəyli musiqişünas-alimlərin tədqiqatlarında [Mətn] /İ.Əfəndiyeva //Ü.Hacıbəylinin anadan olmasının 125 və “Ər və arvad” operettasının 100 illik yubileylərinə həsr olunmuş elmi-praktik konfrans iştirakçılarının məruzələri.- Bakı, 2010.- S.5-14.

163. Vaqif Mustafazadənin musiqi dilinin novatorluğu [Mətn] /İ.Əfəndiyeva //Musiqi dünyası.- 2010.- №1-2.- S.17-19.

164. Vasif Adıgözəlovun simfonik yaradıcılığına bir baxış [Mətn] /İ.Əfəndiyeva //Musiqi dünyası.- 2010.- №3.- S.59-61.

165. Zirvəyə doğru aparan yollar [Mətn]: [məqalədə Ü.Hacıbəyli adına Bakı Musiqi Akademiyasının professoru, Əməkdar incəsənət xadimi Oqtay Abasquliyevin yaradıcılığından, onun ifaçılıq üslubundan, pedaqoji fəaliyyətindən, istedadlı tələbələrindən və onların bugünkü uğurlarından söhbət açılır] /İ.Əfəndiyeva //Pedaqoq sozidatel: (Statyi. Materialı. Razmışleniya).- Bakı, 2010.- S.17-24.

2011

166. Əbədiyaşar bəstəkarımız [Mətn]: [ön söz] [M. Maqomayev haqqında] /İ.Əfəndiyeva //Müslüm Maqomayev (bibliografiya). -Bakı, 2011.- S.4-9.

167. Gələcəyə ümidlə [Mətn]: [İmruz Əfəndiyevanın və Oqtay Rəcəbovun gələcək nəsillərin musiqi-estetik tərbiyəsi haqqında söhbəti] /İ.Əfəndiyeva //Pəncərə.- 2011.- №26.- S.64-69.

168. İfaçılıq məktəbimizin yüksəlişi [Mətn]: [Beynəlxalq müsabiqələr laureatı, dirijor Əyyub Quluyev haqqında] /İ.Əfəndiyeva //Musiqi dünyası.- 2011.- №1/4.-S.98-99.

169. Maraqlı və dəyərli dərs vəsaiti [Mətn]: [Leyla Abasquliyevanın Sevdə İbrahimovanın “Vokal musiqisi məcmuəsinin akkompənement sinfinin repertuarında istifadəsi” adlı dərs vəsaiti haqqında] /İ.Əfəndiyeva //Musiqi dünyası.- 2011.- №3.- S.102.

170. Tofiq Bakıxanovun vokal yaradıcılığı [Mətn] /İ.Əfəndiyeva //Respublikanın Xalq artisti, professor, “Şöhrət” ordenli bəstəkar Tofiq Bakıxanovun 80 illiyinə həsr olunmuş elmi-praktik konfransın materialları (Bakı, 23 dekabr 2010-cu il).- Bakı, 2011.- S.12-18; Ekspres.- 2011.-29-31 oktyabr.- S.19.

171.Üzeyir Hacıbəyliyə həsr olunmuş elmi praktik konfrans haqqında [Mətn] /İ.Əfəndiyeva //Musiqi dünyası.- 2011.- №3 .- S.112- 113.

172.Yüksəlişə doğru [Mətn]: [Ü.Hacıbəyli adına BMA-nın professoru, Nəfəs və zərb alətləri kafedrasının müdiri, Xalq artisti, Müdafiə Nazirliyinin Əlahiddə nümunəvi Hərbi Orkestrinin bədii rəhbəri, Silahlı qüvvələrin baş hərbi dirijoru, polkovnik Yusif Axundzadə haqqında] /İ.Əfəndiyeva //Musiqi dünyası.- 2011.- №4.- S.28-29.

2012

173.Aida Abdullayeva haqqında xatirələr [Mətn] /İ.Əfəndiyeva //Tapdıqova E. Aida Abdullayeva.- Bakı, 2012.- S. 254-255.

174.Bir insan ömrünə nəzər [Mətn]: [Azərbaycan Respublikasının Əməkdar müəllimi, professor Gövhər Hüseynova haqqında] /İ.Əfəndiyeva //Z.Səfərova. Dedim, dedilər...: məqalələr, xatirələr, müsahibələr /tərt. Ülkər Talıbzadə.- Bakı, 2012.- S.211-218.

175.Görkəmli musiqişünas-alim [Mətn]: [Əməkdar incəsənət xadimi, professor Zemfira Qafarovanın anadan olmasının 70 illik münasibətilə] /İ.Əfəndiyeva //Kaspi qəzeti.- 2012.- 17-19 noyabr.- S.12.

176.Gözəl insan Səadət Seyidova haqqında düşüncələr [Mətn] /İ.Əfəndiyeva //Musiqi dünyası.- 2012.- №1.- S.97-98.

177.Musiqi nəzəriyyəsi kafedrası haqqında [Mətn] /İ.Əfəndiyeva //Musiqi dünyası.- 2012.- №3-4.

178.Şəki: “İpək yolu” III Beynəlxalq Musiqi Festivalı [Mətn] /İ.Əfəndiyeva //Ədəbiyyat qəzeti.- 2012.- 28 iyul.- S.2-6.

179.Yüksəliş yollarında [Mətn]: [Azərbaycan Respublikasının Xalq artisti, professor, Dövlət Mükafatı laureatı, bəstəkar Aqşin Əlizadə haqqında] /İ.Əfəndiyeva //Aqşin Əlizadə. Publisist irs. Məqalələr. Müsahibələr /tərt.- red. L.Hüseynova .- Bakı, 2012.- S.159-162.

**İMRUZ ƏFƏNDİYEVANIN REDAKTORU
VƏ RƏYÇISI OLDUĞU KITABLAR**

1997

180.Dahi Azərbaycan müğənnisi, SSRİ Xalq artisti Dövlət Mükafatı laureatı, alim-folklorşünas, professor Bül-bülün anadan olmasının 100 illiyinə həsr olunmuş elmi-nə-zəri konfransın materialları [Mətn] /red. hey.: G.Abdullazadə, İ.Əfəndiyeva və b.- Bakı, 1997.- 51 s.

2003

181.Bəstəkar və zaman [Mətn]: [Azərbaycan bəstəkarlarının yubileylərinə həsr edilmiş konfrans materialları və elmi məqalələr toplusu] /red. hey.: G.Abdullazadə, İ.Əfəndiyeva və b.; Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi, Bakı Musiqi Akademiyası.- Bakı: Adiloğlu, 2003.- 265 s.

2007

182.Adıgözəlov, Y. “1915” oratoriyası [Mətn]: metodik tövsiyələr /Y.Adıgözəlov; elmi red. C.Həsənova; rəy.: İ.Əfəndiyeva, L.Məmmədova; Azərbaycan Respublikasının Təhsil Problemləri İnstitutu; Bakı Musiqi Akademiyası.- Bakı, 2007.- 38 s.

2009

183.Hüseynova, G. Musiqi əsərlərinin təhlilinə aid metodik tövsiyələr [Mətn] /Gövhər Hüseynova; rəy.: İ.Əfəndiyeva və b.- Bakı, 2009.- 71 s.

2011

184.Ü.Hacıbəylinin 125, Bakı Musiqi Akademiyasının 90 illik yubileylərinə həsr olunmuş Respublika elmi-praktik konfransının materialları (Bakı, 31 may - 2 iyun 2011) [Mətn] /red. hey.: G.Abdullazadə, İ.Əfəndiyeva və b.- Bakı, 2011.- 405 c.

**İMRUZ ƏFƏNDİYEVANIN ELMİ
FƏALİYYƏTİ**

Dissertasiyalara elmi rəhbərlik

2010

185.Hüseynova, N. Azərbaycan opera sənətində milli vokal məktəbinin təşəkkülü və inkişafı [Mətn]: sənətsünaslıq üzrə fəlsəfə doktoru alimlik dərəcəsi almaq üçün təqdim edilmiş dissertasiyanın avtoreferatı /N.Hüseynova.- Bakı, 2010.- 30 s.

Magistr dissertasiyalarına elmi rəhbərlik

1999

186.Qəhrəmanova, M. Tofiq Quliyevin mahnı yaradıcılığında harmoniyanın formayaradıcı xüsusiyyətləri [Mətn] /M.Qəhrəmanova.- Bakı, 1999.- 75 s.

2001

187.Bünyatova, G. Cövdət Hacıyevin harmoniyası [Mətn] /G.Bünyatova.- Bakı, 2001.- 105 s.

2005

188.Əliyeva, L. Fərəc Qarayevin yaradıcılığında bəzi kompozisiya xüsusiyyətləri [Mətn] /L.Əliyeva.- Bakı, 2005.- 76 s.

2007

189.Əsgərova, L. Vaqif Mustafazadənin konsertlərində üslub xüsusiyyətləri [Mətn] /L.Əsgərova.- Bakı, 2007.- 80 s.

2011

190.Musayeva, L. Musiqi nəzəriyyəsi kafedrasının müəllimlərinin bir sıra elmi-tədqiqat işlərində musiqi-nəzəri problemlərin araşdırılması [Mətn] /L.Musayeva.- Bakı, 2011.- 83 s.

Buraxılış işlərinə elmi rəhbərlik

1971

191.Hüseynova, S. Böyük Vətən müharibəsi illərində kütləvi mahnılar [Mətn] /S.Hüseynova.- Bakı, 1971.- 52 s.

1986

192.Məmmədova-Həsənova, A. Muğam və bəstəkarlıq yaradıcılığı [Mətn] /A.Məmmədova-Həsənova.-Bakı, 1986.- 76 s.

1987

193.Salayeva, M. Vasif Adıgözəlovun “Üçüncü Simfoniyası” [Mətn] /M.Salayeva.- Bakı, 1987.- 78 s.

1988

194.Kərimova, L. Aqşın Əlizadənin “Babək” baletinin dramaturgiyası [Mətn] /L.Kərimova.- Bakı, 1988.- 93 s.

İmruz xanımın tələbəsi Kərimova Lalə 1987-ci ildə Moskvada keçirilən “Ən yaxşı tələbə işinə görə” (musiqişünaslıq üzrə) Ümumittifaq müsabiqəsində “Aqşın Əlizadənin “Babək” baletində folklor” mövzusunda işinə görə diplomla təltif edilmişdir.

1990

195.Məcnunova, R. Muğamın və xalq musiqisinin başqa xüsusiyyətlərinin Azərbaycan bəstəkarlarının yaradıcılığında istifadə edilməsi [Mətn] /R.Məcnunova.- Bakı, 1990.- 80 s.

1991

196.Həkimova, K. Milli ənənələr kontekstində F.Əlizadənin əsərlərinin (“Vətən haqqında nəğmələr” oratoriyası, “Həbilsayağı”, “Orqan fantaziyası”) musiqi dramaturgiyasının bəzi xüsusiyyətləri [Mətn] /K.Həkimova.- Bakı, 1991.- 91 s.

İmruz xanımın tələbəsi Həkimova Kəmalə 1991-ci ildə Moskvada keçirilən “Ən yaxşı tələbə işinə görə” (musiqi-

şünaslıq üzrə) Ümumittifaq müsabiqəsində “Milli ənənələr kontekstində Firəngiz Əlizadənin əsərlərinin musiqi dramaturgiyasının bəzi xüsusiyyətləri (“Habilsayağı” və “Orqan fantaziyası”)” mövzusunda işinə görə diplomla təltif edilmişdir.

1993

197.Abdurrahmanova, S. Azərbaycan mahnısının mərhələləri və bəzi inkişaf problemləri [Mətn] /S.Abdurrahmanova.- Bakı, 1993.- 80 s.

1995

198.Mikayılova, H. V.Adıgözəlovun kantata və oratoriya yaradıcılığında musiqi üslub xüsusiyyətləri [Mətn] /H.Mikayılova.- Bakı, 1995.- 85 s.

1996

199.İsayeva, İ. Qara Qarayevin harmoniyasının bəzi xüsusiyyətləri və dramaturji rolu [Mətn] /İ.İsayeva.- Bakı, 1996.- 77 s.

200.Məmmədova, N. A.N.Skryabinin harmonik dilinin xüsusiyyətləri və novatorluğu [Mətn] /N.Məmmədova.- Bakı, 1996.- 82 s.

1997

201.Heybətova, H. Qara Qarayevin “Skripka və fortepiano üçün” musiqi dilinin xüsusiyyətləri [Mətn] /H.Heybətova.- Bakı, 1997.- 70 s.

202.Kərimova, G. F.Şubert və R.Şumanın vokal silsilələrinin musiqi dilinin xüsusiyyətləri [Mətn] /G.Kərimova.- Bakı, 1997.- 81 s.

203.Qəhrəmanova, M. Azərbaycan musiqisində vokaliz janrının təşəkkülü və inkişafı [Mətn]: (Gülnaz Abdullazadənin və Sevdə İbrahimovanın əsərləri üzrə) /M.Qəhrəmanova.- Bakı, 1997.- 91 s.

1998

204.Məmmədova, A. Qara Qarayevin “Üçüncü Simfoni-yası”: (musiqi dramaturgiyası) [Mətn] /A.Məmmədova.- Bakı, 1998.- 48 s.

1999

205.Bünyatova, G. Cövdət Hacıyevin harmoniyası [Mətn] /G.Bünyatova.- Bakı, 1999.- 77 s.

206.Təvəkkülova, G. F.Əmirovun fortepiano əsərlərində musiqi tematizminin və harmoniyanın xüsusiyyətləri (variasiyalar “e-moll”, “12 miniatur” əsərləri əsasında) [Mətn] /G.Təvəkkülova.- Bakı, 1999.- 53 s.

2002

207.Əliyeva, V. S.Ələsgərovun vokal yaradıcılığında Ü.Hacıbəyov ənənələrinin davamı [Mətn] /V.Əliyeva.- Bakı, 2002.- 49 s.

2003

208.Əliyeva, L. Azərbaycan bəstəkarlarının əsərlərində kol-laj (1980-1990-cı illər) [Mətn] /L.Əliyeva.- Bakı, 2003.- 59 s.

2004

209.Əsgərova, L. Vəqif Mustafazadənin fortepiano üçün yazılmış əsərlərinin üslub xüsusiyyətləri [Mətn] /L.Əsgərova.- Bakı, 2004.- 57 s.

2009

210.Musayeva, L. Vəqif Adıgözəlovun “Novruzum” kantatası: (musiqi tematizmi, üslub xüsusiyyətləri və milli ənənələr) [Mətn] /L.Musayeva.- Bakı, 2009.- 58 s.

2010

211.Babayeva, N. Qara Qarayevin vokal yaradıcılığının üslub xüsusiyyətləri [Mətn] /N.Babayeva.- Bakı, 2010.- 43 s.

212.Əfəndiyev, A. Firəngiz Əlizadənin oratoriyalarının musiqi dilinin bəzi xüsusiyyətləri [Mətn] /A.Əfəndiyev.- Bakı, 2010.- 41 s.

213.Sarıyeva, L. Musa Mirzəyevin Sergey Yesenin söz-lərinə səs ilə orkestr üçün 4 hissədə poema: “Fars motivləri”: (musiqi dilinin xüsusiyyətləri) [Mətn] /L.Sarıyeva.- Bakı, 2010.- 65 s.

2013

213^a. Nəsirova, G. Firəngiz Əlizadənin elmi-publisistik yaradıcılığı [Mətn] /Günəl Nəsirova.- Bakı, 2013.- 55 s.

**İMRUZ ƏFƏNDİYEVANIN HƏYAT VƏ
YARADICILIĞI HAQQINDA**

Dövri mətbuatda və məcmuələrdə dərc edilmiş məqalələr

1975

214.Qurbanov, B. Mahnılarımızda yenilik [Mətn]: [İ.Əfəndiyevanın rus dilində çapdan çıxan “Azərbaycan mahnısında yenilik” kitabı haqqında] /B.Qurbanov //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1975.- 18 yanvar.- S.8.

1976

215.Zöhrabov, R. Azərbaycan mahnılarında yenilik [Mətn]: [İmrüz Əfəndiyevanın rus dilində çapdan çıxan eyniadlı kitabı haqqında] /R.Zöhrabov //Qobustan.- 1976.- №2.- S.82.

1979

216.“Onlar uşaqlar üçün yazırlar” [Mətn]: [İmrüz Əfəndiyevanın “Oqtay Zülfüqarov: sovet bəstəkarlarının portreti” adlı məqaləsinin Moskvada eyniadlı məcmuədə çapdan çıxması haqqında] //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1979.- 13 yanvar.- S.6.

1983

217.Abbasova, E. “Ənənə və müasirlik” [Mətn]: [müəllif məqaləsində 7-13 oktyabr 1983-cü il tarixində Səmərqənddə keçirilən “Yaxın və Orta Şərq xalqlarının musiqi mədəniyyəti ənənələri və müasirlik devizi ilə” ikinci Beynəlxalq Musiqişünaslıq Simpoziumunda İ.Əfəndiyevanın məruzəsini də qeyd etmişdir] /E.Abbasova //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1983.- 23 dekabr.

218.Zöhrabov, R. Azərbaycan sovet mahnıları [Mətn]: [İmrüz Əfəndiyevanın rus dilində çapdan çıxan eyniadlı kitabı haqqında] /R.Zöhrabov //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1983.- 18 fevral.- S.5.

1984

219.Namazəliyev, Q. “Əl-nin gündəliyi” [Mətn]: Ü.Hacıbəyov adına Azərbaycan Dövlət Konservatoriyasında keçirilən elmi konfrans haqqında: [konfransda İ.Əfəndiyevanın çıxışı haqqında məlumat verilmişdir] /Q.Namazəliyev //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1984.- 14 dekabr.- S.3.

1985

220.Ali məktəb tələbələrinin XII Respublika elmi konfransı [Mətn]: [konfransda musiqişünaslıq bölməsinin rəhbəri İ.Əfəndiyevanın fəaliyyəti haqqında] //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1985.- 1 mart.- S.6.

221.Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqının İdarə Heyəti [Mətn]: [İ.Əfəndiyevanın 50 illiyi münasibətilə Bəstəkarlar İttifaqının təbriki] //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1985.- 27 dekabr.- S.5.

222.Məlikov, A. İstedadlı musiqişünas [Mətn]: [İ.Əfəndiyevanın 50 illiyi münasibətilə] /A.Məlikov //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1985.- 27 dekabr.- S.5.

1986

223.Dolinskaya, E. Yaradıcılıq baxışı [Mətn]: [İ.Əfəndiyevanın və digər musiqişünasların, bəstəkarların Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqının plenumunda çıxışı ilə əlaqədar] /E.Dolinskaya //Ədəbiyyat və incəsənət.-1986.- 3 yanvar.- S.4.

1987

224.Novruzova, G. Daim axtarışda [Mətn]: [sənətsünas İ.Əfəndiyevanın fəaliyyəti haqqında] /G.Novruzova //Azərbaycan müəllimi.- 1987.- 21 avqust.- S.3.

1988

225.Müasir mahnımız [Mətn]: [sənətsünaslıq namizədi İmruz Əfəndiyevanın Tofiq Quliyevlə mahnı janrının inkişaf problemləri haqqında söhbəti] //Qobustan.-1988.- №3.- S.55-58.

2000

226.Qurbanov, B. Azərbaycan mahnılarında yenilik [Mətn]: [İ.Əfəndiyevanın rus dilində çapdan çıxan “Azərbaycan mahnısında yenilik” kitabı haqqında] /B.Qurbanov //Musiqinin bədii-estetik məsələləri.- Bakı, 2000.- S.284-288.

227.Zöhrabov, R. Tanınmış musiqişünas, vicdanlı pedaqoq [Mətn]: [BMA-nın professoru İmruz Əfəndiyeva haqqında] /Ramiz Zöhrabov //Xalq qəzeti.- 2000.- 16 dekabr.- S.3.

2001

228.Əlixanova-Şərifova, V. Yaradıcılıq [Mətn]: İmruz Əfəndiyevanın 65 illiyinə həsr olunur /Validə Əlixanova-Şərifova //Musiqi dünyası.- 2001.- №1-2.- S.196-197.

229.Qurbanov, B. İ.Əfəndiyevanın “Azərbaycan mahnılarında yenilik” kitabı haqqında [Mətn] /B.Qurbanov //Azərbaycan incəsənəti: təriflər, təhriflər.- Bakı, 2001.- S.174-175.

2002

230.Qaralova, N. Musiqişünas İmruz Əfəndiyevanın elmi-pedaqoji yaradıcılığına bir nəzər [Mətn] /N.Qaralova //Ali məktəb tələbələrinin XVIII Respublika Elmi Konfransının materialları: (konfrans Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin əmrinə əsasən 30 may 2002-ci ildə Bakı Slavyan Universitetində keçirilmişdir).- Bakı, 2002.- S.262-263.

231.Seyidova, S. “Azərbaycan xalqının iftixarı” [Mətn]: [İ.Əfəndiyevanın dahi müğənni Rəşid Behbudov haqqında tərtib etdiyi eyniadlı kitabı haqqında] /S.Seyidova //Mədəniyyət.- 2002.- 5 yanvar.

2003

232.Xaqaniqızı, D. “Sevda İbrahimova yaradıcılığında uşaqlar üçün musiqi” [Mətn]: [İ.Əfəndiyeva “Muzika dlya detey v tvorçestve Sevdı İbraqimovoy” kitabının Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqında təqdimatı haqqında] /D.Xaqaniqızı //Mediya-xəbər.- 2003.- 5 dekabr.

233.Qurbanov, B. Sevimli bəstəkarımız Vasif Adıgözəlov haqqında monoqrafiya [Mətn]: [musiqişünas İmruz Əfəndiyevanın “Vasif Adıgözəlov” monoqrafiyası haqqında] /B.Qurbanov //Düşüncə.- 2003.- 2-10 oktyabr.

2004

234.Əhmədova, M. Təqdimat mərasimi [Mətn]: [İ.Əfəndiyevanın “Sevda İbrahimovanın yaradıcılığında uşaq musiqisi” kitabının Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqında keçirilən təqdimatı haqqında] /M.Əhmədova //Musiqi dünyası.- 2004.- №1-2.- S.6-7.

2005

235.Məmmədova, R. Ömrün sevinc notları [Mətn] /R.Məmmədova, M.Əhmədova //Mədəniyyət.- 2005.- 31 dekabr .-S.8.

2006

236.Əhmədova, M. Sevimli müəllimim [Mətn] /M.Əhmədova //Qobustan.- 2006.- №1.- S.40-43.

237.İmanova, Ü. Bir insan ömrünə nəzər [Mətn] /Ü.İmanova //Musiqi dünyası.- 2006.- №1-2.- S.110-113.

2008

238.Azərbaycan Respublikasının mədəniyyət xadimlərinə fəxri adların verilməsi haqqında: Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı [Mətn]: [Əfəndiyeva İmruz Məmməd Sadıx qızına “Azərbaycan Respublikasının Əməkdar incəsənət xadimi” fəxri adının verilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı] //Azərbaycan.- 2008.- 18 sentyabr.

* * *

239.Günay. “Radio və televiziyalarda klassik musiqimizə xüsusi yer ayrılmalıdır” [Mətn]: sənətsünaslıq doktoru İmruz Əfəndiyeva klassik musiqiyə meylin azalmasının səbəbini klassik əsərlərin televiziya və radiolarda az-az səslənməsində görür /Günay //Paritet.- 2008.- 9-10 oktyabr.-S.12.

240.Mədəniyyət işçilərinə fəxri adların sənədləri təqdim edilib [Mətn]: Azərbaycan Prezidentinin Sərəncamı ilə təltif olunmuş mədəniyyət işçilərinin bir qrupuna fəxri adlar təqdim edilib: [Bu münasibətlə dekabrın 23-də Muzey Mərkəzində keçirilən mərasimdə İmruz Əfəndiyevaya “Azərbaycan Respublikasının Əməkdar incəsənət xadimi” fəxri adının təqdim edilməsi haqqında] //Mədəniyyət.- 2008.- 15 oktyabr.

241.Teatrsünas Məmməd Sadıx Əfəndiyevin barelyefinin açılışı olmuşdur [Mətn]: [professor İ.Əfəndiyeva atasının xatirəsinə göstərilən hörmət və ehtirama görə minnətdarlığını bildirmişdir] //Respublika.- 2008.- 20 dekabr.- S.6.

2009

242.Eminova, S. Əfəndiyeva İmruz – 75 [Mətn] /S.Eminova //M.F.Axundov adına Milli Kitabxana. Əlamətdar və tarixi günlər təqvimini – 2010.- Bakı, 2009.- S.363-364.

2010

243.İmanova, Ü. “Yubileyi qarşılayaraq...” [Mətn]: İmruz Əfəndiyeva – 75 /Ü.İmanova //Musiqi dünyası.- 2010.- №4.- S.177-178.

244.İmruz Əfəndiyeva haqqında [Mətn]: İmruz Əfəndiyeva – 75 /F.Əlizadə, F.Bədəlbəyli, A.Rzayev, S.İbrahimova, S.Seyidova //Qobustan.- 2010.- №3.- S.31-32.

245.Səfərova, Z. İmruz “bu gün” deməkdir və ya bugünün istedadlı bir musiqişünası [Mətn]: İmruz Əfəndiyeva – 75 /Z.Səfərova //Qobustan.- 2010.- №3.- S.29-30; Dedim, dedilər...: məqalələr, xatirələr, müsahibələr.- Bakı, 2012.- S.139-142.

2011

246.Əhmədova, M. Müəllimim İmruz Əfəndiyeva haqqında düşüncələrim [Mətn] /M.Əhmədova //Musiqi dünyası.- 2011.- №4.- S.25 -27.

247.Ələsgərli, K. Musiqi xəzinəmizin mahir tədqiqatçısı [Mətn] /K.Ələsgərli //Xalq qəzeti.- 2011.- 6 yanvar.-S.7.

248.Qafarova, Z. Böyük şəxsiyyətin ləyaqətli övladı [Mətn] /Z.Qafarova //Mədəniyyət.- 2011.- 11 fevral.- S.12.

2012

249.Dadaşzadə, Z. Musiqiyə sonsuz sevgi ilə [Mətn] /Z.Dadaşzadə //Müasir mədəniyyətşünaslıq.- 2012.- №2.- S.146-147.

250.Səfərova, Z. İmruz “bu gün” deməkdir və ya bugünün istedadlı bir musiqişünası [Mətn]: İmruz Əfəndiyeva – 75 /Z.Səfərova //Dedim, dedilər...: məqalələr, xatirələr, müsahibələr.- Bakı, 2012.- S.139-142.

RUS DİLİNDƏ

Произведения Имруз Эфендиевой Книги

1974

251.Новое в азербайджанской песне (1958-1972 гг.)
[Текст] /И.Эфендиева.- Баку: Азернешр, 1974.- 56 с.

В книге рассматривается песенное творчество композиторов, выступивших в конце 50-х годов. Наряду с произведениями композиторов старшего поколения, рассматриваются песни нового поколения (А.Меликов, В.Адигезалов, Т.Гаджиев, Э.Сабит оглы, П.Бюльбюль оглы и др.), внесших свежую струю в интонационную сферу, гармонию, фактуру и форму.

1981

252.Азербайджанская советская песня [Текст]: монография /И.Эфендиева.- Баку: Язычы, 1981.- 150 с., нот, илл.

Впервые в монографии исследуется песенное творчество азербайджанских композиторов со времени зарождения и до середины 70-х годов, ведущих тенденций его развития в разные периоды в связи с изменениями в общественно-культурной жизни республики. Цель показать последовательное развитие песенного творчества, характерных черт его интонационного языка и композиционной структуры в соотношении с азербайджанским фольклором. А также – исследовать индивидуальные особенности песенных стилей ведущих композиторов.

1982

253.Азербайджанская советская песня [Текст]: автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата

дата искусствоведения (17.00.02) /И.Эфендиева.- Тбилиси, 1982.- 23 с.

1983

254.Тельман Гаджиев [Текст]: о творчестве видного азербайджанского композитора Тельмана Гаджиева /И.Эфендиева.- Баку: Ишыг, 1983.- 36 с., ил.

Анализируются сценические, камерно-инструментальные и вокальные произведения. Раскрываются новаторские черты песенного стиля композитора.

1985

255.Джангир Джангиров [Текст]: (буклет) /И.Эфендиева.- Баку: Коммунист, 1985.- 1 с.

1991

256.Программа и методические указания по гармонии для студентов Азербайджанского Государственного Университета Искусств [Текст]: методические указания /И.Эфендиева, Н.Керимова.- Баку, 1991.- 25 с.

1996

257.Гордость азербайджанского народа [Текст]: [монографический очерк И.Эфендиевой о творческом пути выдающегося азербайджанского певца Рашида Бейбутова, а также воспоминания и статьи о нём видных композиторов, поэтов, писателей, артистов, журналистов] /составитель И.Эфендиева.- Баку: Şərq-Qərb, 1996.- 112 с.

1999

258.Васиф Адигёзалов [Текст] /И.Эфендиева.- Баку: Шур, 1999.- 323 с.

Монография исследует творчество выдающегося современного азербайджанского композитора, новатора, Васифа Адигёзалова, внесшего свежую струю во все жанры

азербайджанской классической музыки. Автор впервые раскрывает новаторские черты музыкального языка композитора в сфере гармонии, полифонии, фактуры, формы, метроритма, динамики в контексте национальной музыки.

2003

259.Музыка для детей в творчестве Севды Ибрагимовой [Текст] /И.Эфендиева.- Баку: Элм, 2003.- 64 с.

В книге исследуется детская музыка, представленная в оперном, камерно-инструментальном и вокальном творчестве Народной артистки Азербайджана, профессора Севды Ибрагимовой.

2005

260.Творчество Васи́фа Адигезалова в контексте национальных традиций [Текст]: автореферат диссертации на соискание ученой степени доктора искусствоведения 17.00.02 – Музыкальное искусство [Текст] /И.Эфендиева; Бакинская Музыкальная Академия.- Баку, 2005.- 55 с.

261.Творчество Васи́фа Адигезалова в контексте национальных традиций [Текст]: диссертация на соискание ученой степени доктора искусствоведения (17.00.02) /И.Эфендиева; Бакинская Музыкальная Академия.- Баку, 2005.- 313 с.

**Статьи из сборников и
периодических изданий**

1960

262.Гений польской музыки [Текст]: [о великом польском композиторе – Ф.Шопене, к 150-летию со дня рождения] /И.Эфендиева //Молодежь Азербайджана.- 1960.- 18 марта.

1965

263.Путь песни [Текст]: [в статье анализируются лучшие песни выдающихся азербайджанских композиторов] /И.Эфендиева //Молодежь Азербайджана.- 1965.- 1 августа.

1966

264.Добрая Чернушка – героиня балета [Текст]: [статья повествует о премьере балета видного азербайджанского композитора Ашрафа Аббасова “Qarasa qız” по мотивам рассказа С.С.Ахундова (авторы либретто Ч.Бабаева, К.Баташов] /И.Эфендиева //Советская культура.- 1966.- 26 мая.

265.Замыслы, осуществлённые и ждущие воплощения [Текст]: [статья представляет аналитический обзор всех произведений азербайджанских композиторов, написанных к 50-летию Великого Октября] /И.Эфендиева //Баку.- 1966.- 29 ноября.

1967

266.«Нам нужно одно очко» [Текст]: [о премьере музыкальной комедии композитора Тельмана Гаджиева на либретто Башира Сафароглы и Гуламрза Джамшиди на сцене Азербайджанского Государственного Театра Музыкальной Комедии имени Шихали Курбанова. В статье дается художественно-эстетическая оценка произведения,

характеризуются основные музыкальные образы] /И.Эфендиева //Баку.- 1967.- 2 сентября.

267.Наша капелла [Текст] /И.Эфендиева //Советская музыка.- 1967.- №5.- С.148-149.

268.Песни его не стареют [Текст]: [о Гамбаре Гусейнли] /И.Эфендиева //Литературный Азербайджан.- 1967.- №12.- С.110-112.

269.Победа в концерте [Текст]: [статья посвящена выступлению аспиранта Ленинградской Государственной Консерватории имени Н.А.Римского-Корсакова Зохраба Адигезалзаде в Азербайджанской Государственной Филармонии имени М.Магомаева. Были исполнены сонаты Бетховена, Моцарта] /И.Эфендиева //Баку.- 1967.- 31 мая.

1968

270.Маленьким слушателям [Текст]: [о детских песнях Огтая Зульфугарова] /И.Эфендиева //Советская музыка.- 1968.- №8.- С.51-52.

271.«Пойте, ребята» [Текст] /И.Эфендиева //Баку.- 1968.- 13 марта.

1969

272.Азербайджанская массовая песня [Текст] /И.Эфендиева //Литературный Азербайджан.- 1969.- №5.- С.138-140.

273.Его музыка покоряет сердца [Текст]: [о Заслуженном деятеле искусств Азербайджана, композиторе, профессоре Закире Багирове] /И.Эфендиева //Баку.- 1969.- 6 марта.

274.Яркий, большой талант [Текст]: [к 60-летию со дня рождения замечательного азербайджанского композитора Асафа Зейналлы. Статья освещает интересный, многогранный творческий путь композитора. Отмечается новаторство композитора в сфере камерно-инструмен-

тальной и камерно-вокальной музыки] /И.Эфендиева //Баку.- 1969.- 22 апреля.

1970

275.Пути нашей песни [Текст]: [о песенном творчестве азербайджанских композиторов и произведениях Уз.Гаджибекова в этом жанре] /И.Эфендиева //Агитатор.- 1970.- №13.- С.16-18.

276.С большой любовью к вождю [Текст]: [о симфоническом концерте в АзГосфилармонии им. М.Магомаева, где были исполнены произведения В.Адигезалова, О.Зульфугарова, Э.Махмудова (Сабитоглы), Р.Мустафеева] /И.Эфендиева //Баку.- 1970.- 14 апреля.

1971

277.Отчёт о первом отчёте [Текст]: [Азербайджанская Государственная Консерватория им. Уз.Гаджибекова – в преддверии своего пятидесятилетия, с отчетом выступил старший преподаватель кафедры камерного ансамбля композитор Т.Бакиханов] /И.Эфендиева //Баку.- 1971.- 18 ноября.- С.3.

278.Песнь флейты [Текст]: [об исполнении флейтистом Тельманом Гаджиевым произведений современных композиторов в Азербайджанской Государственной Консерватории имени Узеира Гаджибекова] /И.Эфендиева //Баку.- 1971.- 28 декабря.

1972

279.Азербайджанский балет [Текст]: [в статье прослеживаются пути развития жанра балета в Азербайджане, дается художественно-эстетическая оценка произведений] /И.Эфендиева //Советский Азербайджан: бюллетень.- Баку, 1972.- №8-9.- С.16-19.

1974

280.Песенное творчество Кара Караева [Текст]: [в статье анализируются песни из кинофильмов и многие другие песни, раскрываются новаторские черты песенного творчества Кара Караева в контексте национальных традиций] /И.Эфендиева //Учёные записки.- Серия XIII: История и теория музыки /Азербайджанская Государственная Консерватория имени Уз.Гаджибекова.- Баку, 1974.- №1.- С.66-78.

281.Щедрая нива музыкальных красок [Текст] [в Азгосфилармонии им. М.Магомаева прозвучали 2-ая симфония Народного артиста Азербайджанской ССР, профессора Солтана Гаджибекова под управлением Народного артиста СССР Ниязи и Концерт для фортепиано с оркестром Дж.Гершвина в исполнении Лауреата Международных конкурсов Фархада Бадалбейли] /И.Эфендиева //Баку.- 1974.- 26 июня.

1975

282.Детская музыкальная комедия [Текст] [«Шэнгюлюм, Шунгюлюм, Менгюлюм» О.Зульфугарова и Р.Гейдара на сцене Азербайджанского Государственного Театра Музыкальной Комедии им. Ш.Курбанова] /И.Эфендиева //Баку.- 1975.- 8 февраля.

283.«Звучащая летопись» эпохи [Текст]: [заметки со второго пленума Союза композиторов СССР] /И.Эфендиева //Баку.- 1975.- 24 февраля.

284. Талант, мастерство и неустанный поиск [Текст] [о лауреате Международных конкурсов, Народном артисте СССР Фархаде Бадалбейли] /И.Эфендиева //Баку.- 1975.- 17 октября.

285.Фархад Бадалбейли [Текст]: [в статье раскрываются художественно-технические принципы исполнительского стиля лауреата Международных конкурсов

Ф.Бадалбейли] /И.Эфендиева //Музыка республик Закавказья.- Тбилиси, 1975.- С.218-221.

1976

286.На стихи Вургунa [Текст] [в статье рассматриваются песни и романсы азербайджанских композиторов на слова Народного поэта Азербайджана Самеда Вургунa] /И.Эфендиева //Баку.- 1976.- 18 ноября.

1977

287.Звени, душа, в песне [Текст]: [Народному артисту Азербайджана Тофику Кулиеву – 60 лет] /И.Эфендиева //Баку.- 1977.- 18 ноября.

288.Поиск и мастерство [Текст]: [о концерте доцента кафедры камерного ансамбля Тельмана Гаджиева] /И.Эфендиева //Молодежь Азербайджана.-1977.- 11 января.

289.Премьеры музыки [Текст]: [об исполнении Камерным оркестром Азербайджанского Телевидения и Радио под руководством Народного артиста Азербайджана Назима Рзаева произведений азербайджанских, русских и западно-европейских композиторов] /И.Эфендиева //Баку.- 1977.- 28 сентября.

290.Слово о мастере советской песни [Текст]: [о Народном артисте Азербайджана, профессоре, композиторе Сеиде Рустамове] /И.Эфендиева //Баку.- 1977.- 11 мая.

291.Яркий жизнерадостный спектакль [Текст]: [о гастролях Николаевского музыкально-драматического театра в Баку] /И.Эфендиева //Баку.- 1977.- 30 июля.

1978

292.Звучит класс композиторов [Текст]: [об исполнении произведений студентов классов профессоров Кара Караева, Джевдета Гаджиева, доцентов Хайяма Мирзазаде, Фараджа Караева] /И.Эфендиева //Баку.- 1978.- 4 марта.

293.Октай Зульфугаров [Текст]: [портреты советских композиторов] /И.Эфендиева //Они пишут для детей /ред.-сост. Т.Карышева.- М., 1978.- вып 2.- С.238-263.

294.Ступени непрерывного восхождения [Текст]: [о Народной артистке СССР Фидан Касимовой] /И.Эфендиева //Баку.- 1978.- 7 марта.

1979

295.Выступление И.Эфендиевой на V съезде композиторов Азербайджана [Текст] /И.Эфендиева //Баку.- 1979.- 27 сентября.

296.Рукопожатие песен [Текст]: [статья посвящена «Дням литературы и искусства Украинской ССР» в Азербайджане: повествуется об исполнении произведений азербайджанских композиторов на Украине. Одновременно приводятся факты о большом интересе наших деятелей литературы и искусства к творчеству Украинских композиторов] /И.Эфендиева //Баку.- 1979.- 2 октября.

297.Самобытная страница советской песни [Текст]: [о песенном творчестве Народного артиста СССР, лауреата Ленинской премии, Героя Социалистического труда Кара Караева] /И.Эфендиева //Баку.- 1979.- 3 января.

298.«Старик Хоттабыч» [Текст]: [о премьере детской оперы «Старик Хоттабыч» З.Багирова на сцене Азербайджанского Государственного Академического Театра Оперы и Балета имени М.Ф.Ахундова] /И.Эфендиева //Баку.- 1979.- 17 ноября.

1980

299.Клуб студентов-композиторов [Текст]: (в Азербайджанской Государственной Консерватории им. Уз.Гаджибекова создан клуб студентов-композиторов. Основная цель – пропаганда классической музыки, а также произведений современных композиторов различных направлений и стилей) /И.Эфендиева //Баку.- 1980.- 4 марта.

300.Песня, полонившая сердца [Текст]: [вокально - инструментальный ансамбль Грузии «Орэра» на Бакинской сцене] /И.Эфендиева //Баку.- 1980.- 16 октября.

1981

301. Азербайджанская песня на современном этапе [Текст]: [статья прослеживает динамику развития азербайджанской песни на примерах творчества Т.Кулиева, Ф.Амирова, Р.Гаджиева, Дж.Джангирова, В.Адигезалова, С.Ибрагимовой, П.Бюль-Бюльоглы, Э.Сабитоглы, Э.Ибрагимовой и др. Конкретизируются традиции и новаторские поиски азербайджанских композиторов] /И.Эфендиева //Баку.- 1981.- 17 октября.

302.Концерт камерной музыки [Текст]: [об исполнении произведений молодых азербайджанских композиторов] /И.Эфендиева //Баку.- 1981.- 20 июня.

1982

303.С песней вошёл в жизнь [Текст]: [о композиторе, Заслуженном деятеле искусств Азербайджана Тельмане Гаджиеве] /И.Эфендиева //Баку.- 1982.- 2 октября.

304.Талант, помноженный на труд [Текст]: [о солисте Азербайджанского Государственного Театра Оперы и Балета им. М.Ф.Ахундова Кафаре Алиеве] /И.Эфендиева //Баку.- 1982.- 27 августа.

1983

305.Ей, как морю, нет конца... [Текст] [современная азербайджанская песня: истоки, настоящее, перспективы] /И.Эфендиева //Бакинский рабочий.- 1983.- 22 декабря.

306.Звучал в Самарканде мугам... [Текст]: [о втором Международном музыковедческом симпозиуме «Традиции музыкальных культур народов Ближнего и Среднего Востока и современность» в г. Самарканде. Об итогах Самаркандского симпозиума, в котором приняли участие

Азербайджанские музыковеды и исполнители] /И.Эфендиева //Баку.- 1983.- 10 ноября.

307.Хроника культурной жизни [Текст]: [о вечере, посвященном 80-летию со дня рождения видного деятеля азербайджанского театра Мамед Садых Эфендиева] /И.Эфендиева //Литературный Азербайджан.- 1983.- №9.- С.127.

1984

308.Ступени мастерства [Текст] /И.Эфендиева //Советский Азербайджан: бюллетень.- Баку, 1984.- №3.- С.33-35.

1985

309.Аккорды вечной жизни [Текст]: к 100-летию со дня рождения Уз.Гаджибекова /И.Эфендиева //Советский Азербайджан: бюллетень.- Баку, 1985.- №3.- С.8-14.

310.Встреча с талантом [Текст]: [статья посвящена книге известного музыковеда-ученого Елене Вдовиной (Е.Вдовина. Мария Биешу. Кишинев «Литература- артистика», 1984), исследователя творческого пути выдающейся оперной певицы, Народной артистки СССР, лауреата Ленинской и Государственной премий СССР Марии Биешу. Становление и рост молодой М.Биешу даны на широком фоне развития национальной музыкальной культуры и, в частности, оперного искусства в Советской Молдавии] /И.Эфендиева //Советская Молдавия.- 1985.- 28 сентября.

311.Живая связь [Текст]: [мастера искусств – съезду партии] /И.Эфендиева //Бакинский рабочий.-1985.- 18 июня.

312.Нам пишут [Текст] /И.Эфендиева //Советская музыка.- 1985.- №8.- С.124.

313.Своеобразие почерка [Текст]: [об исполнении произведений И.Брамса, Т.Бакиханова, А.Шнитке, А.Стыр-

че в Азгосфилармонии им. М.Магомаева] /И.Эфендиева //Баку.- 1985.- 7 мая.

1986

314.Авторский вечер туркменского мастера [Текст]: [об исполнении произведений выдающегося туркменского композитора, Народного артиста СССР, лауреата Государственной Премии СССР и Туркменской ССР им. Махтумкули Вели Мухатова в Азербайджанской Государственной Филармонии им. М.Магомаева] /И.Эфендиева //Бакинский рабочий.- 1986.- 27 марта.

315.Баку чествует Вели Мухатова [Текст]: [в Азербайджанской Государственной Филармонии им. М.Магомаева состоялся концерт из произведений Народного артиста СССР, лауреата Государственных премий СССР и ТССР имени Махтумкули – выдающегося туркменского композитора Вели Мухатова. В статье анализируются Симфония №1, Симфоническая поэма «Моя Родина» и отрывки из оперы «Конец кровавого водораздела» Вели Мухатова] /И.Эфендиева //Туркменская искра.- 1986.- 29 апреля.

316.Конференция «Узеир Гаджибеков - основоположник современной профессиональной азербайджанской музыки» [Текст] /И.Эфендиева //Советская музыка.- 1986.- №3.- С.142.

317.На уроках Октя Раджабова [Текст] /И.Эфендиева //Музыка в школе.- 1986.- №4.- С.19-21.

318.На экране – «Музыкальный клуб школьника» [Текст] /И.Эфендиева //Баку.- 1986.- 6 января.

319.Р.Зохрабов «Азербайджанские теснифы» [Текст] /И.Эфендиева //Советская музыка.- 1986.- №2.- С.111-112.

1987

320.Азербайджанская опера сегодня [Текст] /И.Эфендиева //Музыкальная жизнь.- 1987.- №14.- С.24.

321.«Азербайджанские зерби-мугамы» [Текст] /И.Эфендиева //Баку.- 1987.- 19 мая.

322.Библиографические и нотографические указатели изданий по традиционной музыке республик Советского Востока [Текст]: Традиционная азербайджанская музыка /И.Эфендиева //Традиции музыкальных культур народов Ближнего, Среднего Востока и современность.- М., 1987.- С.314-319.

323.Из истории записей и публикаций азербайджанских мугамов [Текст] /И.Эфендиева //Традиции музыкальных культур народов Ближнего и Среднего Востока и современность.- М., 1987.- С.207-210.

324.Конференция «Вопросы состояния и развития современного восточного музыкознания» [Текст] /И.Эфендиева //Советская музыка.- 1987.- №8.- С.116-117.

325.Мастер советской песни [Текст]: [к 80-летию со дня рождения Народного артиста Азербайджанской ССР, профессора Сеида Рустамова] /И.Эфендиева //Бакинский рабочий.- 1987.- 13 мая.

326.Музыка и жизнь [Текст]: [о некоторых этапах развития азербайджанской советской музыки] /И.Эфендиева //Литературный Азербайджан.- 1987.- №2.- С.118-121.

327.Поэзия Самеда Вургунa в музыке [Текст] /И.Эфендиева //Советский Азербайджан: бюллетень.-Баку, 1987.- №7.- С.7-8.

1988

328.(Аннотация к пластинке) [Текст] /И.Эфендиева //Васиф Адигезалов. Концерт для скрипки с оркестром (исп. Захра Кулиева), соната для виолончели с оркестром (исп. Эльдар Искендеров).- Баку: Мелодия, 1988.

329.Тропой восхождений [Текст]: к 70-летию Кара Караева [в статье исследуются стилевые черты творчества

великого композитора Кара Караева] /И.Эфендиева //Литературный Азербайджан.- 1988.- №3.- С.112-114.

1989

330.Зохрабов Рамиз. Азербайджанские зерби мугамы [Текст] /И.Эфендиева //Советская музыка.- 1989.- №12.- С.86.

331.Я помню каждую встречу... [Текст]: [о Народной артистке Азербайджана Шовкят Алекперовой] /И.Эфендиева //Советская музыка.- 1989.- №5.- С.138-139.

1991

332.Актуальные проблемы восточного музыкознания [Текст] /И.Эфендиева //Проблемы развития музыкальной культуры стран Ближнего и Среднего Востока.- Баку, 1991.- С.79-85.

333.Выдающийся мастер музыки [Текст]: [о Народном артисте Азербайджана, композиторе Дж.Джангирове] /И.Эфендиева //Бакинский рабочий.-1991.- 21 июня.

334.Из династии Адигезаловых [Текст]: [о профессоре, Лауреате Государственной премии Республики, Народном артисте Азербайджана Васифе Адигезалове] /И.Эфендиева //Баку.- 1991.- 9 октября.

335.Национальные черты песенного творчества Уз.Гаджибекова [Текст] /И.Эфендиева //Узеир Гаджибеков и народная музыка: Respublika elmi-nəzəri konfransının materiallarının məcmuəsi.- Bakı, 1991.- S.109-111. (Azərbaycan və rus dillərində)

336.Некоторые вопросы научно-исследовательской работы студентов [Текст] /И.Эфендиева //Опыт исторического развития музыкальной культуры в Советском Азербайджане: материалы конференции.- Баку, 1991.- С.75-78.

337.Некоторые вопросы преподавания сольфеджио в старших классах [Текст]: [к вопросу записей музыкаль-

ного диктанта на основе народно-национальных образов] /И.Эфендиева //“Musiqili pedaqogika və ifaçılıq problemləri”: Ümumittifaq elmi-praktik konfransının materialları, 23-25 aprel.- Bakı, 1991.- S.15-18. (Azərbaycan və rus dillərində).

338.Радость творческого общения [Текст]: [о Народном артисте Азербайджана Тофике Бакиханове] /И.Эфендиева //Баку.- 1991.- 7 февраля.

1992

339.Когда есть что сказать: творческий портрет [Текст]: [о дирижере Государственного симфонического оркестра Азербайджанской Республики Ялчина Адигезалова] /И.Эфендиева //Вышка.- 1992.- 4 марта.- С.3.

1993

340.Дирижируют студенты [Текст]: [о концерте студентов кафедры дирижирования и оркестровки азербайджанских народных инструментов, возглавляемой профессором, Народным артистом республики, Лауреатом Государственной премии Азербайджана Васифом Адигезаловым] /И.Эфендиева //Баку.- 1993.- 26 июня.

341.Ищем народные таланты [Текст]: (к 30-летию Азербайджанской народной консерватории) /И.Эфендиева //Вышка.- 1993.- 10 июня.

342.Приобщаясь к мастерству [Текст]: [о студенческом оркестре азербайджанских народных инструментов Азербайджанской Государственной Консерватории им. Уз.Гаджибекова] /И.Эфендиева //Баку.- 1993.- 23 февраля.

1994

343.Её песни у всех на устах [Текст]: [о Народной артистке Азербайджана Шафиге Ахундовой] /И.Эфендиева //Бакинский рабочий.- 1994.- 21 июня.

344.Значение фортепиано в прохождении предметов «Истории гармонии» и «Анализа музыкальных произ-

ведений» [Текст] /И.Эфендиева //Материалы Первой Общереспубликанской научно-методической конференции «Роль и значение курса общего фортепиано в формировании музыкантов-профессионалов разных специальностей.- Баку, 1994.-С.13-15.

345.Творческий поиск и вдохновение [Текст]: [о первой Общереспубликанской научно-методической конференции «Роль и значение курса общего фортепиано для формирования музыкантов-профессионалов разных специальностей»] /И.Эфендиева //Азербайджан.- 1994.- 21 мая.

1995

346.Вершина творческих исканий [Текст]: [о творчестве композитора Васафа Адигезалова] /И.Эфендиева //Вышка.- 1995.- 4 ноября.- С.4.

347.Духовная музыка и мугамы [Текст]: [о книге «Азербайджанская древняя обрядовая музыка» профессора Саадат Сеидовой] /И.Эфендиева //Вышка.- 1995.- 25 марта.- С.4.

1996

348.Васиф Адигезалов в контексте современной музыкальной культуры Азербайджана [Текст] /И.Эфендиева //Литературный Азербайджан.- 1996.- №5-8.- С.141-144.

349.Гордость Азербайджанского народа [Текст]: [о творчестве Рашида Бейбутова] /И.Эфендиева //Гордость Азербайджанского народа.- Баку, 1996.- С.6-29.

350.Особенности художественного и исполнительского стиля Рашида Бейбутова: Традиции и новаторство. Новое направление в вокальной музыке [Текст] /И.Эфендиева //Гордость азербайджанского народа: воспоминания и статьи о Р.Бейбутове видных композиторов,

поэтов, писателей, артистов, журналистов /сост. И.Эфендиева.- Баку, 1996.- С.30-39.

351.Союз композиторов Азербайджана (1945-1954) [Текст] /И.Эфендиева //Союз композиторов Азербайджана (1934-1994).- Баку, 1996.- С.15-27.

1997

352.Великий мастер песни [Текст]: [к юбилею Народного артиста Азербайджана, профессора, лауреата Государственной премии Республики Тофика Кулиева] /И.Эфендиева //Вышка.- 1997.- 7 ноября.- С.8.

353.Некоторые особенности музыкального тематизма вокальных сочинений К.Караева [Текст] /И.Эфендиева //Bəstəkar və zaman: Azərbaycan bəstəkarlarının yubileylərinə həsr olunmuş Respublika elmi konfransın materialları.- Bakı, 1997.- S.62-69.- (Azərbaycan və rus dillərində).

354.Оригинальное исследование [Текст]: [о книгах Э.Бабаева «Ритмика азербайджанского дестгяха» (1990) и «Проблемы ритмоинтонации в азербайджанских мугамных дестгяхах (1996г.)] /И.Эфендиева //Бакинский рабочий.- 1997.- 31 мая.- С.4.

355.Патриотическая музыка Азербайджана в годы Великой Отечественной войны [Текст]: [в статье рассматриваются песни и романсы, а также другие жанры азербайджанской музыки созданные в годы Великой Отечественной войны] /И.Эфендиева //Н.Керимов. Музыканты Азербайджана, смотревшие смерти в глаза.- Баку, 1997.- С.13-15.

1998

356.Кредо Фархада [Текст]: [о Народном артисте СССР, лауреате Государственной премии, лауреате Международных конкурсов, профессоре Фархаде Бадалбейли] /И.Эфендиева //Бакинский рабочий.- 1998.- 26 декабря.

1999

357.Вершина творческих исканий [Текст]: [о Народном артисте Азербайджана, лауреате Государственной премии, композиторе Васифе Адигезалове] /И.Эфендиева //Летопись современного профессионального музыкального образования Азербайджана.- Баку, 1999.- С.117.

358.Выдающийся композитор современности [Текст]: [о Кара Караеве] /И.Эфендиева //Летопись современного профессионального музыкального образования Азербайджана.- Баку, 1999.- С.99.

359.Пусть всегда поёт скрипка [Текст]: [о профессоре Бахrame Мамедзаде] /И.Эфендиева //Летопись современного профессионального музыкального образования Азербайджана.- Баку, 1999.- С.161.

360.С любовью к искусству родного народа [Текст]: [юбилей профессора Р.Зохрабова] /И.Эфендиева //Вышка.- 1999.- 18 июня.

361.Философ с музыкальным мышлением [Текст]: [о докторе философских наук, профессоре Бабеке Курбанове] /И.Эфендиева //Летопись современного профессионального музыкального образования Азербайджана.- Баку, 1999.- С.140.

2001

362.Великий мастер песни [Текст]: [о творчестве выдающегося композитора Тофика Кулиева] /И.Эфендиева //Azərbaycan milli musiqisinin tədqiqi problemləri: elmi məqalələr toplusu.- Bakı, 2001.- Buraxılış 5.- S.141-146.

363.Музыкальный тематизм балета «Девичья башня» Афрасияба Бадалбейли [Текст] /И.Эфендиева //Azərbaycan milli musiqisinin tədqiqi problemləri: elmi məqalələr toplusu.- Bakı, 2001.- Buraxılış 5.- S.24-25.

2002

364.Детские песни Эльнары Дадашевой [Текст] /И.Эфендиева //Вышка.- 2002.- 1 ноября.

2004

365.Беречь традиции мугама [Текст] /И.Эфен-диева //Ramiz Quliyev (məqalələr toplusu).- Bakı, 2004.- S.140-141.

366.Детская тематика в творчестве Васифа Адигезалова [Текст] /И.Эфендиева //Azərbaycan milli musiqisinin tədqiqi problemləri: Elmi məqalələr toplusu.- Bakı, 2004.- Burax.5.- S.445-447.

367.Оратория «Qəm karvanı» Васиф Адигезалова [Текст]: [к проблеме национальных истоков] /И.Эфендиева //Ekologiya. Fəlsəfə. Mədəniyyət: (elmi məqalələr məcmuəsi).- Bakı, 2004.- Burax.37.- S.109-115.

368.Симфоническая поэма «Этапы» Васифа Адигезалова [Текст]: [к проблеме национальной традиции] /И.Эфендиева //Ekologiya. Fəlsəfə. Mədəniyyət: (elmi məqalələr məcmuəsi).- Bakı, 2004.- Burax.37.- S.131-133,218.

2005

369.Георгий Георгиевич Шароев и азербайджанская музыкальная культура [Текст] /И.Эфендиева //С любовью к искусству /сост. И.Г.Плям.- Баку, 2005.- С.57-59.

370.Некоторые особенности оркестрового письма в симфонических произведениях Васифа Адигезалова [Текст] /И.Эфендиева //Humanitar elmlərin öyrənilməsinin aktual problemləri.- Bakı, 2005.- Burax.II.- S.123-126.

371.Проблемы перевода поэтического текста в произведениях азербайджанских композиторов [Текст] /И.Эфендиева //Проблемы современной лингвистики: Язык и культура: Международная научная конференция (18-19 мая 2005 года).- Баку, 2005.- С.267.

372.Слово о Тофике Бакиханове [Текст]: [к 75-летию со дня рождения Народного артиста Азербайджана, профессора] /И.Эфендиева //Вышка.-2005.- 16 декабря.- С.12.

373.Тема «шехидов» в творчестве В.Адигезалова [Текст] /И.Эфендиева //Ekologiya. Fəlsəfə. Mədəniyyət: (elmi məqalələr məcmuəsi).- Bakı, 2005.- Burax.40.- S.42-46.

2006

374.На пороге творческих открытий [Текст]: [об исполнительской деятельности кандидата искусствоведения, Заслуженного педагога Азербайджанской Республики, профессора Лейлы Абаскулиевой] /И.Эфендиева //Вышка.- 2006.- 17 февраля.

2007

375.«Азербайджанская фортепианная культура XX века: педагогика исполнительство и композиторское творчество» [Текст]: [в монографии доктора искусствоведения, профессора, Заслуженного деятеля искусств Азербайджанской Республики Тарлана Сеидова исследуются жанры фортепианной музыки азербайджанских композиторов] /И.Эфендиева //Вышка.- 2007.- 20 апреля.

376.Всегда в поиске – радостном и вдохновенном [Текст]: [к 75-летию со дня рождения профессора, заслуженного деятеля искусств Азербайджана Эльмиры Абасовой] /И.Эфендиева //Вышка.- 2007.- 19 января.

377.Необъятные горизонты творчества Фархада Бадалбейли [Текст]: [к 60-летию со дня рождения Народного артиста СССР, Народного артиста республики, профессора Ф.Бадалбейли] /И.Эфендиева //Литературный Азербайджан.- 2007.- №11.- С.110-114.

2008

378.Духовная красота музыки [Текст]: [о Народной артистке Азербайджана, профессоре Франгиз Ализаде] /И.Эфендиева //Businessman.- 2008.- январь-март.- С.42.

379.Музыка Кара Караева волнует, вдохновляет и зовет к подвигам: Кара Караев - 90 [Текст] /И.Эфендиева //Вышка.- 2008.- 1 февраля.- С.3.

2009

380.Духовная красота музыки [Текст]: [о творчестве Народного артиста Азербайджанской Республики, профессоре Франгиз Ализаде] /И.Эфендиева //Триумфальные пересечения Востока и Запада.- Баку, 2009.- С.265-267.

381.К новым вершинам музыкальной науки [Текст]: [о докторе искусствоведения, профессоре, Заслуженном деятеле искусств Азербайджана Тариеле Мамедове] /И.Эфендиева //Вышка.- 2009.- 6-12 марта.

382.Концерт памяти выдающихся музыкантов [Текст]: [Васифу и Рауфу Адыгезаловым посвящается] /И.Эфендиева //Каспий.- 2009.- 10 января.

383.Об отце: воспоминание [Текст]: [о видном деятеле азербайджанского театра Мамед Садах Эфендиеве] /И.Эфендиева //Литературный Азербайджан.- 2009.- №5.- С.131-132.

384.Свой путь к творческим вершинам [Текст]: [о творчестве Народной артистки Азербайджанской Республики, профессоре композиторе Франгиз Ализаде] /И.Эфендиева //Литературный Азербайджан.- 2009.- №12.- С.119-123.

2010

385.В каждом ее произведении слышен голос родной земли [Текст]: [о книге, посвященной композитору, Народной артистке Азербайджанской Республики, профессору Франгиз Ализаде «Триумфальные пересечения

Востока и Запада»] /И.Эфендиева //Вышка.- 2010.- 29 октября.- С.10.

2011

386. II Международный музыкальный фестиваль «Шелковый путь» - знаковое событие в культурной жизни республики [Текст] /И.Эфендиева //Зеркало.- 2011.- 9 июля.- С.26.

387. Музыка Ашраф Аббасова живёт в наших сердцах [Текст]: [о творчестве видного азербайджанского композитора, профессора, Народного артиста Азербайджанской Республики А.Аббасова] /И.Эфендиева //Зеркало.- 2011.- 19 февраля.- С.26.

2012

388. Дм. Шостакович и творческие искания композиторов Азербайджана (на примере творчества Кара Караева и Васи́фа Адыгезалова) [Текст] /И.Эфендиева //Müasir mədəniyyətşünaslıq.- 2012.- №2.- S.134-138.

389. Мамед Садых Эфендиев [Текст] /И.Эфендиева //Musiqi dünyası.- 2012.- №2.- S.77-79.

390. О замечательном учебнике полифонии молодого ученого Гюльзар Махмудовой [Текст] /И.Эфендиева //Musiqi dünyası.- 2012.- №2.- S.117-118.

391. О моем отце (к 110 летию со дня рождения видного государственного деятеля, писателя, основоположника азербайджанского театроведения М.С.Эфендиева) [Текст] /И.Эфендиева //Зеркало.- 2012.- 3 марта.- С.26-28.

392. Педагог созидатель [Текст]: [статья посвящена видному деятелю музыкальной культуры Азербайджана, профессору БМА имени Уз.Гаджибейли, Заслуженному деятелю искусств Октаю Абаскулиеву] /И.Эфендиева //Зеркало.- 2012.- 17 марта.- С.24.

393.Самоотверженное служение искусству [Текст]: [статья посвящена Заслуженному журналисту Азербайджанской Республики Тельману Караеву] /И.Эфендиева //Зеркало.- 2012.- 28 апреля.- С.28.

2013

394.«Мусиги хязиняси» представляет... [Текст]: [в статье рассказывается о телевизионных передачах идущих по каналу АзТВ «Мядянийят»] /И.Эфендиева //Зеркало.- 2013.- 19 января.

**КНИГИ РЕДАКТИРОВАННЫЕ И
РЕЦЕНЗИРОВАННЫЕ
ИМРУЗ ЭФЕНДИЕВОЙ**

1985

395.Фельзер, О. Произведения Фараджа Караева в курсе анализа музыкальных произведений [Текст]: методическая разработка /Олег Фельзер; рецензия И.Эфендиевой.- Баку, 1985.- 14 с.

396.Тезисы докладов Межреспубликанской студенческой научной конференции «Узеир Гаджибеков – основоположник современной профессиональной музыки» [Текст]: (к 100-летию со дня рождения) с 16 по 19 мая 1985 /ред. кол.: И.Эфендиева и др.- Баку, 1985.- 66 с.

1988

397.«Детские картинки» для фортепиано Севды Ибрагимовой [Текст]: методическое и практическое руководство к курсу педагогической практики для студентов фортепианного факультета /сост. С.Ибрагимова; рец. И.Эфендиевой.- Баку, 1988.- 32 с.

1989

398.Тезисы Четвертой Межреспубликанской конференции «Состояние и проблемы развития музыкальных культур стран Ближнего и Среднего Востока» [Текст] /ред. кол.: И.Эфендиева и др.- Баку, 1989.- 75 с.

2000

399.Абасова, Э. Николай Семенович Чумаков (очерк жизни и педагогической деятельности) [Текст] /Эльмира Абасова; рец. И.Эфендиевой и др.- Баку, 2000.- 40 с.

2001

400.Абасова, Э. Историческое значение Бюль-Бюля в развитии музыкальной культуры Азербайджана [Текст] /Эльмира Абасова; рец. И.Эфендиевой и др.- Баку, 2001.- 21 с.

2003

401. Узеир Гаджибеков [Текст]: энциклопедия /гл. ред., авт. предисл. Н.Ибрагимов; члены ред. кол.: В.Адыгезалов, И.Эфендиева [и др.]; авт. статей Э.Абасова [и др.]- Баку: Азербайджан, 2003.- 291 с.

2009

402.Махмудова, Г. Воспитание и развитие музыкального слуха [Текст]: учебное пособие /Гюльзар Махмудова; рец. И.Эфендиевой и др.- Баку, 2009.- 92 с.

403.Шарифова-Алиханова, В. Основные этапы национального стиля азербайджанской музыки [Текст] /Валида Шарифова-Алиханова; ред. И.Эфендиева.- Баку, 2009.- 315 с.

2011

404.Алиярова, Н. Вопросы стиля и интерпретации камерно-инструментальных произведений азербайджанских композиторов [Текст]: учебное пособие /Наргиз Алиярова; рец. И.Эфендиевой и др.- Баку, 2011.- 128 с.

405.Якубова, Т. Некоторые особенности ладо-гармонического языка Д.Букстехуде [Текст]: методическое пособие в помощь педагогам и студентам высших музыкальных учебных заведений /сост.-авторы: Т.Якубова, Д.Джавадова; науч. ред. Г.А.Абдуллазаде; рец. И.Эфендиевой [и др.]; Министерство Образования Азербайджанской Республики, Бакинская Музыкальная Академия им. Уз.Гаджибейли.- Баку, 2011.- 27 с.: ноты.

2012

406.Багирова, А. Сравнительный анализ исполнительских трактовок фортепианных произведений Васифа Адигезалова [Текст]: методическое пособие для студентов фортепианного факультета /Айтан Багирова; науч. ред. И.Эфендиева.- Баку, 2012.- 29 с.

**НАУЧНАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ
ИМРУЗ ЭФЕНДИЕВОЙ**

Научный руководитель диссертаций

2002

407.Ахмедова, М. Национальные истоки детских песен азербайджанских композиторов [Текст]: автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата искусствоведения /М.Ахмедова.- Баку, 2002.- 34 с.

2009

408.Алиева, Ф. Фортепианные концерты азербайджанских композиторов (1970-2000). Фактурно-стилевые и ладовые особенности [Текст]: автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата искусствоведения /Ф.Алиева.- Баку, 2009.- 28 с.

Научный руководитель магистерских диссертаций

2000

409.Сеидова, Х. Жанр сонаты в творчестве нового поколения азербайджанских композиторов на примере произведений Ф.Караева, Дж.Кулиева, Дж.Аллахвердиева: (к проблеме музыкального тематизма и гармонического языка) [Текст] /Х.Сеидова.- Баку, 2000.- 80 с.

Научный руководитель дипломных работ

1968

410.Касумов, Э. Третья симфония Дж.Гаджиева [Текст] /Э.Касумов.- Баку, 1968.- 65 с.

411.Мамедова, Ф. Симфоническая поэма «За мир» Дж.Гаджиева [Текст] /Ф.Мамедова.- Баку, 1968.- 65 с.

1969

412.Бедирханова, Э. Пятая симфония Николая Яковлевича Мясковского [Текст] /Э.Бедирханова.- Баку, 1969.- 76 с.

1972

413.Алекперова, С. Жанр увертюры в азербайджанской музыке [Текст] /С.Алекперова.- Баку, 1972.- 74 с.

414.Рамазанова, Н. Песенно-романсовое творчество азербайджанских композиторов: (Р.Мустафаев, О.Зульфугаров, А.Меликов, Э.Махмудов) [Текст] /Н.Рамазанова.- Баку, 1972.- 90 с.

1973

415.Алескерова, З. Черты ашугской музыки в некоторых произведениях Кара Караева [Текст] /З.Алескерова.- Баку, 1973.- 92 с.

1975

416.Ахмедова, Ж. Двадцать первая симфония Н.Я.Мясковского [Текст] /Ж.Ахмедова.- Баку, 1975.- 76 с.

1979

417.Новрузова, Н. Шестая симфония Густава Малера [Текст] /Н.Новрузова.- Баку, 1979.- 71 с.

1981

418.Манафова, Э. Принципы использования фольклора в операх Николая Андреевича Римского-Корсакова [Текст] /Э.Манафова.- Баку, 1981.- 98 с.

1983

419.Эфендиева, Г. Некоторые черты ашугской музыки в симфоническом творчестве Акшина Ализаде [Текст] /Г.Эфендиева.- Баку, 1983.- 69 с.

1984

420.Абдуллаева, Л. Особенности музыкального языка фортепианных концертов Наримана Мамедова [Текст] /Л.Абдуллаева.- Баку, 1984.- 78 с.

421.Мехтиева, А. Некоторые стилевые черты вокально-симфонического творчества Акшина Ализаде [Текст] /А.Мехтиева.- Баку, 1984.- 76 с.

422.Худазарова, Г. Соотношение диатоники и хроматики в гармоническом языке Кара Караева на примере балета «Семь красавиц» [Текст] /Г.Худазарова.- Баку, 1984.- 93 с.

1994

423.Асадова, С. Симфонизм как фактор музыкально-драматургического развития в фортепианном творчестве Васи́фа Адигезалова [Текст] /С.Асадова.- Баку, 1994.- 72 с.

1995

424.Гусейнзаде, Ж. Некоторые особенности музыкального стиля Второй симфонии Васи́фа Адигезалова [Текст] /Ж.Гусейнзаде.- Баку, 1995.- 70 с.

1998

425.Ибрагимова, Л. Вокальное творчество К.Караева: песни, романсы, «Три ноктюрна» на слова Л.Хьюза: (к проблеме новаторства гармонии) [Текст] /Л.Ибрагимова.- Баку, 1998.- 62 с.

426.Сеидова, Х. Становление жанра сонаты в творчестве азербайджанских композиторов: (Ф.Амиров, В.Адигезалов, А.Ализаде): к проблеме музыкального тематизма [Текст] /Х.Сеидова.- Баку, 1998.- 75 с.

**О ЖИЗНИ И ТВОРЧЕСТВЕ
ИМРУЗ ЭФЕНДИЕВОЙ**

1975

427.Багиров, З. Предмет исследования – песня [Текст]: [о творчестве профессора-музыковеда И.Эфендиевой] /З.Багиров //Баку.- 1975.- 24 марта.

1978

428.Сообщение об издании в Москве [Текст]: [(Издательство «Советский композитор»), статья И.Эфендиевой в сборнике «Они пишут для детей», посвященной детским песням О.Зульфугарова] //Баку.- 1978.- 14 октября.

1982

429.Багиров, З. Тема монографии - песня [Текст]: [о монографии И.Эфендиевой «Азербайджанская советская песня»] /З.Багиров //Баку.- 1982.- 23 января.

1983

430.Багирова, А. Работы азербайджанских музыковедов [Текст]: [в статье А.Багировой анализируются исследовательские работы музыковедов Азербайджана. Автор подробно рассматривает монографию Имруз Эфендиевой «Азербайджанская советская песня» (Баку, 1981)] /А.Багирова //Советская музыка.- 1983.- №8.- С.108.

431.Таиров, В. Путь песни [Текст]: [И.Эфендиева «Азербайджанская советская песня». Баку, «Язычы», 1981. Рецензия] //Литературный Азербайджан.- 1983.- №1.- С.123-124.

432.Хроника культурной жизни [Текст]: [о вечере, посвященном 80-летию со дня рождения видного деятеля азербайджанского театра Мамед Садых Эфендиева – отца И.Эфендиевой] //Литературный Азербайджан.- 1983.- №9.- С.127.

1986

433.Бакиханов, Т. О творчестве композитора [Текст]: [о книге И.Эфендиевой «Тельман Гаджиев»] /Т.Бакиханов //Баку.- 1986.- 3 января.

1999

434.Керимов, Н. Замечательный педагог, музыковед и ученый [Текст]: [о профессоре И.Эфендиевой] //Керимов Н., Юсифова А. Летопись современного профессионального музыкального образования Азербайджана (1895-1995).- Баку, 1999.- С.141.

435.Ордуханова, Х. Книга о нём – событие в его жизни [Текст]: [о презентации книги «Васиф Адигезалов»] /Х.Ордуханова //Бакинский рабочий.- 1999.- 16 сентября.

2002

436.Мамедова, Р. Оригинальное исследование [Текст]: [о книге И.Эфендиевой «Васиф Адигезалов»] /Р.Мамедова //Вышка.- 2002.- 4 января.

2003

437.Ахмедова, М. «Даря детям музыку» [Текст]: [презентация книги Имруз Эфендиевой, посвященной творческому пути композитора Севды Ибрагимовой] /М.Ахмедова //Зеркало.- 2003.- 5 декабря.

438.Имруз Эфендиева [Текст] //Узеир Гаджибеков: энциклопедия.- Баку, 2003.- С.217.

2005

439.Бакиханов, Т. Музыковед, служащий народу [Текст]: [о профессоре И.Эфендиевой] /Т.Бакиханов //Каспий.- 2005.- 16 декабря.- С.5.

440.Ибрагимова, С. С любовью к родному искусству [Текст]: [о творчестве профессора кафедры теории музыки

Бакинской Музыкальной Академии Имруз Эфендиевой] //Вышка.- 2005.- 23 декабря.- С.12.

2008

441.Бюльбюль. Продолжая музыкальные традиции [Текст]: [о докладе И.Эфендиевой посвященный музыкально-эстетическому воспитанию молодежи, прочитанной в Германо-азербайджанском Культурном Центре «Капельхаус»] /Бюльбюль //Зеркало.- 2008.- 24 января.

2010

442.Мамедова (Фараджева), Л. Скромное обаяние талантливого ученого и педагога [Текст]: [воспоминания об учителе] /Л.Мамедова (Фараджева) //«Harmony»: Международный музыкальный культурологический журнал.- 2010.- №9, 27 декабря.- С.1-5.

443.Мамедова (Фараджева), Л. Талантливый ученый и педагог [Текст]: [о профессоре И.Эфендиевой] /Л.Мамедова (Фараджева) //Вышка.- 2010.- 17 декабря.- С.11.

2011

444.Насирова, К. Славный путь ученого и педагога [Текст] /К.Насирова //Зеркало.- 2011.- 23 апреля.

2012

445.Сеидов, Т. Возрождение и развитие национальных корней как принцип и метод обучения [Текст]: [о выступлении И.Эфендиевой на презентации книги Т.Сеидова] /Т.Сеидов //Зеркало.- 2012.- 13 октября.

**İMRUZ ƏFƏNDİYEVANIN XARİCİ DİLLƏRDƏ
DƏRC EDİLƏN MƏQALƏLƏRİ**

1975

446. Від серця до серця [Текст]: [о пленуме Правления Союза композиторов СССР, посвященного Советской песне] /И.Эфендиева, Т.Караев //Вечірній Київ.-1975.- 6 февраль.- Украйна dilində.

2002

447. Azerbaycanda çağdaş çoksesli müziğin gelişme aşamaları (Vasif Adıgözəlov) [Metn] /İ.Efendiyeva //Dizgi: Kültür, Sanat ilim ve düşünce dergisi.- Erzurum, 2002.- S.30.

2003

448. Çağdaş Azerbaycan müzik kültürünün tanınmış bestekarı Vasif Adıgözəlov [Metn] /İ.Efendiyeva //Güzel sanatlar Enstitüsü dergisi. Erzurum, Atatürk Üniversitesi güzel sanatlar enstitüsü müdürlüğü.- 2003.- №10.- S.43-48.

İmruz Əfəndiyeva haqqında xarici dillərdə

Türk dilində

2004

449.Bağirov, N. Türk halk muziğini Azərbaycana tanı-tacaq: felsefe elmləri doktoru, professor, Azərbaycan Beste-karlar İttifakının üzvü, musiqişünas İ.Efəndiyeva [Metn] /N.Bağirov //"Karadeniz" qəzetəsi.- 2004.- 19 nisan.- S.4.

2010

450.Kurbanov, B. (Gaziantep Üniversitesi, Türk musikişi Devlet Konservatuarı öğretim üyesi). Musikişinaslık ilminin layikli temsilçisi [Metn] /B.Kurbanov ///Düşüncə.- 2010.- 24 dekabr.

KÖMƏKÇİ GÖSTƏRİCİLƏR

İmruz Əfəndiyevanın əsərlərinin və məqalələrinin əlifba göstəricisi

Axtarış yollarında	24
Axtarışların bəhrəsi	156
Aida Abdullayeva haqqında xatirələr	173
Aleksandr Qlazunov	12
60 yaşınız mübarək, Tərlan müəllim	111
Asya Sultanovanın müəllif konserti	37
Azərbaycan bəstəkarlarının yaradıcılığında vətənpərvərlik problemi	93
Azərbaycan xalqının böyük oğlu	13
“Azərbaycan incəsənəti” 1968, №12. Azərbaycan SSR EA nəşriyyatı	30
Azərbaycan lirik romansı və poeziyamız	33
Azərbaycan musiqi mədəniyyəti haqqında yeni əsərlər	109
Azərbaycan ritmik muğamları	25
Azərbaycan uşaq mahnısı	40
Azərbaycanda ifaçılıq məktəbinin yeni uğurları	157
Azərbaycanda Səid Rüstəmovun musiqi tədrisi sahəsində xidmətləri	112
Bakı Musiqi Akademiyasının Tələbə Elmi Cəmiyyətinin işi haqqında	107
Bəstəkar məhəbbətlə	58
Bəstəkarın yaradıcılıq gecəsi	38
Bir insan ömrünə nəzər	134,142,174
“Biri vardı, biri yoxdu”	75,158
Bizim opera studiyamız	39
Böyük Vətən müharibəsi illərində kütləvi mahnılar	26
Cövdət Hacıyevin vokal əsərlərinin musiqi tematizminin bəzi xüsusiyyətləri	98
Dahi alim və pedaqoq	148

Dahi bəstəkar	78
Dahi bəstəkar haqqında yeni əsər	76
Daim axtarış yollarında	118
Daim axtarışda	53
Dəyərli tədqiqat	77
Dillər əzbəri olan mahnılar	63
Dörd nəğmə	18
Dövrümüzə layiq mahnılar yaradaq	50
Elmira Abasovanın tədqiqatlarında nəzəri problemlərin araşdırılması	159
Əbədiyaşar bəstəkarımız	166
Əfsanəvi məhəbbət	14
Əmək və qəhrəmanlıq mahnıları	27
Əsrin dahi bəstəkarı	103,113
Fikrət Əmirovun və Vasif Adıgözəlovun yaradıcılığında konsert janrının traktovkası	108
Fikrət Əmirovun vokal əsərlərinin musiqi tematizminin xüsusiyyətləri	99
Gələcəyə ümidlə	167
Gənc ifaçıların konserti	34
Görkəmli bəstəkar	64
Görkəmli musiqiçilərin xatirəsinə həsr olunmuş konsert	149
Görkəmli musiqişünas alim, gözəl insan	136
Görkəmli musiqişünas və gözəl pedaqoq	150
Görkəmli musiqişünas-alim	175
Gözəl insan Səadət Seyidova haqqında düşüncələrim	176
Gözəl insan, tanınmış alim	137
Gözəl mahnılar müəllifi	51
Gözəl və təkrarolunmaz mahnıların müəllifi	138
Harmoniya fənnindən xor-dirijorluq ixtisası üzrə proqram	2
Harmoniya fənnindən musiqişünaslıq və bəstəkarlıq ixtisası üzrə bakalavr dərəcəsi alanlar üçün proqram	3
Harmoniya yerini tapanda	89

Harmoniya. “Özfəaliyyət xalq çalğı alətləri orkestrinin rəhbəri” və “Musiqili teatr aktyoru” ixtisasları üçün proqram və metodik göstərici 1

Harmoniya. Orta ixtisas musiqi məktəbləri üçün proqram 6

Həmişə axtarışda 73,100

Həmişə axtarışda olan alim və bəstəkar 135

Həmişə zirvədə 143

Xatirələrdə yaşayan sənətkar 106

İdman və musiqi - gözəllik harmoniyasıdır 114

İfaçılıq məktəbimizin yüksəlişi 168

İlham 56

İlham və ustalıq 19

İlk təəssürat 65

İstedad və sənətkarlıq 115

İstedadlı musiqişünas-alim 151

İstedadlı tarzən 144

Kütləvi əmək nəğmələri 9

Qaçırılmış qız 54

Qadın bəstəkarlarımızın oktyabra töhfələri 20

Qara Qarayev haqqında xatirələrim 145

Qara Qarayevin romans və mahnı yaradıcılığı 41

Qara Qarayevin yaradıcılığında millilik və

müasirliyin vəhdəti 116

Qaraca qız 15

Qəbriniz nurla dolsun 86

Qəhrəman xalqa həsr olunmuş tamaşa 16

Qəhrəmanlıq mahnıları 28

M.S.İsmayılov və F.Zeynalovanın birgə yazdıqları “İbtidai musiqi nəzəriyyəsi” kitabı haqqında 94

M.Y.Lermontov və musiqi 10

Mahir sənətkar 90

Mahnı janrının tədqiqinə dair bəzi məsələlər 91

Mahnı ömrü 79

Mahnılarımız və müasirlik 43

Maraqlı məcmuə	66
Maraqlı tədqiqat	80
Maraqlı və dəyərli dərs vəsaiti	169
Mehriban insan, istedadlı bəstəkar	139
Məqalələr məcmuəsi	83
Məqsədüyükunluq və axtarış	29
Məqsədyönlülük	84
Məmməd Sadıx Əfəndiyevin Bülbul haqqında xatirələri	101
Mənalı yaradıcılıq yolu	110
Milli musiqinin bədii siqləti	87
1945-1954-cü illərdə Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqının fəaliyyəti haqqında	96
Muğam və müasirlik	92
Musiqi düşüncəli filosof	105
Musiqi fənlərinin tədrisində Vasif Adıgözəlovun harmoniyasının rolu və əhəmiyyəti	119
Musiqi mədəniyyətimizin inkişafı	57
Musiqi nəzəriyyəsi kafedrası haqqında	177
Musiqidə qəzəl janrı	31
Musiqişünaslıqda yeni söz	131
Müasir mahnımız	81
Müasir mərhələdə Azərbaycan mahnıları	52
Müasir mərhələdə Azərbaycan mahnısı	117
Müəllif gecəsi	42
Müğənni bacılar	59
“Natəvan” operası	120
Nəfis tərtibatla	60
Nəğmələr	48
“Nənəmin nağılları”	67
O illərin mahnıları	44
O musiqini sevirdi	32
Orqan musiqisi	55
R.Mustafayevin “Nizami” oratoriyası	88
Rus musiqisinin Puşkini	61
Sekvensiyalar (milli musiqi əsasında)	7

Sevdiyim bəstəkar və gözəl insan haqqında düşüncələrim	152
Sevimli bəstəkarımız, gözəl həmkarımız – Sevda İbrahimova	160
Səfərbərlik və aktuallıq	47
Səmərqənddə muğam səslənirdi	68
Sənətkar və müasirlik	97
Solfecio fənnindən musiqişünaslıq və bəstəkarlıq ixtisası üzrə bakalavr dərəcəsi alanlar üçün proqram	4
Solfecio fənnindən musiqişünaslıq və bəstəkarlıq ixtisası üzrə proqram	8
Solfecio. Orta ixtisas musiqi məktəbləri üçün proqram	5
Sovet musiqi festivalı	69
Şəfiqə Axundovanın yaradıcılıq portreti	70
Şəki: “İpək yolu” III Beynəlxalq Musiqi Festivalı	178
T.N.Xrennikovun müəllif konserti	11
Tanınmış dirijor və bəstəkar	153
Tanınmış musiqişünas, yorulmaz pedaqoq, istedadlı tədqiqatçı	121
Tanınmış musiqişünas-alim və gözəl insan	154
Tanınmış tədqiqatçı	82
Tələbələrin dahi bəstəkarımız Üzeyir Hacıbəyliyə həsr olunmuş konfransı	161
Tələbələrin ifasında	71
Tələbələrin müvəffəqiyyəti	72
Tofiq Bakıxanovun vokal yaradıcılığı	170
Tükənməz ilham mənbəyi	21
Uğurlu addımlar	22
Ustalığa aparan yol	23
Uşaq musiqisinin müasirliyi	49
Ü.Hacıbəyovun və V.Adıgözəlovun yaradıcılığında “Qarabağ şikəstəsi”	102
Üzeyir Hacıbəyli musiqişünas-alimlərin tədqiqatlarında	162

Üzeyir Hacıbəyliyə həsr olunmuş elmi praktik konfrans haqqında	171
Üzeyir Hacıbəyovun Azərbaycan bəstəkarlarının yaradıcılığında ənənələri	146
Üzeyir Hacıbəyovun və Vasif Adıgözəlovun yaradıcılığında milli harmoniyanın istifadə edilməsinə dair	122
Üzeyir Hacıbəyovun mahnı və romans yaradıcılığı	45
Vaqif Mustafazadənin musiqi dilinin novatorluğu	163
Vasif Adıgözəlov oratoriyalarının milli mənbələri	123
Vasif Adıgözəlov yaradıcılığının üslub xüsusiyyətləri	124
Vasif Adıgözəlovun kantata və oratoriya yaradıcılığında folklorun istifadə edilməsi	125
Vasif Adıgözəlovun musiqisinin üslub xüsusiyyətləri	95
Vasif Adıgözəlovun romans və mahnı yaradıcılığı	129
Vasif Adıgözəlovun simfonik yaradıcılığı (milli ənənəvi kontekstdə)	126
Vasif Adıgözəlovun simfonik yaradıcılığına bir baxış	164
Vasif Adıgözəlovun simfonik yaradıcılığının musiqi dramaturgiyasının bəzi xüsusiyyətləri	132
Vasif Adıgözəlovun vokal yaradıcılığının musiqi dilinin bəzi xüsusiyyətləri	130
Vasif Adıgözəlovun yaradıcılığında milliliyin müasir musiqi dili ilə bağlılığı	127
Yaşayan mahnılar	46
Yeni axtarışlar, yeni yollar	17
Yeni mahnılar gecəsi	35
Yeni uşaq operası	74
Yenilik axtarışları	85
70 yaşın uralığında	155
Yorulmaz müəllim	104
Yüksək ustalıq və sənətkarlıq	36
Yüksəkliyə doğru	147
Yüksəliş yollarında	62,179

Yüksəlişə doğru	172
Zirvələrə aparan yol	133
Zirvələrə doğru	140
Zirvələri fəth edən sənətkar	128
Zirvənin yüksəkliyi və paklığı	141
Zirvəyə doğru aparan yollar	165

**Алфавитный указатель
книг и статей Имруз Эфендиевой**

Авторский вечер туркменского мастера	314
Азербайджанская массовая песня	272
Азербайджанская опера сегодня	320
Азербайджанская песня на современном этапе	301
Азербайджанская советская песня	252,253
«Азербайджанская фортепианная культура XX века: педагогика исполнительство и композиторское творчество»	375
«Азербайджанские зерби-мугамы»	321
Азербайджанский балет	279
Аккорды вечной жизни	309
Актуальные проблемы восточного музыкознания	332
(Аннотация к пластинке)	328
Баку чествует Вели Мухатова	315
Беречь традиции мугама	365
Библиографические и нотографические указатели изданий по традиционной музыке республик Советского Востока	322
В каждом ее произведении слышен голос родной земли	385
Васиф Адигёзалов	258
Васиф Адигезалов в контексте современной музыкальной культуры Азербайджана	348
Великий мастер песни	352,362

Вершина творческих исканий	346,357
Выдающийся композитор современности	358
Выдающийся мастер музыки	333
Выступление И.Эфендиевой на V съезде композиторов Азербайджана	295
Всегда в поиске – радостном и вдохновенном	376
Встреча с талантом	310
II Международный музыкальный фестиваль «Шелковый путь» - знаковое событие в культурной жизни республики	386
Гений польской музыки	262
Георгий Георгиевич Шароев и азербайджанская музыкальная культура	369
Гордость Азербайджанского народа	257,349
Детская музыкальная комедия	282
Детская тематика в творчестве Васифа Адигезалова	366
Детские песни Эльнары Дадашевой	364
Джангир Джангиров	255
Дирижируют студенты	340
Дм.Шостакович и творческие искания композиторов Азербайджана (на примере творчества Кара Караева и Васифа Адигезалова)	388
Добрая Чернушка – героиня балета	264
Духовная красота музыки	378,380
Духовная музыка и мугамы	347
Его музыка покоряет сердца	273
Её песни у всех на устах	343
Ей, как морю, нет конца... ..	305
Живая связь	311
Замыслы, осуществлённые и ждущие воплощения	265
Звени, душа, в песне	287
Звучал в Самарканде мугам... ..	306
«Звучащая летопись» эпохи	283

Звучит класс композиторов	292
«Значение фортепиано в прохождении предметов Истории гармонии» и «Анализа музыкальных произведений»	344
Зохрабов Рамиз. Азербайджанские зерби мугамы	330
Из династии Адигезаловых	334
Из истории записей и публикаций азербайджанских мугамов	323
Ищем народные таланты	341
К новым вершинам музыкальной науки	381
Клуб студентов-композиторов	299
Когда есть что сказать: творческий портрет	339
Конференция «Вопросы состояния и развития современного восточного музыкознания»	324
Конференция «Узеир Гаджибеков - основоположник современной профессиональной азербайджанской музыки»	316
Концерт камерной музыки	302
Концерт памяти выдающихся музыкантов	382
Кредо Фархада	356
Маленьким слушателям	270
Мамед Садых Эфендиев	389
Мастер советской песни	325
Музыка Ашраф Аббасова живёт в наших сердцах	387
Музыка для детей в творчестве Севды Ибрагимовой	259
Музыка и жизнь	326
Музыка Кара Караева волнует, вдохновляет и зовет к подвигам: Кара Караев – 90	379
Музыкальный тематизм балета «Девичья башня» Афрасияба Бадалбейли	363
«Мусиги хязиняси» представляет... ..	394
На пороге творческих открытий	374

На стихи Вургунa	286
На уроках Октая Раджабова	317
На экране – «Музыкальный клуб школьника»	318
«Нам нужно одно очко»	266
Нам пишут	312
Национальные черты песенного творчества Уз.Гаджибекова	335
Наша капелла	267
Некоторые вопросы научно-исследовательской работы студентов	336
Некоторые вопросы преподавания сольфеджио в старших классах	337
Некоторые особенности музыкального тематизма вокальных сочинений К.Караева	353
Некоторые особенности оркестрового письма в симфонических произведениях Васифа Адигезалова	370
Необъятные горизонты творчества Фархада Бадалбейли	377
Новое в азербайджанской песне (1958-1972 гг.)	251
О замечательном учебнике полифонии молодого ученого Гюльзар Махмудовой	390
О моем отце	391
Об отце: воспоминание	383
Октай Зульфугаров	293
Оратория «Qəm qarvanı» Васиф Адигезалова	367
Оригинальное исследование	354
Особенности художественного и исполнительского стиля Рашида Бейбутова: Традиции и новаторство. Новое направление в вокальной музыке	350
Отчёт о первом отчёте	277
Патриотическая музыка Азербайджана в годы Великой Отечественной войны	355
Педагог созидатель	392
Песенное творчество Кара Караева	280

Песни его не стареют	268
Песнь флейты	278
Песня, полонившая сердца	300
Победа в концерте	269
Поиск и мастерство	288
«Пойте, ребята»	271
Поэзия Самеда Вургунa в музыке	327
Премьеры музыки	289
Приобщаясь к мастерству	342
Проблемы перевода поэтического текста в произведениях азербайджанских композиторов	371
Программа и методические указания по гармонии для студентов Азербайджанского Государственного Университета Искусств	256
Пусть всегда поёт скрипка	359
Пути нашей песни	275
Путь песни	263
Р.Зохрабов «Азербайджанские теснифы»	319
Радость творческого общения	338
Рукопожатие песен	296
С большой любовью к вождю	276
С любовью к искусству родного народа	360
С песней вошёл в жизнь	303
Самобытная страница советской песни	297
Самоотверженное служение искусству	393
Своеобразие почерка	313
Свой путь к творческим вершинам	384
Симфоническая поэма «Этапы»	
Васифа Адыгезалова	368
Слово о мастере советской песни	290
Слово о Тофике Бакиханове	372
Союз композиторов Азербайджана (1945-1954)	351
Старик Хоттабыч»	298
Ступени мастерства	308
Ступени непрерывного восхождения	294

Талант, мастерство и неустанный поиск	284
Талант, помноженный на труд	304
Творческий поиск и вдохновение	345
Творчество Васифа Адигезалова в контексте национальных традиций	260,261
Тельман Гаджиев	254
Тема «шехидов» в творчестве В.Адигезалова	373
Тропой восхождений	329
Фархад Бадалбейли	285
Философ с музыкальным мышлением	361
Хроника культурной жизни	307
Щедрая нива музыкальных красок	281
Я помню каждую встречу... ..	331
Яркий жизнерадостный спектакль	291
Яркий, большой талант	274

**Elmi rəhbəri olduğu dissertasiya, magistr,
diplom işlərinin əlifba göstəricisi**

A.N.Skryabinin harmonik dilinin xüsusiyyətləri və novatorluğu /Məmmədova N.	200
Aqşın Əlizadənin “Babək” baletinin dramaturgiyası /Kərimova L.	194
Azərbaycan bəstəkarlarının əsərlərində kollaj (1980-1990-cı illər) /Əliyeva L.	208
Azərbaycan mahnısının mərhələləri və bəzi inkişaf problemləri /Abdurrahmanova S.	197
Azərbaycan musiqisində vokaliz janrının təşəkkülü və inkişafı /Qəhrəmanova M.	203
Azərbaycan opera sənətində milli vokal məktəbinin təşəkkülü və inkişafı /Hüseynova N.	185
Böyük Vətən müharibəsi illərində kütləvi mahnılar /Hüseynova S.	191
Cövdət Hacıyevin harmoniyası /Bünyatova G.	187,205

F.Əmirovun fortepiano əsərlərində musiqi tematizminin və harmoniyanın xüsusiyyətləri (variasiyalar “e-moll”, “12 miniatur” əsərləri əsasında) /Təvəkkülova K. 206

F.Şubert və R.Şumanın vokal silsilələrinin musiqi dilinin xüsusiyyətləri /Kərimova G. 202

Fərəc Qarayevin yaradıcılığında bəzi kompozisiya xüsusiyyətləri /Əliyeva L. 188

Firəngiz Əlizadənin elmi-publisistik yaradıcılığı /Günəl Nəsirova 213^a

Firəngiz Əlizadənin oratoriyalarının musiqi dilinin bəzi xüsusiyyətləri /Əfəndiyev A. 212

Qara Qarayevin harmoniyasının bəzi xüsusiyyətləri və dramaturji rolu /İsayeva İ. 199

Qara Qarayevin “Skripka və fortepiano üçün” musiqi dilinin xüsusiyyətləri /Heybətova H. 201

Qara Qarayevin “Üçüncü Simfoniya”: (musiqi dramaturgiyası) /Məmmədova A. 204

Qara Qarayevin vokal yaradıcılığının üslub xüsusiyyətləri /Babayeva N. 211

Milli ənənələr kontekstində F.Əlizadənin əsərlərinin (Vətən haqqında nəğmələr” oratoriyası, “Habilsayağı”, “Orqan fantaziyası”) musiqi dramaturgiyasının bəzi xüsusiyyətləri /Həkimova K. 196

Muğam və bəstəkarlıq yaradıcılığı /Məmmədova – Həsənova K. 192

Muğamın və xalq musiqisinin başqa xüsusiyyətlərinin Azərbaycan bəstəkarlarının yaradıcılığında istifadə edilməsi /Məcnunova R. 195

Musa Mirzəyevin Sergey Yesenin sözlərinə səs ilə orkestr üçün 4 hissədə poema “Fars motivləri” /Sarıyeva L. 213

Musiqi nəzəriyyəsi kafedrasının müəllimlərinin bir sıra elmi-tədqiqat işlərində musiqi-nəzəri problemlərin araşdırılması /Musayeva L. 190

- S.Ələsgərovun vokal yaradıcılığında Ü.Hacıbəyov ənənələrinin davamı /Əliyeva V. 207
- Tofiq Quliyevin mahnı yaradıcılığında harmoniyanın formayaradıcı xüsusiyyətləri /Qəhrəmanova M. 186
- V.Adıgözəlovun kantata və oratoriya yaradıcılığında musiqinin üslub xüsusiyyətləri /Mikayılova H. 198
- Vaqif Mustafazadənin fortepiano üçün yazılmış əsərlərinin üslub xüsusiyyətləri /Əsgərova L. 209
- Vaqif Mustafazadənin konsertlərində üslub xüsusiyyətləri /Əsgərova L. 189
- Vasif Adıgözəlovun “Novruzum” kantatası: (musiqi tematizmi, üslub xüsusiyyətləri və milli ənənələr) /Musayeva L. 210
- Vasif Adıgözəlovun “Üçüncü Simfoniya” /Salayeva M. 193

**Алфавитный указатель диссертаций,
магистерских и дипломных работ под научным
руководством Имруз Эфендиевой**

- Вокальное творчество К.Караева: песни, романсы, «Три ноктюрна» на слова Л.Хьюза: (к проблеме новаторства гармонии) /Ибрагимова Л. 425
- Двадцать первая симфония Н.Я.Мяковского /Ахмедова Ж. 416
- Жанр сонаты в творчестве нового поколения азербайджанских композиторов на примере произведений Ф.Караева, Дж.Кулиева, Дж.Аллахвердиева (к проблеме музыкального тематизма и гармонического языка) /Сеидова Х. 409
- Жанр увертюры в азербайджанской музыке /Алекперова С. 413
- Национальные истоки детских песен азербайджанских композиторов /Ахмедова М. 407
- Некоторые особенности музыкального стиля Второй симфонии В.Адыгезалова /Гусейнзаде Ж. 424
- Некоторые стилевые черты вокально-симфонического творчества Акшина Ализаде /Мехтиева А. 421
- Некоторые черты ашугской музыки в симфоническом творчестве Акшина Ализаде /Эфендиева Г. 419
- Особенности музыкального языка фортепианных концертов Наримана Мамедова /Абдуллаева Л. 420
- Песенно-романсовое творчество Азербайджанских композиторов: (Р.Мустафаев, О.Зульфугаров, А.Меликов, Э.Махмудов) / Рамазанова Н. 414
- Принципы использования фольклора в операх Николая Андреевича Римского Корсакова /Манафова Э. 418
- Пятая симфония Николая Яковлевича Мяковского /Бедирханова Э. 412

- Симфонизм как фактор музыкально-драматургического развития в фортепианном творчестве Васифа Адигезалова /Асадова С. 423
- Симфоническая поэма «За мир»
Дж.Гаджиева /Мамедова Ф. 411
- Соотношение диатоники и хроматики в гармоническом языке Кара Караева на примере балета «Семь красавиц» /Худазарова Г. 422
- Становление жанра сонаты в творчестве Азербайджанских композиторов: (Ф.Амиров, В.Адыгезалов, А.Ализаде): К проблеме музыкального тематизма /Сеидова Х. 426
- Третья симфония Дж.Гаджиева / Касумов Э. 410
- Фортепианные концерты азербайджанских композиторов (1970-2000). Фактурно-стилевые и ладовые особенности /Алиева Ф. 408
- Черты ашугской музыки в некоторых произведениях К.Караева /Алескерова З. 415
- Шестая симфония Густава Малера /Новрузова Н. 417

**İmruz Əfəndiyeva haqqında yazmış
müəlliflərin əlifba göstəricisi**

- Abbasova E. 217
- Dadaşzadə Z. 249
- Dolinskaya E. 223
- Eminova S. 242
- Əhmədova M. 234,236,246
- Ələsgərli K. 247
- Əlixanova-Şərifova V. 228
- Günay 239
- Xaqaniqızı D. 232
- İmanova Ü. 237,243
- Qafarova Z. 248
- Qaralova N. 230

Qurbanov B. 214,226,229,233,
Məlikov A. 222
Məmmədova R. 235
Namazəliyev Q. 219
Novruzova G. 224
Seyidova S. 231
Səfərova Z. 245,250
Zöhrabov R. 215, 218,227

Алфавитный указатель авторов

Ахмедова М. 437
Багиров З. 427,429
Багирова А. 430
Бакиханов Т. 433,439
Бюльбюль 441
Ибрагимова С. 440
Керимов Н. 434
Мамедова (Фараджева) Л. 442,443
Мамедова Р. 436
Насирова К. 444
Ордуханова Х. 435
Сеидов Т. 445
Таиров В. 431

Mündəricat

Tərtibçidən	3
Fərhad Bədəlbəyli. Yüksəlişə gedən yol	4
İmruz Əfəndiyevanın həyat və fəaliyyətinin əsas tarixləri	9
Elm, mədəniyyət və incəsənət xadimləri İmruz Əfəndiyeva haqqında	12
İmruz Əfəndiyevanın beynəlxalq, ümumittifaq və respublika elmi-nəzəri və praktiki konfranslarda məruzə və çıxışları	109

Bibliografiya

İmruz Əfəndiyevanın əsərləri	
Kitablar	130
Dövri mətbuatda və məcmuələrdə dərc edilmiş məqalələri	131
İmruz Əfəndiyevanın redaktoru və rəyçisi olduğu kitablar	151

İmruz Əfəndiyevanın elmi fəaliyyəti

Dissertasiyalara elmi rəhbərlik	152
Magistr dissertasiyalarına elmi rəhbərlik	152
Buraxılış işlərinə elmi rəhbərlik	153

İmruz Əfəndiyevanın həyat və yaradıcılığı haqqında

Dövri mətbuatda və məcmuələrdə dərc edilmiş məqalələr	157
--	-----

Rus dilində

Произведения Имруз Эфендиевой

Книги	163
Статьи из сборников и периодических изданий	166
Книги редактированные и рецензированные	

Имруз Эфендиевой	186
------------------------	-----

Научная деятельность Имруз Эфендиевой

Научный руководитель диссертаций	189
Научный руководитель магистрских диссертаций	189
Научный руководитель дипломных работ	189

О жизни и творчестве Имруз Эфендиевой 192

İmruz Əfəndiyevanın xarici dillərdə

dərc edilən məqalələri.....	195
İmruz Əfəndiyeva haqqında xarici dillərdə	196

Köməkçi göstəricilər

İmruz Əfəndiyevanın əsərlərinin əlifba göstəricisi	197
Алфавитный указатель книг и статей	
Имруз Эфендиевой	203
Elmi rəhbəri olduğu dissertasiya, magistr, diplom və buraxılış işlərinin əlifba göstəricisi	208
Алфавитный указатель диссертаций, магистрских и дипломных работ под научным руководством Имруз Эфендиевой	211
İmruz Əfəndiyeva haqqında yazmış müəlliflərin əlifba göstəricisi	212
Алфавитный указатель авторов	213

Musiqidə keçən ömür

*(Azərbaycan Respublikasının Əməkdar incəsənət xadimi,
sənətşünaslıq doktoru, professor, musiqişünas İmrüz
Əfəndiyevanın 75 illik yubileyinə həsr olunur)*

Nəşriyyat redaktoru: *Mehriban Cəfərova*
Korrektor: *Adilə Qocayeva*
Kompyuter yığımı: *Sevgiyə Əsədova*

M.F.Axundov ad. Milli Kitabxana
Çapa imzalanmışdır: 31.05.2013
Formatı 60x90 1/16. Həcmi 13.5 ç.v.
Sifariş №18. Tirajı 100. Pulsuz
Ünvan: AZ-1000 Bakı ş., Xaqani küç. 29;
E-mail: contact@anl.az.
URL: www.anl.az

Mətbəənin direktoru: *Elman Qasımov*
Dizayner: *Mətanət Əliyızı*

«Zərdabi LTD» MMC
Nəşriyyat Poliqrafiya müəssisəsi.
Sifariş №316
☎ iş (012) 514-73-73,
mob. (050, 055) 344 76 01
e-poçtu: zerdabi_em@mail.ru